

Kulturstatistikk 2009

Statistiske analysar

I denne serien blir det publisert analysar av statistikk om sosiale, demografiske og - økonomiske forhold til ein breiare lesarkrins. Framstillingsforma er slik at - publikasjonane også kan lesast av personar utan spesialkunnskapar om statistikk eller tilretteleggingsmetodar.

© Statistisk sentralbyrå, desember 2010
Ved bruk av materiale frå denne publikasjonen
skal Statistisk sentralbyrå givast opp som kjelde.

ISBN 978-82-537-7999-7 Trykt versjon
ISBN 978-82-537-8000-9 Elektronisk versjon
ISSN 0804-3221
Emne: 07

Trykk: Statistisk sentralbyrå

Standardteikn i tabellar**Symbol**

Tal er umogleg	.
Oppgåve manglar	..
Oppgåve manglar førebels	...
Tal kan ikkje offentleggjera	:
Null	-
Mindre enn 0,5 av den brukte eininga	0
Mindre enn 0,05 av den brukte eininga	0,0
Førebels tal	*
Brot i den loddrette serien	—
Brot i den vassrette serien	
Desimalskiljeteikn	,

Forord

Kulturstatistikk 2009 gir i tekst, figurar og tabellar eit hovudbilete frå ulike kulturområde, og tal for offentlege utgifter, privat forbruk og næringsstatistikk for kultur og kulturelle tenester.

Hovudformålet med publikasjonen er å beskrive og gi ei samla oversikt over den tilgjengelege statistikken for ulike område innanfor norsk kultur. Kulturstatistikk er ein årleg publikasjon og vart t.o.m. 2003 publisert i serien Noregs offisielle statistikk. I åra 2004 og 2005 blei kulturstatistikk publisert i serien Statistiske analysar, mens ein gjekk attende til NOS-serien i 2006. Kulturstatistikk 2009 blir publisert i serien Statistiske analysar.

Kulturstatistikk 2009 er òg tilgjengeleg i pdf-format på Statistisk sentralbyrå sine Internetsider.

Hovudsvarleg for utarbeidinga av denne publikasjonen har vore Seksjon for utdanningsstatistikk i Statistisk sentralbyrå. Liv Taule har vore redaktør for publikasjonen og Asta Bårdseth har vore med på utarbeiding og innhenting av datagrunnlaget.

Statistisk sentralbyrå har eit godt samarbeid med fleire offentlege institusjonar og interesseorganisasjonar som leverer datagrunnlag. Talmaterialet byggjer også på tal frå Statistisk sentralbyrå.

Publikasjonen Kulturstatistikk blir utarbeidd i samarbeid med Kulturdepartementet (tidlegare Kultur- og kyrkjedepartementet) som i hovudsak finansierer utarbeidinga av publikasjonen.

Statistisk sentralbyrå,
Oslo/Kongsvinger, 26. november 2010

Øystein Olsen

Samandrag

I denne publikasjonen presenterer vi oppdaterte tal og statistikk for ulike område relatert til kultur. Hovudformålet med publikasjonen er å beskrive og gi ei samla oversikt over den tilgjengelege statistikken for ulike område innanfor norsk kultur.

Nokre hovudresultat innanfor temaområda i publikasjonen:

- Offentlege utgifter til kultur
Dei statlege utgiftene til kultur over Kultur- og kyrkjedepartementets budsjett i 2009 var 7,5 milliardar kroner, dei fylkeskommunale kulturutgiftene var på ein milliard kroner og dei kommunale utgiftene var på 7,7 milliardar kroner.
- Nærings- og sysselsetningsstatistikk
I 2009 var det nær 34 000 små og store føretak blant kulturnæringane. Definisjonen på kulturnæringar er noko utvida i 2009, samstundes som ein har teke i bruk ny standard for næringsgruppering (SN2007). Desse næringane hadde over 120 000 sysselsette.
- Teater, opera, musikk og festivalar
Etter fleire år med jamm auke i talet på besøk i institusjonsteatra og frie grupper innan dans og teater, er det registrert ein nedgang i tilskodartala i 2009. Totalt var det 2,3 millionar besøk i 2009. Til saman var over 433 000 publikum på konsertane til medlemmene i Norsk teater- og orkesterforening i 2009, og dei statlege utgiftene til musikk utgjorde over 708 millionar kroner. 2,8 millionar deltok på dei ulike arrangementa i regi av Den kulturelle skolesekken. Festivalar er framleis populære, over ein million var til stades på festivalar. Festivaltilskotsordninga er ei viktig tilskotsordning for musikkfestivalar som vert arrangerte årleg eller annan kvart år og som varar minst to dagar, i 2009 utgjorde den statlege støtta om lag 30 millionar kroner.
- Museum
Dei norske musea hadde over 10 millionar besøk i 2009. Besøkstala representerer om lag 2,1 museumsbesøk per innbyggjar. Talet på museumsbesøk har halde seg stabilt dei to siste åra. Musea forvaltar nær 43 millionar objekt og 4 900 kulturhistoriske bygningar.
- Bibliotek
Nasjonalbiblioteket er ansvarleg for registrering av pliktavlevert materiale i Noreg. Kvart år mottek dei mellom 100- og 200 000 dokument, filmar osb., forutan mange millionar registrerte vevdokument. Både tal på besøk og utlån i folkebiblioteka har halde seg stabile dei siste åra, respektive 4,7 besøk per innbyggjar og 5,2 utlån per innbyggjar. Fylkesbiblioteka har hatt ein nedgang i utlån, mens biblioteka i grunnskolen og den vidaregåande skolen har hatt auke.
- Bøker
Tal frå Kultur- og mediebruksundersøkinga 2009 syner at 27 prosent av befolkninga i alderen 9-79 år las ei bok på fritida ein gjennomsnittsdag. I 2008 var talet 23 prosent. Den totale omsetninga av bøker var på 6,2 milliardar kroner målt i utsalsprisar.
- Kulturminne
Per 31. desember 2009 var det registrert totalt 194 700 freda kulturminne i databasen til Riksantikvaren. Det er registrert flest kulturminne datert frå jernalderen, knapt 67 000.
- Film og kino
Nøkkeltala for kinoåret 2009 syner at det var eit godt kinoår. Det var 12,7 millionar kinobesøk, 800 000 eller 7 prosent fleire besøk enn i 2008. Over 2,6 millionar av kinobesøka i 2009 var på norsk filmar. Dette utgjer 20,6 prosent av samla kinobesøk.

Innhold

Samandrag	4
1. Offentlege utgifter	6
1.1. Nokre resultat	6
1.2. Om statistikken for dei offentlege utgiftene	11
1.3. Omgrep og definisjonar	12
1.4. Samanlikningar	13
2. Privat forbruk.....	20
2.1. Nokre resultat	20
2.2. Om statistikken – privat forbruk	23
3. Nærings- og sysselsetningsstatistikk	26
3.1. Nokre resultat	26
3.2. Om statistikken	31
3.3. Omgrep og definisjonar	32
4. Kunstpolitiske tiltak	49
4.1. Nokre resultat	49
4.2. Om dei ulike organisasjonane og ordningane	52
5. Scenekunst.....	59
5.1. Nokre resultat	59
5.2. Om statistikken og dei ulike scenekunstorganisasjonane	62
6. Musikk.....	70
6.1. Nokre resultat	70
6.2. Om statistikken – ulike organisasjonar i musikklivet	72
7. Festivalar	82
7.1. Nokre resultat	82
7.2. Om statistikken - festivalar	84
8. Museum og samlingar	87
8.1. Nokre resultat	87
8.2. Om museumsstatistikken	92
8.3. Kulturburuksundersøkingane	94
9. Bibliotek	103
9.1. Nokre resultat	103
9.2. Om bibliotekstatistikken	106
9.3. Pliktavlevering	108
9.4. Kulturburuksundersøkingane	108
10. Arkiv.....	118
10.1. Nokre resultat	118
10.2. Om statistikken - Arkivstatistikk	120
11. Bøker.....	125
11.1. Nokre resultat	125
11.2. Om bokstatistikken	127
11.3. Omgrep	128
11.4. Feilkjelder og uvisse	128
12. Aviser, vekepresse og fagpresse	134
12.1. Nokre resultat	134
12.2. Om statistikken – avisar, vekepresse og fagpresse	137
13. Film og kino.....	142
13.1. Nokre resultat	142
13.2. Om statistikken og dei ulike organisasjonane	144
13.3. Omfang, publisering og samanlikningar	145
14. Radio og TV.....	151
14.1. Nokre resultat	151
14.2. Om radio- og TV-statistikken	156
15. Kulturminne.....	164
15.1. Nokre resultat	164
15.2. Om statistikken kulturminne og kulturminnevern	166
16. Idrett og friluftsliv	174
16.1. Nokre resultat	174
16.2. Om statistikken og organisasjonane	176
17. Trus- og livssynssamfunn og Den norske kyrkja	183
17.1. Nokre resultat	183
17.2. Om statistikken – trus- og livssynssamfunn og Den norske kyrkja	185
Figurregister	193
Tabellregister	195

1. Offentlege utgifter

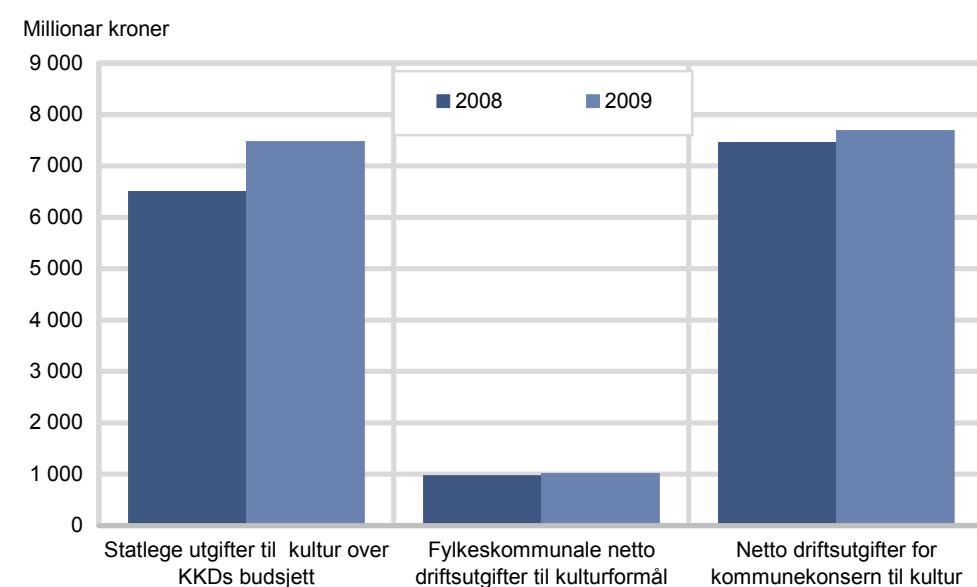
1.1. Nokre resultat

*Offentlege utgifter til kultur
2009*

Rekneskapane for 2009 syner at:

- Dei statlege utgiftene til kultur var 7,5 milliardar kroner over budsjettet til Kultur- og kyrkjedepartementet (KKD) – 1 540 kroner per innbyggjar i gjennomsnitt
- Fylkeskommunane sine netto driftsutgifter til kulturformål var ein milliard kroner – 210 kroner per innbyggjar i gjennomsnitt
- Kommunane sine netto driftsutgifter til kultur var 7,7 milliardar kroner – 1 584 kroner per innbyggjar i gjennomsnitt

Figur 1.1. Offentlege utgifter til kultur. 2008-2009. Millionar kroner

Kjelde: Kultur- og kyrkjedepartementet og Statistisk sentralbyrå.

1.1.1. Offentlege utgifter - stat

*Statlege utgifter til kultur –
1 540 kroner per innbyggjar*

Kultur- og kyrkjedepartementet sine rekneskapstal viser at det totalt vart løyvd 9,1 milliardar kroner til departementets ulike formål i 2009. Det var ein auke på 1,2 milliardar kroner eller over 14 prosent sidan 2008. KKD sine samla utgifter var 0,65 prosent av dei samla statlege utgiftene i 2009.

Dei ulike kategoriane til kulturformål i rekneskapen, utanom Den norske kyrkja¹, utgjorde 82 prosent av desse pengane eller 7,5 milliardar kroner. Det svarar til 1 540 kroner per innbyggjar. Tilsvarande beløp for 2008 var respektive 6,5 milliardar kroner og 1 354 kroner per innbyggjar. Frå 2008 til 2009 var det ein auke i statens utgifter til kultur med 15 prosent, noko som speglar av satsinga på Kulturløftet. Programkategorien 08.20, Kulturformål, utgjorde den største utgiftsposten med 5 537 millionar kroner. Dette beløpet representerer ein auke på nær 12 prosent frå 2008. Innanfor kategorien Kulturformål var Scenekunstformål størst med 1 375 millionar kroner. Programkategorien Frivillighetsformål (08.15) vart styrkt med om lag 72 prosent, eller 335 millionar kroner i 2009.

Overskotet frå Norsk Tipping AS blir også overført til kultur- og idrettsformål. Hovudfordelinga av spelemidlane i 2009 syner at 417 millionar kroner gjekk til kulturformål, det same som for 2008, og 1 558 millionar kroner til idrettssektoren.

¹ Frå 1.1.2010 høyrer Den norske kyrkja til eit anna departement, Fornyings-, administrasjons- og kyrkjedepartementet.

Spelemidlane til idrett auka med 140 millionar kroner i 2009. Heile dette heva beløpet er gitt i overgangsmidlar som erstatning for at inntektene frå speleautomatar har falle bort. For 2009 vart det total overført 308 millionar kroner til dette formålet. Idrettsanlegga fekk 688 millionar kroner i 2009, 0,3 prosent lågare enn i 2008. Tabell 1.1.2 viser hovudfordelinga til idretten.

Spelemidlane til kultur har halde seg på same beløp dei to siste åra. Av midlane til kultur fekk Den kulturelle skolesekken 167 millionar kroner og Frifond 125 millionar til fordeling. Desse beløpa har også halde seg stabile. Tabell 1.1.3 viser fleire detaljar om hovudfordelinga til kulturformål. Tabell 1.1.4 viser rekneskapstal for Den kulturelle skolesekken i grunnskolen for dei tre siste skoleåra. Tala er henta inn via rapportering frå fylkeskommunane til Sekretariatet for Den kulturelle skolesekken i ABM-utvikling – Statens senter for arkiv, bibliotek og museum. Sjå også kapittel 6.

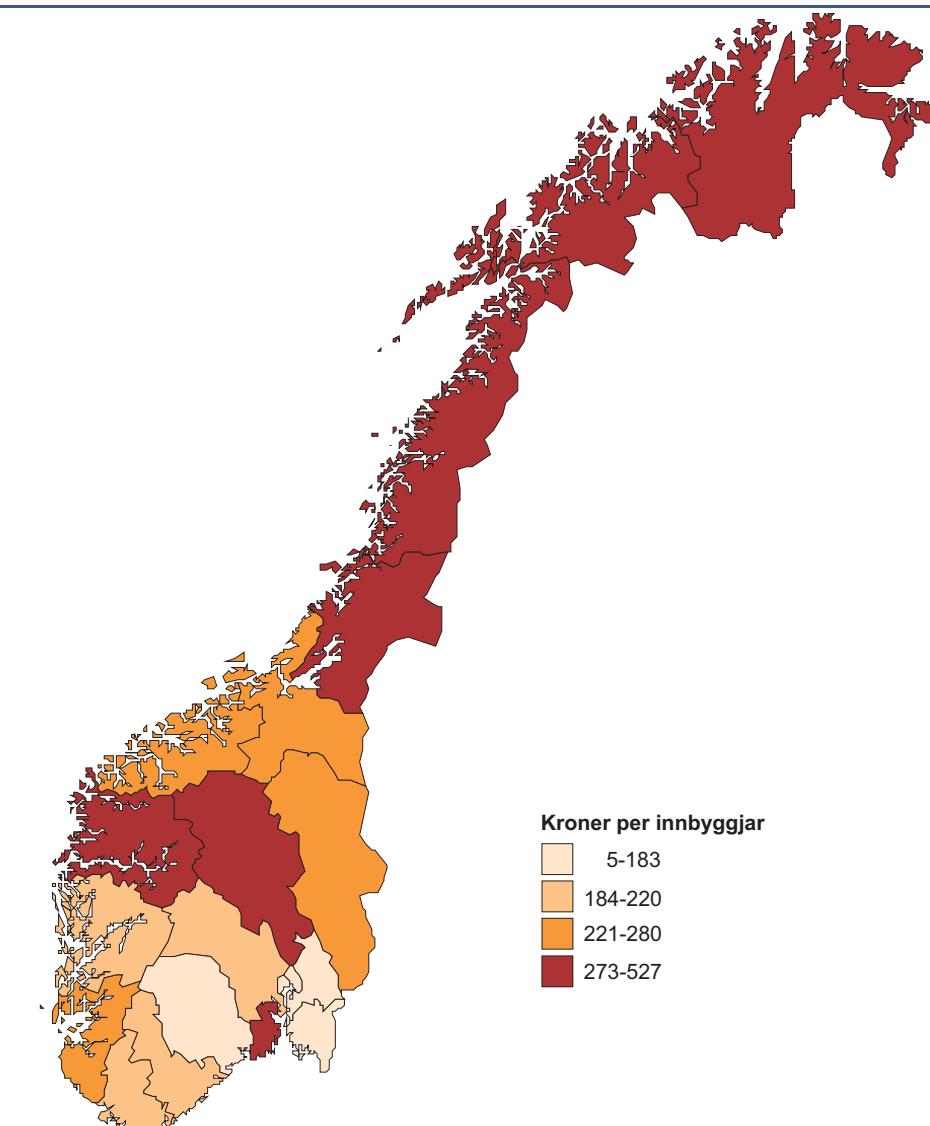
1.1.2. Offentlege utgifter - fylkeskommunar

*210 kroner til kulturformål i
fylkeskommunane*

Rapporteringa i KOSTRA viser at fylkeskommunane sine netto driftsutgifter til kulturformål var drygt 1 milliard kroner eller 1,7 prosent av totale netto driftsutgifter i 2009, om lag same del som dei to siste åra. Netto driftsutgifter auka med 50 millionar kroner, eller 5 prosent frå 2008, litt høgare årleg auke enn i dei to føregåande åra.

I gjennomsnitt gjekk det 210 kroner per innbyggjar i netto driftsutgifter til kulturformål i fylkeskommunane i 2008, Oslo inkludert. I 2009 brukte Sogn og Fjordane fylkeskommune 506 kroner per innbyggjar til kulturformål mot 413 kroner i 2008. Finnmark fylkeskommune brukte 460 kroner per innbyggjar til kulturformål i 2009, mot 527 i 2008. Tala for Oslo som fylkeskommune viser berre ein liten del av deira utgifter til kultur da Oslo både er kommune og fylkeskommune. Oslo rapporterer både som kommune og fylkeskommune. Sjølv om det kan vere noko uvisse knytt til kva som er kommunale og fylkeskommunale utgifter, er ikkje tala dobbelrapporterte. For å få fram dei totale netto driftsutgiftene for Oslo, kan det vere nyttig å leggje saman dei kommunale og dei fylkeskommunale netto driftsutgiftene. Tabellane 1.2.1 til 1.2.4 syner fleire detaljar frå fylkeskommunane sine rekneskapar.

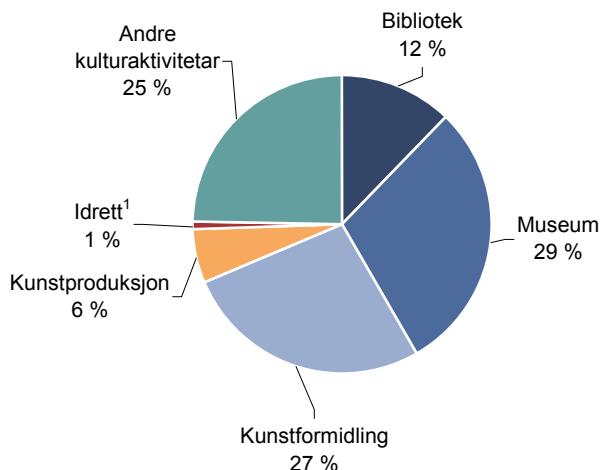
Figur 1.2.1. Netto driftsutgifter til kulturformål i fylkeskommunane. 2009. Kroner per innbyggjar

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

”Museum” i fylkeskommunane sine rekneskapar tek 30 prosent av nettoutgiftene, eller om lag 307 millionar kroner. Dette er ei styrking av museum i fylkeskommunane på 27 prosent samanlikna med 2008. Nettoutgiftene til ”Kunstformidling” låg på 28 prosent eller 281 millionar kroner i 2009.

For 2009 viser tala at netto driftsutgifter til idrett (funksjon 775) totalt var positive. Fleire fylkeskommuner hadde større inntekter enn utgifter på denne funksjonen. Det kjem i hovudsak av ein stor auke i statlege overføringer av spelemidlar frå 2008 til 2009, både den delen av spelemidla som er fylkeskommunal og den delen som blir formidla vidare til kommunane. Det kan også sjå ut som om den fylkeskommunale delen av spelemidla som svarer til 2009 er høgare enn dei føregåande åra. Viss ein ser på fordelinga for dei ulike funksjonane i fylkeskommunane, syner tala at Akershus fylkeskommune brukte 36 prosent av sine utgifter til idrett, litt lågare del enn i 2008. I sju fylkeskommunar var netto driftsugifter til ”Kunstformidling” over 40 prosent av dei totale utgiftene til kulturformål. Vest-Agder brukte 60 prosent av kulturpengane til kunstformidling.

Figur 1.2.2. Netto driftsutgifter til ulike kulturformål i fylkeskommunane. 2009. Prosent

¹ På grunn av positive netto driftsutgifter blir fordelinga skeiv. Sjå teksten.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

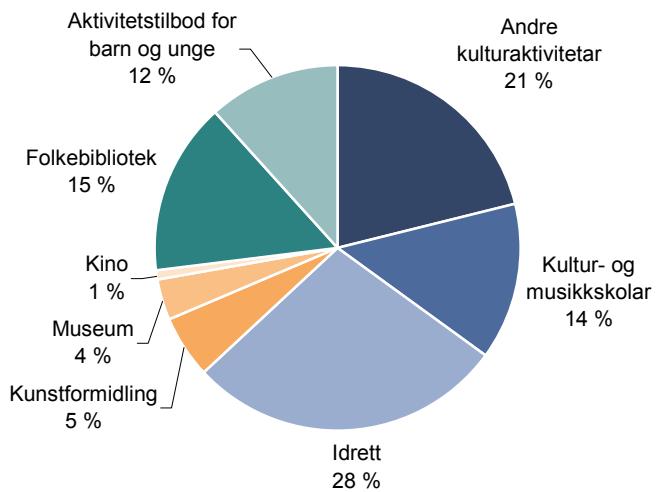
Fylkeskommunane sine brutto investeringsutgifter til kulturformål i 2009 var 168 millionar kroner. Dette syner nok eit år med høge investeringar i fylkeskommunane. Ser ein på gjennomsnittet for dei tre åra i perioden 2007-2009, har fylkeskommunane brukt 83 millionar kroner til brutto investeringsutgifter, om lag 40 millionar meir enn gjennomsnittet for treårsperioden 2006-2008. Nordland og Buskerud fylkeskommunar står for størstedelen av dei investerte kronene i den siste treårsperioden, med respektive 45 og 20 millionar kroner.

1.1.3. Offentlege utgifter - kommunar

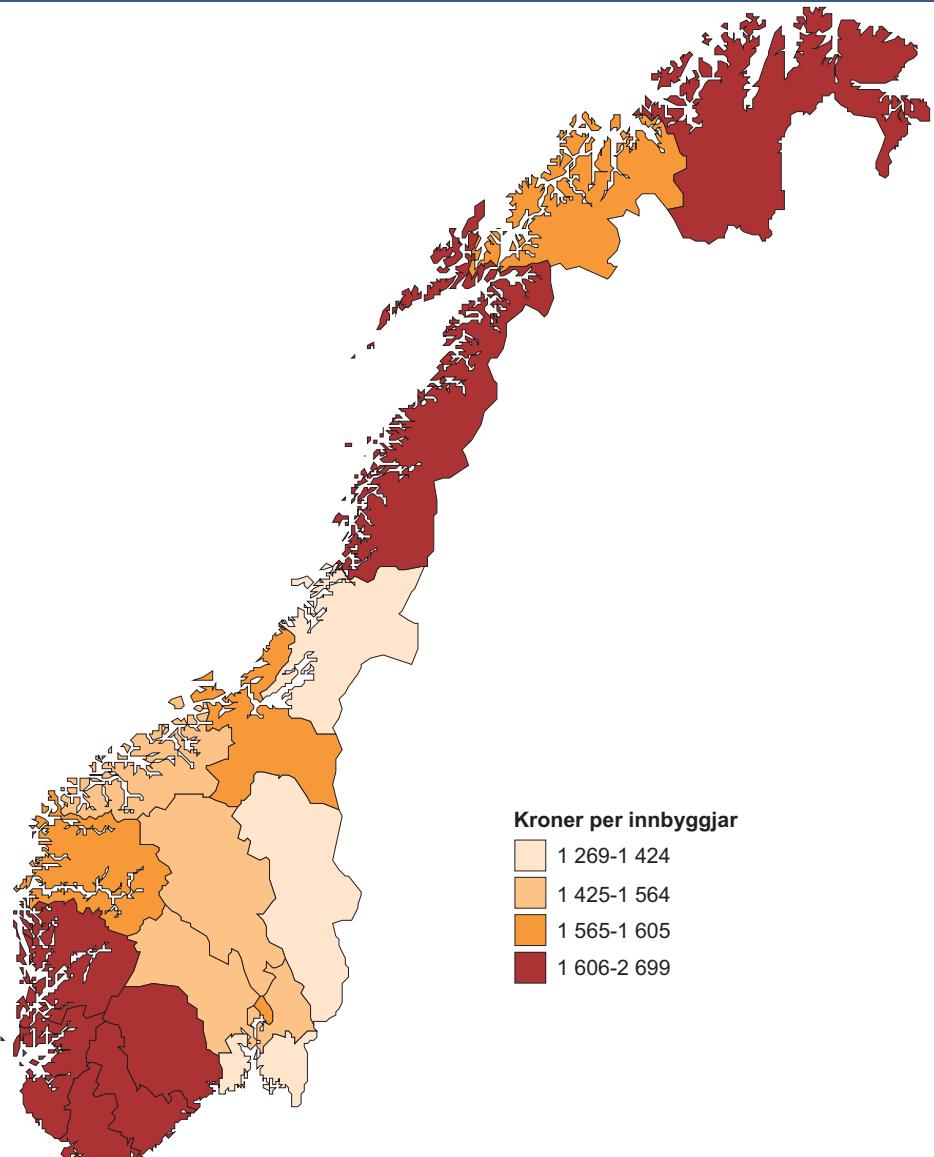
4,2 prosent til kultur i kommunane

Tala for kommunane sine utgifter er henta frå KOSTRA-rapporteringa. Rekneskapsåret 2009 syner at kommunane sine netto driftsutgifter til kultur var 7,7 milliardar kroner eller 4,2 prosent av totale netto driftsutgifter, Oslo inkludert. Tala gjeld kommunen som konsern, jf. kap. 1.3, rekneskapsomfang. Det er ein auke i utgiftene til kultur på om lag 3 prosent frå 2008, mens delen i høve til dei totale netto driftsutgiftene ligg litt lågare (0,2 prosentpoeng). Tala for Den norske kyrkja finn ein i kap. 17.

Den største kulturposten i kommunane sine rekneskapar er idrett. Kommunane brukte totalt 2,2 milliardar kroner eller 28 prosent til ”idrett” i 2009. I høve til dei totale netto driftsutgiftene gjekk 1,2 prosent til idrett. Posten ”andre kulturaktivitetar” representerte 21 prosent med 1,6 milliardar kroner. Utgifter til ”folkebibliotek” kjem på 1,2 milliardar kroner eller 15,4 prosent i 2009. Dette er ein svak auke i høve til 2008 på 0,9 prosent. Delen til ”folkebibliotek” i høve til kulturutgiftene var 15,4 prosent, ein litt lågare del enn i 2008. Netto driftsutgifter til museum i kommunane er 3,8 prosent, men museumsområdet hadde den største prosentvise auken med 6,4 prosent i 2009. I tillegg til figurane under, syner tabellane 1.3.1 til 1.3.4 detaljar frå kommunerekneskapane.

Figur 1.3.1. Netto driftsutgifter til kultur for kommunekonsern. 2009. Prosent

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 1.3.2. Netto driftsutgifter til kultur for kommunekonsern, etter fylke. 2009. Kroner per innbyggjar

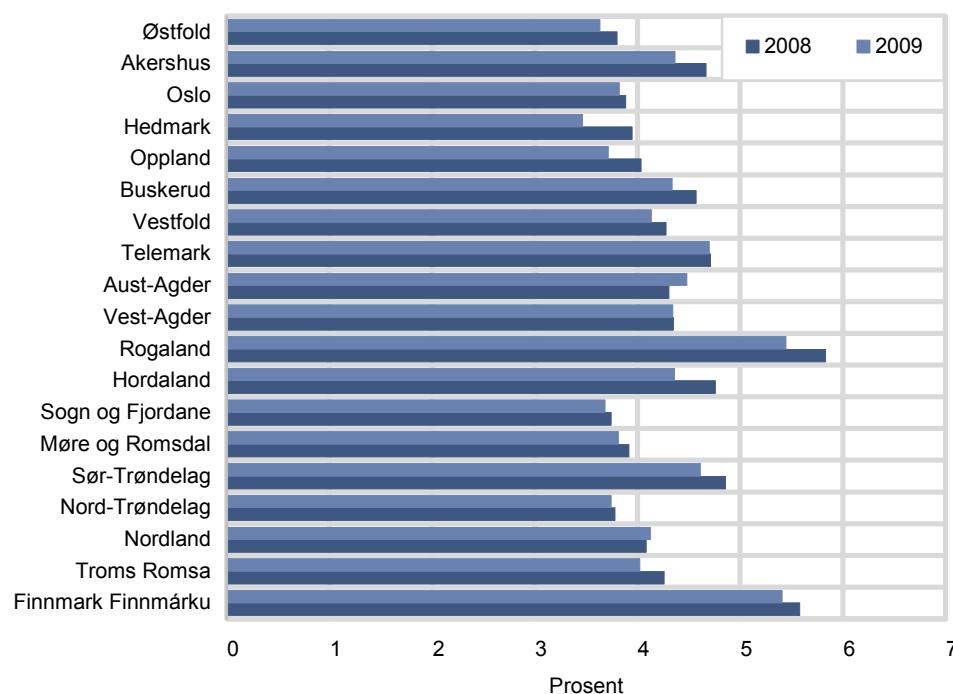
Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

1 584 kroner per innbyggjar til kultur

I gjennomsnitt brukte kommunane 1 584 kroner per innbyggjar til kulturformål i 2009, 30 kroner meir enn i 2008. Framleis er det kommunane i Finnmark som bruker mest til kultur med 2 699 kroner per innbyggjar, ein auke på 185 kroner, og Østfold minst med 1 269 kroner per innbyggjar, ein auke på 30 kroner samanlikna med året før.

Som nemnd over, brukte kommunane i gjennomsnitt 4,2 prosent av totale netto driftsutgifter til kulturformål i 2009. Kommunane i Rogaland og Finnmark brukte høgst del av dei totale netto driftsutgiftene til kultur i 2009, i gjennomsnitt 5,4 prosent i kvart fylke. Kommunane i Hedmark brukte lågast del til kultur med 3,5 prosent.

Figur 1.3.3. Netto driftsutgifter til kultur for kommunkonsern, etter fylke. 2008-2009. Prosent av totale netto driftsutgifter

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

1.2. Om statistikken for dei offentlege utgiftene

Dei statlege utgiftene syner i hovudsak utgifter over Kultur- og kyrkjedepartementet² sitt budsjett slik det går fram av Prop. 1 S i oktober kvart år. Fylkeskommunale og kommunale utgifter baserer seg på rekneskapane deira som kvart år blir handsama av KOSTRA-systemet. Tala blir publiserte hos SSB på ssb.no, KOSTRA-sidene og i Statistikkbanken.

KOSTRA (Kommune-Stat-Rapportering)

KOSTRA er eit nasjonalt informasjonssystem som gir styringsinformasjon om fylkeskommunal og kommunal verksemd. Informasjon om kommunale tenester og bruk av ressursar på ulike tenesteområde blir registrert og samanstilt for å gi relevant informasjon til avgjerdstakarar og andre, både nasjonalt og lokalt. Informasjonen skal tene som grunnlag for analyse, planlegging og styring, og med dette gi grunnlag for å vurdere om nasjonale mål er oppnådde. KOSTRA skal forenkle rapporteringa frå kommunane til staten ved at data berre blir rapporterte ein gong, sjølv om dei skal brukast til ulike formål. All rapportering frå kommunane til SSB skjer ved elektronisk datautveksling. SSB publiserer ureviderte tal for kommunane 15. mars, og oppretta tal 15. juni. I nøkkeltala blir data sette saman, både tal som blir rapporterte direkte frå kommunane til SSB, og tal henta frå nasjonale register utanfor SSB. Før publiseringa 15. juni har kommunane

² Frå 1.1.2010 Kulturdepartementet.

hatt høve til å rette feil og manglar i sine data, og SSB har gjennomført kvalitetskontrollar og revisjon av datamaterialet. Dei ureviderte nøkkeltala per 15. mars kan innehalde feil.

1.3. Omgrep og definisjonar

Spellemidlane

Kvarter sidan 1948 har overskotet i Norsk Tipping AS gått til samfunnsnyttige formål. Det samla overskotet frå Norsk Tipping AS i 2008 var på 3 425 millionar kroner (Års- og samfunnsrapport 2008, Norsk Tipping AS). Frå 2009 gjeld ein ny fordelingsnøkkel for speleoverskotet frå Norsk Tipping, 45,5 prosent går til idrettsformål, 36,5 prosent går til kulturformål og 18 prosent til samfunnsnyttige og humanitære organisasjonar som ikkje er knytte til Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF). Midlane til idrettsformål og samfunnsnyttige formål blir fordelt av Kongen. Av midlane til kulturformål skal 2/3 fordelast av Stortinget og 1/3 av Kongen. Av midlane som fordelast av Kongen, skal om lag 40 prosent gå til å realisere den kulturelle skolesekken over heile landet, om lag 30 prosent til Frifond og om lag 30 prosent til investeringar og vedlikehald av lokale/regionale kulturelle møteplassar (St.prp. nr. 1, 2009-2010. Kultur- og kyrkjedepartementet).

Rekneskapsomfang

Kommunekonsern består av kommunen og særbedriftene som utfører kommunale oppgåver for kommunen som kommunen elles ville ha utført sjølv. Særbedrifter vil seie kommunale føretak organiserte etter kapittel 11 i kommunelova og interkommunale selskap organiserte etter lov om interkommunale selskap. Konserntal gjeld frå og med 2007.

Netto driftsutgifter totalt

Netto driftsutgifter viser driftsutgiftene medrekna avskrivningar etter at driftsinntektene, som blant anna inneheld øyremerkte tilskot frå staten og andre direkte inntekter, er trekte frå. Resten av utgiftene må dekkjast av dei frie inntektene som skatteinntekter, rammeoverføringer frå staten med vidare. Netto driftsutgifter vil vise fylket eller kommunen si prioritering av dei frie inntektene i forhold til målgruppa for tenesta.

Brutto driftsutgifter

Brutto driftsutgifter viser dei samla driftsutgiftene medrekna avskrivningar korrigerte for dobbeltføringer som kjem av vidarefordeling av utgifter/internkjøp med vidare. Brutto driftsutgifter minus brutto driftsinntekter skal ikkje vere lik netto driftsutgifter. På funksjon/tenesteområde kjem dette av at brutto driftsutgifter blir korrigerte for artane 710 Sjukelønnsrefusjon og 729 Kompensasjon mva tillagde i driftsrekneskapen. Tilsvarande korrekjonar blir ikkje gjorde i brutto driftsinntekter. Netto driftsutgifter blir korrigerte for art 728 Kompensasjon mva tillagde i investeringsrekneskapen. For nærmare informasjon, sjå: <http://www.ssb.no/kostra/> Fagleg rettleiing.

Brutto investeringsutgifter

Brutto investeringsutgifter syner investeringsutgifter korrigerte for fordelte utgifter og internsal. For å vise prioritering av nybygging, større utviklingstiltak og andre investeringar, blir det brukt brutto investeringsutgifter per innbyggjar. For fleire definisjonar brukta i KOSTRA, sjå <http://www.ssb.no/kostra/> Om statistikken.

Rekneskapsfunksjonar til kulturformål - fylkeskommunar

- 740 Bibliotek
- 760 Museum
- 771 Kunstformidling
- 722 Kunstproduksjon
- 775 Idrett
- 790 Andre kulturaktivitetar³

³ Andre kulturaktivitetar (f790 fylke) omfattar funksjonar som i hovudsak arbeider utadretta mot kulturorganisasjonar og kulturtiltak i kommunane. Omfattar samfunnshus/allaktivitetshus, støtte til nækringkasting eller anna lokal mediaverksamhet.

Rekneskapsfunksjonar til kulturformål - kommunar

- 231 Aktivitetstilbod til barn og unge
- 370 Bibliotek
- 373 Kino
- 375 Museum
- 377 Kunstformidling
- 380 Idrett
- 381 Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg
- 383 Kommunale musikk- og kulturskolar
- 385 Andre kulturaktivitetar og tilskot til andres kulturbygg⁴
- 386 Kommunale kulturbygg

I tabellane er funksjon 381 slått saman med funksjon 380 Idrett, og funksjon 386 er slått saman med funksjon 385 Andre kulturaktivitetar. Årsaka til samanslåinga er at det har vore dårlig rapportering på desse funksjonane etter at dei blei innførde i kommunerekneskapen frå 2008.

1.4. Samanlikningar

Samanlikningar over tid og stad

KOSTRA-tala omfattar tal f.o.m. 1999, frå det tidspunktet kommunen kom med i KOSTRA. Frå og med 2001 er alle kommunane pålagde rapportering til KOSTRA. Både i sjølvé prosjektperioden og i ettertid har det vore ein god del endringar i statistikkopplegget. Ei generell kompensasjonsordning for meirverdiavgift innført frå 1.1.2004 kan føre til brot i tidsserien frå 2003 til 2004. Ordninga vil kunne innebere brot i nokre sentrale rekneskapsomgrep. For nærmare forklaring viser ein til Fagleg rettleiing til KOSTRA, kapitla 2B – 2E. Større brot i tidsseriar kan finnast. Tala i tabellane for 2007 til 2009 gjeld kommunekonsern. Tabellane for kapittel 1.1.3 omfattar kommunane sine utgifter til kulturformål. For tidlegare årgangar, sjå Kulturstatistikk 2008.

Samanheng med annan statistikk

Eventuell samanheng mellom førebelse og endelege tal, korttidsstatistikk og årsstatistikk innanfor same emne, og høve til å samanlikne med annan statistikk innanfor same område, vil det bli gitt informasjon om for kvart enkelt område.

Referansar:

Prop. 1 S, 2009-2010. Kultur- og kyrkjedepartementet
Norsk Tipping AS, Års- og samfunnsrapport 2008

Meir informasjon:

Kulturdepartementet: <http://www.regjeringen.no>
Spelemidlane: <http://www.spillemidlene.no>
Statistisk sentralbyrå: <http://www.ssb.no/kostra/>

---

⁴ Andre kulturaktivitetar og tilskot til andres kulturbygg (f 385 kommune) omfattar i hovudsak tilskot til organisasjonar, aktivitetar, markeringar, kulturdagar og hendingar som blir drivne av eller er baserte på frivillig medverknad.

1.1.1. Utgifter over Kultur- og kyrkjedepartementets budsjett 2004-2009. Rekneskapstal 2004-2009. Løyvingar. Millionar kroner og prosent

	Absolutte tal						Prosent					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2004	2005	2006	2007	2008	2009
I alt	5 851,1	6 512,0	6 822,5	7 316,2	7 934,4	9 090,9	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Administrasjon m.m. ⁴	149,4	152,7	165,6	177,2	179,7	195,4	2,6	2,3	2,4	2,4	2,3	2,1
Frivillighetsformål i alt	122,5	380,4	383,7	439,6	465,7	800,5	2,1	5,8	5,6	6,0	5,9	8,8
Frivillighetsformål	0,0	262,4	263,6	292,9	309,2	596,6	0,0	4,0	3,9	4,0	3,4	6,6
Kultur og samfunn	-	-	-	-	-	25,9	-	-	-	-	-	0,3
Tilskot til trussamfunn m.m.	122,5	118,0	120,1	146,7	156,4	178,0	2,1	1,8	1,8	2,0	2,0	2,0
Kulturformål i alt	3 688,4	3 990,8	4 128,9	4 465,6	4 954,4	5 536,9	63,0	61,3	60,5	62,4	62,4	60,9
Allmenne kulturformål ¹	280,3	355,6	304,5	358,0	394,3	411,9	6,1	4,7	4,5	4,9	4,9	4,5
Kulturbrygg ²	119,5	152,5	24,5	37,4	80,0	207,4	2,6	0,4	0,4	0,5	1,0	2,3
Norsk kulturråd ³	249,6	260,7	287,0	300,1	39,6	39,9	4,5	4,4	4,2	4,1	0,5	0,4
Kunstnarformål	293,0	302,4	310,6	325,1	345,1	364,9	5,2	4,8	4,6	4,4	4,3	4,0
Biletkunst mv.	272,6	293,2	278,7	303,4	343,2	378,0	5,0	4,3	4,1	4,1	4,3	4,2
Musikkformål	455,5	482,6	508,0	560,8	708,5	811,5	8,2	7,8	7,4	7,7	8,9	8,9
Scenekunstformål	874,4	900,5	963,9	1 059,2	1 254,7	1 374,9	15,4	14,8	14,1	14,5	15,8	15,1
Samordningstiltak for arkiv, bibliotek og museum	113,7	102,2	118,9	127,4	128,7	136,3	1,7	1,8	1,7	1,7	1,6	1,5
Språk-, litteratur- og bibliotekformål	350,6	419,9	493,2	484,9	651,3	723,5	7,2	7,6	7,2	6,6	8,2	8,0
Museums- og andre kulturverIFORMÅL	493,6	515,7	613,1	675,0	756,5	808,4	8,8	9,4	9,0	9,2	9,5	8,9
Arkivformål	185,6	205,5	226,5	234,3	252,7	280,2	3,5	3,5	3,3	3,2	3,2	3,1
Film og media	761,7	781,7	850,7	880,8	900,4	946,8	13,0	12,0	12,5	12,0	11,3	10,4
Den norske kyrkja	1 129,0	1 206,3	1 293,7	1 352,9	1 434,1	1 611,5	20,6	19,9	19,0	18,5	18,1	17,7
Prosent av statlege midlar i alt ⁵	0,6	0,6	0,5	0,6	0,6	0,6	-	-	-	-	-	-
Prosent av BNP i alt	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	-	-	-	-	-	-

¹ Ikke inkl. løyvingar til kulturbrygg og midlar frå Norsk kulturfond. ² Inkl. nasjonale, regionale og lokale kulturbrygg. Midlar frå Norsk kulturfond er ikkje medrekna.

³ Inkl. berre Norsk kulturfond. ⁴ Gjeld drift av Kultur- og kyrkjedepartementet og Lotteri- og stiftelsestilsynet. ⁵ Medrekna folketrygda.

Kjelde: Kultur- og kyrkjedepartementet.

1.1.2. Hovudfordeling av spelemidlar til idrettssektoren. 2001-2009. Millionar kroner

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
I alt	824,0	858,3	1 050,0	1 200,0	1 200,0	1 200,0	1 250,0	1 418,0	1 558,4
Idrettsanlegg	370,8	415,0	546,5	656,2	665,5	664,4	695,0	690,0	687,6
Nasjonalanlegg/spesielle anlegg	37,5	13,0	26,0	22,6	5,2	1,5	13,1	19,6	26,4
Forsknings- og utviklingsarbeid	20,5	20,9	24,7	23,4	23,6	22,8	24,0	20,4	9,6
Spesielle aktivitetar	23,3	23,9	33,4	37,9	36,7	42,3	40,9	41,0	47,8
Norges Idrettsforbund og Olympiske Komité	289,5	299,5	314,4	340,0	349,0	349,0	352,0	354,0	354,0
Tilskot til lokale lag og foreiningar	82,4	86,0	105,0	120,0	120,0	120,0	125,0	125,0	125,0
Overgangsmidlar	-	-	-	-	-	-	-	168,0	308,0

Kjelde: Kultur- og kyrkjedepartementet.

1.1.3. Hovudfordeling av spelemidlar til kultur. 2003-2009. Millionar kroner

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
I alt	150,0	300,0	400,0	400,0	416,7	416,7	416,7
Den kulturelle skolesekken							
Lokale tiltak	36,0	84,0	128,0	128,0	134,0	147,5	147,5
Grunnskolen	-	-	-	-	128,0	122,0	122,0
Vidaregående skole	-	-	-	-	² 6,0	25,5	25,5
Sentrale prosjekt	24,0	36,0	32,0	33,0	33,0	19,5	19,5
Frifond¹	45,0	90,0	120,0	120,0	125,0	125,0	125,0
Kulturbrygg							
Regionale kulturbrygg	16,3	26,0	-	-	-	-	-
Lokale kulturbrygg	28,7	29,0	-	-	-	-	-
Desentralisert ordning for tilskot til kulturhus	-	-	48,0	48,0	49,7	49,7	49,7
Regionale møteplassar og formidlingsarenaer for kultur	-	35,0	72,0	71,0	75,0	75,0	75,0

¹ Frifond er midlar frå overskotet i Norsk Tipping AS og gitt til barn og ungdom som driv med frivillige aktivitetar innanfor kultur eller andre fritidsaktivitetar.

² Prosjektmidlar for bruk til utviding av vidaregående skole i utvalde kommunar.

Kjelde: Kultur- og kyrkjedepartementet.

1.1.4. Den kulturelle skolesekken i grunnskolen¹. Inntekter og utgifter. 2006/2007-2008/2009

	2006/2007	2007/2008	2008/2009
1 000 kroner			
Inntekter totalt	214 863	226 606	228 173
Spelemidlar ²	122 157	121 930	122 367
Eigne midlar/eigeninnsats	45 518	49 359	55 749
Refusjonar ³	27 353	33 489	32 833
Eigendelar frå kommunane	17 039	18 492	11 415
Anna ⁴	2 795	3 334	5 810
Utgifter totalt	202 217	207 113	208 375
Formidling/innhald	106 833	110 941	109 710
Administrasjon	35 683	33 055	36 595
Nettverk/ kulturorganisasjonar	1 983	3 045	3 569
Nettverk anna	2 912	2 384	2 369
Overføringer til kommunane	53 560	55 036	53 873
Anna	1 246	2 653	2 259

¹ Basert på rapportar frå fylkeskommunane. ² Fylkeskommunens eigne spelemidlar. ³ Frå Rikskonsertane og Norsk scenekunstbruk. ⁴ Inkludert renteinntekter.

Kjelde: Den kulturelle skolesekken.

1.2.1. Netto driftsutgifter til kulturformål i fylkeskommunane, etter fylke. 2006-2009. Millionar kroner

	Netto driftsutgifter i alt	Bibliotek	Museum	Kunst-formidling	Kunst-produksjon	Idrett	Andre kulturaktivitetar
2006	873,8	116,5	230,1	262,8	47,0	85,9	131,5
2007	943,7	124,4	264,9	268,7	56,0	59,9	169,8
2008	972,6	118,5	242,2	249,5	62,9	89,1	210,5
2009	1 022,3	126,6	306,7	280,8	59,0	-8,3	257,5
2009							
Østfold	34,8	4,6	13,1	15,5	1,5	-7,8	7,9
Akershus	82,0	11,0	15,0	9,1	3,2	29,8	13,9
Oslo	3,2	3,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hedmark	51,3	4,8	12,3	23,0	0,3	-7,1	17,9
Oppland	55,7	6,3	18,4	26,1	0,3	5,6	-1,1
Buskerud	51,0	8,4	18,7	12,2	0,3	3,0	8,4
Vestfold	65,0	9,6	24,9	4,0	0,0	3,5	23,0
Telemark	16,6	5,7	7,0	10,0	0,0	-12,7	6,6
Aust-Agder	21,6	3,0	10,5	6,7	2,6	-3,2	1,9
Vest-Agder	31,3	3,3	13,8	14,8	1,5	-7,0	4,9
Rogaland	105,1	3,4	26,5	24,2	7,6	0,0	43,4
Hordaland	104,3	7,7	36,9	28,4	0,0	6,9	24,4
Sogn og Fjordane	54,2	5,3	19,5	9,0	0,0	2,1	18,3
Møre og Romsdal	55,6	8,9	17,1	23,3	-0,5	-2,8	9,6
Sør-Trøndelag	73,9	7,5	20,4	33,4	0,2	-5,8	18,3
Nord-Trøndelag	43,7	5,5	12,8	13,2	0,4	-9,3	21,1
Nordland	89,4	13,5	23,7	12,4	7,3	3,6	28,9
Troms/Romsdal	50,1	8,3	10,3	11,6	26,7	-11,4	4,7
Finnmark/Finnmárku	33,5	6,6	5,8	3,8	7,4	4,4	5,4

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

1.2.2. Netto driftsutgifter til kulturformål i fylkeskommunane, etter fylke. 2006-2009. Prosent

	Bibliotek	Museum	Kunst-formidling	Kunst-produksjon	Idrett	Andre kulturaktivitetar
2006	13,3	26,3	30,1	5,4	9,8	15,0
2007	13,2	28,1	28,5	5,9	6,3	18,0
2008	12,2	24,9	25,7	6,5	9,2	21,6
2009	12,4	30,0	27,5	5,8	-0,8	25,2
2009						
Østfold	13,1	37,7	44,6	4,3	-22,3	22,7
Akershus	13,5	18,2	11,1	3,9	36,3	16,9
Oslo	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hedmark	9,4	23,9	44,8	0,6	-13,8	35,0
Oppland	11,4	33,1	46,8	0,5	10,1	-1,9
Buskerud	16,5	36,6	24,0	0,6	6,0	16,4
Vestfold	14,8	38,4	6,1	0,0	5,4	35,4
Telemark	34,3	42,1	60,2	0,0	-76,2	39,6
Aust-Agder	14,0	48,6	31,1	12,2	-14,8	8,9
Vest-Agder	10,5	44,0	47,4	4,9	-22,4	15,6
Rogaland	3,3	25,2	23,0	7,2	0,0	41,3
Hordaland	7,4	35,4	27,3	0,0	6,6	23,4
Sogn og Fjordane	9,8	36,0	16,6	0,0	3,9	33,8
Møre og Romsdal	16,0	30,8	41,9	-0,9	-5,0	17,2
Sør-Trøndelag	10,1	27,6	45,2	0,3	-7,9	24,8
Nord-Trøndelag	12,6	29,2	30,2	1,0	-21,3	48,3
Nordland	15,1	26,5	13,9	8,2	4,0	32,3
Troms Romsa	16,6	20,5	23,1	53,3	-22,7	9,3
Finnmark Finnmark	19,8	17,4	11,4	22,2	13,0	16,2

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

1.2.3. Netto og brutto driftsutgifter og brutto investeringsutgifter til kulturformål. Totalt og gjennomsnitt 2007-2009. Fylkeskommunar. Millionar kroner

	Netto driftsutgifter	Brutto driftsutgifter	Brutto investeringsutgifter
2007	943,7	1 856,9	15,5
2008	972,6	1 920,0	64,5
2009	1 022,3	2 290,0	168,3
Gjennomsnitt 2007-2009			
Heile landet	979,6	2 022,3	82,8
Østfold	36,4	93,5	1,5
Akershus	71,7	141,0	1,1
Oslo	3,1	16,6	0,0
Hedmark	48,3	88,9	0,3
Oppland	44,4	82,7	0,2
Buskerud	47,5	98,7	0,3
Vestfold	49,7	105,1	19,9
Telemark	25,5	67,6	0,0
Aust-Agder	28,9	64,3	0,0
Vest-Agder	39,6	81,4	5,6
Rogaland	107,6	198,7	0,1
Hordaland	100,8	195,9	5,3
Sogn og Fjordane	49,2	93,2	0,0
Møre og Romsdal	55,7	119,7	0,7
Sør-Trøndelag	72,2	132,4	0,0
Nord-Trøndelag	31,4	84,4	0,8
Nordland	79,8	164,2	45,2
Troms Romsa	55,4	117,5	1,3
Finnmark Finnmark	32,5	76,5	0,4

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

1.2.4. Netto driftsutgifter til kulturformål i prosent av totale netto driftsutgifter. Fylkeskommunar. 2005-2009

2005	1,58
2006	1,79
2007	1,78
2008	1,68
2009	1,67
Østfold	1,77
Akershus	2,00
Oslo	0,01
Hedmark	3,08
Oppland	3,52
Buskerud	2,75
Vestfold	4,08
Telemark	1,29
Aust-Agder	2,29
Vest-Agder	2,40
Rogaland	3,09
Hordaland	2,76
Sogn og Fjordane	4,16
Møre og Romsdal	2,54
Sør-Trøndelag	3,38
Nord-Trøndelag	3,14
Nordland	3,30
Troms Romsa	3,06
Finnmark Finnmark	3,94

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

1.3.1. Netto driftsutgifter for kommunekonsern til kultur, etter fylke. 2008-2009

	2008			2009			Endring 2008/2009. Kroner per innbyggjar
	Netto drifts- utgifter	Kroner per innbyggjar	Netto driftsutgifter til kultur i prosent av totale netto driftsutgifter	Netto drifts- utgifter	Kroner per innbyggjar	Netto driftsutgifter til kultur i prosent av totale netto driftsutgifter	
	1 000 kroner	Kroner	Prosent	1 000 kroner	Kroner	Prosent	Kroner
I alt	7 457 630	1 554	4,4	7 694 889	1 584	4,2	30
Fylke							
Østfold	332 812	1 239	3,8	344 729	1 269	3,6	30
Hedmark	263 942	1 389	4,7	254 921	1 337	4,4	-52
Vestfold	312 707	1 365	3,9	324 279	1 402	3,8	37
Nord-Trøndelag	168 335	1 288	3,9	185 119	1 407	3,5	119
Akershus	742 151	1 407	4,0	764 693	1 425	3,7	19
Oppland	271 136	1 471	4,6	267 134	1 442	4,3	-29
Møre og Romsdal	348 099	1 400	4,3	366 803	1 460	4,1	60
Buskerud	389 045	1 528	4,7	398 324	1 546	4,7	18
Troms Romsa	243 261	1 564	4,3	244 905	1 565	4,5	1
Sogn og Fjordane	157 433	1 479	4,4	168 635	1 575	4,3	96
Sør-Trøndelag	459 746	1 603	5,8	458 376	1 578	5,4	-26
Oslo	886 632	1 541	4,8	936 843	1 596	4,4	56
Hordaland	784 117	1 669	3,7	766 202	1 606	3,7	-64
Vest-Agder	256 607	1 525	3,9	276 985	1 626	3,8	100
Nordland	374 763	1 592	4,9	400 342	1 694	4,6	102
Aust-Agder	166 027	1 546	3,8	186 582	1 720	3,7	173
Telemark	295 718	1 765	4,1	313 014	1 861	4,1	96
Rogaland	822 863	1 957	4,3	840 356	1 964	4,0	7
Finnmark Finnmark	182 236	2 514	5,6	196 647	2 699	5,4	185

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

1.3.2. Netto driftsutgifter for kommunekonsern til kultur, etter fylke. 2008-2009. Millionar kroner

	Kultur i alt	Aktivitets-tilbod for barn og unge	Folkebibliotek	Kino	Museum	Kunstformidling	Idrett ¹	Kultur- og musikk-skolar	Andre kulturaraktivitetar ²
2008	7 452,0	861,1	1 177,5	60,6	273,0	423,2	2 035,5	1 022,7	1 598,4
2009	7 694,9	895,0	1 188,2	48,8	290,4	416,6	2 155,6	1 071,9	1 628,4
2009									
Østfold	344,7	39,3	58,4	-0,8	13,6	9,1	103,1	33,1	89,0
Akershus	764,7	89,3	131,9	-1,5	7,9	15,7	265,8	110,7	145,0
Oslo	936,8	209,7	116,1	0,0	54,6	1,6	279,1	37,8	238,0
Hedmark	254,9	30,9	47,0	6,2	6,7	8,6	56,6	46,2	52,7
Oppland	267,1	22,3	53,2	3,3	13,3	5,0	63,2	45,7	61,1
Buskerud	398,3	35,8	69,3	4,7	11,4	15,2	107,5	53,9	100,6
Vestfold	324,3	30,6	59,5	2,3	8,4	20,2	99,8	38,2	65,3
Telemark	313,0	31,9	50,7	3,7	7,8	18,1	93,3	49,8	57,8
Aust-Agder	186,6	14,4	29,7	2,4	9,7	4,3	43,7	22,6	59,8
Vest-Agder	277,0	31,9	42,5	2,4	16,4	25,1	64,7	33,8	60,1
Rogaland	840,4	90,2	90,3	5,8	35,1	72,5	232,6	118,7	195,1
Hordaland	766,2	75,7	111,1	1,9	26,6	86,7	244,6	108,3	111,3
Sogn og Fjordane	168,6	10,7	33,0	1,8	4,8	3,7	47,0	34,5	33,2
Møre og Romsdal	366,8	25,7	60,5	3,3	10,5	15,3	90,6	81,8	79,2
Sør-Trøndelag	458,4	55,5	62,5	1,2	15,0	53,8	120,6	83,6	66,2
Nord-Trøndelag	185,1	15,8	37,0	6,4	5,8	6,4	38,4	37,2	38,2
Nordland	400,3	39,5	62,1	5,2	23,4	29,2	97,2	66,7	77,0
Troms Romsa	244,9	24,9	38,6	-3,6	10,7	23,0	59,0	44,8	47,4
Finnmark Finnmark	196,6	20,8	35,0	4,1	8,6	3,1	48,9	24,8	51,3

¹ Gjeld funksjon 380 og 381. ² Gjeld funksjon 385 og 386.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

1.3.3. Netto driftsutgifter for kommunekonsern til kultur, etter fylke. 2008-2009. Prosent

	Aktivitets-tilbod for barn og unge	Folkebibliotek	Kino	Museum	Kunstformidling	Idrett ¹	Kultur- og musikk-skolar	Andre kulturaraktivitetar ²
2008	11,6	15,8	0,8	3,7	5,7	27,3	13,7	21,4
2009	11,6	15,4	0,6	3,8	5,4	28,0	13,9	21,2
2009								
Østfold	11,4	16,9	-0,2	3,9	2,6	29,9	9,6	25,8
Akershus	11,7	17,3	-0,2	1,0	2,1	34,8	14,5	19,0
Oslo	22,4	12,4	0,0	5,8	0,2	29,8	4,0	25,4
Hedmark	12,1	18,4	2,4	2,6	3,4	22,2	18,1	20,7
Oppland	8,3	19,9	1,2	5,0	1,9	23,7	17,1	22,9
Buskerud	9,0	17,4	1,2	2,9	3,8	27,0	13,5	25,3
Vestfold	9,4	18,3	0,7	2,6	6,2	30,8	11,8	20,1
Telemark	10,2	16,2	1,2	2,5	5,8	29,8	15,9	18,5
Aust-Agder	7,7	15,9	1,3	5,2	2,3	23,4	12,1	32,1
Vest-Agder	11,5	15,3	0,9	5,9	9,1	23,4	12,2	21,7
Rogaland	10,7	10,7	0,7	4,2	8,6	27,7	14,1	23,2
Hordaland	9,9	14,5	0,2	3,5	11,3	31,9	14,1	14,5
Sogn og Fjordane	6,4	19,6	1,0	2,8	2,2	27,9	20,5	19,7
Møre og Romsdal	7,0	16,5	0,9	2,9	4,2	24,7	22,3	21,6
Sør-Trøndelag	12,1	13,6	0,3	3,3	11,7	26,3	18,2	14,4
Nord-Trøndelag	8,5	20,0	3,5	3,1	3,4	20,8	20,1	20,6
Nordland	9,9	15,5	1,3	5,8	7,3	24,3	16,7	19,2
Troms Romsa	10,2	15,8	-1,5	4,4	9,4	24,1	18,3	19,4
Finnmark Finnmark	10,6	17,8	2,1	4,4	1,6	24,9	12,6	26,1

¹ Gjeld funksjon 380 og 381. ² Gjeld funksjon 385 og 386.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

1.3.4. Brutto investeringsutgifter, kommunekonsern, etter rekneskapsfunksjon for kultur. 2007-2009. 1 000 kroner

	Aktivitets-tilbod for barn og unge	Folkebibliotek	Kino	Museum	Kunstformidling	Idrett ¹	Kultur- og musikkskolar	Andre kulturaktivitetar ²
2007	87 958	75 997	35 821	99 715	28 723	2 038 808	11 421	852 732
2008	111 870	61 259	14 949	142 593	36 253	2 523 518	20 656	1 043 012
2009	35 202	72 654	11 286	115 625	79 462	3 308 660	7 610	1 695 872
Gj.snitt 2007-2009	78 343	69 970	20 685	119 311	48 146	2 623 662	13 229	1 197 205
Østfold	642	435	1 084	2 179	5 235	94 643	612	38 484
Akershus	7 625	4 118	314	1 375	2 189	281 623	268	58 114
Oslo	31 299	2 543	-	5 681	-	543 097	-	198 956
Hedmark	3 926	9 222	322	2 815	1 564	58 133	468	31 802
Oppland	636	849	287	247	-	42 101	59	42 276
Buskerud	1 634	7 422	241	98	18	188 124	344	22 201
Vestfold	638	2 235	8 477	8 018	2 829	52 064	1 483	98 030
Telemark	1 590	3 859	1 585	433	1 588	205 471	232	49 784
Aust-Agder	7 283	7 255	91	412	381	67 550	4 204	17 745
Vest-Agder	2 845	1 810	984	36 779	766	56 019	281	179 972
Rogaland	1 647	6 852	524	49 210	7 667	177 280	518	80 734
Hordaland	4 204	4 424	204	2 440	23 180	222 138	1 974	56 247
Sogn og Fjordane	293	169	568	1 207	1 375	52 704	649	45 190
Møre og Romsdal	3 003	3 338	602	413	19	161 499	683	44 361
Sør-Trøndelag	2 264	2 063	333	276	703	83 834	461	79 118
Nord-Trøndelag	440	2 444	592	694	-	57 835	7	4 326
Nordland	6 105	544	744	4 156	558	153 494	82	35 825
Troms/Romsdalsfjorden	1 402	1 472	1 819	165	75	73 032	875	17 073
Finnmark/Finnmárku	867	8 915	1 914	2 712	-	53 023	28	96 969

¹ Gjeld funksjon 380 og 381. ² Gjeld funksjon 385 og 386.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

1.3.5. Frivillige lag og foreiningar som får driftstilskot frå kommunane. KOSTRA-skjema 17. 2006-2009

Lag/foreining	Talet på lag/ foreiningar				Samla driftstilskot. 1 000 kroner			
	2006	2007	2008	2009	2006	2007	2008	2009
I alt	19 952	24 122	19 850	20 470	389 633	540 361	535 374	581 806
Song- og musikkforeiningar	3 818	3 508	3 218	-	57 262	58 522	58 389	-
Teater- og danseforeiningar	667	721	596	-	17 234	15 189	12 069	-
Frivillige barne- og ungdomsforeiningar	4 118	¹ 8 176	5 979	5 759	46 109	² 153 012	² 143 973	² 156 947
Idrettslag/skyttarlag	6 008	5 677	4 605	-	223 311	238 349	255 531	-
Andre foreiningar ³	5 341	6 040	5 452	14 711	45 717	75 289	65 412	424 859

¹ Skjema 17 vart endra i 2007. På grunn av moglege dobbelrapporteringar, kan ikkje tala utan vidare samanliknast med tidlegare år. ² Berekningsgrunnlaget for tilskot til frivillige barne- og ungdomsforeiningar er endra i 2007. Beløpet for 2007-2009 er henta frå kommunerekneskapen funksjon 231/art470. ³ Frå 2009 er song- og musikkforeiningar, teater- og danseforeiningar og idrettslag/skyttarlag med i summen.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

2. Privat forbruk

2.1. Nokre resultat

Årleg forbruk til kultur og fritid tredje størst

Forbruksundersøkinga 2007-2009 viser at det gjennomsnittlege forbruket i private hushald var på 395 000 kroner per år i perioden 2007-2009, 2009-prisar. Dette representerer ein realuke på 7,8 prosent i forhold til perioden 2004-2006.

Forbruksundersøkinga for dei tre åra 2007, 2008 og 2009 viser at forbruksmønsteret blant nordmenn endrar seg lite. Den relative fordelinga mellom varer og tenester har òg forandra seg lite dei siste åra.

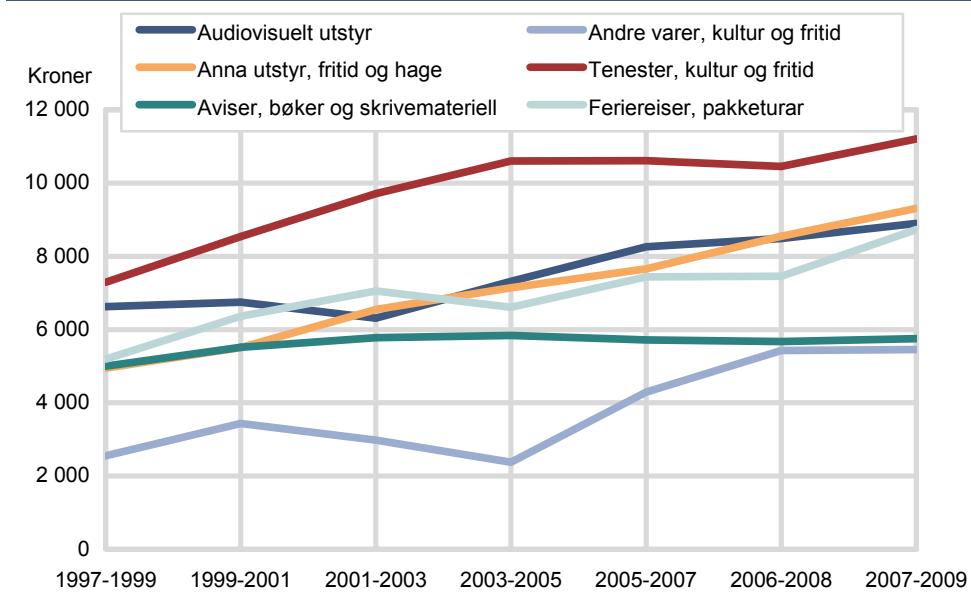
Utgiftene til kultur og fritid er framleis den tredje største utgifa med 49 000 kroner og utgjer 13 prosent av hushalda sine årlege utgifter i perioden 2007-2009. Til samanlikning brukte hushalda 65 000 kroner i gjennomsnitt i året til transport, som svarar til 16 prosent av forbruket. Delen av utgiftene som går til matvarer og alkoholfri drikke, ligg på 12 prosent, eller 47 000 kroner årleg.

Utgiftene til kultur og fritid for den siste perioden, 2007-2009, er 0,4 prosentpoeng høgare enn ved den førre forbruksundersøkinga (2006-2008, 2008-prisar), og 3 300 kroner høgare per hushald til kultur og fritid.

Tenestegruppa "Kultur og fritid" er delt opp i undergruppene:

- Audiovisuelt utstyr
- Andre varer, kultur og fritid
- Anna utstyr, fritid og hage
- Tenester, kultur og fritid
- Aviser, bøker og skrivemateriell
- Feriereiser, pakketurar

Figur 2.1. Årlege utgifter per hushald til kultur og fritid, etter vare- og tenestegruppe. 1997-1999 til 2007-2009. Kroner

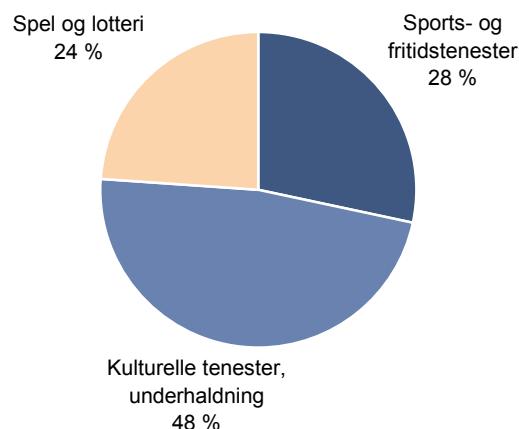

Kjelde: SSB, Forbruksundersøkinga.

Størstedelen av forbruket går til undergruppa "tenester, kultur og fritid" med 11 204 kroner årleg (2009-prisar) eller 23 prosent av konsum til kultur og fritid. Gjennom dei siste ti åra, i perioden 1998-2000 til 2007-2009, har delen som går til denne gruppa, vore mellom 23 og 27 prosent, med høgst del for perioden 2003-2005. Delen til "aviser, bøker og skrivemateriell" har gått ned frå 16 til 12 prosent i tiårsperioden, men har halde seg stabil sidan førre periode. Jf. figur 2.1.

Gruppa ”tenester, kultur og fritid” består igjen av undergruppene ”sports- og fritidstenester”, ”kulturelle tenester, underhaldning” og ”spel og lotteri” med størst del, 48 prosent, til ”kulturelle tenester, underhaldning”. Forbruket til ”spel og lotteri” har gått litt ned i siste periode.

Figur 2.2. Årlege utgifter per hushald til tenester, kultur og fritid, etter vare- og tenestegruppe. 2009-prisar. 2007-2009. Prosent

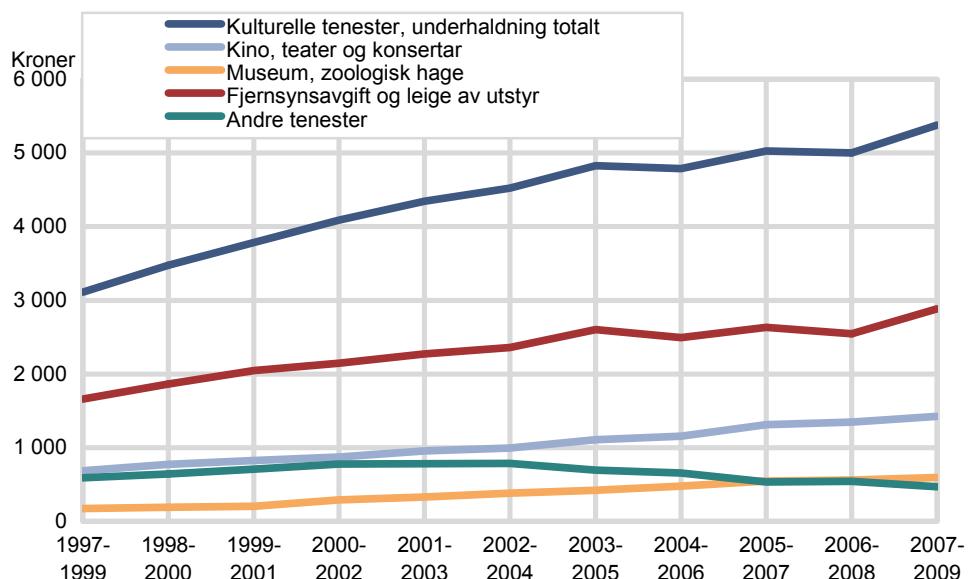

Kjelde: SSB, Forbruksundersøkinga.

2 887 kroner årleg til fjernsynsavgift og leige av utstyr

Gruppa ”kulturelle tenester, underhaldning” utgjer 5 400 kroner eller 1,4 prosent av dei totale forbruksutgiftene. I denne gruppa går over halvparten av utgiftene til ”fjernsynsavgift og leige av utstyr” med 2 887 kroner i snitt per år per hushald, medan utgiftene til kino, teater og konsertar utgjer 1 427 kroner eller 27 prosent av utgiftene i gruppa ”kulturelle tenester, underhaldning”. I løpet av dei siste ti åra har forbrudsdelen som går til ”kino, teater og konsertar” auka frå 22 prosent i perioden 1998-2000 til 27 prosent i dei to siste periodane (2006-2008/2007-2009). Jf. figur 2.3 og tabell 2.1.

Figur 2.3. Årlege utgifter per hushald i gruppa kulturelle tenester, underhaldning. 1997-1999 til 2007-2009. Kroner

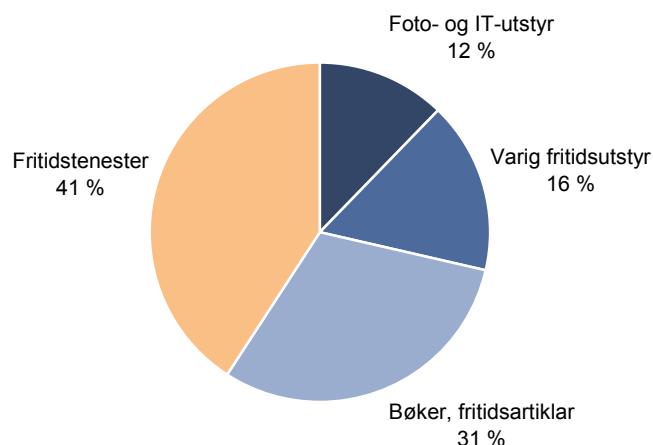
Kjelde: SSB, Forbruksundersøkinga.

Nasjonalrekneskapen – Konsum i hushald til ulike kulturgode og fritidstenester

Førebelse tal frå nasjonalrekneskapen syner at dei norske hushalda brukte til saman over 122 milliardar kroner i 2009 til ulike typar kulturgode og fritidstenester. Dette er ein auke på nær 5,5 milliardar kroner, eller 4,7 prosent frå 2008-reviderte tal.

Veksten er litt høgare dette siste året enn for perioden 2007 til 2008, som representerte den lågaste årlege veksten på ti år for heile hovudgruppa kulturgode og fritidstenester. Gruppa ”fritidstenester” utgjer størstedelen av hovudgruppa ”kulturgode og fritidstenester” med nær 50 milliardar kroner eller 41 prosent. Fordelinga innan hovudgruppa kulturgode og fritidstenester har halde seg nokolunde stabil siste året, men ein ser ein tendens til at utgiftene til ”fritidstenester” aukar mest, 7,3 prosent siste året. Tabell 2.2 og figurane 2.4 og 2.5 gir nærmare detaljar.

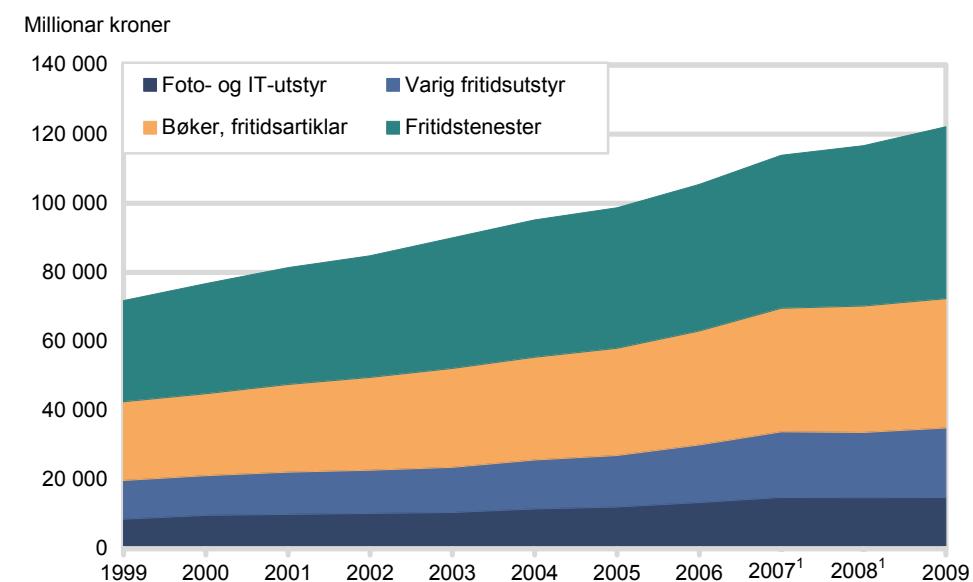
Figur 2.4. Konsum i hushald, etter type kulturgode. 2009. Prosent

Kjelde: Nasjonalrekneskapen, SSB.

Gruppa ”fritidstenester” hadde øg den største auken i kroner, både siste året og dersom vi går ti år tilbake. Sidan 1999 har auken vore på 20 milliardar kroner (gjeldande priser) og siste året steig konsumet for ”fritidstenester” med drygt 3,3 milliardar kroner eller 7,3 prosent. Figur 2.5 syner korleis konsumet har auka i hovudgruppa kulturgode og fritidstenester.

Figur 2.5. Konsum i hushald, hovudgrupper, gjeldande priser. 1999- 2009. Millionar kroner

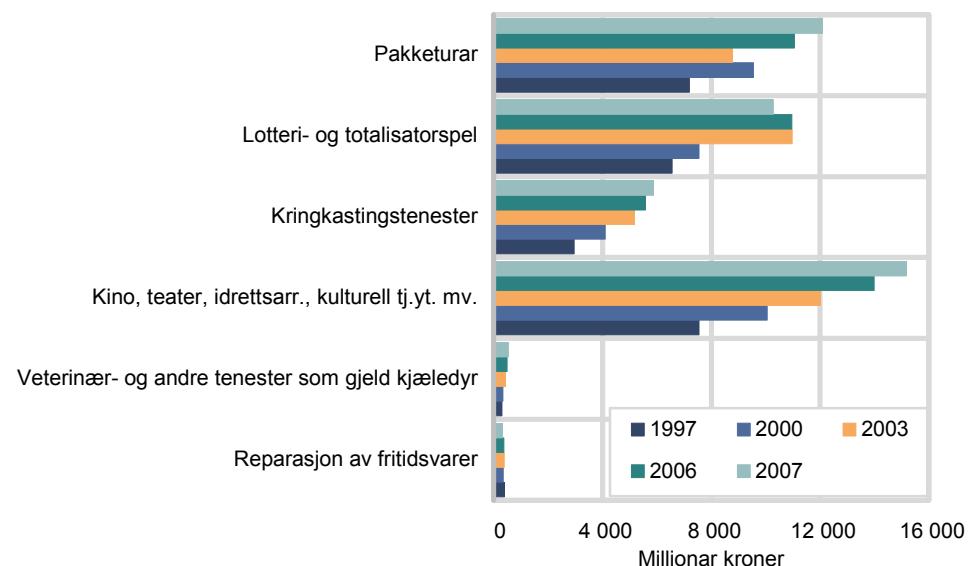
¹Korrigerte tal.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

Dei reviderte tala for gruppa ”fritidstenester” i perioden 1997 til 2007 syner at konsumet i gjeldande priser har auka frå nær 25 milliardar til over 44 milliardar kroner. Dei reviderte tala for 2007 viser at konsumet til ”kino, teater,

idrettsarrangement, kulturell tenesteyting med vidare” representerer drygt 15 milliardar kroner, eller 34 prosent av konsumet for gruppa ”fritidstenester”. Til samanlikning var delen til denne gruppa 30 prosent for ti år sidan. Delen til ”pakketurar” i same tidsrom har gått ned frå 29 prosent til 27 prosent. Delen av forbruket til ”lotteri- og totalisatorspel” har også gått ned i tiårsperioden. Figur 2.6 viser utviklinga for konsum i hushald for dei ulike gruppene innan ”fritidstenester” dei siste ti åra.

Figur 2.6. Konsum i hushald, gruppa fritidstenester, gjeldande prisar. 1997-2007. Millionar kroner

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

2.2. Om statistikken – privat forbruk

Statistisk sentralbyrå (SSB) nyttar to ulike metodar for å kunne syne det private forbruket til ulike kulturgode og tenester i det norske samfunnet. Den eine er den årlege forbruksundersøkinga, den andre er nasjonalrekneskapen. Inndelinga i hovud– og undergrupper er noko ulik i desse to kjeldene.

Forbruksundersøkinga

Statistisk sentralbyrå gjennomfører forbruksundersøkingar kvart år. Hovudformålet med undersøkinga er å få ei detaljert oversikt over forbruket i private hushald som kan gi grunnlag for ei eventuell ajourføring av vektgrunnlaget i konsumprisindeksen. Det blir vidare teke sikte på å kartlegge forbruket i forskjellige hushaldsgrupper. Forbruksundersøkinga har sidan 1974 vore gjennomført årleg utan endringar som har hatt innverknad på innhaldet. Før 1974 blei det gjennomført landsomfattande forbruksundersøkingar i 1958, 1967 og 1973. På grunn av små årlege utval kan ein berre publisere tal for einskilde grupper ved å slå saman utvala for tre og tre år.

Nasjonalrekneskapen

Nasjonalrekneskapen viser utviklinga i norsk økonomi. Utviklinga blir målt ved bruttonasjonalproduktet og andre hovudstorleikar. Rekneskapen inneheld også mange tal for ulike delar av samfunnsøkonomien, mellom anna om næringer, hushald, arbeidsmarknad og utanrikshandel. Nasjonalrekneskapen byggjer på tal frå dei fleste av SSB sine økonomiske statistikkar. Det finst tal frå nasjonalrekneskapen heilt tilbake til 1865. Nasjonalrekneskapen er viktig for utforminga av den økonomiske politikken.

Meir informasjon om forbruksundersøkingane og Nasjonalrekneskapen; sjå:

Temaside: Forbruket i hushalda: <http://www.ssb.no/forbruk>

Temaside: Nasjonalrekneskap: <http://www.ssb.no/regnskap>

2.1. Utgift per hushald per år, etter vare- og tenestegruppe. 2003-2005, 2004-2006, 2005-2007, 2006-2008 og 2007-2009. Kroner og prosent

09 Vare- og tenestegruppe	2003-2005		2004-2006		2005-2007		2006-2008		2007-2009	
	Utgift. Kr (2005- prisar)	Del av total forbruks- utgift. Prosent	Utgift. Kr (2006- prisar)	Del av total forbruks- utgift. Prosent	Utgift. Kr (2007- prisar)	Del av total forbruks- utgift. Prosent	Utgift. Kr (2008- prisar)	Del av total forbruks- utgift. Prosent	Utgift. Kr (2009- prisar)	Del av total forbruks- utgift. Prosent
Kultur og fritid i alt	39 879	12,3	41 318	12,0	43 978	12,0	46 050	12,1	49 343	12,5
091 Audiovisuelt utstyr	7 312	2,3	7 611	2,2	8 259	2,3	8 489	2,2	8 894	2,3
Udstyr for mottaking, oppnak og reproduksjon av lyd og bilet	3 027	0,9	3 215	0,9	3 671	1,0	4 085	1,1	4 347	1,1
Fotoutstyr, kikkertar mv.	749	0,2	815	0,2	866	0,2	807	0,2	1 075	0,3
IT-utstyr	2 118	0,7	2 247	0,7	2 351	0,6	2 316	0,6	2 324	0,6
Film, CD, kassettar og liknande.....	1 333	0,4	1 264	0,4	1 322	0,4	1 245	0,3	1 125	0,3
Reparasjon av audiovisuelt, foto og IT- utstyr	85	0,0	70	0,0	50	0,0	36	0,0	23	0,0
092 Andre varer, kultur og fritid.	2 375	0,7	3 915	1,1	4 295	1,2	5 431	1,4	5 452	1,4
Større gjenstandar for utandørs rekreasjon	1 810	0,6	3 392	1,0	3 686	1,0	4 838	1,3	4 684	1,2
Musikkinstrument, større gjenstandar for innandørs rekreasjon	295	0,1	297	0,1	340	0,1	227	0,1	294	0,1
Reparasjon av større gjenstandar for kultur og fritid	269	0,1	226	0,1	269	0,1	366	0,1	473	0,1
093 Anna utstyr, fritid og hage .	7 140	2,2	7 259	2,1	7 657	2,1	8 548	2,2	9 310	2,4
Spel, leiker og hobby	1 688	0,5	1 601	0,5	1 682	0,5	1 708	0,4	1 835	0,5
Utstyr til sport og camping .	1 559	0,5	1 592	0,5	1 509	0,4	1 642	0,4	1 724	0,4
Blomstrar og hage	2 443	0,8	2 474	0,7	2 703	0,7	2 831	0,7	2 999	0,8
Kjæledyr	1 450	0,4	1 591	0,5	1 763	0,5	2 367	0,6	2 752	0,7
094 Tenester, kultur og fritid	10 605	3,3	10 044	2,9	10 609	2,9	10 456	2,7	11 204	2,8
Sports- og fritidstenester ..	2 703	0,8	2 652	0,8	2 827	0,8	2 876	0,8	3 159	0,8
Kulturelle tenester, underhaldning	4 825	1,5	4 787	1,4	5 025	1,4	4 999	1,3	5 378	1,4
Av dette										
Kino, teater og konsertar	1 106	0,3	1 155	0,3	1 311	0,4	1 349	0,4	1 427	0,4
Museum, zoologisk hage	421	0,1	479	0,1	548	0,2	562	0,1	596	0,2
Fjernsynsavgift og leige av utstyr	2 604	0,8	2 495	0,7	2 631	0,7	2 546	0,7	2 887	0,7
Andre tenester	694	0,2	658	0,2	534	0,1	542	0,1	468	0,1
Spel og lotteri	3 077	1,0	2 605	0,8	2 758	0,8	2 581	0,7	2 667	0,7
095 Aviser, bøker og skrivemateriell	5 839	1,8	5 721	1,7	5 716	1,6	5 669	1,5	5 754	1,5
Bøker	2 155	0,7	2 046	0,6	2 076	0,6	1 988	0,5	1 909	0,5
Aviser og tidsskrift	3 035	0,9	3 054	0,9	2 993	0,8	3 041	0,8	3 156	0,8
Diverse trykksaker	305	0,1	284	0,1	290	0,1	294	0,1	319	0,1
Papirvarer	344	0,1	338	0,1	357	0,1	345	0,1	369	0,1
096 Feriereiser, pakketurar	6 609	2,0	6 769	2,0	7 441	2,0	7 456	2,0	8 730	2,2

Kjelde: Forbruksundersøkingane, Statistisk sentralbyrå.

2.2. Konsum i hushald, gjeldande prisar. 1997-2009. Millionar kroner

Type kulturgode	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007 ¹	2008 ¹	2009
I alt	60 935	65 723	71 846	76 761	81 389	84 803	89 930	95 197	98 682	105 442	113 889	116 659	122 108
Foto- og IT-utstyr	5 746	6 816	8 478	9 620	9 934	10 200	10 501	11 460	12 027	13 358	14 793	14 760	14 842
Fotoutstyr, kikkertar mv.	672	675	670	765	790	808	838	914	962	1 020	1 121	..	..
EDB-utstyr, kalkulatorar mv.	2 744	3 550	4 660	5 546	5 722	5 855	6 073	6 625	6 930	7 721	8 547	..	..
Grammofonplater, lydband og film mv.	2 330	2 591	3 148	3 309	3 422	3 537	3 590	3 921	4 135	4 617	5 125	..	..
Varig fritidsutstyr	9 308	10 855	11 269	11 503	12 176	12 498	13 033	14 249	14 927	16 618	18 991	18 841	20 097
Utstyr for attgjeving av lyd og bilete	6 017	6 988	7 227	7 375	7 792	7 900	8 119	8 862	9 339	10 737	11 853	..	..
Musikkinstrument, båtar og anna varig utstyr for fritidsaktivitetar	3 291	3 867	4 042	4 128	4 384	4 598	4 914	5 387	5 588	5 881	7 138	..	..
Bøker, fritidsartiklar	20 921	21 685	22 812	23 690	25 415	26 893	28 624	29 690	31 044	33 000	35 806	36 676	37 418
Leiketøy og hobbyartiklar	2 633	2 692	2 782	3 081	3 161	3 276	3 445	3 627	3 782	3 989	4 259	..	..
Sports- og campingutstyr mv.	2 160	2 288	2 404	2 667	2 736	2 844	2 985	3 141	3 305	3 805	4 209	..	..
Blomstrar, prydbusker og kjæledyr	5 757	6 023	6 265	6 147	6 918	7 690	8 454	8 454	8 870	9 390	10 233	..	..
Bøker	3 108	3 237	3 411	3 372	3 458	3 595	3 775	3 973	4 195	4 446	4 860	..	..
Aviser, vekeblad og tidsskrift mv.	6 530	6 620	7 040	7 472	8 166	8 474	8 900	9 375	9 716	10 152	11 004	..	..
Skrivemateriell	733	825	910	951	976	1 014	1 065	1 120	1 176	1 218	1 241	..	..
Fritidstenester	24 960	26 367	29 287	31 948	33 864	35 212	37 772	39 798	40 684	42 466	44 299	46 383	49 751
Reparasjon av fritidsvarer	400	400	339	356	356	381	392	459	446	378	335	..	..
Veterinærtenester og andre tenester som gjeld kjæledyr	311	334	346	343	377	402	434	433	482	500	540	..	..
Kino, teater, idrettsarrangement, kulturell tenesteyting mv.	7 541	8 121	9 385	10 053	10 688	11 001	12 023	12 067	13 089	13 981	15 178	..	..
Kringkastingstenester...	2 954	3 200	3 561	4 095	4 327	4 608	5 175	5 446	5 461	5 586	5 874	..	..
Lotteri- og totalisatorspel	6 562	7 090	7 143	7 547	8 253	9 693	10 970	11 650	11 150	10 961	10 277	..	..
Pakketurar	7 192	7 222	8 513	9 554	9 863	9 127	8 778	9 743	10 056	11 060	12 095	..	..

¹ Korrigerte tal.

Kjelde: Nasjonalrekneskapen, Statistisk sentralbyrå.

3. Nærings- og sysselsetjingsstatistikk

3.1. Nokre resultat

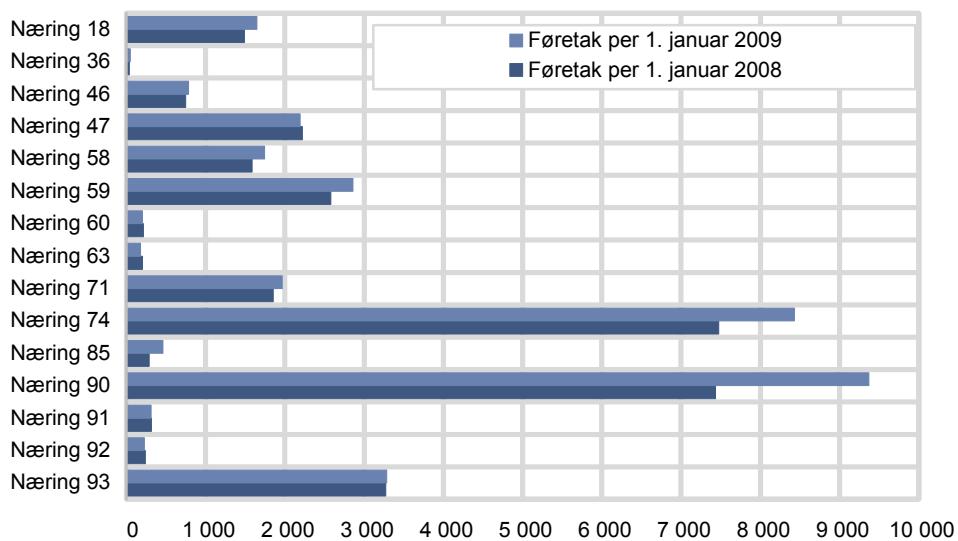
34 000 kulturføretak

Statistisk sentralbyrå har frå 2009 teke i bruk ein ny versjon av Standard for næringsgruppering (SN2007) i alle sine næringsstatistikkar, og gir for første gong oversikt over kulturnæringane etter den nye standarden. Også tala for 2008 er laga etter den nye standarden. For full oversikt over kva for næringar som er definerte som kulturnæringar, sjå avsnitt 3.3.

Per 1. januar 2009 var det nær 34 000 føretak blant kulturnæringane, slik det går fram av bestandstala frå Bedrifts- og føretaksregisteret i Statistisk sentralbyrå. Blant anna var 1 650 føretak med i næring 18 ”Trykking og reproduksjon av innspela opptak”, drygt 1 750 føretak var med i næring 58 ”Forlagsverksemd”, nær 3 000 føretak i engros- og butikkhandel med kulturvarer og over 9 300 føretak i næring 90 ”Kunstnarisk verksemd og underhaldningsverksemd”.

Frå 2008 til 2009 auka talet på kulturføretak med 3 700, eller 12 prosent. Nesten alle næringsområda tok del i auken. Størst auke i talet på føretak finn ein i næring 90 ”Kunstnarisk verksemd og underhaldningsverksemd” med nær 2 000 nye føretak. Størst prosentvis auke finn ein i kulturnæringane innan undervisning. Jf. tabellane 3.1 og 3.2 og figur 3.1. På landsbasis vart det registrert om lag 45 500 nye føretak i 2009, ein nedgang på 9 prosent samanlikna med 2008. Tabellane 3.5 til 3.7 syner detaljar om føretaksdemografi, bestandtal og nyregistreringar, nyetableringar og så vidare for dei ulike næringane.

Figur 3.1. Talet på føretak i kulturnæringane¹. 2008-2009

¹Frå 2008 kulturnæringar etter SN 2007, jf. definisjonar i pkt. 3.3.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

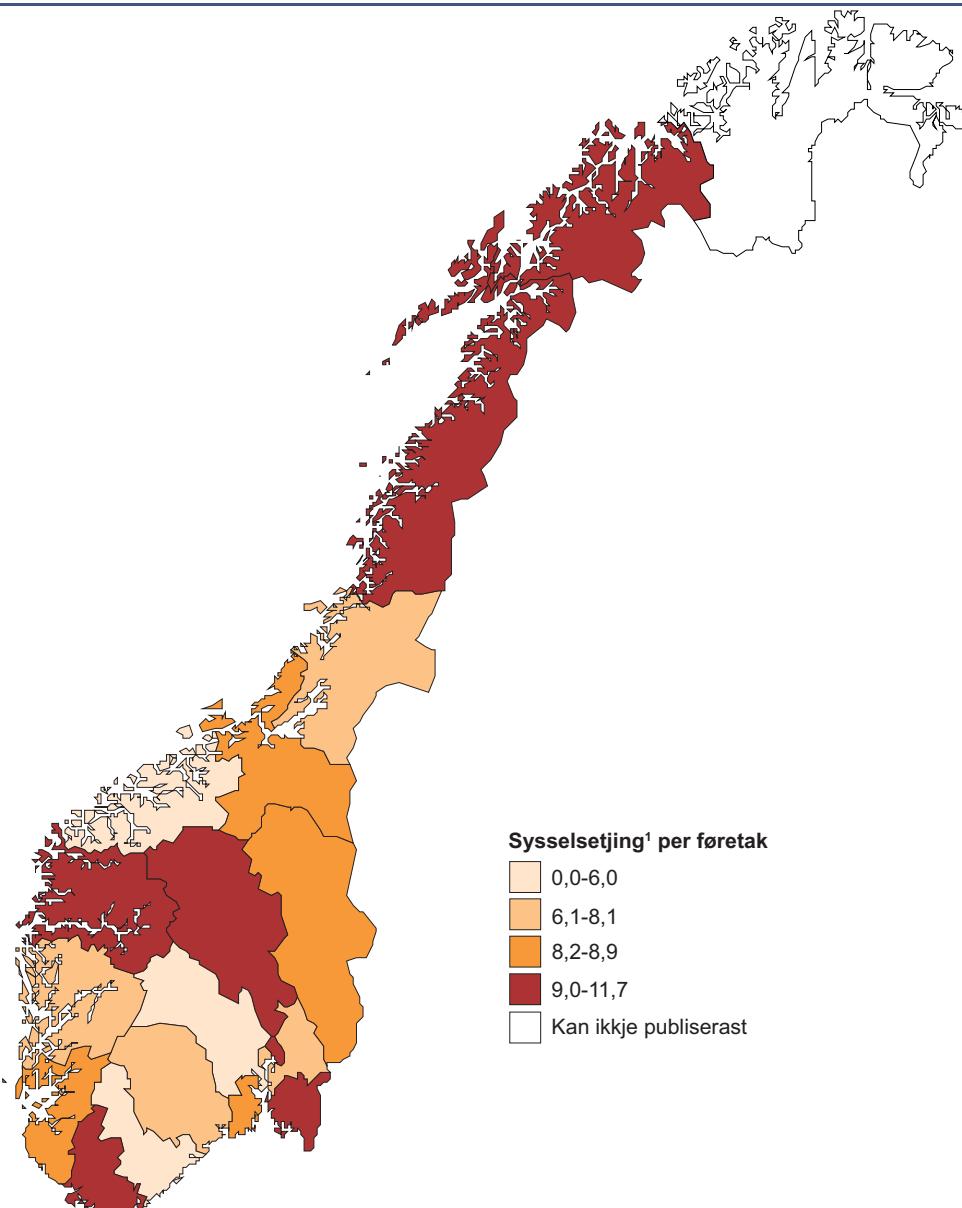
I tillegg til bestandstala gir Bedrifts- og føretaksregisteret tal for årgangs-populasjonen. Denne statistikken gir eit meir detaljert bilet av aktiviteten i føretaka enn tala nemnde over, men er ikkje så oppdaterte som bestandstala (jf. avsnitt 3.2). Bestandstala er oppdaterte til og med 2007, og blir derfor framleis publiserte etter gammal næringssstandard.

25 300 sysselsette
i næring 22

I næring 22 ”Forlagsverksemd, grafisk produksjon og reproduksjon av innspela opptak” var det 25 300 sysselsette i 2007, litt færre både sysselsette og føretak enn i 2006. Sysselsette per føretak i 2006 var 8,8 mot 8,3 sysselsette året før. Føretaka i Sogn og Fjordane har flest sysselsette per føretak med 11,7.

Omsetninga for dei 2 900 føretaka i næring 22 i 2007 var på over 43 milliardar kroner, ein auke i omsetninga på 5 prosent for denne næringa. Sidan 2000 har omsetninga per føretak auka med 80 prosent. Ser vi på heile næringa under eitt for 2007, finn vi at føretaka i Oslo, Vestfold og Rogaland hadde høgast omsetning per føretak, høvesvis 25 millionar kroner for Oslo-føretaka, 15 millionar for Vestfold og 14 millionar kroner per føretak i Rogaland. For føretak i Vestfold er det ein auke på 56 prosent per føretak frå 2006. Figur 3.2 og tabell 3.5 syner nærmare detaljar, sjå også tidlegare årgangar av Kulturstatistikk.

Figur 3.2. Sysselsetjing¹ per føretak. Nærings 22, etter fylke. 2007

¹Gjennomsnittleg tal personar over året.

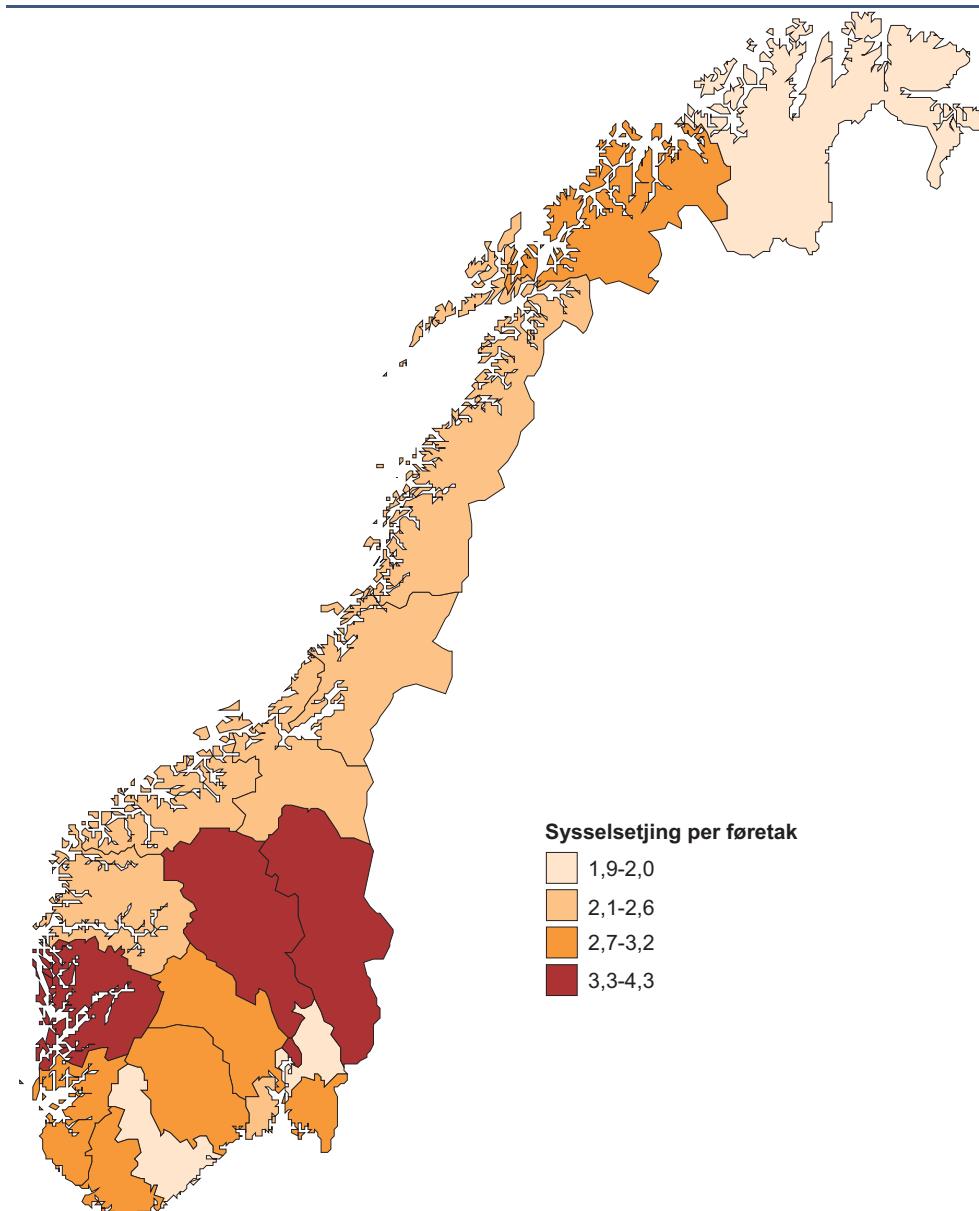
Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

34 400 sysselsette
i næring 92

I føretaka under næring 92 ”Fritidsverksemd, kulturell tenesteyting og sport” var det totalt 34 400 sysselsette i 2007 og ei omsetning på over 40 milliardar kroner, jf. tabell 3.6. På tre-sifternivå hadde ”Sport og idrett” den høgaste omsetninga med 14 milliardar kroner eller 33 prosent av hovudgruppene innanfor næring 92. Næringsgruppa ”Sport og idrett” hadde også høgast del sysselsette med 28 prosent av dei sysselsette, om lag det same som året før (2006). Føretaka i næring 92 hadde i gjennomsnitt færre sysselsette enn i næring 22. Føretaka i ”Fritidsverksemd osb.” hadde 3,1 sysselsette i gjennomsnitt, litt lågare enn året før. Nærings 22 hadde 8,8 sysselsette per føretak. Føretaka i Hedmark og Oslo i næring 92 hadde flest

sysselsette per føretak med respektive 4,3 og 3,9 mens føretaka i Rogaland og Oslo hadde størst omsetning per føretak. Figur 3.3 og tabell 3.6 syner nærmere detaljar, sjå også Kulturstatistikk 2006-2008.

Figur 3.3. Sysselsetjing¹ per føretak. Nærings 92, etter fylke. 2007

¹Gjennomsnittleg tal personar over året.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

Andre kulturnæringer

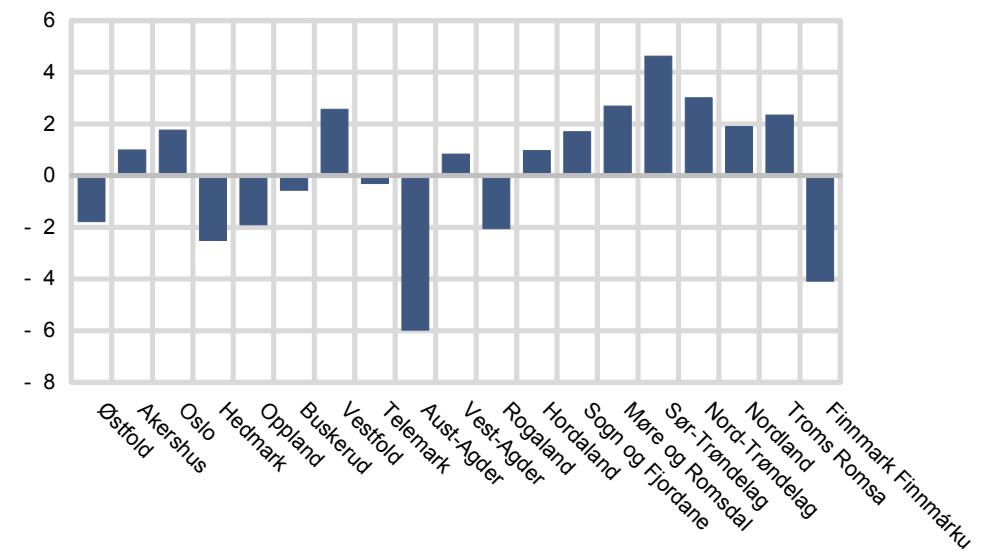
Dei ulike kulturnæringerane, ”Produksjon av musikkinstrument”, ”Arkitektverksemrd”, ”Fotografverksemrd”, ”Designverksemrd”, ”Interiørarkitekt- og interiør-konsulentverksemrd” og ”Impresarioverksemrd” hadde til saman ei omsetning i 2007 på nær 11 milliardar kroner og 10 000 sysselsette. Føretaka i desse næringane utgjorde 7 200 føretak, 87 fleire enn i 2006. Flest føretak var det innanfor ”Designverksemrd” med 2 500 føretak, ein auke på 42 føretak i 2007. Gjennomsnittleg tal på tilsette per føretak i desse kulturnæringerane under eitt er 1,5, ein svak auke sett i høve til i 2006. ”Designføretaka” hadde under ein sysselsett i gjennomsnitt. Ser vi på alle desse næringane under eitt for 2007, går det fram at føretaka i Sør-Trøndelag og Sogn og Fjordane hadde flest sysselsette per føretak med respektive 2,0 og 1,9. Tabell 3.7 syner nærmere detaljar, sjå også Kulturstatistikk 2006-2008.

Fleire sysselsette i kulturnæringane

Registerbasert sysselsetningsstatistikk syner at kulturnæringane (SN2007) i alt hadde 120 300 sysselsette per 4. kvartal 2009. For heile landet (alle næringane) gjekk den totale sysselsetjinga ned med 1,1 prosent frå 4. kvartal 2008 til 4. kvartal 2009, mot ein vekst på 1,7 prosent året før. For kulturnæringane steig sysselsetjinga med nær 1 prosent. Det viser seg imidlertid at det er til dels store variasjonar dersom ein ser på dei ulike næringane. Rekna i prosent var auken størst i sysselsette for kulturnæringane innan næring 90 "Kunstnarisk verksemd og underhaldningsverksemd" med 17 prosent eller nær 2 000 fleire sysselsette. Nærings 18 "Trykking og reproduksjon av innspela opptak" hadde den største prosentvise nedgangen på 9 prosent frå 2008 til 2009, mens næring 58 "Forlagsverksemd" hadde størst nedgang i det absolutte talet på sysselsette med nær 1 500.

På landsbasis, alle næringar, hadde Østfold størst nedgang i sysselsetjinga frå 4. kvartal 2008 til 4. kvartal 2009, med 2,4 prosent, mens Finnmark hadde minst nedgang, med 0,1 prosent. Også innan kulturnæringane hadde desse to fylka nedgang i sysselsetjinga, respektive 1,8 prosent for Østfold og 4,1 prosent for Finnmark. Aust-Agder hadde størst prosentvis nedgang i sysselsetjinga i kulturnæringane, mens Sør-Trøndelag hadde ein vekst på 4,6 prosent.

Figur 3.4. Prosent endring i talet på sysselsette 15-74 år i "kulturnæringane", etter arbeidsstadsfylke. 4. kvartal 2008 til 4. kvartal 2009

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

Viss ein ser på dei ulike næringane i dei ulike fylka er biletet meir nyansert. Østfold hadde òg nedgang i sysselsetjing i fleire kulturnæringar, til dømes "Trykking" og "Forlagsverksemd". Det same gjeld kulturnæringane innan engroshandel (nace 46), mens butikknæringane (nace 47) og "Kunstnarisk verksemd og underhaldningsverksemd" hadde ein liten auke. Innanfor næring 71.11 "Arkitektverksemd" har det totalt vore ein nedgang i sysselsetjinga på 40 prosent, 80 prosent av denne nedgangen har vore i Oslo.

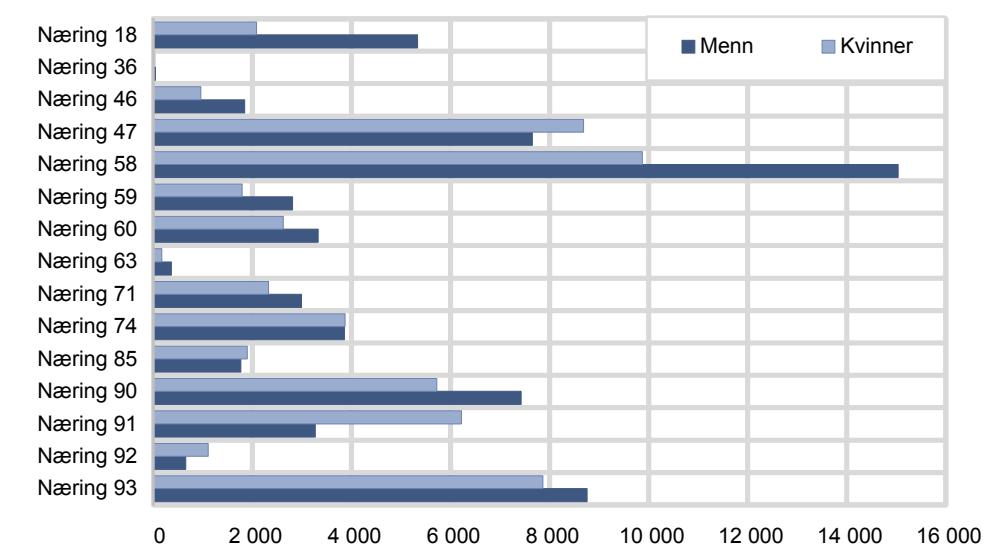
I næring 90 "Kunstnarisk verksemd og underhaldningsverskemd" har det vore auke i sysselsetjinga i alle fylka, Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal hadde størst prosentvis vekst, mens Oslo hadde störst vekst i talet på sysselsette. Også næring 91 "Drift av bibliotek, arkiv, museum og anna kulturverksemd" hadde auke i sysselsetjinga på landsbasis, men i denne næringa hadde fem fylke reduksjon. Tabellane 3.10 til 3.13 viser fleire tal frå den registerbaserte sysselsetningsstatistikken.

Kjønnsfordeling i sysselsetjinga

Som nemnd over er det om lag 120 000 sysselsette i kulturnæringane. 55 200, eller 46 prosent, av desse er kvinner. Kjønnsfordelinga varierer i dei ulike næringane. I næring 18 "Trykking og reproduksjon av innspela opptak" var til dømes kvinne-

delen av dei sysselsette på 28 prosent per 4. kvartal 2009 (tabell 3.13), ein nedgang på eitt prosentpoeng frå 2008. Innanfor næring 71.11 ”Arkitektverksem” var kvinnedelen 44 prosent, om lag det same som i næring 90 ”Kunstnarisk verksem og underhaldningsverksem”. Næring 91 ”Drift av bibliotek, arkiv og museum og anna kulturverksem” hadde høgast kvinnedel med nær 66 prosent (ikkje medrekna næring 47). Tabellane 3.14 til 3.17 gir meir detaljert informasjon om kjønnsfordelinga innanfor dei einskilde næringsgruppene på eit lågare næringssnivå.

Figur 3.5. Sysselsette¹ 15-74 år, etter næring² og kjønn. 2009

¹Omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald.

²Fra 2008 kulturnærigar etter SN2007, jf. Definisjonar kap. 3.3.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

Sysselsetjing etter innvandrarbakgrunn

Tabellane 3.18 og 3.19 syner også statistikk frå den registerbaserte sysselsetjingsstatistikken. Desse tabellane syner tal for nokre utvalde kulturnæringer og gir tal for næringsgrupper fordelt etter innvandringbakgrunn. Tala blir framleis presenterte etter gammal næringsstandard (SN2002). Innvandrarbakgrunn vil her seie ein person fødd i utlandet av utanlandsfødde foreldre (tidlegare også kalla førstegenerasjonsinnvandrarar, jf. avsnitt 3.3). 10 prosent av alle sysselsette var innvandrarar per 4. kvartal 2009, mot 9,5 prosent per 4. kvartal 2008. Per 4. kvartal 2008 var 64,2 prosent av innvandrarane sysselsette. Per 4. kvartal 2009 var delen sysselsette innvandrarar gått ned til 61,7 prosent. Til samanlikning var delen sysselsette per 4. kvartal 2007 også litt høgare med 63,3 prosent. I heile befolkninga var delen sysselsette 69,7 prosent, ein nedgang frå 71,6 prosent i 2008. I forhold til heile befolkninga varierer representasjonen med ulik innvandrarbakgrunn i dei ulike kulturnæringane. I dei næringane vi presenterer tal for i tabellane 3.17 og 3.18, gjekk delen sysselsette med innvandrarbakgrunn litt opp i høve til 2008. Framleis finn ein lågast del med innvandrarbakgrunn i næring 92.2 ”Radio og fjernsyn” med 3,8 prosent, mens næringane 92.31 ”Sjølvstendig kunstnarisk verksem” og 92.32 ”Drift av etablissement knytte til kunstnarisk verksem” hadde respektive 13 og 14,4 prosent tilsette med innvandrarbakgrunn. Dette representerer om lag 1 prosentpoeng høgare del enn året før.

Ser vi på delen kvinner og menn med innvandrarbakgrunn i nokre av dei ulike kulturnæringane, syner tala at det ikkje har vore store endringar dei siste åra, men i nokre av næringane har kvinnedelen auka. I næringane ”Sjølvstendig kunstnarisk verksem” og ”Drift av etablissement knytte til kunstnarisk verksem” var delen innvandarkvinner også i 2009 over 10 prosent av alle kvinnene i desse næringane. Delen innvandrarmenn var òg høgast i desse to næringane med om lag 15 prosent av alle sysselsette menn. Av dei nær 10 000 kvinnene som var sysselsette i næring 22 hadde 441 kvinner, eller 4,6 prosent, innvandrarbakgrunn, litt høgare del enn i dei to føregående åra.

3.2. Om statistikken

Næringsgruppering – standardklassifikasjonar

Statistisk sentralbyrå har no teke i bruk ein ny versjon av Standard for næringsgruppering (SN2007) i alle sine næringsstatistikkar. Norsk standard for næringsgruppering (SN2007) byggjer på EUs tilsvarende standard (NACE Rev.2) som er regulert i ei eiga rådsforordning. I statistikkar for 2008 og 2009 er ny standard nytta.

Den nye standarden gir ei meir føremålstelege oppdatert beskriving av aktivitetane i næringslivet og offentleg sektor med meir vekt på tenesteytande næringar. Hovudformålet med standarden er å gi reglar og retningslinjer for næringsklassifisering og eintydige definisjonar av dei statistiske einingane. Standarden er først og fremst ein statistisk standard. Han danner grunnlag for koding av einingar etter viktigaste aktivitet i Statistisk sentralbyrås Bedrifts- og føretaksregister og for einingar i Einingsregisteret. Han er ein av dei viktigaste standardane i økonomisk statistikk og gjer det mogeleg å samanlikne og analysere statistiske opplysningar både nasjonalt/internasjonalt og over tid. Næringsgruppering blir også brukt i administrative rutinar. Standarden har ei hierarkisk inndeling på fem nivå.

For å lette bruken av den nye standarden, er det laga ein eigen del med forklarande tekstar til næringskodane og eit eige stikkordregister. Standarden og forklaringar finst på denne web-adressa:

<http://www.ssb.no/emner/10/01/nace/sn2007/index.html>

Bestandtal og årgangspopulasjon

Bedrifts- og føretaksregisteret opererer med to ulike typar statistikkar.

- Bestandstala: Talet på føretak per 1. januar det gjeldande året. Desse tala er meir aktuelle enn årgangspopulasjonen, men inneheld ikkje så mykje detaljert informasjon. Tabellar med bestandtal er gitt med nace etter ny standard (SN2007).
- Årgangspopulasjon: Talet på føretak som har hatt aktivitet i det gjeldande året. Tala er detaljerte, men kjem først nokre år etter det gjeldande året. Tabellane på årgangspopulasjonen (3.5, 3.6 og 3.7) er framleis etter gammal næringsstandard (SN2002), da data i desse tabellane berre er oppdaterte til og med 2007.

Registerbasert sysselsetningsstatistik

I den registerbaserte sysselsetningsstatistikken er næring også koda etter Standard for næringsgruppering (SN2007), og yrke er koda etter Standard for yrkesklassifisering (NOS C521).

For tabellane 3.18 og 3.19, arbeidstakarar etter innvandringsbakgrunn, er det også nytta gammal nace, jf. 3.3.

Fordeling på kommune/fylke følgjer kommunelista per 1. januar i produksjonsåret for statistikken. Formålet med statistikken er å beskrive sysselsetjinga og næringsfordelinga på detaljert regionalt nivå. Den registerbaserte sysselsetningsstatistikken har inntil 2005 omfatta busette personar mellom 16–74 år. Frå 2006 vart nedre aldersgrense for å bli rekna som sysselsett senka frå 16 til 15 år, i samsvar med internasjonale anbefalingar. Samstundes vart aldersdefinisjonen endra frå alder ved utgangen av året til alder ved utgangen av referansetidspunktet. Dette gav totalt 10 000 fleire sysselsette i 4. kvartal 2005, som det også er laga tal for, slik at dei kan samanliknast.

Sysselsette er definert som personar som har utført arbeid på minst ein time i referanseveka, eller som var mellombels fråverande frå slikt arbeid. Sysselsette omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald. Data for den registerbaserte sysselsetningsstatistikken er basert på fleire ulike register. Fleire opplysningar: <http://www.ssb.no/regsys/om.html>.

3.3. Omgrep og definisjonar

Kulturnæringerane

Frå 2006 var kulturnæringerane definerte som:

- Forlagsverksemd, grafisk produksjon og reproduksjon av innspela opptak (næring 22).
- Fritidsverksemd, kulturell tenesteyting og sport (næring 92).
- Produksjon av musikkinstrument (næring 36.300)
- Arkitektverksemd (næring 74.201)
- Fotografverksemd (næring 74.810)
- Designverksemd (næring 74.872)
- Interiørarkitekt- og interiørkonsulentverksemd (næring 74.873)
- Impresarioverksemd (næring 74.876).
-

Desse nace-kodane er etter gammal Standard for næringsgruppering (SN2002). Som nemnd i kapittel 3.1 og 3.2 har Statistisk sentralbyrå no teke i bruk ein ny versjon av norsk Standard for næringsgruppering (SN2007).

Nokre område er vesentleg endra, under dette forlagsverksemd som er flytta frå industri til informasjon og kommunikasjon. Enkelte område blir her gitt på 4 og 5 siffer nace for å kunne gi eit mest mogeleg riktig bilet. I enkelte av tabellane har vi av praktiske grunnar slått saman nokre undergrupper til eit høgare nace-nivå. Etter den nye standarden er kulturnæringerane definerte under.

- 18 *Trykking og reproduksjon av innspela opptak*
  - 18.11 Trykking av aviser
  - 18.12 Trykking elles
  - 18.13 Ferdiggjering før trykking og publisering
  - 18.14 Bokbinding og tenester i tilknyting til dette
  - 18.20 Reproduksjon av innspela opptak
- 32 *Annan industriproduksjon*
  - 32.20 Produksjon av musikkinstrument
- 46 *Engroshandel*
  - 46.433 Engroshandel med plater, musikk- og videokassettar og CD- og DVD-plater
  - 46.491 Engroshandel med bøker, aviser og blad
  - 46.494 Engroshandel med sportsutstyr
  - 46.495 Engroshandel med spel og leiker
- 47 *Detaljhandel*
  - 47.594 Butikkhandel med musikkinstrument og notar
  - 47.61 Butikkhandel med bøker
  - 47.62 Butikkhandel med aviser og papirvarer
  - 47.63 Butikkhandel med innspelingar av musikk og video
  - 47.641 Butikkhandel med sportsutstyr
  - 47.65 Butikkhandel med spel og leiker
  - 47.915 Postordre/internetthandel med bøker, papir, aviser og blad
- 58 *Forlagsverksemd*
  - 58.11 Utgiving av bøker
  - 58.12 Utgiving av katalogar og adresselister
  - 58.13 Utgiving av aviser
  - 58.14 Utgiving av blad og tidsskrifter
  - 58.19 Forlagsverksemd elles
- 59 *Film-, video- og fjernsynsprogramproduksjon, utgiving av musikk- og lydopptak*
  - 59.110 Produksjon av film, video og fjernsynsprogram
  - 59.120 Etterarbeid knytt til produksjon av film, video og fjernsynsprogram
  - 59.130 Distribusjon av film, video og fjernsynsprogram
  - 59.140 Filmframstilling
  - 59.20 Produksjon og utgiving av musikk- og lydopptak

- *60 Radio- og fjernsynskringkasting*
60.10 Radiokringkasting
60.20 Fjernsynskringkasting
- *63 Informasjonstenester*
63.91 Nyheitsbyrå
- *71.11 Arkitektverksemid*
71.111 Plan- og reguleringsarbeid
71.112 Arkitekttenester i samband med byggverk
71.113 Landskapsarkitekttenester
- *74 Spesialisert designverksemid*
74.101 Industridesign, produktdesign og anna teknisk designverksemid
74.102 Grafisk og visuell kommunikasjonsdesign
74.103 Interiørarkitekt-, interiørdesign- og interiørkonsulentverksemid
74.200 Fotografverksemid
74.300 Omsetjings- og tolkeverksemid
74.903 Impresarioverksemid
- *85 Undervisning*
85.521 Kommunal kulturskoleundervisning
85.522 Undervisning i kunstfag
85.529 Annan undervisning innan kultur
- *90 Kunstnarisk verksemid og underhaldningsverksemid*
90.011 Utøvande kunstnarar og underhaldningsverksemid innan musikk
90.012 Utøvande kunstnarar og underhaldningsverksemid innan scenekunst
90.019 Utøvande kunstnarar og underhaldningsverksemid ikkje nemnd annan stad
90.02 Tenester i samband med underhaldningsverksemid
90.031 Sjølvstendig kunstnarisk verksemid innan visuell kunst
90.032 Sjølvstendig kunstnarisk verksemid innan musikk
90.033 Sjølvstendig kunstnarisk verksemid innan scenekunst
90.034 Sjølvstendig kunstnarisk verksemid innan litteratur
90.039 Sjølvstendig kunstnarisk verksemid ikkje nemnd annan stad
90.04 Drift av lokale i samband med kunstnarisk verksemid
- *91 Drift av bibliotek, arkiv, museum og anna kulturverksemid*
91.011 Drift av folkebibliotek
91.012 Drift av fag- og forskingsbibliotek
91.013 Drift av arkiv
91.021 Drift av kunst- og kunstindustrimuseum
91.029 Drift av museum ikkje nemnd annan stad
91.030 Drift av historiske stader og bygningar og liknande attraksjonar
91.040 Drift av botaniske og zoologiske hagar og naturreservat
- *92 Lotteri og totalisatorspel*
92.000 Lotteri og totalisatorspel
- *93 Sports- og fritidsaktivitetar og drift av underhaldningsetablissement*
93.110 Drift av idrettsanlegg
93.120 Idrettslag og klubbar
93.130 Treningsenter
93.190 Andre sportsaktivitetar
93.210 Drift av moro- og temaparkar
93.291 Opplevingsaktivitetar
93.292 Fritidsetablissement
93.299 Fritidsverksemid elles

Innvandrarar Som innvandrar reknar vi her ein person fødd i utlandet av utanlandsfødde foreldre (tidlegare også kalla førstegenerasjonsinnvandrar) og norskfødde med innvardrarforeldre (tidlegare omtala som etterkommarar) om ikkje anna er spesifisert. Innvandrarar frå landgruppe 1 kjem frå EU/EØS-land, USA, Canada, Australia og New Zealand. Innvandrarar frå landgruppe 2 kjem frå Asia med Tyrkia, Afrika, Latin-Amerika og Europa utanom EU/EØS. Desse gruppene fell nesten saman med

den tidlegare grupperinga, vestleg/ikkje vestleg, sett bort frå at EU-landa i Aust-Europa da var i kategorien ikkje-vestleg. Landa frå Oseania utanom Australia og New Zealand er nå i landgruppe 2. Statistikken gjeld berre dei som er registrert busette, det vil seie at dei etter folkeregisteret er venta å vere her i landet i minst seks månader. Når det gjeld sysselsetjinga blant utlendingar med kortare opphald her i landet, er det publisert tal for denne gruppa på: <http://www.ssb.no/kortsy/>.

Referansar:

DS, Registerbasert sysselsetjingsstatistikk 4. kvartal 2009

DS, Registerbasert sysselsetjingsstatistikk for innvandrarar, 4. kvartal 2009

Nyttige Internett-adresser:

Temaside: Bedrift og føretak: <http://www.ssb.no/naeringsliv>

Temaside: Arbeid: <http://www.ssb.no/arbeid>

Temaside: Innvandring: <http://www.ssb.no/innvandring>

3.1. Føretaksdemografi. Utvalde kulturnæringer, 2008-2009. Bestandtal per 1. januar

	Føretak per 1. januar 2008	Føretak per 1. januar 2009
18 Trykking og reproduksjon av innspela opptak		
I alt	1 488	1 647
18.11 Trykking av aviser	54	58
18.12 Trykking elles	720	761
18.13 Klargjering før trykking og publisering	605	701
18.14 Bokbinding og tenester i tilknyting til dette	34	33
18.20 Reproduksjon av innspela opptak	75	94
32 Annan industripproduksjon		
I alt	36	48
32.20 Produksjon av musikkinstrument	36	48
46 Agentur- og engroshandel, ikke medrekna motorvogner		
I alt	750	784
46.433 Engroshandel med plater, musikk- og videokassettar og CD- og DVD-plater	94	99
46.491 Engroshandel med bøker, aviser og blad	41	43
46.494 Engroshandel med sportsutstyr	484	508
46.495 Engroshandel med spel og leiker	131	134
47 Detaljhandel, ikke medrekna motorvogner		
I alt	2 220	2 192
47.594 Butikkhandel med musikkinstrument og notar	174	180
47.61 Butikkhandel med bøker	262	261
47.62 Butikkhandel med aviser og papirvarer	30	24
47.63 Butikkhandel med innspelingar av musikk og video	190	175
47.641 Butikkhandel med sportsutstyr	1 190	1 200
47.65 Butikkhandel med spel og leiker	340	317
47.915 Postordre/internetthandel med bøker, papir, aviser og blad	34	35
58 Forlagsverksemd		
I alt	1 584	1 745
58.11 Utgiving av bøker	458	568
58.12 Utgiving av katalogar og adresselister	27	26
58.13 Utgiving av aviser	364	375
58.14 Utgiving av blad og tidsskrifter	379	390
58.19 Forlagsverksemd elles	356	386
59 Film-, video- og fjernsynsprogramproduksjon, utgiving av musikk- og lydopptak		
I alt	2 581	2 861
59.11 Produksjon av film, video og fjernsynsprogram	1 724	1 885
59.12 Etterarbeid knytt til produksjon av film, video og fjernsynsprogram	260	243
59.13 Distribusjon av film, video og fjernsynsprogram	26	34
59.14 Filmframstyring	146	141
59.20 Produksjon og utgiving av musikk- og lydopptak	425	558
60 Radio- og fjernsynskringkasting		
I alt	213	203
60.10 Radiokringkasting	160	148
60.20 Fjernsynskringkasting	53	55
63 Informasjonstenester		
I alt	203	179
63.91 Nyhetsbyrå	203	179

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

3.2. Føretaksdemografi. Utvalde kulturnæringer, 2008-2009. Bestandtal per 1. januar

	Føretak per 1. januar 2008	Føretak per 1. januar 2009
71.11 Arkitektverksemد		
I alt	1 852	1 968
71.111 Plan- og reguleringsarbeid	78	76
71.112 Arkitekttenester i samband med byggverk	1 671	1 754
71.113 Landskapsarkitekttenester	103	138
74.1 Spesialisert designverksemد		
I alt	7 477	8 432
74.101 Industridesign, produktdesign og anna teknisk designverksemد	523	723
74.102 Grafisk og visuell kommunikasjonsdesign	2 130	2 358
74.103 Interiørarkitekt-, interiørdesign- og interiørkonsulentverksemد	893	969
74.20 Fotografverksemد	2 290	2 570
74.30 Omsetnings- og tolkeverksemد	1 240	1 363
74.903 Impresarioverksemد	401	449
85 Undervisning		
I alt	288	461
85.521 Kommunal kulturskoleundervisning	3	6
85.522 Undervisning i kunstfag	278	399
85.529 Annan undervisning innan kultur	7	56
90 Kunstnarisk verksemد og underhaldningsverksemد		
I alt	7 437	9 369
90.01 Kunstnarisk verksemد og underhaldningsverksemد	3 456	4 543
90.02 Tenester i samband med underhaldningsverksemد	704	1 153
90.03 Sjølvstendig skapande kunstnarisk verksemد	3 249	3 570
90.04 Drift av lokale i samband med kunstnarisk verksemد	28	103
91 Drift av bibliotek, arkiv, museum og anna kulturverksemد		
I alt	316	310
91.01 Drift av bibliotek og arkiv	16	18
91.02 Drift av museum	204	195
91.03 Drift av historiske stader og bygningar og liknande attraksjonar	78	76
91.04 Drift av botaniske og zoologiske hagar og naturreservat	18	21
92 Lotteri og totalisatorspel		
I alt	237	225
92.00 Lotteri og totalisatorspel	237	225
93 Sports- og fritidsaktivitetar og drift av underhaldningsetablissement		
I alt	3 274	3 286
93.1 Sportsaktivitetar	2 784	2 619
93.2 Fritidsaktivitetar og drift av underhaldningsaktivitetar	490	667

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

3.3. Føretaksdemografi. Nyregistreringar, nyetableringar, opphør og nedleggingar. Utvalde kulturnæringer. 2008-2009

	Føretak 1.1.2008	Nyregi- strerte føretak 2008	Nyetab- lerte føretak 2008	Opphørt føretak 2008	Nedlagde føretak 2008	Føretak 1.1.2009	Nyregi- strerte føretak 2009	Nyetab- lerte føretak 2009
Næring 18, 32.20, 46, 47, 58, 59, 60 og 63.91								
18 Trykking og reproduksjon av opptak som er spela inn								
I alt	1 488	52	47	111	98	1 647	49	45
18.11 Trykking av aviser	54	2	2	2	2	58	2	2
18.12 Trykking elles	720	29	27	44	36	761	30	26
18.13 Klargjering før trykking og publisering	605	16	13	52	47	701	13	13
18.14 Bokbinding og tenester i tilknyting til dette	34	1	1	7	7	33	-	-
18.20 Reproduksjon av opptak som er spela inn	75	4	4	6	6	94	4	4
32 Annan industriproduksjon								
I alt	36	3	3	3	3	48	4	4
32.20 Produksjon av musikkinstrument	36	3	3	3	3	48	4	4
46 Agentur- og engroshandel, ikkje medrekna motorvogner								
I alt	750	90	82	102	93	784	99	93
46.433 Engroshandel med plater, musikk- og videokassettar og CD- og DVD-plater	94	4	2	7	6	99	4	4
46.491 Engroshandel med bøker, aviser og blad	41	6	5	7	6	43	5	5
46.494 Engroshandel med sportsutstyr	484	60	55	69	63	508	76	71
46.495 Engroshandel med spel og leiker	131	20	20	19	18	134	14	13
47 Detaljehandel ikkje medrekna motorvogner								
I alt	2 220	154	112	231	155	2 192	156	128
47.594 Butikkhandel med musikkinstrument og notar	174	6	4	9	2	180	9	6
47.61 Butikkhandel med bøker	262	4	2	14	10	261	14	7
47.62 Butikkhandel med aviser og papirvarer	30	1	1	6	3	24	3	3
47.63 Butikkhandel med innspelingar av musikk og video	190	9	7	24	20	175	6	5
47.641 Butikkhandel med sportsutstyr	1 190	99	72	110	84	1 200	90	81
47.65 Butikkhandel med spel og leiker	340	30	21	61	29	317	21	14
47.915 Postordre/internetthandel med bøker, papir, aviser og blad	34	5	5	7	7	35	13	12
58 Forlagsverksemd								
I alt	1 584	132	127	143	130	1 745	118	107
58.11 Utgiving av bøker	458	59	57	41	39	568	58	54
58.12 Utgiving av katalogar og adresselister	27	2	1	5	4	26	-	-
58.13 Utgiving av aviser	364	25	23	29	23	375	12	12
58.14 Utgiving av blad og tidsskrifter	379	29	29	40	36	390	32	27
58.19 Forlagsverksemd elles	356	17	17	28	28	386	16	14
59 Film-, video- og fjernsynsprogram-produksjon, utgiving av musikk- og lydopptak								
I alt	2 581	513	502	429	420	2 861	547	528
59.11 Produksjon av film, video og fjernsynsprogram	1 724	363	357	303	296	1 885	360	346
59.12 Etterarbeid knytt til produksjon av film, video og fjernsynsprogram	260	31	29	52	50	243	33	33
59.13 Distribusjon av film, video og fjernsynsprogram	26	5	5	2	2	34	6	6
59.14 Filmframvising	146	2	2	5	5	141	3	2
59.20 Produksjon og utgiving av musikk- og lydopptak	425	112	109	67	67	558	145	141
60 Radio- og fjernsynskringkasting								
I alt	213	12	11	30	27	203	14	11
60.10 Radiokringkasting	160	4	3	20	18	148	12	10
60.20 Fjernsynskringkasting	53	8	8	10	9	55	2	1
63 Informasjonstenester								
I alt	203	23	21	58	56	179	29	29
63.91 Nyheitsbyrå	203	23	21	58	56	179	29	29

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

3.4. Føretaksdemografi. Nyregistreringar, nyetableringar, opphør og nedleggingar. Utvalde kulturnæringer. 2008-2009

	Føretak 1.1.2008	Nyregi- strerte føretak 2008	Nyetab- lerte føretak 2008	Opphørt føretak 2008	Nedlagde føretak 2008	Føretak 1.1.2009	Nyregi- strerte føretak 2009	Nyetab- lerte føretak 2009
Næring 71, 74, 85.5, 90, 91, 92.000 og 93								
71.11 Arkitektverksemid								
I alt	1 852	207	187	226	206	1 968	214	203
71.111 Plan- og reguleringsarbeid	78	3	2	13	12	76	7	6
71.112 Arkitektenester i samband med byggverk	1 671	167	148	203	184	1 754	174	166
71.113 Landskapsarkitektenester	103	37	37	10	10	138	33	31
74.1 Spesialisert designverksemid								
I alt	7 477	1 880	1 825	1 408	1 371	8 432	1 909	1 855
74.101 Industridesign, produktdesign og anna teknisk designverksemid	523	275	266	102	97	723	344	335
74.102 Grafisk og visuell kommunikasjonsdesign	2 130	493	482	399	393	2 358	482	468
74.103 Interiørarkitekt-, interiørdesign- og interiørkonsulentverksemid	893	191	180	160	153	969	158	154
74.20 Fotografverksemid	2 290	538	525	453	440	2 570	600	582
74.30 Omsetnings- og tolkeverksemid	1 240	283	274	201	196	1 363	221	214
74.903 Impresarioverksemid	401	100	98	93	92	449	104	102
85 Undervisning								
I alt	288	250	248	117	115	461	235	228
85.521 Kommunal kulturskoleundervisning	3	2	2	-	-	6	2	2
85.522 Undervisning i kunstfag	278	197	195	115	113	399	211	206
85.529 Annan undervisning innan kultur	7	51	51	2	2	56	22	20
90 Kunstnarisk verksemid og underhaldningsverksemid								
I alt	7 437	3 171	3 154	2 555	2 545	9 369	3 071	3 009
90.01 Kunstnarisk verksemid og underhaldningsverksemid	3 456	1 309	1 303	1 203	1 197	4 543	1 275	1 250
90.02 Tenester i samband med underhaldningsverksemid	704	362	357	193	193	1 153	360	350
90.03 Sjølvstendig skapande kunstnarisk verksemid	3 249	1 441	1 435	1 151	1 147	3 570	1 402	1 375
90.04 Drift av lokale i samband med kunstnarisk verksemid	28	59	59	8	8	103	34	34
91 Drift av bibliotek, arkiv, museum og anna kulturverksemid								
I alt	316	16	16	46	45	310	18	13
91.01 Drift av bibliotek og arkiv	16	2	2	-	-	18	1	1
91.02 Drift av museum	204	9	9	28	28	195	7	3
91.03 Drift av historiske stader og bygninger og liknande attraksjonar	78	2	2	17	17	76	8	7
91.04 Drift av botaniske og zoologiske hagar og naturreservat	18	3	3	1	-	21	2	2
92 Lotteri og totalisatorspel								
I alt	237	26	19	45	40	225	21	15
92.00 Lotteri og totalisatorspel	237	26	19	45	40	225	21	15
93 Sports- og fritidsaktivitetar og drift av underhaldningsetablissement								
I alt	3 274	359	335	463	435	3 286	290	257
93.1 Sportsaktivitetar	2 784	218	199	354	329	2 619	188	162
93.2 Fritidsaktivitetar og drift av underhaldningsaktivitetar	490	141	136	109	106	667	102	95

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

3.5. Føretak, omsetning og sysselsetjing, med unntak av offentleg forvaltning. Næringskode og fylke. 2000-2007

	Føretak i alt	Sysselsetjing ¹	Omsetning ²
			1 000 kroner
2000	4 226	36 611	35 369 615
2001	4 296	35 486	37 383 869
2002	4 074	32 760	36 850 924
2003	3 442	30 817	35 605 753
2004	3 324	29 454	37 820 609
2005	3 188	25 514	39 380 741
2006	3 083	25 456	41 277 191
2007	2 887	25 300	43 394 149
3-sifra næringskode			
22.1 Forlagsverksemد	1 462	16 949	30 985 627
22.2 Grafisk produksjon og tenester i tilknyting til grafisk produksjon	1 363	8 246	12 315 929
22.3 Reproduksjon av opptak som er spela inn	62	105	92 593
Østfold	132	1 186	1 319 476
Akershus	335	2 039	3 157 706
Oslo	932	10 080	23 119 365
Hedmark	81	664	834 092
Oppland	69	662	780 464
Buskerud	120	597	879 610
Vestfold	112	936	1 645 116
Telemark	82	657	742 629
Aust-Agder	47	281	361 572
Vest-Agder	69	622	820 280
Rogaland	175	1 562	2 408 740
Hordaland	237	1 889	2 355 512
Sogn og Fjordane	29	338	358 099
Møre og Romsdal	118	644	772 636
Sør-Trøndelag	139	1 190	1 830 954
Nord-Trøndelag	49	342	352 912
Nordland	74	724	806 811
Troms Romsa	50	472	632 895
Finnmark Finnmark	36	411	:
Svalbard	1	4	:

¹ Gjennomsnittleg tal personar over året. ² Ikke medrekna meirverdiavgift.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

3.6. Føretak, omsetning og sysselsetjing, med unntak av offentleg forvaltning. Næringskode og fylke. 2000-2007

	Føretak i alt	Sysselsetjing ¹	Omsetning ²
			1 000 kroner
2000	5 713	26 893	30 468 030
2001	10 019	31 443	32 472 425
2002	9 406	28 878	31 723 073
2003	7 313	27 288	31 634 904
2004	7 791	27 244	26 783 851
2005	8 860	29 603	30 239 610
2006	10 379	32 837	29 710 666
2007	11 183	34 432	40 662 061
3-sifra næringskode			
92.1 Film og video	2 107	3 197	4 975 792
92.2 Radio og fjernsyn	311	6 159	8 994 491
92.3 Anna underholdningsverksemد	4 434	8 683	4 232 539
92.4 Nyhetsbyrå	1 229	877	856 621
92.5 Drift av bibliotek, arkiv, museum og andre kulturetablissement	296	3 331	2 241 157
92.6 Sport og idrett	2 255	9 735	13 550 074
92.7 Anna fritidsverksemد	551	2 450	5 811 387
Østfold	479	1 289	1 873 996
Akershus	1 194	2 423	2 227 492
Oslo	3 405	13 212	17 710 055
Hedmark	343	1 464	861 063
Oppland	396	1 310	1 046 368
Buskerud	507	1 375	992 245
Vestfold	439	1 074	571 279
Telemark	306	929	640 507
Aust-Agder	173	350	325 258
Vest-Agder	323	989	825 008
Rogaland	669	2 026	6 025 429
Hordaland	903	3 285	4 430 824
Sogn og Fjordane	175	382	197 200
Møre og Romsdal	365	784	586 860
Sør-Trøndelag	559	1 424	1 099 911
Nord-Trøndelag	200	421	227 403
Nordland	328	699	417 971
Troms Romsa	260	698	469 962
Finnmark Finnmark	148	274	123 875
Svalbard	11	24	9 355

¹ Gjennomsnittleg tal personar over året. ² Ikke medrekna meirverdiavgift.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

3.7. Føretak, omsetning og sysselsetjing, med unntak av offentleg forvaltning. Utvalde kulturnæringer, etter fylke. 2004-2007

	Føretak i alt	Sysselsetjing ¹	Omsetning ²
			1 000 kroner
2004	6 157	8 900	6 942 001
2005	6 658	8 874	7 705 247
2006	7 093	9 725	8 927 663
2007	7 180	10 593	10 414 963
Næringskode			
36.300 Produksjon av musikkinstrument	42	57	33 229
74.201 Arkitektverksemد	1 701	5 197	5 226 633
74.810 Fotografverksemد	1 959	1 971	1 499 412
74.872 Designverksemد	2 527	2 355	2 098 165
74.873 Interiørarkitekt- og interiørkonsulentverksemد ..	680	617	460 527
74.876 Impresarioverksemد	271	396	1 096 997
Østfold	285	354	322 763
Akershus	800	993	913 495
Oslo	2 570	4 265	4 658 203
Hedmark	162	212	188 977
Oppland	155	173	130 094
Buskerud	290	351	361 094
Vestfold	282	302	242 234
Telemark	145	191	149 423
Aust-Agder	92	99	78 231
Vest-Agder	169	244	221 069
Rogaland	449	671	638 802
Hordaland	644	819	799 379
Sogn og Fjordane	88	170	140 271
Møre og Romsdal	244	378	364 024
Sør-Trøndelag	389	782	725 634
Nord-Trøndelag	90	151	148 385
Nordland	144	189	137 267
Troms Romsa	140	210	163 053
Finnmark Finnmark	40	39	:
Svalbard	2	-	:

¹Gjennomsnittlig tal personar over året. ²Ikkje medrekna meirverdiavgift.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

3.8. Import og eksport av varer for utvalde kulturnæringer. 2008-2009. 1 000 kroner

	Import		Eksport	
	2008	2009	2008	2009
Næringskode				
18 Trykking og reproduksjon av innspela opptak	1 222 394	1 014 151	198 280	174 750
32.20 Produksjon av musikkinstrument	3 118	3 407	638	3 018
46 Agentur- og engroshandel, ikkje medrekna motorvogner ¹	5 267 972	5 209 323	304 933	235 696
47 Detaljhandel ikkje medrekna motorvogner ²	1 322 239	1 308 927	30 768	38 425
58 Forlagsverksemد	1 352 351	1 205 862	238 330	292 716
59 Film-, video- og fjernsynsprogramproduksjon, og utgiving av musikk- og lydoppakt	941 962	875 593	131 846	126 144
60 Radio- og fjernsynskringkasting	47 323	48 187	2 395	:
63.91 Nyhetsbyrå	1 841	2 020	:	:
71 Arkitektverksemد ³	13 533	12 424	505	:
74 Annan fagleg, vitskapleg og teknisk verksemد ⁴	319 603	322 160	40 000	44 655
85 Undervisning	:	:	:	:
90 Kunstarisk verksemد og underhaldningsverksemد ⁵	98 104	78 740	13 388	25 608
91 Drift av bibliotek, arkiv, museum, og anna kulturverksemد ⁶	214 117	138 254	624	1 707
92 Lotteri og totalisatorspel	45 626	65 729	4 552	1 704
93 Sports- og fritidsaktivitetar og drift av underhaldningsetablissement	204 348	219 728	9 083	13 500

¹Næring etter ny Standard for næringsgruppering (SN2007). Omfattar nace 46.433, 46.491, 46.494, 46.495. ²Næring etter ny Standard for næringsgruppering (SN2007). Omfattar nace 47.594, 47.61, 47.62, 47.63, 47.641, 47.65 og 47.915. ³Næring etter ny Standard for næringsgruppering (SN2007). Omfattar nace 71.111, 71.112 og 71.113. ⁴Næring etter ny Standard for næringsgruppering (SN2007). Omfattar nace 74.101, 74.102, 74.103, 74.200, 74.300 og 74.903. ⁵Næring etter ny Standard for næringsgruppering (SN2007). Omfattar nace 90.01, 90.02, 90.03 og 90.04. ⁶Næring etter ny Standard for næringsgruppering (SN2007). Omfattar nace 91.01, 91.02, 91.03 og 91.04.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

3.9. Registerbasert sysselsetningsstatistikk. Utvalde kulturnæringer¹. Sysselsette² 15-74 år, etter arbeidsstadsfylke. Per 4. kvartal 2008-2009

	Trykking og reproduksjon av innspela opptak		Produksjon av musikk-instrument		Forlags-verksem		Film-, video- og fjernsynsprogram-produksjon, og utgiving av musikk- og lydopptak		Radio- og fjernsynskringkasting		Nyheitsbyrå	
											2008	2009
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
I alt	8 125	7 416	43	44	26 366	24 901	4 446	4 605	6 069	5 945	515	531
Østfold	671	583	15	18	875	775	135	135	116	110	10	9
Akershus	1 080	957	1	1	2 108	2 026	297	319	67	61	17	13
Oslo	2 115	2 028	5	5	11 710	11 229	2 359	2 466	3 654	3 664	386	362
Hedmark	193	194	1	1	566	507	103	95	18	15	2	3
Oppland	304	262	6	5	486	458	57	70	143	127	6	2
Buskerud	237	206	2	3	501	468	133	125	93	99	5	2
Vestfold	406	353	.	.	742	714	123	108	39	40	5	2
Telemark	258	239	1	1	493	446	72	69	62	63	15	10
Aust-Agder	80	117	.	1	399	221	43	37	19	12	1	1
Vest-Agder	244	211	.	.	514	474	112	117	106	104	.	1
Rogaland	750	680	.	.	1 495	1 370	193	225	148	127	6	2
Hordaland	463	382	2	1	2 027	1 919	294	311	638	610	20	97
Sogn og Fjordane	75	73	.	.	386	369	23	29	59	54	1	.
Møre og Romsdal	232	207	1	.	676	648	80	83	94	95	7	4
Sør-Trøndelag	432	370	1	1	1 546	1 540	161	159	349	306	6	18
Nord-Trøndelag	54	48	5	5	276	267	55	56	46	40	1	.
Nordland	329	325	2	2	695	661	93	87	175	165	7	1
Troms Romsa	161	145	.	.	510	486	80	80	115	118	18	4
Finnmark Finnmark	41	36	.	.	354	317	33	33	128	135	2	.
Uoppgitt og andre norske område	.	.	.	.	7	6	.	1	.	.	.	.

¹ Næring etter ny Standard for næringsgruppering (SN2007). Omfattar nace 18, 32.20, 58, 59, 60 og 63.91. ² Omfattar både lønstakrar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

3.10. Registerbasert sysselsetningsstatistikk. Sysselsette¹ 15-74 år, etter arbeidsstadsfylke. Utvalde kulturnæringer². Per 4. kvartal 2008-2009

	Engroshandel		Detaljhandel	
	2008	2009	2008	2009
I alt	2 948	2 803	16 275	16 337
Østfold	271	255	712	651
Akershus	510	546	1 649	1 590
Oslo	931	894	2 741	2 807
Hedmark	49	47	519	505
Oppland	46	27	621	604
Buskerud	196	204	923	860
Vestfold	223	230	629	639
Telemark	35	35	449	447
Aust-Agder	40	38	401	367
Vest-Agder	127	61	526	619
Rogaland	98	74	1 522	1 486
Hordaland	117	92	1 661	1 693
Sogn og Fjordane	39	3	323	321
Møre og Romsdal	59	66	789	781
Sør-Trøndelag	171	196	996	1 066
Nord-Trøndelag	8	15	381	412
Nordland	7	7	720	715
Troms Romsa	13	12	455	514
Finnmark Finnmark	8	1	251	253
Uoppgitt og andre norske område	.	.	7	7

¹ Omfattar både lønstakrar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald. ² Næring etter ny Standard for næringsgruppering (SN2007). Omfattar nace 46.433, 46.491, 46.494, 46.495, 47.594, 47.61, 47.62, 47.63, 47.641, 47.65 og 47.915.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

3.11. Registerbasert sysselsetningsstatistikk. Sysselsette¹ 15-74 år, etter arbeidssstadsfylke. Utvalde kulturnæringer². Per 4. kvartal 2008-2009

	Arkitektverksemd		Spesialisert designverksemd		Undervisning	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009
I alt	5 540	5 311	7 476	7 728	3 604	3 664
Østfold	155	152	261	325	102	119
Akershus	279	283	898	893	424	435
Oslo	2 334	2 151	2 844	2 868	242	287
Hedmark	116	112	126	124	134	126
Oppland	93	90	122	133	138	134
Buskerud	174	166	256	263	155	148
Vestfold	154	158	242	278	136	148
Telemark	138	142	91	121	139	154
Aust-Agder	54	51	71	67	84	90
Vest-Agder	129	129	179	181	101	97
Rogaland	431	415	436	457	367	364
Hordaland	465	456	734	738	371	379
Sogn og Fjordane	87	89	95	103	112	123
Møre og Romsdal	169	173	229	221	255	256
Sør-Trøndelag	469	448	476	525	316	295
Nord-Trøndelag	68	74	84	73	109	108
Nordland	85	84	169	197	217	205
Troms Romsa	112	111	130	130	133	135
Finnmark Finnmárku	27	26	31	31	69	61
Uoppgitt og andre norske områder	1	1	2	-	-	-

¹ Omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald. ² Næring etter ny Standard for næringsgruppering (SN2007). Omfattar nace 71.111, 71.112, 71.113, 74.101, 74.102, 74.103, 74.200, 74.300, 74.903, 85.521, 85.522 og 85.529.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

3.12. Registerbasert sysselsetningsstatistikk. Sysselsette¹ 15-74 år, etter arbeidssstadsfylk. Utvalde kulturnæringer². Per 4. kvartal 2008-2009

	Kunstnarisk verksemd og underhaldningsverksemd		Drift av bibliotek, arkiv, museum, og anna kulturverksemd		Lotteri og totalisatorspel		Sports- og fritidsaktivitetar og drift av underhaldningsetablissement	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
I alt	11 205	13 144	8 631	9 489	1 634	1 760	16 340	16 617
Østfold	320	377	211	201	115	144	807	837
Akershus	804	1 005	463	508	148	136	1 937	2 015
Oslo	5 011	5 682	1 930	2 474	272	278	3 217	3 257
Hedmark	214	265	325	322	408	423	738	685
Oppland	212	259	360	360	98	84	713	725
Buskerud	302	377	348	343	73	87	997	1 019
Vestfold	321	406	248	217	72	83	672	739
Telemark	247	307	220	225	84	78	604	562
Aust-Agder	90	128	174	186	38	62	245	258
Vest-Agder	264	311	429	466	3	3	505	492
Rogaland	710	788	683	682	58	59	1 391	1 389
Hordaland	1 075	1 263	1 024	1 042	102	104	1 343	1 349
Sogn og Fjordane	76	120	153	177	1	12	214	199
Møre og Romsdal	189	289	280	298	16	29	519	542
Sør-Trøndelag	693	803	556	694	58	82	996	1 057
Nord-Trøndelag	124	142	163	172	18	30	237	236
Nordland	213	240	593	645	29	30	503	546
Troms Romsa	250	279	250	263	37	36	503	519
Finnmark Finnmárku	88	101	215	206	4	-	167	160
Uoppgitt og andre norske områder	2	2	6	8	-	-	32	31

¹ Omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald. ² Næring etter ny Standard for næringsgruppering (SN2007). Omfattar nace 90.01, 90.02, 90.03, 90.04, 91.01, 91.02, 91.03, 91.04, 92.000, 93.1 og 93.2.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

3.13. Registerbasert sysselsetningsstatistikk. Utvalde kulturnæringer¹. Sysselsette², etter aldersgruppe og kjønn. Per 4. kvartal 2008-2009

	15-74 år	
	2008	2009
Trykking og reproduksjon av opptak som er spela inn	8 125	7 416
Menn	5 783	5 332
Kvinner	2 342	2 084
Produksjon av musikkinstrument	43	44
Menn	36	36
Kvinner	7	8
Forlagsverksemd	26 366	24 901
Menn	15 688	15 033
Kvinner	10 678	9 868
Film og video	4 446	4 605
Menn	2 690	2 812
Kvinner	1 756	1 793
Radio og fjernsyn	6 069	5 945
Menn	3 438	3 324
Kvinner	2 631	2 621
Nyheitsbyrå	515	531
Menn	318	362
Kvinner	197	169

¹ Næring etter ny Standard for næringsgruppering (SN2007). Omfattar nace 18, 32.20, 58, 59, 60 og 63.91. ² Omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

3.14. Registerbasert sysselsetningsstatistikk. Utvalde kulturnæringer¹. Sysselsette², etter aldersgruppe og kjønn. Per 4. kvartal 2008-2009

	15-74 år	
	2008	2009
Engroshandel med plater, musikk- og videokassettar	425	426
Menn	304	308
Kvinner	121	118
Engroshandel med bøker, aviser og blad	184	178
Menn	80	78
Kvinner	104	100
Engroshandel med sportsutstyr	1 811	1 753
Menn	1 241	1 196
Kvinner	570	557
Engroshandel med spel og leiker	528	446
Menn	297	265
Kvinner	231	181
Butikkhandel med musikkinstrument og notar	432	440
Menn	383	384
Kvinner	49	56
Butikkhandel med bøker	4 204	3 936
Menn	814	761
Kvinner	3 390	3 175
Butikkhandel med aviser og papirvarer	35	42
Menn	6	10
Kvinner	29	32
Butikkhandel med innspelingar av musikk og video	1 033	900
Menn	606	538
Kvinner	427	362
Butikkhandel med sportsutstyr	8 107	8 679
Menn	4 988	5 318
Kvinner	3 119	3 361
Butikkhandel med spel og leiker	2 178	2 114
Menn	556	538
Kvinner	1 622	1 576
Postordre/internetthandel med bøker, papir, aviser	286	226
Menn	119	100
Kvinner	167	126

¹ Næring etter ny Standard for næringsgruppering (SN2007). Omfattar nace 46.433, 46.491, 46.494, 46.495, 47.594, 47.61, 47.62, 47.63, 47.641, 47.65 og 47.915.

² Omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

3.15. Registerbasert sysselsetningsstatistikk. Utvalde kulturnæringer¹. Sysselsette², etter aldersgruppe og kjønn. Per 4. kvartal 2008-2009

	15-74 år	
	2008	2009
Plan- og reguleringsarbeid	146	138
Menn	93	87
Kvinner	53	51
Arkitektenester som gjeld byggverk	5 158	4 930
Menn	2 913	2 801
Kvinner	2 245	2 129
Landskapsarkitektenester	236	243
Menn	93	100
Kvinner	143	143
Industridesign, produktdesign og annan teknisk designverksemd	543	632
Menn	327	365
Kvinner	216	267
Grafisk og visuell kommunikasjonsdesign	1 975	2 021
Menn	1 033	1 074
Kvinner	942	947
Interiørarkitekt-, interiørdesign- og interiørkonsulentverksemd	797	795
Menn	187	185
Kvinner	610	610
Fotografverksemd	2 253	2 269
Menn	1 336	1 346
Kvinner	917	923
Omsetnings- og tolkeverksemd	1 366	1 461
Menn	505	542
Kvinner	861	919
Impresarioverksemd	542	550
Menn	351	347
Kvinner	191	203
Kommunal kulturskoleundervisning	3 150	3 122
Menn	1 360	1 367
Kvinner	1 790	1 755
Undervisning i kunstfag	445	511
Menn	348	388
Kvinner	97	123
Annan undervisning innan kultur	9	31
Menn	4	11
Kvinner	5	20

¹Næring etter ny Standard for næringsgruppering (SN2007). Omfattar nace 71.111,71.112,71.113,74.101,74.102,74.103,74.200,74.300,74.903,85.521, 85.522 og 85.529 ²Omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

3.16. Registerbasert sysselsetningsstatistikk. Utvalde kulturnæringer¹. Sysselsette², etter aldersgruppe og kjønn. Per 4. kvartal 2008-2009

	15-74 år		
	2008	2009	
Utøvande kunstnarar og underholdningsverksemد	6 543		7 546
Menn	3 824		4 359
Kvinner	2 719		3 187
Tenester i tilknyting til underholdningsverksemد	1 121		1 402
Menn	796		975
Kvinner	325		427
Sjølvstendig kunstnarisk verksemد	3 541		4 196
Menn	1 805		2 087
Kvinner	1 736		2 109
Drift av lokale i tilknyting til kunstnarisk verksemد	471		714
Menn	221		327
Kvinner	250		387
Drift av bibliotek og arkiv	3 629		3 914
Menn	866		979
Kvinner	2 763		2 935
Drift av museum	3 473		3 907
Menn	1 435		1 530
Kvinner	2 038		2 377
Drift av historiske stader og bygningar og liknande	840		733
Menn	378		325
Kvinner	462		408
Drift av botaniske og zoologiske hagar og naturreservat	218		221
Menn	96		105
Kvinner	122		116
Lotteri og totalisatorspel	1 634		1 760
Menn	640		651
Kvinner	994		1 109
Sportsaktivitetar	14 723		15 044
Menn	7 747		7 980
Kvinner	6 976		7 064
Fritidsaktivitetar og drift av moroetablissement	1 617		1 573
Menn	812		775
Kvinner	805		798

¹ Næring etter ny Standard for næringsgruppering (SN2007). Omfattar nace 90.01, 90.02, 90.03, 90.04, 91.01, 91.02, 91.03, 91.04, 92.000, 93.1 og 93.2 ² Omfattar både lønstakrar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald. Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

3.17. Registerbasert sysselsetningsstatistikk. Næring 22. Arbeidstakrar¹, etter innvandringsbakgrunn og kjønn. Per 4. kvartal 2006 -2009

	Forlagsverksemد, grafisk produksjon og reproduksjon av innspela opptak											
	2006			2007			2008			2009		
	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner
Absolutive tal												
I alt	26 196	15 325	10 871	26 406	15 260	11 146	25 567	14 778	10 789	23 079	13 489	9 590
Utan innvandringsbakgrunn	25 166	14 670	10 496	25 254	14 544	10 710	24 361	14 023	10 338	21 911	12 762	9 149
Innvandrarar frå landgruppe 1 ²	472	278	194	492	281	211	619	372	247	614	370	244
Innvandrarar frå landgruppe 2 ³	558	377	181	660	435	225	587	383	204	554	357	197
Prosent												
I alt	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Utan innvandringsbakgrunn	96,1	95,7	96,6	95,6	95,3	96,1	95,3	94,9	95,8	94,9	94,6	95,4
Innvandrarar frå landgruppe 1 ²	1,8	1,8	1,8	1,9	1,8	1,9	2,4	2,5	2,3	2,7	2,7	2,5
Innvandrarar frå landgruppe 2 ³	2,1	2,5	1,7	2,5	2,9	2,0	2,3	2,6	1,9	2,4	2,7	2,1

¹ Ikke medrekna sjølvstendig næringsdrivande. ² Innvandrarar frå EU/EØS, USA, Canada, Australia og New Zealand. ³ Innvandrarar frå Asia, Afrika, Latin-Amerika og Europa utanom EU/EØS.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

3.18. Registerbasert sysselsetningsstatistikk. Næringer 92. Arbeidstakarar¹, etter innvandringsbakgrunn og kjønn. Per 4. kvartal 2007-2009

Næringsgruppe 92.1. Film og video									
	2007			2008			2009		
	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner
I alt	2 554	1 447	1 107	2 765	1 517	1 248	2 795	1 551	1 244
Utan innvandringsbakgrunn	2 357	1 339	1 018	2 551	1 399	1 152	2 562	1 420	1 142
Innvandrarar frå landgruppe 1 ²	87	54	33	101	56	45	124	70	54
Innvandrarar frå landgruppe 2 ³	110	54	56	113	62	51	109	61	48
Prosent									
I alt	100,0								
Utan innvandringsbakgrunn	92,3	92,5	92,0	92,3	92,2	92,3	91,7	91,6	91,8
Innvandrarar frå landgruppe 1 ²	3,4	3,7	3,0	3,7	3,7	3,6	4,4	4,5	4,3
Innvandrarar frå landgruppe 2 ³	4,3	3,7	5,1	4,1	4,1	4,1	3,9	3,9	3,9
Næringsgruppe 92.2. Radio og fjernsyn									
	2007			2008			2009		
	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner
Absolusette tal									
I alt	6 726	3 780	2 946	6 433	3 613	2 820	6 317	3 503	2 814
Utan innvandringsbakgrunn	6 504	3 663	2 841	6 203	3 493	2 710	6 079	3 371	2 708
Innvandrarar frå landgruppe 1 ²	106	51	55	129	62	67	130	70	60
Innvandrarar frå landgruppe 2 ³	116	66	50	101	58	43	108	62	46
Prosent									
I alt	100,0								
Utan innvandringsbakgrunn	96,7	96,9	96,4	96,4	96,7	96,1	96,2	96,2	96,2
Innvandrarar frå landgruppe 1 ²	1,6	1,4	1,9	2,0	1,7	2,4	2,1	2,0	2,1
Innvandrarar frå landgruppe 2 ³	1,7	1,8	1,7	1,6	1,6	1,5	1,7	1,8	1,6
Næringer 92.31. Sjølvstendig kunstnarisk verksemد									
	2007			2008			2009		
	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner
Absolusette tal									
I alt	1 114	545	569	1 145	550	595	2 775	1 381	1 394
Utan innvandringsbakgrunn	977	482	495	1 009	493	516	2 413	1 178	1 235
Innvandrarar frå landgruppe 1 ²	89	44	45	114	48	66	273	151	122
Innvandrarar frå landgruppe 2 ³	48	19	29	22	9	13	89	52	37
Prosent									
I alt	100,0								
Utan innvandringsbakgrunn	87,7	88,4	87,0	88,1	89,6	86,7	87,0	85,3	88,6
Innvandrarar frå landgruppe 1 ²	8,0	8,1	7,9	10,0	8,7	11,1	9,8	10,9	8,8
Innvandrarar frå landgruppe 2 ³	4,3	3,5	5,1	1,9	1,6	2,2	3,2	3,8	2,7
Næringer 92.32. Drift av etablissement knyttet til kunstnarisk verksemد									
	2007			2008			2009		
	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner
Absolusette tal									
I alt	3 735	1 896	1 839	3 862	1 938	1 924	2 225	1 076	1 149
Utan innvandringsbakgrunn	3 276	1 635	1 641	3 348	1 653	1 695	1 905	919	986
Innvandrarar frå landgruppe 1 ²	283	164	119	373	210	163	235	125	110
Innvandrarar frå landgruppe 2 ³	176	97	79	141	75	66	85	32	53
Prosent									
I alt	100,0								
Utan innvandringsbakgrunn	87,7	86,2	89,2	86,7	85,3	88,1	85,6	85,4	85,8
Innvandrarar frå landgruppe 1 ²	7,6	8,7	6,5	9,7	10,8	8,5	10,6	11,6	9,6
Innvandrarar frå landgruppe 2 ³	4,7	5,1	4,3	3,7	3,9	3,4	3,8	3,0	4,6

3.18 (framh.). Registerbasert sysselsetningsstatistikk. Næringer 92. Arbeidstakarar¹, etter innvandringsbakgrunn og kjønn. Per 4. kvartal 2007-2009

	Næringer 92. Drift av bibliotek og arkiv								
	2007			2008			2009		
	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner
Absolute tal									
I alt	3 695	845	2 850	3 622	862	2 760	3 903	978	2 925
Utan innvandringsbakgrunn	3 448	773	2 675	3 373	789	2 584	3 617	895	2 722
Innvandrarar frå landgruppe 1 ²	124	36	88	145	37	108	165	40	125
Innvandrarar frå landgruppe 2 ³	123	36	87	104	36	68	121	43	78
Prosent									
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Utan innvandringsbakgrunn	93,3	91,5	93,9	93,1	91,5	93,6	92,7	91,5	93,1
Innvandrarar frå landgruppe 1 ²	3,4	4,3	3,1	4,0	4,3	3,9	4,2	4,1	4,3
Innvandrarar frå landgruppe 2 ³	3,3	4,3	3,1	2,9	4,2	2,5	3,1	4,4	2,7
Næringer 92.52. Drift av museum og vern av historiske stader og bygningar									
2007			2008			2009			
I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner	
I alt	4 056	1 755	2 301	4 060	1 745	2 315	3 910	1 677	2 233
Utan innvandringsbakgrunn	3 695	1 615	2 080	3 694	1 607	2 087	3 561	1 548	2 013
Innvandrarar frå landgruppe 1 ²	219	95	124	261	104	157	252	100	152
Innvandrarar frå landgruppe 2 ³	142	45	97	105	34	71	97	29	68
Prosent									
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Utan innvandringsbakgrunn	91,1	92,0	90,4	91,0	92,1	90,2	91,1	92,3	90,2
Innvandrarar frå landgruppe 1 ²	5,4	5,4	5,4	6,4	6,0	6,8	6,5	6,0	6,8
Innvandrarar frå landgruppe 2 ³	3,5	2,6	4,2	2,6	2,0	3,1	2,5	1,7	3,1

¹ Sjølvstendig næringsdrivande ikkje medrekna. ² Innvandrarar frå EU/EØS, USA, Canada, Australia og New Zealand. ³ Innvandrarar frå Asia, Afrika, Latin-Amerika og Europa utanom EU/EØS. ⁴ Korrigert sidan førre utgåve.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

3.19. Produksjon (sum driftskostnader) og sysselsette normalårsverk (betalte årsverk) i ideelle og frivillige organisasjonar, etter aktivitet. 2006-2007

ICNPO-kategori ¹	2006		2007	
	Driftskostnader i alt		Årsverk	Driftskostnader i alt
	Mill. kr		Mill. kr	
I alt	57 254		67 990	
Kultur og fritid	12 589		8 431	
Utdanning og forsking	8 537		12 319	
Helse	6 255		11 531	
Sosiale tenester	10 120		17 397	
Miljøvern	153		125	
Utvikling og bustad	1 472		1 057	
Politiske- og interesseorganisasjonar	5 227		5 071	
Dugnads(hjelpe)sentralar	84		193	
Internasjonale organisasjonar ..	1 261		2 064	
Religion	2 691		2 599	
Yrkes-, bransje-, og fagforeiningar	8 865		7 203	
				9 740
				7 213

¹ International Classification of Non-Profit Organisations.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

4. Kunstopolitiske tiltak

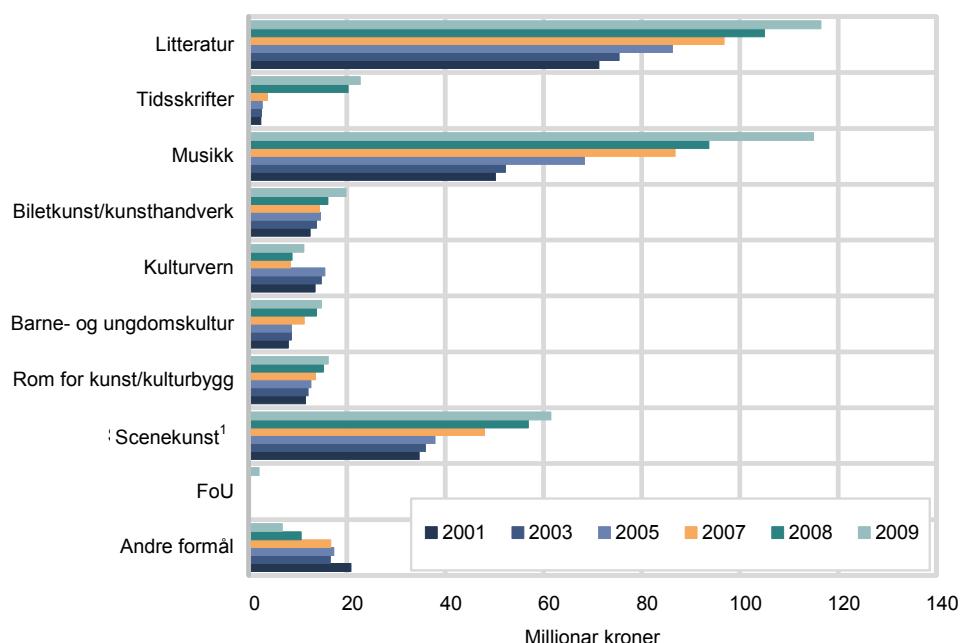
**387 millionar kroner frå
Norsk kulturfond**

4.1. Nokre resultat

Norsk kulturråd delte ut 387 millionar kroner av midlane i Norsk kulturfond til ulike kulturformål i 2009. Beløpet vart heva med 46 millionar kroner i høve til 2008. På heile 2000-talet har det vore ein årleg auke i fondet.

Språk-, litteratur- og bibliotekformål var det området som fekk størst del med 36 prosent eller drygt 139 millionar kroner. Det var 14 millionar kroner meir enn i 2008. Det var særleg innkjøpsordningane som vart styrkte. Musikkfeltet fekk nær 30 prosent av fondsmidla, eller 115 millionar kroner i 2009, ein auke på 21 millionar kroner siste året. Fleire av ordningane under Norsk kulturfond vart styrkte i 2006, og denne satsinga held fram også i 2009. I 2009 blei det løyvd nær 2,2 millionar kroner til forsking og utvikling. Sidan 2002 har kulturfondmidlane stige med nær 160 millionar kroner. Jf. pkt. 4.2.

Figur 4.1. Norsk kulturfond. Løyvingar, etter område. 2001-2009. Millionar kroner

^¹Før 2004 var tildeelingane til scenekunst delt i Frie sceniske grupper og Scenekunst og andre tiltak.
Kjelde: Norsk kulturråd.

**139 millionar kroner til
litteratur**

Størstedelen, 75 prosent, av avsettinga til litteratur og tidsskrift under Norsk kulturfond går til dei fem innkjøpsordningane for litteratur. Sjå tabell 4.1.

4.1. Innkjøpsordningane for litteratur. Innkjøpte titlar. 2005-2009

	2005	2006	2007	2008	2009
Innkjøpsordninga for ny norsk skjønnlitteratur, vaksne	197	216	205	218	228
Innkjøpsordninga for ny norsk skjønnlitteratur for barn/unge ...	129	121	128	134	135
Innkjøpsordninga for sakprosa	32	49	49	46	65
Innkjøpsordninga, omsette bøker	76	74	42	93	100
Innkjøpsordninga, fagbøker/barn/ unge	20	18	20	25	29

Kjelde: Norsk kulturråd.

Innkjøpsordninga for ny norsk skjønnlitteratur for vaksne er den største av dei fem innkjøpsordningane for litteratur. Denne innkjøpsordninga dekte i 2009 innkjøp av totalt 228 titlar, 10 fleire enn i 2008. 167 av desse var prosatitlar. Mens innkjøpsordninga for ny norsk sakprosa hadde litt færre tildelingar i 2008 enn i

2007, auka innkjøpa i denne ordninga med 19 titlar siste år. Innkjøpte titlar under ordninga for omsette bøker vart dobla frå 2007 til 2008 og siste året var auken på 7 titlar. Denne auken kan ha sin bakgrunn i at retningslinjene for denne ordninga vart reviderte i løpet av 2008. I innkjøpsordninga for ny norsk skjønnlitteratur for vaksne var 33 prosent av prosatitlane og 50 prosent av skodespela skrivne av kvinnelege forfattarar i 2009. I 2008 var tala respektive 33 prosent for prosatitlane og 33 prosent for skodespela.

4.2. Innkjøpsordninga for ny norsk skjønnlitteratur for vaksne. Innkjøpte titlar, etter område og kjønn. 2001-2009

	I alt	Prosa	Lyrikk	Skodespel	Essays
Absolitte tal					
2001	179	109	49	9	12
2002	194	125	52	7	10
2003	210	130	63	7	10
2004	214	124	67	13	10
2005	197	123	53	21	-
2006	216	144	54	18	-
2007	202	137	49	16	-
2008	218	144	65	9	-
2009	228	167	49	12	-
2009					
Prosent ¹					
Menn	66	65	69	58	-
Kvinner	32	33	24	50	-
Uoppgett	4	3	8	-	-

¹Nokre titlar har meir enn ein forfattar.

Kjelde: Norsk kulturråd.

20 millionar kroner til biletkunst og kunsthandverk

Tabell 4.5 syner ulike støtteordningar innanfor biletkunst og kunsthandverk som Norsk kulturråd forvaltar. Til desse støtteordningane var det i 2009 sett av nær 20 millionar kroner, nærmere 3,8 millionar meir enn i 2008. Auken omfattar bl.a. 1,5 millionar kroner til prosjektstøtte innanfor biletkunst og kunsthandverk og 0,5 millionar kroner til utstillingsstøtte til kunstnarar i etableringsfasen. (St.prp. nr. 1, 2008-2009). Det er òg gitt støtte på 1 millionar kroner til ei rekke kunstfestivalar som er blitt ein viktig visingsarena på det visuelle kunstområdet (Norsk kulturråd, Årsmelding 2009). Bevillinga til støtteordninga for ”kulturelle endringsprosessar” utgjer 2,4 millionar kroner i 2009, det same som i 2008.

61 millionar kroner til scenekunst

Innkjøpsordninga for scenekunst disponerte drygt 61 millionar kroner i 2009, 4,5 millionar kroner meir enn i 2008. For dette beløpet vart det i 2009 gitt midlar til 332 prosjekt, i gjennomsnitt om lag 185 000 per prosjekt. I statsbudsjettet for 2009 blei forvaltninga av ordninga for historiske spel flyttta frå Norsk kulturråd til Norsk teaterråd, og ordninga Den kulturelle skolesekken blei overført til Norsk scenekunstbruk. I tillegg vart delordninga Korttidsengasjement forfattar avvikla. (Norsk kulturråd, Årsmelding 2009). Størsteparten av midlande gjekk til teater og dans, høvesvis 26 millionar og 20 millionar. Tabell 4.6 viser fordelingane innan scenekunst for 2009. Sjå også Kulturstatistikk 2008 for tildelingar tidlegare år.

115 millionar kroner til musikkformål

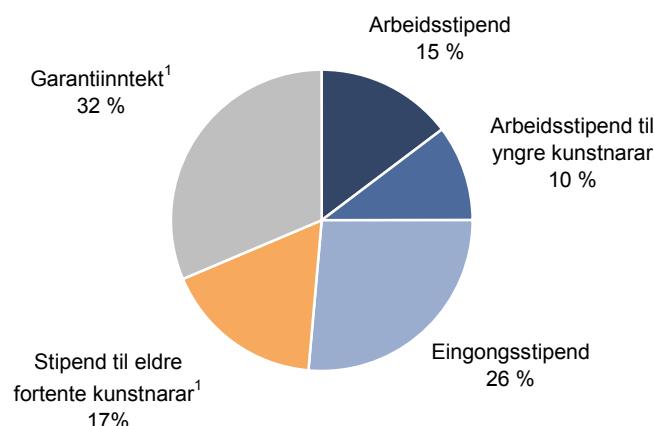
Kulturrådet fordeler nær 115 millionar kroner gjennom tilskotsordninga for musikkformål. Ein fjerdedel av tilskotsmidla gjekk til musikkfestivalar, 29,5 millionar kroner. I 2009 blei Tilskotsordninga for Turne- og arrangørstøtte for rock og populærmusikk lagd ned, og to nye ordningar vart etablerte; ein for arrangørar av rytmisk musikk og ein for musikarar. Desse to ordningane fekk 10 millionar kroner kvar. Jf. tabell 4.7.

**Statens kunstnarstipend
212 millionar kroner i utdelte stipendbeløp**

Nøkkeltal frå Statens kunstnarstipend gir ei oversikt over dei 1 329 stipenda og dei 503 heimlane for garantiinntekter som totalt er i denne ordninga i 2009. Ordningane utgjorde i 2009 over 212 millionar kroner, ein auke på 6,3 prosent frå 2008. Figur 4.2 syner fordelinga av stipenda i nokre hovudgrupper. Løyvingane til heimlane for garantiinntektene utgjorde nær 105 millionar kroner, ein auke på 3 prosent frå året før. Samstundes var talet på heimlar fire færre enn i 2008. Det vart

øg løyvd 75 millionar kroner som vart fordelt på 403 arbeidsstipend og arbeidsstipend for yngre kunstnarar, 236 var arbeidsstipend og 167 var arbeidsstipend for yngre/nyetablerte kunstnarar (Statens kunstnarstipend, Årsmelding 2009).

Figur 4.2. Stipend og heimlar, etter stipendtype. 2009. Prosent

¹ Beløpa inkluderer "tildelte" og "tildelt tidlegare år med utbetaling også dette året".
Kjelde: Statens kunstnarstipend.

Totalt 971 kvinner, eller 53 prosent, fekk stipend eller garantiinntekt i 2009. Til samanlikning har kvinnedelen vore 54 prosent dei tre føregående åra. Også 53 prosent av det utdelte beløpet gjekk til kvinner, dette er 1 prosentpoeng lågare enn i 2008. Sjå tabellane 4.8 til 4.11.

223 stipend for gjennomført kunstudanning

I 2009 vart det delt ut 223 stipend for gjennomført kunstudanning frå Statens kunstnarstipend, 20 fleire stipend enn i 2008, men likevel færre stipend enn i 2006 og 2007. 152 stipend, eller 68 prosent, av dei 223 stipenda og 69 prosent av dei utdelte midlane gjekk til kvinnene. I 2009 var det berre menn som fekk stipend for gjennomført utdanning ved Noregs musikkhøgskole. Jf. tabellane 4.12 og 4.13.

Fond for lyd og bilete - 29 millionar kroner

I 2009 forvalta Fond for lyd og bilete drygt 29 millionar kroner, ein auke på om lag 700 000 kroner frå 2008. Talet på tildelingar vart redusert med 25 og utgjorde 582 tildelingar i 2009. Fagutvalet for video/film forvalta mest pengar også i 2009 med nær 8 millionar kroner som fordelte seg på 56 prosjekt, det same talet på prosjekt som i 2008. Fagutvalet for musikk hadde flest tildelingar (176) og 4,5 millionar kroner til disposisjon. Fagutvala for fondet består av til saman 36 medlemmer. I 2009 var det like mange kvinner og menn representert i fagutvala, jf. tab 4.14.

4.3. Fond for lyd og bilete. Tildelingar, etter fagutval. 2001-2009

	Talet på tildelingar	Beløp 1 000 kroner
2001	585	31 064
2002	529	26 623
2003	632	27 143
2004	621	26 724
2005	566	21 089
2006	572	23 604
2007	546	26 634
2008	607	28 465
2009	582	29 171
Fonogramproduksjon ¹	116	7 197
Musikk	176	4 546
Scene	49	3 413
Tekst	65	2 017
Video/film	56	7 952
Blanda/andre (til disp. for styret)	120	4 046

¹ Frå 2006 er fagutvala Fonogram kunstnarar og Fonogram produsentar slått saman til Fonogramproduksjon.
Kjelde: Fond for lyd og bilete.

*963 millionar kroner i
innkravde vederlag*

I 2009 vart det totalt kravd inn 963 millionar kroner på vegner av dei sju rettshavarorganisasjonane, og 760 millionar vart utbetalt i vederlag. Totalt beløp både på innkravde og utbetalte vederlag auka i 2009, med respektive 13 og 4 prosent. Fleire av rettshavarorganisasjonane har likevel lågare resultat i 2009 både for innkravde og utbetalte vederlag. TONO står for om lag halvparten av auken i innkravde vederlag i 2009.

Norsk kulturråd

4.2. Om dei ulike organisasjonane og ordningane

Norsk kulturråd har blant anna til oppgåve å stimulere det profesjonelle kunstlivet, styrke kulturvernet og gjere kunst- og kulturverdiar tilgjengelege for så mange som mogeleg. Norsk kulturråd forvaltar Norsk kulturfond og oppgåver delegerte frå Kulturdepartementet og er eit rådgivande organ for staten og det offentlege i kulturspørsmål.

- **Norsk kulturfond** har som formål å stimulere skapande verksemd innanfor litteratur og kunst, verne om kulturarven og formidle kulturgoda til så mange som mogeleg (Prop. 1 S, 2009-2010, Kultur- og kyrkjedepartementet). Stortinget løyver kvart år ein sum til Norsk kulturfond, og det er Norsk kulturråd som fordeler desse midlane. Data frå Norsk kulturråd er henta frå årsmeldinga 2009 (Norsk kulturråd, årsmelding 2009.).
- **Innkjøpsordningane** dekkjer innkjøp av mellom anna litteratur og tidsskrifter, biletkunst og kunsthandverk, musikk, kulturvern, barne- og ungdomskultur, rom for kunst/kulturbygg, scenekunst, kunst og det fleirkulturelle samfunnet. Innkjøpsordninga for ny norsk skjønnlitteratur hører til den viktigaste støtteordninga til innkjøp av litteratur. I 2005 vart det etablert ei ny innkjøpsordning for området litteratur; innkjøpsordninga for ny norsk sakprosa. Innkjøpsordninga for samtidskunst opphørte frå 2006. I statsbudsjettet for 2008 vedtok Stortinget å overføre budsjettposten ”Ymse publikasjoner (post 76) til litteraturkapitlet i Norsk kulturfond.

Statens kunstnarstipend

Statens kunstnarstipend er eit av statens sentrale verkemiddel for å fremje eit mangfaldig og nyskapande kunstliv. Støtte i form av stipend og garantiinntekter gir kunstnarane høve til å setje si eiga kunstnariske utvikling i fokus, utan å vere nøydde til å innrette seg etter andre målsetjingar i kunst- og kulturpolitikken. Stipend- og garantiinntektsordninga skal legge til rette for at einskildkunstnarar, gjennom å motta direkte tilskot frå staten, skal kunne bidra til eit mangfaldig og nyskapande kunstliv (Årsmelding 2009, Statens kunstnarstipend). Data frå Statens kunstnarstipend er henta inn direkte frå Statens kunstnarstipend.

Fond for lyd og bilete

Fond for lyd og bilete er oppretta for å gi rimeleg godtgjering til rettshavarar for den lovlege kopieringa til privat bruk som skjer frå videogram og fonogram, og for å fremje produksjon og formidling av innspelingar i lyd eller bilete. Data er henta frå årsmeldinga 2009 (Fond for lyd og bilete, Årsmelding 2009). I mars 2009 vart det fastsett ny forskrift for Fond for lyd og bilete, men forskriften trådde ikkje i kraft før i januar 2010.

*Dei sju
vederlagsorganisasjonane*

- BONO tek seg av biletkunstnarane og kunsthandverkarane sine opphavsrettar, og gjer avtaler om reproduksjon og annan bruk av biletkunst.
- FONO representerer norske plateprodusentar, og inngår avtaler med riksdekkjande fjernsyn om kopiering og lydfesting av verna musikkverk.
- GRAMO representerer produsentar og utøvande kunstnarar, og inngår avtaler når deira innspelingar blir kringkasta.
- KOPINOR representerer 21 norske rettshavarorganisasjonar av opphavsmenn eller utgivarar, samt utanlandske rettshavarar, og inngår avtaler om fotokopiering og anna eksemplarframstilling til bruk i utdanningsinstitusjonar, offentleg administrasjon, samt organisasjons- og næringsliv.

- LINO forvaltar skribentane sine rettar/krav med heimel i åndsverkloven og gjer avtaler om vidareutnytting av litterære tekstar med alle typar brukarar
- NORWACO representerer 34 norske rettshavarorganisasjonar av opphavsmenn, utøvande kunstnarar, fotografar og produsentar, og inngår avtaler om rett til vidaresending av radio- og fjernsynskanalar i kabelnett, om rett til opptak av radio- og fjernsynsprogram til undervisnings- og informasjonsformål
- TONO forvaltar rettar/krav til komponistar, tekstforfattarar og musikkforlag, og inngår avtaler om offentleg framføring og lydfesting av musikk.

Åndsverkloven §1

Åndsverkloven (Lov om opphavsrett til åndsverk mv. av 12. mai 1961).

§ 1: ”Den som skaper et åndsverk, har opphavsrett til verket. Med åndsverk forståes i denne lov litterære, vitenskapelige eller kunstneriske verk av enhver art og uansett uttrykksmåte, så som 1) skrifter av alle slag, 2) muntlige foredrag, 3) sceneverk, så vel dramatiske og musikkdramatiske som koreografiske verk og pantomimer, samt hørespill, 4) musikkverk, med eller uten tekst, 5) filmverk, 6) fotografiske verk, 7) malerier, tegninger, grafikk og lignende billedkunst, 8) skulptur av alle slag, 9) bygningskunst, så vel tegninger og modeller som selve byggverket, 10) billedvev og gjenstander av kunsthåndverk og kunstindustri, så vel forbildet som selve verket, 11) kart, samt tegninger og grafiske og plastiske avbildninger av vitenskapelig eller teknisk art, 12) datamaskinprogrammer, 13) oversettelser og bearbeidelser av verk som nevnt foran. For fotografiske bilder som ikke er åndsverk gjelder § 43a”.

Referansar:

St.prp. nr. 1, 2008-2009, Kultur- og kyrkjedepartementet

Prop 1 S, 2009-2010, Kultur- og kyrkjedepartementet

Fond for lyd og bilet, Årsmelding 2009

Norsk kulturråd, Årsmelding 2009

Statens kunstnarstipend, Årsmelding 2009

Åndsverkloven

Informasjonssentral for opphavsrett og klarering. 2004

For meir informasjon om desse emna, sjå:

Statens kunstnarstipend: <http://www.kunstnerstipend.no/>

Norsk kulturråd:<http://www.kulturrad.no/>

Fond for lyd og bilet:<http://www.fondforlydogbilde.no/>

Informasjonssentral for opphavsrett og klarering: <http://www.clara.no/>

4.4. Norsk kulturfond. Løyvingar, etter område. 2002-2009. Millionar kroner

Område	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
I alt	227,2	232,3	254,3	264,2	287,0	300,1	340,4	386,5
Litteratur	74,1	75,4	77,9	86,4	90,8	96,8	105,0	116,5
Tidsskrifter ¹	2,6	2,6	2,8	2,8	3,8	20,2	22,7	
Musikk	51,4	52,3	63,6	68,4	77,3	86,8	93,7	115,0
Biletkunst/kunsthandverk	13,6	13,8	14,3	14,6	16,3	14,4	16,1	19,8
Kulturvern	14,5	14,8	15,2	15,5	15,8	8,5	8,8	11,2
Barne- og ungdomskultur	8,5	8,7	9,0	8,7	9,3	11,3	13,8	14,8
Rom for kunst/kulturbrygg	11,9	12,1	12,5	12,7	13,0	13,6	15,2	16,2
Scenekunst ²	34,4	36,0	37,2	37,9	45,5	48,2	56,9	61,5
FoU (forsking og utvikling)	-	-	-	-	-	-	-	2,2
Andre formål	16,2	16,6	21,8	17,3	16,2	16,7	10,7	6,8

¹ F.o.m 2008; tidsskrifter 4,9 millionar kroner, Ymse publikasjoner 15 millionar kroner. ² Før 2004 var tildelingane til scenekunst delt i Fri sceniske grupper og Scenekunst, andre tiltak.

Kjelde: Norsk kulturråd.

4.5. Støtteordninger for biletkunst og kunsthandverk. Avsette midlar. 2001-2009. 1 000 kroner

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
I alt	10 269	13 598	13 843	14 300	14 571	16 333	14 454	16 076	19 829
Innkjøpsordninga for samtidskunst	2 100	2 150	2 200	2 300	2 350	2 460	-	-	-
Prosjektstøtte til biletkunst og kunsthandverk	5 789	6 143	8 209	7 263	7 226	9 242	8 944	9 446	11 149
Debutantstøtte og utstyrsstøtte til biletkunstnarar, kunsthandverkarar og fotografar	2 180	2 080	725	459	-	-	-	-	-
Manifesta, utgreiingsgruppe	200	-	-	-	-	-	-	-	-
"Kulturelle endringsprosesser og samtidskunsten"	-	625	700	1 300	1 170	1 057	1 400	2 400	2 400
Udstillingsstøtte til kunstnarar i etableringsfasen	-	-	-	138	817	644	780	900	1 400
Utstyrsstøtte til fellesverkstader	-	-	420	440	750	430	780	780	1 280
Kunst og ny teknologi	-	2 100	1 590	2 400	2 258	2 500	2 550	2 550	2 600
Kunstfestivaler	-	-	-	-	-	-	-	-	1 000
PNEK (Produksjonsnettverk for elektronisk kunst)	-	500	-	-	-	-	-	-	-
Statens utstillingsstipend	3 800								

Kjelde: Norsk kulturråd.

4.6. Tilskot til scenekunstformål under Norsk kulturfond. Tal på tildelingar og beløp. 2009

	2009	
	1 000 kroner	Tal på tildelingar
I alt	61 485	332
Fri scenekunst, teater	26 111	64
Fri scenekunst, dans	20 313	44
Ny norsk dramatikk og annen scenetekst	3 921	..
Gjestespel	4 608	70
Andre scenekunsttiltak ¹	6 532	..

¹ Inkluderer også tilskot til tverrfaglege prosjekt, som går på tvers av etablerte fag- og satsingsområde og tidlegare tilsagn for tidlegare år for 2009.

Kjelde: Norsk kulturråd.

4.7. Tilskot til musikkformål under Norsk kulturfond. Tal på tildelingar og beløp. 2007-2009

	2007		2008		2009	
	1 000 kroner	Tal på tildelingar	1 000 kroner	Tal på tildelingar	1 000 kroner	Tal på tildelingar
I alt	86 787	783	93 743	889	114 969	1 106
Tilskotsordning for musikkfestivalar	28 650	80	27 562	79	29 562	96
Turné- og arrangørstøtte for rock og populærmusikk	7 700	111	9 031	188	..	..
Tilskotsordning for arrangørar	..	..	..	..	10 000	185
Tilskotsordning for musikkensemble	18 025	110	15 189	98	18 189	89
Tilskotsordning for kyrkjemusikk	4 150	24	5 328	59	5 562	62
Tilskotsordning for musikkar	..	..	..	..	10 000	200
Innkjøpsordninga for musikk	11 900	157	13 412	190	16 412	202
Andre musikktak/prosjektstøtte, tingingsverk, innspelingsstøtte, formidling av tradisjonsmusikk, forsøksordning for kor	16 362	243	23 221	275	25 244	272

Kjelde: Norsk kulturråd.

4.8. Statens kunstnarstipend. Utdele stipend i alt i ordninga, etter beløp, stipendtype og kjønn. 2006-2009

	2006			2007			2008			2009		
	Beløp	Kvinner	Menn	Beløp	Kvinner	Menn	Beløp	Kvinner	Menn	Beløp	Kvinner	Menn
	1 000 kroner	Prosent										
I alt	184 196	50	50	190 956	53	47	199 750	54	46	212 304	53	47
Arbeidsstipend ¹	35 807	43	57	37 239	47	53	38 896	50	50	43 896	48	52
Arbeidsstipend til yngre/nyetablerte kunstnarar ¹ ..	27 305	59	41	28 140	53	47	29 392	55	45	31 062	54	46
Reise- eller studiestipend	4 798	51	49	5 129	52	48	..	..	..	..	..	..
Vikarstipend	887	62	38	850	64	36	..	..	..	..	..	..
Etableringsstipend	2 384	54	46	2 439	62	38	..	..	..	..	..	..
Etableringsstipend, forfattarar ..	930	65	35	610	48	53	..	..	..	..	..	..
Materialstipend	3 150	62	38	3 466	62	38	..	..	..	..	..	..
Diverse stipend frå 2008	..	..	..	..	..	..	13 092	53	47	13 801	53	47
Stipend basert på gjennomført kunstdanning	14 098	71	29	13 512	69	31	11 216	73	27	13 363	69	31
Stipend til eldre fortente kunstnarar ¹	5 620	48	52	5 620	47	53	5 620	46	54	5 560	47	53
Garantiinntekt ¹	89 218	47	53	93 953	53	47	101 534	55	45	104 623	53	47

¹ Beløpa inkluderer stipend tildelte i 2009 og stipend tildelte i tidlegare år som framleis var aktive i 2009.

Kjelde: Statens kunstnarstipend.

4.9. Statens kunstnarstipend. Tal på stipend i alt i ordninga, etter stipendtype og kjønn. 2006-2009

	2006			2007			2008			2009		
	Talet på stipend	Kvinner	Menn									
	— Prosent —	— Prosent —	— Prosent —	— Prosent —	— Prosent —	— Prosent —	— Prosent —	— Prosent —	— Prosent —	— Prosent —	— Prosent —	— Prosent —
I alt	1 846	54	46	1 828	54	46	1 811	54	46	1 832	53	47
Arbeidsstipend ¹	219	43	57	221	47	53	221	50	50	236	48	52
Arbeidsstipend for yngre/nyetablerte kunstnarar ¹ ..	167	59	41	167	53	47	167	55	45	167	54	46
Reise- eller studiestipend	207	54	46	206	53	47	..	..	..	..	..	..
Vikarstipend	18	56	44	17	59	41	..	..	..	..	..	..
Etableringsstipend	61	56	44	63	60	40	..	..	..	..	..	..
Etableringsstipend, forfattarar ..	21	67	33	14	50	50	..	..	..	..	..	..
Materialstipend	127	57	43	124	62	38	..	..	..	..	..	..
Diverse stipend frå 2008	-	-	-	-	-	-	432	52	48	422	52	48
Stipend basert på gjennomført kunstudanning	238	70	30	230	68	32	203	72	28	223	68	32
Stipend for eldre fortente kunstnarar ¹	281	48	52	281	47	53	281	46	54	281	47	53
Garantiinntekt ¹	507	52	48	505	53	47	507	53	47	503	53	47

¹ Tala inkluderer stipend tildelte i 2009 og stipend tildelte tidlegare år som framleis var aktive i 2009.

Kjelde: Statens kunstnarstipend.

4.10. Statens kunstnarstipend. Beløp, etter stipendtype og kunstnargruppe. 2000-2009. 1 000 kroner

	Totalt beløp	Arbeidsstipend/arbeidsstipend for yngre/nyetablerte kunstnarar ¹			Eingongsstipend	Stipend for eldre fortente kunstnarar ¹	Garanti-inntekt ^{1,2}
		Beløp i alt	Arbeidsstipend	Arbeidsstipend for yngre/nyetablerte kunstnarar			
2000	136 541	49 590	..	..	9 275	5 620	72 056
2001	145 271	51 475	..	..	11 375	5 620	76 801
2002	141 283	51 800	..	..	11 509	5 620	72 354
2003	149 537	57 196	..	..	12 564	5 620	74 157
2004	150 321	58 776	..	..	11 351	5 620	83 367
2005	166 383	62 457	..	..	11 786	5 620	86 520
2006	170 085	63 111	35 807	27 305	12 136	5 620	89 218
2007	177 444	65 378	37 239	28 140	12 493	5 620	93 953
2008	188 534	68 288	38 896	29 392	13 092	5 620	101 534
2009	198 942	74 958	43 896	31 062	13 801	5 560	104 623
2009							
Biletkunstnarar	79 499	19 530	9 486	10 044	3 017	490	56 462
Kunsthåndverkarar	32 797	9 672	4 092	5 580	1 620	510	20 995
Skjønnlitterære forfattarar	19 966	10 416	7 626	2 790	1 451	290	7 809
Barne- og ungdomslitterære forfattarar	4 131	1 674	1 116	558	528	260	1 669
Dramatikarar	2 925	1 674	1 302	372	465	330	456
Skjønnlitterære omsetjarar	2 193	1 116	744	372	381	240	456
Faglitterære forfattarar og omsetjarar	1 114	372	372	-	82	50	610
Musikarar, dirigentar og songarar	11 972	5 766	3 720	2 046	1 529	390	4 287
Komponistar	5 462	2 604	1 860	744	383	250	2 225
Skodespelarar og dokkespelarar	6 717	3 720	2 232	1 488	763	370	1 864
Sceneinstruktørar	1 941	1 116	744	372	235	280	310
Scenografar og kostymeteiknarar	1 323	930	558	372	166	180	47
Teatermedarbeidarar	51	-	-	-	51	-	-
Dansekunstnarar	9 368	4 836	1 860	2 976	731	400	3 400
Kritikarar	423	186	186	-	97	140	-
Journalistar	58	-	-	-	58	-	-
Fotografar	5 175	2 604	1 860	744	418	100	2 054
Filmkunstnarar	3 960	2 790	2 046	744	527	300	343
Arkitektar	731	-	-	-	130	180	421
Interiørarkitektar	568	-	-	-	60	280	228
Diverse andre	3 125	2 046	1 302	744	294	100	685
Folkekunstnarar	1 583	1 116	744	372	204	190	73
Popkomponistar	3 859	2 790	2 046	744	611	230	228

¹ Beløpa inkluderer stipend tildelte i 2009 og stipend tildelt tidlegare år som framleis var aktive i 2009. ² Inkluderer arbeidsgivaravgift.

Kjelde: Statens kunstnarstipend.

4.11. Statens kunstnarstipend. Tal på stipend, etter stipendtype og kunstnargruppe. 2000-2009

	I alt	Arbeidsstipend/arbeidsstipend til yngre/hyetablette kunstnarar ¹			Eingongs- stipend	Stipend til eldre fortente kunstnarar ¹	Garanti- inntekt ¹
		Arbeids- stipend i alt	Arbeids- stipend	Arbeids- stipend, yngre/ nyetablerte kunstnarar			
2000	1 531	342	..	..	363	281	545
2001	1 601	355	..	..	420	281	545
2002	1 594	350	..	..	419	281	544
2003	1 606	362	..	..	426	281	537
2004	1 560	372	..	..	393	281	514
2005	1 582	382	..	..	412	281	507
2006	1 608	386	219	167	434	281	507
2007	1 598	388	221	167	424	281	505
2008	1 608	388	221	167	432	281	507
2009	1 609	403	236	167	422	281	503
2009							
Biletkunstnarar	450	105	51	54	53	25	267
Kunsthåndverkarar	205	52	22	30	32	25	96
Skjønnlitterære forfattarar	142	56	41	15	34	15	37
Barne- og ungdomslitterære forfattarar	44	9	6	3	12	13	10
Dramatikarar	45	9	7	2	17	17	2
Skjønnlitterære omsetjarar	37	6	4	2	17	12	2
Faglitterære forfattarar og omsetjarar	14	2	2	-	6	3	3
Musikarar, songarar og dirigentar	137	31	20	11	66	20	20
Komponistar	54	14	10	4	15	13	12
Skodespelarar og dokkespelarar	81	20	12	8	32	19	10
Sceneinstruktørar	33	6	4	2	11	14	2
Scenografar og kostymeteiknarar	26	5	3	2	10	9	2
Teatermedarbeidarar	3	-	-	-	3	-	-
Dansekunstnarar	95	26	10	16	28	20	21
Kritikarar	15	1	1	-	7	7	-
Journalistar	2	-	-	-	2	-	-
Fotografar	36	14	10	4	8	5	9
Filmkunstnarar	51	15	11	4	19	15	2
Arkitektar	15	-	-	-	3	9	3
Interiørarkitektar	19	-	-	-	3	14	2
Diverse andre	34	11	7	4	16	5	2
Folkekunstnarar	26	6	4	2	10	10	-
Popkomponistar	45	15	11	4	18	11	1

¹Tala inkluderer stipend tildelte i 2009 og stipend tildelte tidlegare år som framleis var aktive i 2009.

Kjelde: Statens kunstnarstipend.

4.12. Tal på stipend for gjennomført kunstudanning, etter kjønn. 2005-2009. Prosent

	2005		2006		2007		2008		2009	
	Kvinner	Menn								
I alt	71,5	28,5	70,2	29,8	68,3	31,7	71,4	28,6	68,2	31,8
Den Norske Balletthøgskolen ..	..	..	95,0	5,0	94,9	5,1	100,0	..	96,9	3,1
Kunsthøgskolen i Bergen, avd.										
Kunstakademiet	66,7	33,3	64,3	35,7	67,7	32,3	72,0	28,0	56,8	43,2
Kunsthøgskolen i Bergen, avd.										
Spesialisert kunst	89,5	10,5	67,6	32,4	64,3	35,7	76,0	24,0	90,9	9,1
NMH-Diplomstudiet	..	100,0	66,7	33,3	..	100,0	33,3	66,7	..	100,0
Kunstakademiet-NTNU	68,8	31,3	53,8	46,2	68,8	31,3	58,8	41,2	58,8	41,2
Kunsthøgskolen i Oslo	71,3	28,7	66,4	33,6	61,5	38,5	67,0	33,0	60,4	39,6
Høgskolen i Østfold,										
Akademiet for scenekunst	..	..	55,6	44,4	60,0	40,0	..	..	85,7	14,3

Kjelde: Statens kunstnarstipend.

4.13. Beløp for stipend basert på gjennomført kunstutdanning, etter kjønn. 2005-2009. Prosent

	2005		2006		2007		2008		2009	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
I alt	70,2	29,8	70,9	29,1	69,1	30,9	78,5	21,5	69,2	30,8
Den Norske Balletthøgskolen ..	..	..	95,0	5,0	94,9	5,1	100,0	..	96,9	3,1
Kunsthøgskolen i Bergen, avd.	67,1	32,9	66,7	33,3	70,7	29,3	69,5	30,5	54,5	45,5
Kunstakademiet	93,1	6,9	68,5	31,5	64,3	35,7	82,1	17,9	90,9	9,1
NMH-Diplomstudiet	-	100,0	66,7	33,3	-	100,0	33,3	66,7	..	100,0
Kunstakademiet-NTNU	65,9	34,1	51,6	48,4	66,7	33,3	59,6	40,4	56,8	43,2
Kunsthøgskolen i Oslo	69,4	30,6	66,6	33,4	61,4	38,6	67,0	33,0	60,7	39,3
Høgskolen i Østfold, Akademie for scenekunst	..	..	55,6	44,4	60,0	40,0	..	..	85,7	14,3

Kjelde: Statens kunstnarstipend.

4.14. Fond for lyd og bilete. Talet på medlemmer og varamedlemmer i fagutval, etter kjønn. 2007-2009

	2007					2008					2009				
	I alt	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	I alt	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	I alt	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
	Absolute tal	Prosent													
I alt	36	17	19	47,2	52,8	36	19	17	52,8	47,2	36	18	18	50,0	50,0
Fonogramproduksjon	8	4	4	50,0	50,0	8	4	4	50,0	50,0	8	3	5	37,5	62,5
Musikk	8	3	5	37,5	62,5	8	3	5	37,5	62,5	8	4	4	50,0	50,0
Scene	8	4	4	50,0	50,0	8	5	3	62,5	37,5	8	6	2	75,0	25,0
Tekst	6	3	3	50,0	50,0	6	4	2	66,7	33,3	6	2	4	33,3	66,7
Video/film	6	3	3	50,0	50,0	6	3	3	50,0	50,0	6	3	3	50,0	50,0

Kjelde: Fond for lyd og bilete.

4.15. Opphavsrett. Innkravde og utbetalte vederlag, etter organisasjon. 2002-2009. 1 000 kroner

	I alt	BONO	TONO ²	KOPINOR ¹	NORWACO ¹	GRAMO ¹	FONO	LINO ⁴
Innkravde vederlag								
2002	631 589	4 886	223 010	204 638	112 312	83 462	1 257	2 025
2003	666 087	4 315	245 761	194 622	115 236	101 653	1 315	3 186
2004	694 219	7 561	258 025	197 502	117 575	109 452	1 334	2 770
2005	717 496	6 581	266 619	194 809	143 411	101 885	1 421	2 770
2006	734 815	6 029	282 493	173 051	150 140	119 646	1 456	2 000
2007	820 836	³ 12 798	291 601	222 686	162 508	127 368	1 622	2 253
2008	853 399	11 488	304 728	222 046	178 650	130 700	1 959	3 828
2009	963 471	10 424	359 152	233 994	221 251	135 200	1 883	1 567
Utbetalte vederlag								
2002	574 710	3 811	184 532	215 295	119 266	48 880	1 006	1 920
2003	569 939	3 285	186 408	177 647	124 229	74 414	1 052	2 904
2004	561 585	5 524	219 497	182 882	113 072	36 984	1 067	2 559
2005	593 899	4 921	210 229	183 223	106 042	85 862	1 065	2 557
2006	581 667	4 482	240 981	142 996	123 927	66 390	1 091	1 800
2007	681 138	³ 9 218	247 642	174 154	164 881	81 834	1 298	2 111
2008	733 153	8 193	247 400	207 454	162 920	102 000	1 567	3 619
2009	760 334	7 607	257 144	204 770	188 305	99 600	1 507	1 401

¹ I summane er utlandet medrekna. ² Innkravde vederlag er eksklusive finansintekter og mekaniske rettskrav, men medrekna 2 prosent komponistfond og utland. ³ Auken frå 2006 til 2007 kjem av at BONO f.o.m. 2007 forvaltar den såkalla følgerettetsordninga i Noreg; eit prosentvis vederlag som blir betalt når opphavsrettsleg verna kunst blir vidareseilt, til dømes gjennom auksjonshus og galleri. ⁴ Med verknad frå november 2009 blei LINOs verksemde samordna med delar av Kopinors ditto, slik at storparten av vederlaget for 2009 kanaliserast via sistnemnde. Slik vil det også vere for komande år.

Kjelde: Dei enkelte organisasjonane.

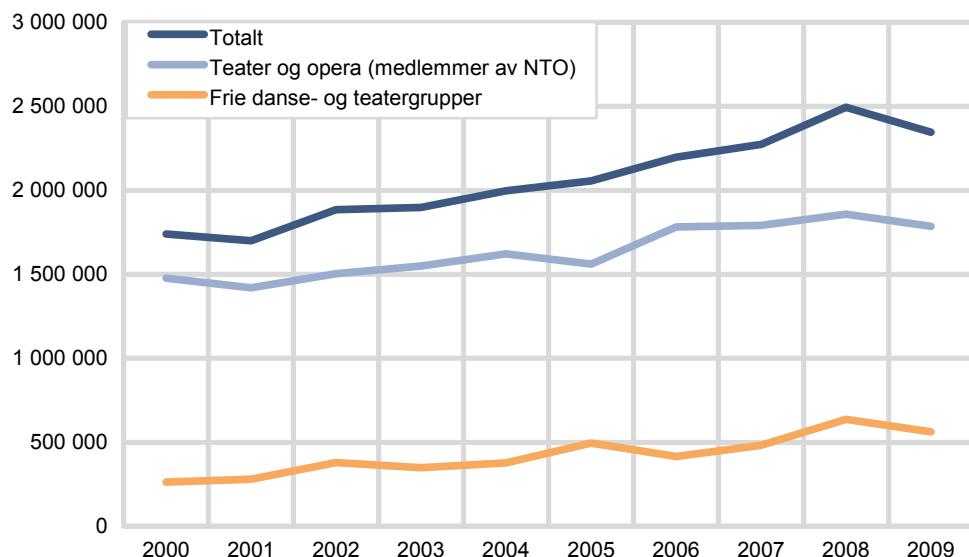
5. Scenekunst

2,3 millionar besøk på teater- og danseframstillingar

5.1. Nokre resultat

Etter fleire år med jamn auke i talet på besøk i institusjonsteatra og frie grupper innan dans og teater, er det registrert ein nedgang i tilskodartala i 2009. Totalt var det 2,3 millionar besøk i 2009. Det var til saman nær 150 000 færre besøk enn i 2008, ein nedgang på nesten 6 prosent. Ser vi 10 år attende, til 2000, ser vi likevel at oppslutninga av publikum til teater og dans har auka med 35 prosent.

Figur 5.1. Tilskodarar ved teater og opera og frie grupper innan teater og dans. 2000-2009

Kjelde: Norsk teater- og orkesterforening og Danse- og teatersentrums.

1,8 millionar teaterbesøk i NTO-institusjonane

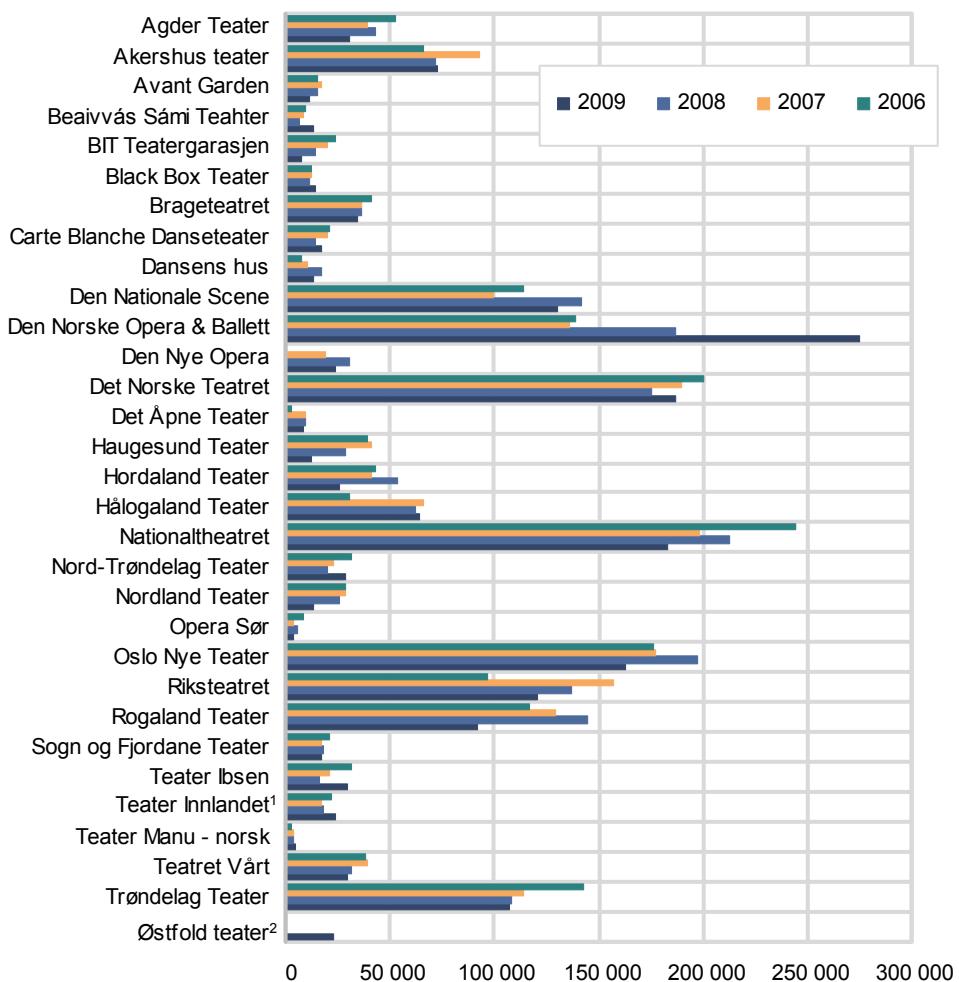
Dei 31 teatra som er medlemmer i Norsk teater- og orkesterforening (NTO) hadde nærmere 1,8 millionar besøkande i 2009. Publikumsoppslutninga til desse teatra er totalt 73 600 lågare samanlikna med 2008 som var eit godt teaterår. Eit nytt teater er med i oversikta for 2009. Dersom ein korrigerer for den nye medlemmen i 2009, er nedgangen større. Mesteparten av nedgangen kjem av svikt i besøket blant barn og ungdom.

9 700 framsyningar

Aktiviteten i NTO-institusjonane er framleis høg. I 2009 hadde desse teatra over 9 700 framsyningar, av desse var 4 260 oppsetningar for barn og unge. Dette ligg på om lag same nivå som for 2008, men ein må gjere etterhald for ein institusjon som ikkje har rapportert talet på framsyningar for 2009.

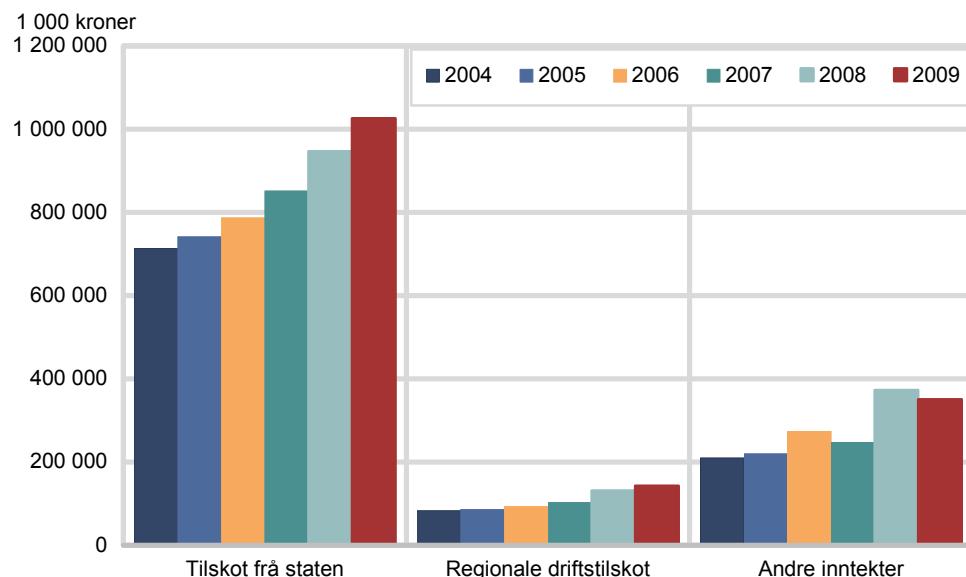
Igjen ser det ut til at tilskodarar per framsyning har gått attende, både totalt og for framsyningar for barn og ungdom. Då eit teater ikkje har rapportert tal på framsyningar, og eit teater er komen til, kan desse tala representere ei feilkjelde. I tillegg til figur 5.2, syner tabell 5.1 nærmare detaljar.

Figur 5.2. Tilskodarar ved teater og opera. 2006-2009

¹ Endra navn frå Hedmark teater. ² Nytt i 2009
Kjelde: Norsk teater- og orkesterforening.

Dei økonomiske nøkkeltala for tilskotsteatra syner at desse 19 institusjonane hadde til saman inntekter på drygt 1,5 milliardar kroner i 2009. 67,5 prosent av inntektene var tilskot frå staten, 9 prosent var regionale driftstilskot og 23 prosent var andre inntekter. Delen tilskot frå staten er heva med 2,3 prosentpoeng sidan 2008. Samla driftsresultat for tilskotsinstitusjonane i 2009 var eit resultat på 53 millionar kroner. For 2008 synte driftsresultatet eit underskot på om lag 22 millionar kroner. I 2009 blei det utført 1 810 årsverk ved dei 19 tilskotsinstitusjonane. Dette er ein auke på 19 årsverk sidan 2008 og 216 årsverk sidan 2005.

Figur 5.3. Teater og opera. Inntekter for tilskotsteatra. 2004-2009. 1 000 kroner

Kjelde: KUD, Prop. 1 S.

Fri scenekunst – ein halv million besök

Danse- og teatersentrum er ein interesseorganisasjon og eit kompetansesenter for fri profesjonell scenekunst i Noreg. 110 frie teater- og dansegrupper har rapportert tal til Danse- og teatersentrum for 2009, 24 fleire grupper enn i 2008. Sjølv om fleire grupper har rapportert tal for 2009, viser talet både på framsyningar og tilskodarar ein nedgang, respektive 5 og 12 prosent. Tilsaman hadde dei frie teater- og dansegruppene nesten 562 000 besökjande på 5 400 framsyningar. 71 prosent av framsyningane var retta mot barn, ein høgare del enn i 2008. Totalt var det 104 besök per framsyning, det lågaste på mange år. 61 av gruppene var teatergrupper og 49 var dansegrupper (jf. tabell 5.3).

Norsk scenekunstbruk – færre tilskodarar

Norsk scenekunstbruk formidlar fri profesjonell scenekunst. I 2009 blei det formidla 56 produksjonar gjennom Norsk scenekunstbruk sitt nettverk, litt færre produksjonar enn i dei tre føregåande åra. Desse 56 produksjonane hadde til saman 2 560 framsyningar, 2 380 av desse var for barn og unge. Framsyningane hadde totalt ein oppslutning av 239 000 tilskodarar, ein nedgang på nær 4 000 tilskodarar. Etter nokre år med nedgang i talet på barn og unge, ser det no ut til at dette talet er stigande. 91 prosent av tilskodarane var barn og unge, mot 81 prosent i 2008. Også talet på framsyningane retta mot barn og unge auka med 170 fra 2008 til 2009. Sidan 2000 har talet på tilskodarar på framsyningane til Norsk scenekunstbruk meir enn tredobla seg (jf. tabell 5.4).

Frivillig scenekunst – 370 000 publikumarar

Norsk teaterråd representerer den frivillige scenekunsten. Rapporterte tal frå 11 medlemsorganisasjonar syner at aktivitetene også i 2008 var omfattande, sjølv om to store aktørar ikkje har rapportert. Til saman hadde desse organisasjonane nesten om lag 3 000 framsyningar fordelt på 1 200 ulike produksjonar. På desse framsyningane var det til saman om lag 371 000 tilskodarar. I gjennomføringa av desse aktivitetane deltok nær 26 000 aktørar (jf. tabell 5.5).

53 prosent på teater, musical eller revy siste 12 månader i 2008

Tal frå Kultur- og mediebruksundersøkinga 2008 syner at 53 prosent hadde vore på teater, musical eller revy siste 12 månader i 2008, mot 49 prosent i 2004. 13 prosent hadde vore på ei ballett- eller danseframsyning siste 12 månader i 2008, mot 12 prosent i 2004. 7 prosent hadde vore på opera eller operette siste 12 månader i 2008, mot 5 prosent i 2004. Kvinnene er flinkast til å nytte desse aktivitetane. Dei med høgast utdanning nyttar tilboda i større grad enn dei med lågare utdanning. Det er også slik at dei med høg hushaldsinntekt i større grad nyttar slike tilbod enn dei med låg inntekt. Personar i yrke som ikkje krev universitets- eller høgskoleutdanning nyttar desse tilboda i mindre grad enn dei med yrke som krev slik utdanning. Det same gjeld for trygda/pensjonistar. Det er

likevel slik at trygda/pensjonistar nyttar slike tilbod i større grad no enn for nokre år sidan. Fleire resultat frå undersøkinga finn ein i tabellane 5.7, 5.8 og 5.9.

Kulturstatistikk 2008 gir tal for kulturbruk/bruk av teater/ballett/opera blant personar med innvandrarbakgrunn (tabellane 5.10, 5.11og 5.12).

5.2. Om statistikken og dei ulike scenekunstorganisasjonane

Norsk teater- og orkesterforening (NTO)

NTO, jf. avsnitt 6.2, er ein arbeidsgivar- og interesseorganisasjon for profesjonell musikk og scenekunst. NTO har 43 medlemmer innanfor teater, dans, opera og orkestermusikk i 2009. Medlemmene representerer nasjonale institusjonar, region-/landsdelsinstitusjonar, programmerande teater, produserande teater og musikkensemble. Som arbeidsgivarorganisasjon sluttar NTO avtaler med og/eller hjelper medlemmene sine i forhandlingar med ei rekke arbeidstakarorganisasjonar. (Norsk teater- og orkesterforening. <http://www.nto.no>).

Tala som blir presenterte i tabellar og figurar, kan ikkje heilt samanliknast frå år til år, då medlemstalet i NTO har auka nesten kvart år med eitt medlem. I statistikken for 2009 har talet på medlemsinstitusjonar auka med eitt medlem. Også talet på framsyningar har vore utilfredsstillande rapportert for nokre teater dei siste åra. Eit teater hadde ikkje rapportert framsyningar i 2009.

Danse- og teatersentrum (DTS)

Danse- og teatersentrum (DTS) er ein interesseorganisasjon og eit kompetansesenter for fri profesjonell scenekunst i Noreg. Organisasjonen blei etablert som interesseorganisasjon i 1977, på initiativ frå kunstnarar i det frie scenekunstfeltet. Hovudmålet var å få etablert ei støtteordning for scenekunstgrupper som arbeidde utanfor institusjonane. DTS er eit nasjonalt kompetansesenter som fremjar profesjonell scenekunst nasjonalt og internasjonalt (Danse- og teatersentrum, Om DTS). Heller ikkje tala for det frie scenekunstfeltet kan heilt samanliknast då talet på medlemmer som sender rapportar til DTS, varierer noko frå år til år. I 2009 var 92 produksjonseiningar/samanslutningar medlemmer i DTS. Tala rapportert i tabellen gjeld både medlemmer av DTS og ikkje-medlemmer.

Norsk scenekunstbruk

Norsk scenekunstbruk er ein nasjonal formidlingsordning for fri profesjonell scenekunst. Norsk scenekunstbruk er den største og viktigaste landsdekkjande formidlar av scenekunst for aldersgruppa 0-20 år. Scenekunstbruket er også den nasjonale aktøren i formidling av scenekunst i Den kulturelle skolesekken (DKS). Norsk scenekunstbruk har eit medlemsnettverk av fylkeskommunar og deira lokale arrangørar. Det blir lagt stor vekt på aktive og medverkande arrangørar for å auke kompetansen og interessa for scenekunst lokalt. Nettverket omfatta i 2009 18 fylke (ikkje Oslo) og 429 kommunar. Frå 2009 er forvaltninga av produksjonsmidlane til scenekunst for barn og unge innanfor DKS flytta frå Norsk kulturråd til Norsk scenekunstbruk AS. Nokre av gruppene rapporterer tal på produksjonar og tilskodarar òg gjennom DTS (<http://www.scenekunst.no> - 2010).

Norsk teaterråd

Norsk teaterråd er ein landsomfattande paraply- og interesseorganisasjon på det frivillige scenekunstfeltet. Organisasjonen har 15 medlemsorganisasjonar i 2009, enkelte er landsdekkjande, andre er regionale. 11 av desse medlemsorganisasjonane rapporterte aktiviteten til Norsk teaterråd for 2008 (siste tilgjengelege rapportering). Nokre av medlemmene driv berre med amatørteater, andre arbeider på fleire kulturområde. Norsk teaterråd har fylkesråd i fleire fylke. Norsk teaterråd forvaltar fleire offentlege tilskotts-ordingar, under dette Frifond teater, Scenetekstfondet og Spelfondet. (Norsk teaterråd, <http://www.teater.no> - 2010).

Frifond teater

Frifond teater er ein del av Frifond, ei støtteordning oppretta av Stortinget for å betre dei økonomiske rammevilkåra for demokratisk og frivillig aktivitet i lokalsamfunn. Frifond teater har som mål å støtte grupper og lag som jobbar med teater og dans på amatørnivå. Målsetjinga med ordninga Frifond teater er å

medverke til at interessa for teater og dans på lokalt plan aukar (Sceneliv, nr. 2-3/2007, Norsk teaterråd).

Kulturbruksundersøkingane

Statistisk sentralbyrå gjennomfører kvart fjerde år ei utvalsundersøking, der folk i alderen 9-79 år blir spurde om bruken av ulike kulturtilbod. Siste tilgjengelege resultat er publisert i Norsk kulturbarometer 2008 og i denne publikasjonen. Data i tabellane 5.7, 5.8 og 5.9 er henta frå desse undersøkingane. Termen *kvartil* representerer om lag ein fjerdelel av utvalet i undersøkinga i kvar gruppe. Talet i kvar gruppe vil variere noko frå år til år.

Nokre kjennemerke nytta i tabellane, sosiøkonomisk status:

Yrkesstatus (16-79 år)

Grupperinga av yrke frå og med 2000 byggjer på Standard for yrkesklassifisering (NOS C 521).

Yrkesgruppe 1-2: (1) Administrative leiarar og politikarar, (2) Akademiske yrke
 Yrkesgruppe 3: Yrke med kortare høgskole- og universitetsutdanning og teknikarar
 Yrkesgruppe 4-5: (4) Kontor- og kundeserviceyrke, (5) Sals-, service- og omsorgsyrke

Yrkesgruppe 6-9: (6) Yrke innanfor jordbruk, skogbruk og fiske, (7) Handverkarar o.l., (8) Prosess- og maskinoperatorar og transportarbeidarar o.l., (9) Yrke utan krav til utdanning

I yrkesgruppe 0: Militære yrke og oppgitte, plasserast Meinige i yrkesgruppe 9, Befal 1 plasserast i yrkesgruppe 3 og Befal 2 plasserast i yrkesgruppe 1-2.

Grupperinga byggjer elles på Standard for inndeling etter sosioøkonomisk status (Standard for norsk statistikk nr. 5). Yrkesstatus er berekna for aldersgruppa 16-79 år.

Utdanning (16-79 år) Utdanningsnivå er henta frå utdanningsregisteret og kategorisert etter Norsk standard for utdanningsgruppering (NUS2000), publisert i NOS C 617.

Ungdomsskolenivå: Inkluderer barne- og ungdomsskoleutdanning, 1.-10. klassetrinn. Vidaregåande skolenivå: Inkluderer vidaregåande utdanning 11.-13. klassetrinn og nivået 'Påbygging til vidaregåande utdanning' som omfattar utdanninger som byggjer på vidaregåande skole, men som ikkje er godkjend som høgare utdanning. Universitets- og høgskolenivå kort: inkluderer høgare utdanning t.o.m. 4 år. Universitets- og høgskolenivå lang: inkluderer utdanninger på meir enn 4 år, og forskarutdanning.

Referansar:

- Sceneliv, nr. 2-3/2007
- Norsk teater- og orkesterforening, <http://www.teater.no>
- Norsk teaterråd, <http://www.teater.no>
- Norsk scenekunstrBruk: <http://www.scenekunst.no>
- Danse- og teatersentrum: <http://www.danseogteatersentrum.no/> Om DTS

Nyttige Internett-adresser:

Kulturstatistikk 2008: http://www.ssb.no/emner/07/nos_kultur/

Norsk kulturbarometer 2008: <http://www.ssb.no/kulturbar/>

Kultur- og mediebruk blant personar med innvandrarbakgrunn: http://www.ssb.no/emner/07/02/rapp_200929/

Levkårsundersøkinga 2007: <http://www.ssb.no/emner/00/02/levstat/>

Norsk teater- og orkesterforening: <http://www.nto.no/>

Danse- og teatersentrum: <http://www.danseogteatersentrum.no/>

Norsk scenekunstbruk: <http://www.scenekunstbruket.no/>

Norsk teaterråd: <http://www.teater.no>

5.1. Framsýningar og tilskodarar ved teater¹ og opera. 2003-2009

	Framsyningar		Tilskodarar		Tilskodarar per framsyning		Turnéfram-sýningar ²	
	I alt	Av dette for barn og ungdom	I alt	Av dette barn og ungdom	I alt	Av dette for barn og ungdom	Fram-sýningar	Til-skodarar
2003	7 522	3 304	1 549 064	663 119	206	201	2 339	414 486
2004	8 149	3 455	1 621 290	670 996	198	194	2 668	448 377
2005	8 677	4 065	1 561 253	687 328	180	169	2 901	421 860
2006	9 624	3 884	1 781 755	651 160	185	168	3 346	461 115
2007	9 268	3 664	1 792 395	663 901	193	181	3 119	459 295
2008	9 803	4 198	1 858 855	717 027	190	171	3 125	452 732
2009	9 721	4 254	1 785 255	646 920	184	152	3 277	432 205
2009								
Agder Teater	238	98	30 427	8 280	128	84	62	7 634
Akershus teater	648	557	72 387	61 617	112	111	648	72 387
Avant Garden	235	159	11 433	9 292	49	58	-	-
Beaivvás Sámi Teahter	90	-	12 946	4 701	144	-	86	9 919
BIT Teatergarasjen	141	21	8 018	1 576	57	75	-	-
Black Box Teater	216	20	14 328	4 373	66	219	-	-
Brageteatret	357	357	34 179	34 179	96	96	315	30 832
Carte Blanche Danseeteater	101	19	17 581	2 991	174	157	38	11 290
Dansens hus	113	29	13 289	7 339	118	253	-	-
Den Nationale Scene	774	230	130 533	44 391	169	193	69	8 802
Den Norske Opera & Ballett	367	77	275 534	33 059	751	429	22	17 783
Den Nye Opera	42	16	23 703	10 949	564	684	4	958
Det Norske Teatret	996	191	187 026	54 042	188	283	29	2 252
Det Åpne Teater ³	-	-	8 744	2 820	-	-	-	-
Haugesund Teater	160	124	12 380	11 251	77	91	1	982
Hordaland Teater	219	215	26 224	24 244	120	113	125	12 705
Hålogaland Teater	521	173	63 995	17 431	123	101	224	24 435
Nationaltheatret	756	134	183 397	37 162	243	277	33	7 240
Nordland Teater	200	91	29 137	11 621	146	128	119	15 598
Nord-Trøndelag Teater	88	88	13 506	13 486	153	153	63	11 342
Opera Sør	8	-	4 176	-	522	-	-	-
Oslo Nye Teater	534	223	163 213	50 200	306	225	-	-
Riksteatret	675	373	121 168	62 356	180	167	611	107 022
Rogaland Teater	607	184	92 407	31 953	152	174	71	3 201
Sogn og Fjordane Teater	180	135	17 526	12 037	97	89	149	15 345
Teater Ibsen	209	135	29 856	18 082	143	134	127	16 440
Teater Innlandet ⁴	249	160	23 546	13 830	95	86	186	15 614
Teater Manu - norsk tegnspråkteater	37	-	4 792	2 543	130	-	-	3 791
Teatret Vårt	274	125	29 398	16 510	107	132	107	17 014
Trøndelag Teater	439	83	107 343	22 342	245	269	8	1 406
Østfold teater	247	237	23 063	22 263	93	94	180	18 213

¹Gjeld dei teatra som er medlemmer i NTO. ²Medrekna turnéar i utlandet. ³Frå 1.1.2010 inngår Det Åpne Teater i Dramatikkens Hus. ⁴Endra namn frå Hedmark teater til Teater Innlandet i 2009.

Kjelde: Norsk teater- og orkesterforening og dei enkelte teatra.

5.2. Økonomiske nøkkeltal for tilskotsteatra. 2003-2009. 1 000 kroner

	Tilskot frå staten	Regionale driftstilskot	Andre inntekter	Driftskostnader	Årsverk
2003	676 677	79 247	190 493	928 878	1 492
2004	713 929	83 109	210 210	997 988	1 536
2005	741 239	86 885	220 121	1 041 651	1 594
2006	787 079	94 119	274 664	1 144 229	1 636
2007	851 288	103 411	247 350	1 198 479	1 671
2008	946 586	131 709	373 110	1 473 136	1 791
2009	1 026 506	142 884	350 556	1 467 137	1 810
2009					
Agder Teater ¹	17 633	7 601	5 814	30 301	42
Beaivvás Sámi Teeáhter ²	-	16 000	456	15 655	21
Carte Blanche A/S	19 253	8 250	2 137	29 990	32
Den Nationale Scene ³	89 623	-	24 554	111 059	150
Den Norske Opera og Ballett ..	386 368	-	146 275	508 387	607
Det Norske Teatret	128 077	-	42 976	161 280	209
Haugesund Teater	7 162	3 070	1 694	11 197	14
Hedmark Teater	12 688	7 561	1 482	21 782	16
Hordaland Teater	8 787	3 836	1 637	14 689	9
Hålogaland Teater	38 598	16 542	9 709	62 302	71
Nationaltheatret ⁴	141 601	-	⁵ 46 384	188 393	241
Nord-Trøndelag Teater ⁶	7 342	5 367	1 620	11 554	9
Nordland Teater	19 907	8 532	5 223	31 433	31
Peer Gynt-stemnet	2 662	1 912	11 676	15 918	11
Rogaland Teater	42 893	19 679	21 087	81 413	107
Sogn og Fjordane Teater	14 261	6 112	726	20 966	22
Teater Ibsen	19 305	8 274	2 016	29 108	30
Teatret Vårt	16 431	7 042	3 061	25 447	27
Trøndelag Teater	53 915	23 106	22 029	96 263	161

¹ Agder Teater driv også kulturhuset i Kristiansand kommune. Tala for Agder Teater gjeld berre teaterdrifta så nær som årsverk, der kulturhusdrifta er inkludert.

² Beaivvás Sámi Teeáhter får fast årleg driftstilskot frå Sametinget og Kautokeino kommune, som i 2009 utgjorde respektive 15,2 millionar kroner og 0,8 millionar kroner. ³ Den Nationale Scene fekk i 2009 i tillegg eit tilskot på 1 million kroner frå kap. 320 Allmenne kulturformål, post 73 Nasjonale kulturbygg til avsetting som kortsiktig gjeld i balansen til framtidige kostader i samband med utbedring av teaterbygningen. ⁴ Nationaltheatret fekk i 2009 i tillegg eit tilskot på 2,5 millionar kronar øyremerkt som kortsiktig gjeld i balansen til framtidige kostnader knytta til å lønnefinansiere utbedningsbeh. ⁵ Nationaltheatret fekk i 2009 i tillegg eit tilskot på 0,8 millionar kronar øyremerkt Den Internasjonale Ibsenprisen frå kap. 326 Språk-, litteratur- og bibliotekformål, post 76 Ibsenpris m.m. ⁶ Nord-Trøndelag Teater er organisert som ei fylkeskommunal verksemid.

Kjelde: KUD, Prop. 1 S.

5.3. Frie teater- og dansegrupper. 1993-2009

Grupper i alt	Teatergrupper	Dansegrupper	Medlemmer i alt	Nye produksjonar i alt	Framsyningar		Besøkjande i alt	Besøk per framsyning
					I alt	Av dette for barn		
1993	31	28	3	111	78	2 153	2 177	202 478
1994	37	33	4	119	65	1 998	1 278	208 141
1995	35	31	4	101	42	1 686	1 270	163 189
1996	34	29	6	101	42	1 914	1 285	203 664
1997	34	23	11	..	..	1 777	869	221 080
1998	38	33	5	110	45	1 356	869	177 259
1999	51	42	9	..	37	1 928	900	227 186
2000	56	46	10	109	35	1 591	861	263 130
2001	59	48	11	142	40	2 366	1 318	279 550
2002	79	66	13	254	59	2 865	1 859	379 960
2003 ²	81	64	17	227	40	3 167	2 482	348 658
2004 ¹	84	65	19	243	37	3 422	2 511	376 575
2005 ³	72	55	17	199	75	3 862	2 781	496 070
2006 ⁴	95	69	26	231	67	3 649	2 948	415 597
2007 ⁵	98	74	24	247	52	3 938	3 202	481 990
2008 ⁶	86	66	20	312	35	5 648	3 407	635 729
2009	110	61	49	..	..	5 392	3 831	561 762

¹ Tala inkluderer rapport frå 65 av 65 medlemmer, dessutan rapport frå 18 ikkje-medlemmer. ² Tala inkluderer rapport frå 70 av 70 medlemmer, dessutan rapport frå 11 ikkje-medlemmer gjennom talmateriale frå Norsk scenekunstbruk. ³ Tala inkluderer rapport frå 51 av 77 medlemmer, dessutan rapport frå 21 ikkje-medlemmer gjennom Norsk scenekunstbruk. ⁴ Tala inkluderer rapport frå 82 av 83 medlemmer, dessutan rapport frå 13 ikkje-medlemmer gjennom Norsk scenekunstbruk. ⁵ Tala inkluderer rapport frå 81 av 83 medlemmer, dessutan rapport frå 17 ikkje-medlemmer gjennom Norsk scenekunstbruk. ⁶ Tala inkluderer rapport frå 60 av 88 medlemmer, dessutan rapport frå 26 ikkje-medlemmer gjennom Norsk scenekunstbruk.

Kjelde: Danse- og teatersentrum.

5.4. Norsk scenekunstbruk. Produksjonar. Framsyningar og tilskodarar, etter aldersgrupper. 2000-2009

	Produksjonar	Framsyningar			Tilskodarar		
		I alt	Barn/unge 0-14 år	Ungdom/ vaksne 15 år og over	I alt	Barn/unge 0-14 år	Ungdom/vaksne 15 år og over
2000	..	695	430	265	76 443	47 056	29 387
2001	..	983	795	188	103 774	85 223	18 551
2002	..	902	727	175	87 258	66 818	20 440
2003	..	1 384	1 280	104	135 834	119 980	15 854
2004	53	1 946	1 782	164	190 519	175 471	15 048
2005	53	2 148	2 088	60	222 834	213 502	9 332
2006	57	2 350	2 223	127	228 383	212 637	15 746
2007	68	2 191	1 960	231	211 434	190 028	21 406
2008	65	2 649	2 213	436	243 159	197 869	45 290
2009	56	2 556	2 382	174	239 214	217 803	21 411

Kjelde: Norsk scenekunstbruk.

5.5. Norsk teaterråd. Talet på produksjonar, framsyningar, aktørar og tilskodarar. 2006-2008

	2006			2007			2008					
	Produk- sjonar	Fram- syningar	Aktørar	Til- skodarar	Produk- sjonar	Fram- syningar	Aktørar	Til- skodarar	Produk- sjonar	Fram- syningar	Aktørar	Til- skodarar
AOF Noreg	41	339	1 697	..	47	244	1 506	62 500	30	95	998	9 000
Hålogaland amatørselskap.	91	331	2 390	69 456	176	2 142	302	40 054	..	..	..	..
Juvente	1	165	10	35 000	2	133	6	32 000	2	91	11	19 000
Norges bygdeungdomslag	7	21	119	2 060	24	33	249	7 741	8	8	72	675
Norges døveforbund	..	..	..	..	..	..	..	..	7	7	44	400
Norges KFUK-KFUM	45	142	5 010	24 418	33	53	1 155	3 465	31	49	1 070	3 211
Noregs ungdomslag	146	532	3 377	56 423	182	463	3 224	57 483	180	451	3 598	51 696
Norsk amatørteaterforbund	95	909	4 762	139 380	185	918	5 755	108 469	187	779	5 983	130 567
Norsk frilynt ungdomsforbund	44	410	4 508	115 609	61	61	3 440	89 000	112	514	6 071	107 533
Norsk teaterverksted	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
4H Norge	630	455	5 566	30 461	447	563	5 171	27 637	610	809	7 592	48 723
Ravn	..	..	..	..	9	35	284	9 940	10	45	312	312
Studieforbundet Solidaritet	..	..	..	..	4	5	34	225	15	15	95	232
Vestlandske teatersenter ..	48	227	1 370	20 856	75	293	1 220	83 100	..	..	..	..

Kjelde: Norsk teaterråd.

5.6. Frifond teater. Talet på søknader, framsyningar og aktørar. 2004-2009

	Søknader	Innvilga søknader	Framsyningar	Aktørar			
				I alt	0-12 år	13-26 år	27 år og over
2004	711	487	2 844	28 671	5 998	18 379	4 294
2005	659	442	2 636	27 642	5 400	16 924	5 318
2006	573	396	2 292	27 939	5 021	17 230	5 688
2007	580	385	2 402	28 567	6 168	14 256	8 143
2008	656	449	3 006	32 653	7 064	17 809	7 780
2009	676	450	3 017	34 173	8 551	16 910	8 712

Kjelde: Norsk teaterråd.

5.7. Personar som har vore på ballett eller danseframstilling, og talet på besøk i gjennomsnitt dei siste 12 månadene, etter kjønn, alder, utdanning, yrkesstatus, hushaldsinntekt og landsdel. 1997, 2000, 2004 og 2008. Prosent og gjennomsnitt

	Prosent				Besøk i gjennomsnitt			
	1997	2000	2004	2008	1997	2000	2004	2008
Alle personar	8	11	12	13	0,2	0,2	0,3	0,3
Kjønn								
Menn	6	9	9	10	0,1	0,2	0,2	0,2
Kvinner	11	14	15	17	0,2	0,3	0,3	0,3
Alder								
9-15 år	14	16	21	22	0,3	0,5	0,4	0,4
16-24 "	11	16	13	14	0,3	0,5	0,6	0,4
25-44 "	8	11	10	14	0,2	0,2	0,2	0,3
45-66 "	7	10	11	8	0,1	0,2	0,2	0,1
67-79 "	2	3	9	12	0,0	0,0	0,1	0,3
Utdanning								
Ungdomsskole	6	11	6	7	0,1	0,2	0,1	0,2
Vidaregående skole	5	8	9	10	0,1	0,2	0,2	0,2
Universitet/høgskole, kort	8	7	16	15	0,2	0,1	0,4	0,2
Universitet/høgskole, lang	14	17	17	19	0,2	0,3	0,3	0,5
Yrkesstatus (16-79 år)								
Yrkesgruppe 1-2	:	16	17	15	:	0,3	0,4	0,3
Yrkesgruppe 3	:	12	13	16	:	0,2	0,2	0,2
Yrkesgruppe 4-5	:	16	11	11	:	0,3	0,4	0,3
Yrkesgruppe 6-9	:	7	6	5	:	0,1	0,1	0,1
Elevar/studentar	:	13	12	14	:	0,7	0,2	0,4
Trygd/pensjonistar	:	4	8	11	:	0,1	0,1	0,2
Heimearbeidande	:	6	5	:	:	0,1	0,1	:
Hushaldsinntekt								
1. kvartil	6	9	8	10	0,1	0,3	0,3	0,2
2. kvartil	6	7	12	13	0,1	0,1	0,2	0,2
3. kvartil	8	15	11	15	0,2	0,3	0,2	0,3
4. kvartil	13	15	17	19	0,2	0,3	0,3	0,4
Landsdel								
Oslo/Akershus	12	15	16	17	0,3	0,3	0,3	0,4
Austlandet elles	6	10	10	13	0,1	0,2	0,3	0,2
Agder og Rogaland	5	10	8	13	0,1	0,4	0,1	0,3
Vestlandet	8	12	12	10	0,2	0,3	0,2	0,2
Trøndelag	11	10	10	13	0,2	0,1	0,2	0,3
Nord-Noreg	6	11	16	12	0,1	0,2	0,3	0,2

Kjelde: Norsk kultubarometer 2008, Statistisk sentralbyrå.

5.8. Personar som har vore på opera- eller operetteframstykning, og talet på besøk i gjennomsnitt dei siste 12 månadene, etter kjønn, alder, utdanning, yrkesstatus, hushaldsinntekt og landsdel. 1997, 2000, 2004 og 2008. Prosent og gjennomsnitt

	Prosent				Besøk i gjennomsnitt			
	1997	2000	2004	2008	1997	2000	2004	2008
Alle personar	6	6	5	7	0,1	0,1	0,1	0,1
Kjønn								
Menn	4	6	4	5	0,1	0,1	0,1	0,1
Kvinner	7	6	7	8	0,1	0,1	0,1	0,1
Alder								
9-15 år	3	3	3	5	0,1	0,0	0,0	0,1
16-24 "	7	5	3	4	0,1	0,1	0,0	0,1
25-44 "	4	5	3	5	0,1	0,1	0,0	0,1
45-66 "	8	9	9	7	0,1	0,2	0,2	0,1
67-79 "	4	6	9	12	0,1	0,1	0,2	0,3
Utdanning								
Ungdomsskole	3	2	3	2	0,0	0,1	0,0	0,1
Vidaregående skole	4	4	5	5	0,1	0,0	0,1	0,1
Universitet/høgskole, kort	11	9	8	8	0,3	0,2	0,2	0,1
Universitet/høgskole, lang	12	14	11	17	0,2	0,2	0,2	0,3
Yrkesstatus (16-79 år)								
Yrkesgruppe 1-2	:	12	7	10	:	0,2	0,2	0,2
Yrkesgruppe 3	:	10	6	7	:	0,1	0,1	0,1
Yrkesgruppe 4-5	:	4	4	4	:	0,0	0,1	0,0
Yrkesgruppe 6-9	:	3	3	3	:	0,1	0,1	0,0
Elevar/studentar	:	3	4	3	:	0,1	0,1	0,1
Trygd/pensjonistar	:	5	9	10	:	0,1	0,2	0,2
Heimearbeidande	:	2	4	:	:	0,0	0,1	:
Hushaldsinntekt								
1. kvartil	4	4	4	5	0,0	0,0	0,1	0,1
2. kvartil	3	7	6	7	0,1	0,1	0,1	0,1
3. kvartil	4	5	7	7	0,1	0,1	0,1	0,1
4. kvartil	10	8	6	10	0,2	0,1	0,1	0,1
Landsdel								
Oslo/Akershus	11	13	11	11	0,2	0,2	0,2	0,2
Austlandet elles	3	5	4	7	0,0	0,1	0,1	0,1
Agder og Rogaland	2	3	4	2	0,0	0,0	0,1	0,0
Vestlandet	6	4	4	4	0,1	0,1	0,1	0,1
Trøndelag	7	6	2	8	0,1	0,1	0,0	0,1
Nord-Noreg	2	5	5	5	0,1	0,1	0,1	0,1

Kjelde: Norsk kulturbærometer 2008, Statistisk sentralbyrå.

5.9. Personar som har vore på teater, musical eller revy, og talet på besøk i gjennomsnitt dei siste 12 månadene, etter kjønn, alder, utdanning, yrkesstatus, hushaldsinntekt og landsdel. 1997, 2000, 2004 og 2008. Prosent og gjennomsnitt

	Prosent				Besøk i gjennomsnitt			
	1997	2000	2004	2008	1997	2000	2004	2008
Alle personar	44	50	49	53	1,1	1,2	1,3	1,4
Kjønn								
Menn	41	44	42	49	1,0	1,0	1,1	1,2
Kvinner	48	57	56	57	1,2	1,3	1,5	1,6
Alder								
9-15 år	47	47	47	54	0,9	0,9	1,2	1,2
16-24 "	50	51	48	54	1,2	1,2	1,6	1,4
25-44 "	46	54	52	55	1,2	1,3	1,1	1,6
45-66 "	46	53	53	55	1,2	1,3	1,6	1,4
67-79 "	23	33	34	41	0,4	0,6	0,9	1,0
Utdanning								
Ungdomsskole	26	39	33	42	0,5	0,8	0,8	0,8
Vidaregående skole	43	47	45	51	0,9	1,0	1,0	1,3
Universitet/høgskole, kort	53	56	64	60	2,0	1,4	2,2	1,6
Universitet/høgskole, lang	65	67	65	67	1,9	1,9	1,8	2,2
Yrkesstatus (16-79 år)								
Yrkesgruppe 1-2	:	68	64	63	:	2,1	2,0	1,8
Yrkesgruppe 3	:	60	59	61	:	1,6	1,3	1,8
Yrkesgruppe 4-5	:	53	54	50	:	1,1	1,3	1,5
Yrkesgruppe 6-9	:	37	39	44	:	0,7	0,7	0,9
Elevar/studentar	:	58	50	64	:	1,3	2,1	1,6
Trygd/pensjonistar	:	31	35	42	:	0,6	0,9	1,0
Heimearbeidande	:	40	43	:	:	1	1	:
Hushaldsinntekt								
1. kvartil	37	41	37	44	..	0,9	1,0	1,0
2. kvartil	36	46	47	51	..	1,0	1,0	1,3
3. kvartil	43	59	54	59	..	1,3	1,4	1,6
4. kvartil	59	65	58	68	..	1,6	1,7	2,0
Landsdel								
Oslo/Akershus	53	57	56	56	1,5	1,6	1,7	1,6
Austlandet elles	42	48	44	53	0,9	1,0	1,1	1,3
Agder og Rogaland	38	49	43	55	0,8	1,0	1,2	1,3
Vestlandet	44	50	54	49	1,0	1,2	1,2	1,3
Trøndelag	44	50	50	55	1,5	1,2	1,1	1,7
Nord-Noreg	40	46	43	51	0,8	1,0	1,5	1,1

Kjelde: Norsk kulturbærometer 2008, Statistisk sentralbyrå.

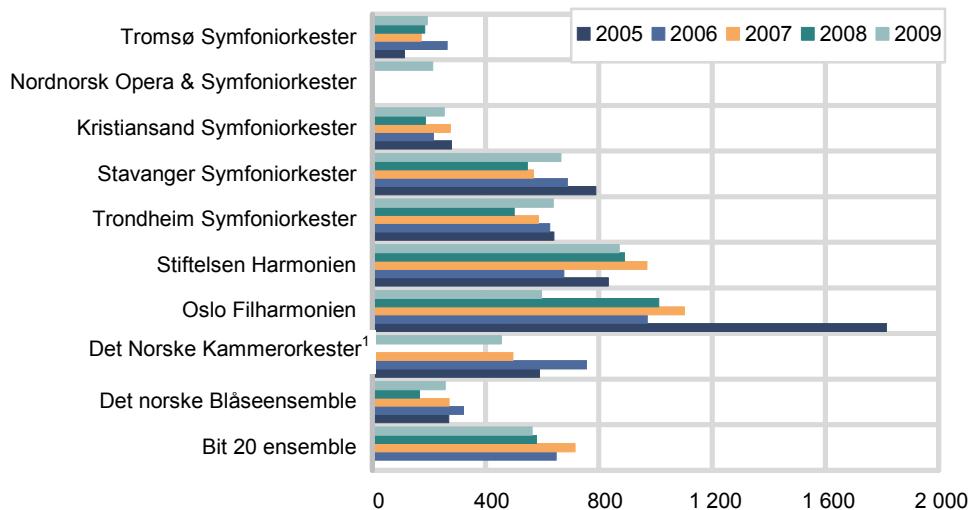
6. Musikk

433 000 tilhøyrarar på konsert

6.1. Nokre resultat

Til saman var over 433 000 publikum på konsertane til medlemmene i Norsk teater- og orkesterforening i 2009. Samanlikna med 2008 er det ein auke i talet på tilhøyrarar med 43 800, eller 11 prosent. Om lag 80 000 tilhøyrarar var barn og ungdom, ein nedgang på om lag 10 000 tilhøyrarar samanlikna med 2008. Figur 6.1 syner talet på tilhøyrarar per konsert for dei ulike institusjonane. Eit totaltal på konsertar for alle kora og orkestra i denne statistikken er vanskeleg å gi fordi kvart år er det nokre orkester som ikkje har rapportert dette. Jf. tabell 6.2 og punkt 6.2.

Figur 6.1. Orkester. Tilhøyrarar per konsert. 2005-2009.

¹Talet på konsertar er ikkje rapportert for 2008.

Kjelde: Norsk teater- og orkesterforening.

811,5 millionar kroner til musikk frå staten

I 2009 utgjorde dei statlege utgiftene til musikk til saman 811,5 millionar kroner, ein auke på 15 prosent frå 2008, men utgjer same prosentdelen av budsjettet som førre året. Dette er det høgaste beløpet som er blitt løyvd dei siste ti åra. Sidan 2000 har dei statlege utgiftene til musikk blitt meir enn dobla. I 2008 og 2009 er det i tillegg til orkestra og institusjonane også løyvd midlar til Norsk Kulturfond-ettårig prosjektilskot. Tabell 6.1 syner rekneskapstala over dei statlege utgiftene til musikk. Tabell 6.2 gir ei meir detaljert oversikt over dei statlege utgiftene til dei ulike orkestra og institusjonane. Rikskonsertane er den institusjonen som fekk tildelt mest pengar, 161 millionar kroner i 2009. Tilskot til opera, sjå tabell 5.2.

6.1. Statlege utgifter til musikkformål. 2008-2009. 1 000 kroner

	2008	2009
I alt	708 472	811 465
Driftsutgifter (Rikskonsertane)	137 465	161 337
Norsk kulturfond-ettårig prosjektilskot	93 743	114 969
Nasjonale institusjonar	185 436	199 394
Region-/landsdelsinstitusjonar	156 790	174 992
Knutepunktinstitusjonar	52 120	60 795
Landsdelsmusikere i Nord-Norge	14 163	16 163
Ymse faste tiltak	68 755	83 815

¹Talet på konsertar er ikkje rapportert for 2008.

Kjelde: Kultur- og kyrkjedepartementet.

Om lag 10 000 konsertar i Rikskonsertane

I 2009 var det nær 1,3 millionar tilhøyrarar til stades på om lag 10 000 konsertar som Rikskonsertane held. Samanlikna med 2008 var det nær 200 færre konsertar, men med 7 200 fleire tilhøyrarar. 92 prosent av tilhøyrarane var til stades på skolekonsertar. I 2009 var det framleis Akershus og Rogaland som hadde flest

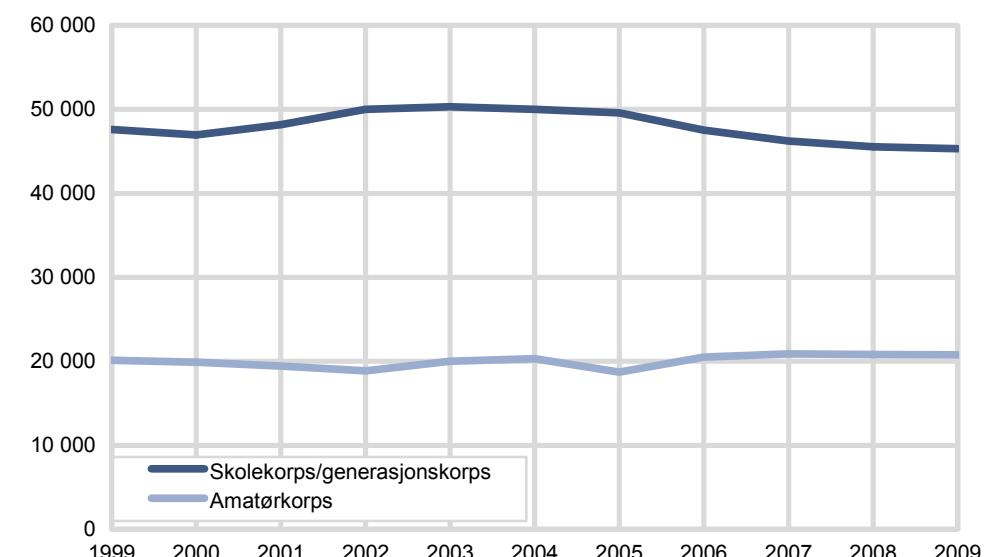
tilhøyrarar på Rikskonsertane. Tabellane 6.4 og 6.5 gir fleire tal for verksemda til Rikskonsertane.

Medlemsorganisasjonar i norsk musikkliv

I 2009 var det nær 142 000 medlemmer i *Norsk musikkråd*, ein auke på 4 000 medlemmer siste året. Talet for 2009 er det høgaste i perioden 2002-2009. Norsk Rock forbund er den største medlemsorganisasjonen med litt over 49 000 medlemmer i 2009, og hadde den største auken i talet på medlemmer med nær 6 300 siste året. Norsk munnbspillforum hadde lågast tal på medlemmer med 79 i 2009. Jf. tabell 6.6.

Totalt tal på medlemmer i *Norges Musikkorps Forbund* går framleis ned. I 2009 var det 66 100 medlemmer, drygt 200 færre enn i 2008. Nedgangen finn ein både i talet på korps og i talet på medlemmer. Det er talet på utøvande medlemmer som ser ut til å falle, totalt er det 500 færre utøvande medlemmer i 2009 samanlikna med 2008. Dei 1 076 skolekorpsa hadde totalt 45 300 medlemmer i 2009, mens dei 583 amatørkorpsa hadde 20 800 medlemmer. Sjå figur 6.2 og tabell 6.7.

Figur 6.2. Medlemmer i Norges Musikkorps Forbund. 1999-2009

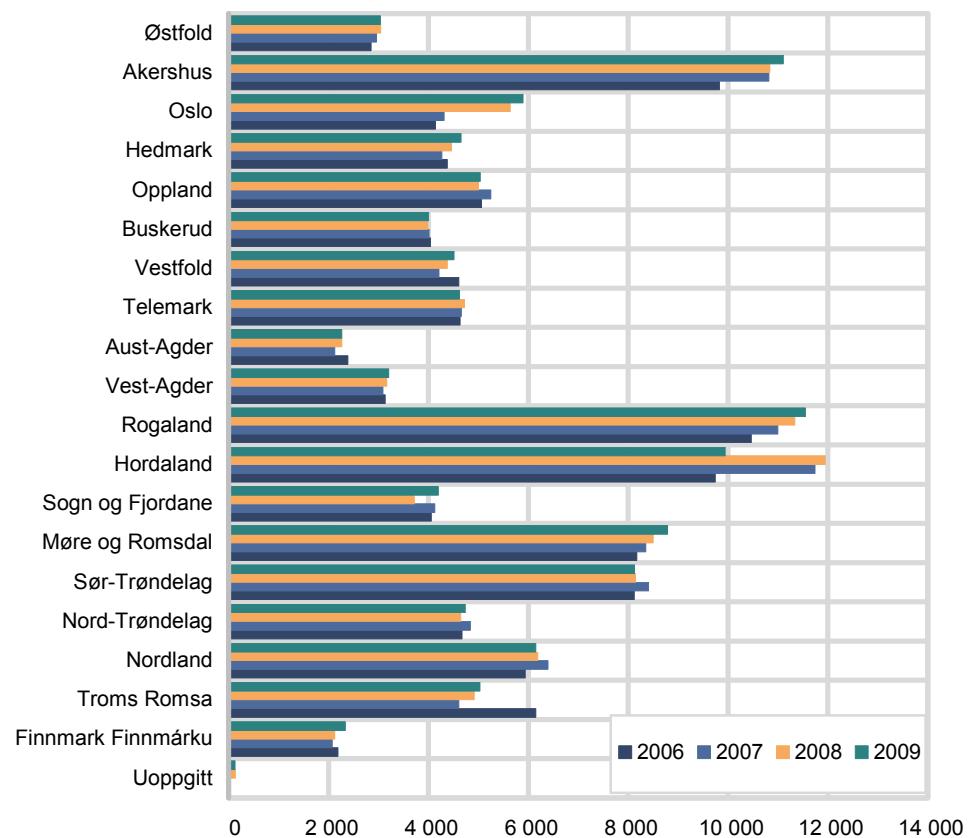

Kjelde: Norges Musikkorps Forbund.

28 800 var medlemmer i *Norges Korforbund* i 2009, ein auke på om lag 200 frå året før. Talet på kor er òg aukande, med totalt 989 kor i 2009. Fleirtalet av kora er blandakor, og utgjer 70 prosent av alle kora i 2009.

Kommunale musikk- og kulturskolar - 109 300 elevar

KOSTRA gir talet på elevar og utgifter for dei kommunale kultur- og musikk-skolane. KOSTRA-tala syner at i 2009 hadde 109 300 elevar plass i kultur- og musikk-skolane, ein liten auke på 170 elevar samanlikna med 2008. I 2009 nytta 17,7 prosent av primærmålgruppa (innbyggjarar i alderen 6-15 år) dette tilbodet. I Sogn og Fjordane hadde 29 prosent av 6-15 áringane plass i kommunane sine kultur- og musikk-skolane. Rekneskapane frå kommunane viser at netto driftsutgifter til kultur- og musikk-skolane i 2009 ligg på over ein milliard kroner, ein auke på nær 5 prosent frå 2008. For fleire detaljar om kultur- og musikk-skolalar, sjå tabell 6.9 og kapittel 1.3, tabell 1.3.2.

Figur 6.3. Elevar i kommunale musikk- og kulturskolar, etter fylke. 2006 og 2009

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

**Den kulturelle skolesekken -
29 200 enkeltarrangement**

I skoleåret 2008/2009 var det 29 200 enkeltarrangement i regi av Den kulturelle skolesekken, 400 fleire samanlikna med skoleåret 2007/2008. Sjølv om talet på arrangement er aukande, har talet på deltakarar gått ned siste året. 2,8 millionar deltok på dei ulike arrangementa, om lag 160 000 færre enn i førre skoleår. Musikk er sjangeren med flest deltakarar, 1,1 million, mens arrangement innan scenekunst hadde nær 530 000 deltakarar. Sjå tabell 6.10.

**62 prosent på ein konsert
siste 12 månader i 2008**

Tal frå Kultur- og mediebruksundersøkinga 2008 syner at 62 prosent av befolkninga hadde vore på ein konsert dei siste 12 månadene. I 2004 var prosenten 61. Kulturbruksundersøkinga skil ikkje lenger på type konsert, så det kan vere alt frå pop/rock til klassisk konsert. Like mange menn og kvinner gjekk på konsert. Det ser ut til at flest unge i alderen 16-24 år gjekk på konsert, 73 prosent, i 2008. Det er ein liten auke i forhold til kulturbruksundersøkinga i 2004. Nesten halvparten av personane i den eldste aldersgruppa, 69-79 år, hadde vore på konsert i 2008. Dei med høg utdanning gjekk mest på konsertar, og folk i Trøndelag har vore flinkast til å bruke konserttilboda. Ein noko større del av dei med høg inntekt nyttar slike tilbod enn dei med låg inntekt. Det er særleg personar i yrke som krev høgare utdanning og elevar/studentar som går på konsert. Fleire resultat frå undersøkinga finn ein i tabell 6.11. Kulturstatistikk 2008 gir tal for kultur bruk/bruk av konsertar blant personar med innvandrarbakgrunn (tabell 6.11).

6.2. Om statistikken – ulike organisasjonar i musikklivet

**Norsk teater- og
orkesterforening (NTO)**

NTO, jf. avsnitt 5.2, er ein arbeidsgivar- og interesseorganisasjon for profesjonell musikk og scenekunst. NTO har 43 medlemmer innanfor teater, dans, opera og orkestermusikk. I 2009 var det tolv medlemmer innanfor musikk. Medlemmene representerer nasjonale institusjonar, region-/landsdelsinstitusjonar og produserande musikkensemble. Som arbeidsgivarorganisasjon sluttar NTO avtaler med og/eller hjelper medlemmene sine i forhandlingar med ei rekke arbeidstakarorganisasjonar. (Norsk teater- og orkesterforening, www.nto.no). Tala

kan ikkje heilt samanliknast frå år til år då medlemstalet i NTO nesten kvart år har auka. I 2009 er det kome til ein ny institusjon, Nordnorsk Opera og Symfoniorkester, i tabell 6.2 og tabell 6.3. Nordnorsk Opera og Symfoniorkester er ein samanslutning av den tidlegare NTO-medlemmen Tromsø Symfoniorkester og Bodø Sinfonietta, Opera Nord og Musikkteatret i Bodø. Samstundes er det ein institusjon som ikkje har rapportert tal til NTO.

Rikskonsertane	Rikskonsertane skal formidle konserter som er produserte internt eller eksternt i samarbeid med utøvarar og aktørar innanfor norsk og internasjonalt musikkliv. Rikskonsertane har eit spesielt ansvar for norske musikk- og utøvartradisjonar. Rikskonsertane har i samarbeid med fylkeskommunane ansvaret for skolekonsertordninga. Alle kommunar får tilbod om skolekonsertar for sine grunnskoleelevar. Rikskonsertane er både produsent og leverandør av konserter innanfor alle musikksgangrar til konsertarrangørar over heile landet, og samarbeider med Den kulturelle skolesekken, som også formidlar musikktilbod til elevar i grunnskolen og i den vidaregåande skulen.
Norsk musikkråd (NMR)	Norsk musikkråd er eit samarbeidsnettverk og ein interesseorganisasjon for norsk musikkliv. Norsk musikkråd blei oppretta i 1976 og har blant anna som oppgåve å koordinere og initiere fagleg og organisatorisk samarbeid innan musikklivet, lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt og koordinere og initiere interessepolitisk samarbeid for musikklivet. I 2009 hadde organisasjonen 34 ulike landsomfattande musikkorganisasjonar (Norsk Musikkråd, 2009). Tre av desse organisasjonane er assoserte medlemmer i Norsk musikkråd. I 2009 hadde Norsk musikkråd 141 979 medlemmer.
Norges Musikkorps Forbund (NMF)	Norges Musikkorps Forbund, NMF, blei stifta i 1918. NMF er ein landsomfattande, demokratisk musikkorganisasjon for musikantar og andre interesserte som er tekne opp som medlemmer gjennom musikk- og drillkorps. NMF er inndelt i regionar og krinsar. Denne inndelinga følgjer dei grensene som landsmøtet vedtek (NMFs vedtekter, http://www.musikkorps.no , 2009). I 2008 blei krinsane slått saman til større regionar.
Norges Korforbund	Norges Korforbund er ein landsomfattande interesseorganisasjon for kor og kordirigentar med om lag 1 000 kor. Verksemda til Norges Korforbund er tufta på frivillig medverknad. Det overordna målet til Norges Korforbund er å gjere korsangen meir kjend og auke kvaliteten. Gjennom Norges Korforbund har kora tilgang på ei rekke opplæringstilbod, både for koristar, dirigenter og tillitsvalde (http://www.kor.no).
Musikk- og kulturskolar	Dei kommunale musikk- og kulturskolane er eit tenestetilbod innanfor kultursektoren som er fastsett ved lov. Kommunar som ikkje har eigen musikk- og kulturskole, tek del i interkommunale musikkskolar eller samarbeider med andre kommunar. Aktiviteten til musikk- og kulturskolane blir rapportert gjennom GSI (Grunnskolenes rapporteringssystem), og tala blir publiserte på ssb.no via KOSTRA.
Den kulturelle skolesekken	Den kulturelle skolesekken er ei nasjonal satsing som skal medverka til at alle elevar i grunnskolen og den vidaregående opplæringa skal få møte profesjonell kunst og kultur av alle slag. Opplæringssektoren har ansvaret for å leggje føre- og etterarbeid pedagogisk til rette for elevane, medan kultursektoren har ansvaret for kulturinnhaldet (http://www.denkulturelleskolesekken.no). Tala i tabell 6.10 baserer seg på rapportering til sekretariatet for Den kulturelle skolesekken i ABM-utvikling. Rapporteringa føljer skoleåret.
Kulturbuksundersøkingane	Statistisk sentralbyrå gjennomfører kvart fjerde år ei utvalsundersøking, der folk i alderen 9-79 år blir spurde om bruken av ulike kulturtildot. Siste tilgjengelege resultat er publisert i Norsk kultubarometer 2008. Data i tabellen 6.10 er henta frå desse undersøkingane. I tidlegare kulturbuksundersøkingar har det vore stilt to

spørsmål om ulike konserttypar. Frå og med 2008 blir det stilt spørsmål om konsertar under eitt, ikkje todelt som tidlegare. Termen *kvartil* representerer om lag ein fjerededel av utvalet i undersøkinga i kvar gruppe. Talet i kvar gruppe vil variere noko frå år til år.

Kjennemerke nytta i tabellen, sjå kap. 5.2.

Referansar:

Norsk teater- og orkesterforening, <http://www.nto.no>

Rikskonsertane, Årsrapport 2009

Norsk musikråd, <http://www.musikk.no>

Norges Musikkorps Forbund, <http://www.musikkorps.no>

Norges Korforbund, <http://www.kor.no>

Den kulturelle skolesekken, <http://www.denkulturelleskolesekken.no>

Nyttige Internett-adresser:

Kulturstatistikk 2008: http://www.ssb.no/emner/07/nos_kultur/

Norsk kulturbarometer 2008: <http://www.ssb.no/kulturbar/>

Kultur- og mediebruk blant personar med innvandrarbakgrunn:
http://www.ssb.no/emner/07/02/rapp_200929/

Norsk teater- og orkesterforening: <http://www.nto.no/>

Rikskonsertane: <http://www.rikskonsertene.no/>

Kulturdepartementet: <http://www.regjeringen.no>

Norges Musikkorps Forbund: <http://www.musikkorps.no>

Norges Korforbund: [http://www.kor.no/](http://www.kor.no)

Norsk musikkråd: <http://www.musikk.no>

6.2. Statlege utgifter til orkester og musikkinstutusjonar. Rekneskap. 2008-2009. 1 000 kroner

	2008	2009
I alt	394 346	446 974
Orkester og musikkinstutusjonar		
Oslo-Filharmonien	99 265	107 921
Stiftelsen Harmonien	86 171	91 473
Trondheim Symfoniorkester ¹	48 447	57 961
Stavanger Symfoniorkester	45 898	53 199
Kristiansand Symfoniorkester	33 063	36 463
Tromsø Symfoniorkester ²	12 396	10 047
Nordnorsk Opera og Symfoniorkester ²	-	10 668
Det Norske Blåseensemble	16 986	18 186
Festspillene i Bergen	15 530	17 030
Festspillene i Nord-Norge	10 835	11 335
Molde International Jazz Festival	4 567	5 067
Førde Internasjonale Folkemusikkfestival	3 228	4 000
Olavsfestdagene i Trondheim	6 309	7 809
Ultima - Oslo Contemporary Music Festival	3 789	4 289
Festspillene i Elverum	1 732	2 000
Notodden Blues Festival ³	1 565	2 326
Øyafestivalen	1 565	1 700
Stiftelsen Horisont/Mela ⁴	3 000	4 000
Riddu Riðóu Festivála	-	1 500

¹ Musikkteater i Trondheim og operasatsingen i Trondheim inngår nå som ein del av Trondheim Symfoniorkesters verksem. I 2009 fekk musikkteaterverksemda eit statleg tilskot på 4,2 mill kroner. ² Nordnorsk Opera og Symfoniorkester AS blei etablert i 2009 basert på at Tromsø Symfoniorkester, Bodø Sinfonietta, Opera Nord og Musikkteater i Bodø gjekk inn i selskapet. For Tromsø Symfoniorkester er det rapportert for perioden frå 1. januar til 30. september 2009. Statens tilskot til Tromsø Symfoniorkester for 2009 var 13,3 millionar kroner. For Nordnorsk Opera og Symfoniorkester er det rapportert for perioden frå 1. oktober til 31. desember 2009, inkludert symfoniorkesteret, einingane Bodø Sinfonietta og Tromsø Kammerorkester og operavirksomhet. ³ Drifta av Notodden Bluesfestival var for 2008 fordelt på to selskap; Foreningen Notodden Blues Festival frå 1. januar til 31. oktober 2008 og Stiftelsen Notodden Blues Festival frå 1. november til 31. desember 2008. Rekneskap for dei to siste månadene i 2008 inngår i rekneskapsen for Stiftelsen Notodden Blues festival for 2009. Statens tilskot til Notodden Blues Festival for 2009 var 2,1 million kroner. ⁴ 2,1 million kroner av Stiftelsen Horisont/Melas driftsresultatet er overført til prosjekter til disposisjon i 2010.

Kjelde: Kultur- og kyrkjedepartementet.

6.3. Kor og orkester. Konserter, turnékonserter og tilhøyrarar. 2003-2009

Orkester	Konserter		Tilhøyrarar		Tilhøyrarar per konsert		Turnékonserter ¹	
	I alt	Av dette for barn og ungdom	I alt	Av dette for barn og ungdom	I alt	Av dette for barn og ungdom	Turnékonserter i alt	Tilhøyrarar
2003	568	134	333 103	71 197	586	531	103	57 269
2004	696	179	368 159	96 099	529	537	192	67 727
2005 ²	692	151	509 873	84 879	737	562	200	111 713
2006	717	154	400 790	78 260	559	508	144	58 351
2007	770	175	455 156	101 905	591	582	155	105 566
2008	759	216	389 572	89 282	513	413	100	63 846
2009	842	269	433 370	79 574	515	296	215	58 513
2009								
Bit 20 ensemble ³	25	6	14 095	8 387	564	1 398	19	5 708
Det Norske Blåseensemble ³	65	22	16 687	3 127	257	142	65	16 687
Det Norske kammerorkester ⁴	42	-	19 119	-	455	-	37	3 926
Det Norske Solistkor	..	-	11 940	-	..	-	-	-
Kristiansand Symfoniorkester ..	111	32	28 220	2 838	254	89	38	5 075
Nordnorsk Opera og Symfoniorkester ⁶	57	7	12 119	1 879	213	268	10	2 652
Oslo-Filharmonien	185	79	110 477	8 228	597	104	2	980
Riksscenen ⁵	-	-	-	-	-	-	-	-
Stavanger Symfoniorkester	84	20	55 908	13 464	666	673	9	2 414
Stiftelsen Harmonien	100	27	87 236	16 447	872	609	27	8 826
Tromsø Symfoniorkester	74	38	14 323	1 086	194	29	1	3 140
Trondheim Symfoniorkester ⁷	99	38	63 246	24 118	639	635	7	9 105

¹ Medrekna konserter i utlandet. ² Publikum på billetterte arrangement i Oslo-Filharmonien var 87 275 i 2005. ³ Ny i statistikken frå og med 2004. ⁴ Ny i statistikken frå og med 2005. ⁵ Ny i statistikken frå og med 2008. ⁶ Ny i statistikken frå 2009. Frå 1.10.2009 er denne slått saman med Tromsø Symfoniorkester. ⁷ Musikkteater i Trondheim og operasatsingen i Trondheim inngår no som ein del av Trondheim Symfoniorkesters verksem.

Kjelde: Norsk teater- og orkesterforening.

6.4. Orkester. Inntekter og utgifter. 2003-2009. 1 000 kroner

Orkester	Inntekter i alt	Statstilskot	Regionale tilskot	Andre inntekter	Andre inntekter i prosent av inntekter i alt	Driftsutgifter
2003	347 867	254 485	48 146	45 236	13,0	-
2004	363 912	262 200	47 414	54 298	14,9	-
2005	398 860	285 795	54 337	58 728	14,7	-
2006 ¹	429 999	302 088	59 063	68 848	16,0	-
2007 ⁴	469 416	321 050	62 139	86 288	18,4	477 288
2008 ⁴	494 418	347 665	67 588	79 165	16,0	493 438
2009	544 294	385 918	80 904	77 472	14,2	541 707
2009						
Det norske Blåseensemble ³	26 962	18 186	7 794	982	3,6	26 830
Det Norske Kammerorkester	..	..	..	..	..	..
Kristiansand Symfoniorkester ³ ..	55 364	36 463	15 637	3 264	5,9	55 603
Oslo Filharmonien ²	143 967	107 921	-	36 046	25,0	140 587
Nordnorsk Opera og Symfoniorkester ⁵	17 401	10 668	5 426	1 307	8,0	17 719
Stavanger Symfoniorkester	85 758	53 199	22 900	9 659	11,3	84 974
Stiftelsen Harmonien	107 386	91 473	-	15 913	14,8	108 601
Tromsø Symfoniorkester	15 961	10 047	4 306	1 608	10,1	16 605
Trondheim Symfoniorkester ⁶	91 495	57 961	24 841	8 693	9,5	90 788

¹To nye orkester. ²Inkl. både Stiftelsen Oslo-Filharmonien og Støttefondet for Filharmonien. ³Inkl. tilskot til drift fra Forsvarsdepartementet. ⁴Eit orkester har ikkje levert tal og er ikkje med i oversikta. ⁵Ny i statistikken fra 2009. Fra 1.10.2009 er denne slått saman med Tromsø Symfoniorkester. ⁶Musikkteater i Trondheim og operasatsingen i Trondheim inngår no som ein del av Trondheim Symfoniorkesters verksemder.

Kjelde: Kultur- og kyrkjedepartementet og dei enkelte orkestra.

6.5. Riksksertane. Talet på konserter og tilhørarar, etter konserttype og fylke. 2000-2009

	Konsertar	Tilhørarar	Tilhørarar i gjennomsnitt per konsert
2000	7 177	766 577	107
2001	7 720	818 093	106
2002	7 606	816 582	107
2003	7 727	835 641	108
2004	8 911	1 002 982	113
2005	9 436	1 175 453	125
2006	9 624	1 305 479	136
2007	10 114	1 306 335	129
2008 ¹	10 209	1 291 561	127
2009	10 011	1 298 824	130
Konserttype			
Skolekonsertar	9 061	1 196 982	132
Barnehagekonsertar	632	26 640	42
Offentlege konsertar	318	75 202	236
Østfold	466	70 928	152
Akershus	844	148 787	176
Oslo	697	123 072	177
Hedmark	355	47 638	134
Oppland	508	54 932	108
Buskerud	530	69 166	131
Vestfold	416	61 080	147
Telemark	440	50 500	115
Aust-Agder	286	31 753	111
Vest-Agder	432	48 423	112
Rogaland	940	125 810	134
Hordaland	1 028	119 566	116
Sogn og Fjordane	380	33 524	88
Møre og Romsdal	570	71 138	125
Sør-Trøndelag	472	74 599	158
Nord-Trøndelag	372	39 690	107
Nordland	641	65 113	102
Troms Romsa	423	41 521	98
Finnmark Finnmark	208	21 152	102
Svalbard	3	432	144

¹Retta sidan føre utgåve.

Kjelde: Riksksertane.

6.6. Rikskonsertane. Tilhøyrarar, etter konserttype og fylke. 2009

	Tilhøyrarar i alt	Skolekonsertar	Barnehagekonsertar	Offentlege konsertar
Heile landet	1 298 824	1 196 982	26 640	75 202
Østfold	70 928	68 304	1 000	1 624
Akershus	148 787	143 948	-	4 839
Oslo	123 072	102 968	-	20 104
Hedmark	47 638	45 702	700	1 236
Oppland	54 932	45 340	7 800	1 792
Buskerud	69 166	63 546	2 350	3 270
Vestfold	61 080	56 934	-	4 146
Telemark	50 500	41 158	4 000	5 342
Aust-Agder	31 753	28 060	1 560	2 133
Vest-Agder	48 423	44 878	1 000	2 545
Rogaland	125 810	115 486	2 880	7 444
Hordaland	119 566	115 936	-	3 630
Sogn og Fjordane	33 524	29 590	2 400	1 534
Møre og Romsdal	71 138	66 186	-	4 952
Sør-Trøndelag	74 599	70 562	-	4 037
Nord-Trøndelag	39 690	35 950	2 950	790
Nordland	65 113	61 952	-	3 161
Troms Romsa	41 521	40 296	-	1 225
Finnmark Finnmark	21 152	19 754	-	1 398
Svalbard	432	432	-	-

Kjelde: Rikskonsertane.

6.7. Norsk musikkråd. Talet på medlemmer i dei ulike medlemsorganisasjonane. 2002-2009

Medlemsorganisasjonar	Talet på medlemmer							
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Medlemmer i alt	102 793	126 268	141 283	141 751	141 483	136 327	137 925	141 979
AKKS Norge	467	665	798	628	803	833	822	807
BandORG ⁴	-	-	-	-	-	927	1 602	1 751
De Unges Orkesterforbund ³	3 357	3 438	3 817	3 923	3 793	3 705	3 818	3 885
Foreningen Musikk fra livets begynnelse	545	516	526	553	532	512	500	506
Foreningen Norske Kordirigenter	400	142	314	302	358	401	525	581
GramArt ¹	1 750	1 701	1 913	-	-	-	-	-
Korpsnett Norge	1 723	1 854	2 031	1 994	2 123	2 212	2 264	2 148
Dissimilis Norge	817	746	746	825	825	726	770	738
Folkemusikk- og folkedansorganisasjonen ⁵	5 193	4 938	5 154	5 232	5 145	5 205	4 594	5 101
Musikk i Skolen	1 200	1 471	13 393	14 175	13 160	13 200	14 520	12 991
Musikkens Venners Landsforbund	4 339	4 425	4 497	4 442	4 332	3 924	3 921	4 061
Norges Barne- og Ungdomskorforbund	7 782	7 626	7 914	8 000	7 556	8 545	9 218	9 000
Norges Kirkesangforbund	3 500	3 500	3 700	3 700	3 700	3 800	3 350	3 250
Norsk Country-Musikk forbund	2 700	3 867	3 537	3 516	3 516	3 596	3 548	3 000
Norsk Festivalsangerforbund	1 084	1 021	1 044	1 003	920	930	854	787
Norsk forening for musikkterapi	232	230	256	278	285	291	301	325
Norsk jazzforum	10 070	10 200	10 550	11 300	11 690	11 910	12 025	12 050
Norsk Kammermusikkforbund	117	112	114	130	120	117	124	114
Norsk Mandolin- og Balalaikaorkesterforbund	90	92	92	100	84	79	71	83
Norsk Munnspillforum	52	59	63	68	71	76	77	79
Norsk musikkbibliotekforening	82	80	82	82	84	85	86	83
Norsk Rockforbund	30 435	51 282	51 500	51 500	51 500	43 085	43 085	49 342
Norsk Sangerforbund ²	1 755	1 870	1 850	1 640	1 779	1 670	1 651	1 515
Norsk sangerforum	5 400	5 625	6 166	6 544	6 632	7 525	7 439	8 046
Norsk Viseforum	1 094	1 498	1 400	1 500	1 820	2 500	2 235	1 500
Norsk Suzuki forbund	111	144	189	172	209	170	160	192
Norske Musikklæreres Landsforbund	383	381	366	360	360	356	329	332
Norske Symfoni-Orkestres Landsforbund	2 400	2 300	2 300	2 300	2 200	2 200	2 200	2 300
Norske Trekkspilleres Landsforbund	3 592	3 564	3 270	3 154	3 215	3 258	3 163	3 102
Rytmisk Musikkforum	97	114	116	120	120	110	110	0
Ung Kirkesang	5 096	5 943	6 527	6 975	7 084	7 026	6 985	6 953
Assoserte medlemmer i Norsk musikkråd (NMR)								
Kulturforbundet	600	390	335	449	449	363	383	250
Musikernes fellesorganisasjon	6 250	6 394	6 643	6 706	6 938	6 900	7 110	7 018
Norsk kulturhusNettverk	80	80	80	80	80	90	85	89

¹ Utmeld 2005. ² Endra namn frå Norsk Arbeidersangerforbund til Norsk Sangerforbund i 2004. ³ Endra namn frå Norsk Skoleorkesterforbund til De Unges Orkesterforbund 2006. ⁴ BandORG blei medlem i Norsk musikkråd i mai 2007. ⁵ Nytt namn i 2009 etter at Landslaget for Spelemenn og Norsk Folkemusikk- og Danselag slo seg saman til ein organisasjon.

Kjelde: Norsk musikkråd.

6.8. Norges Musikkorps Forbund. Korps og medlemmer, etter region. 1999-2009

Region	Skolekorps/generasjonskorps				Amatørkorps			
	Talet på korps	Talet på medlemmer i alt	Utøvande medlemmer	Andre medlemmer	Talet på korps	Talet på medlemmer i alt	Utøvande medlemmer	Andre medlemmer
1999	1 150	47 612	41 119	6 493	613	20 146	19 376	770
2000	1 132	46 949	40 475	6 474	607	19 881	19 180	701
2001	1 131	48 173	41 610	6 563	586	19 446	18 764	682
2002	1 119	49 997	43 392	6 605	584	18 851	18 234	617
2003	1 128	50 311	43 783	6 528	584	20 007	19 366	641
2004	1 128	50 003	43 476	6 527	583	20 304	19 697	607
2005	1 117	49 579	43 101	6 478	583	18 726	18 054	672
2006	1 118	47 522	40 090	7 432	585	20 511	19 723	788
2007	1 115	46 235	39 819	6 416	590	20 883	20 118	765
2008	1 107	45 542	38 553	6 989	589	20 813	19 977	836
2009	1 076	45 342	38 151	7 191	583	20 773	19 875	898
2009								
Viken (Østfold, Akershus, Oslo, Buskerud)	250	12 204	10 173	2 031	130	5 626	5 397	229
Hedmark/Oppland	85	3 566	3 062	504	82	2 603	2 517	86
Sør (Telemark, Agder, Vestfold)	114	5 344	4 476	868	61	2 264	2 146	118
Vest (Rogaland, Hordaland)	29	9 041	7 451	1 590	115	4 086	3 885	201
Nordvest (Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal)	154	5 890	4 950	940	69	2 221	2 119	102
Trøndelag	108	4 836	4 163	673	72	2 384	2 301	83
Nord-Norge(Nordland, Nordre Nordland, Sør-Troms, Troms, Finnmark)	136	4 461	3 876	585	54	1 589	1 510	79

Kjelde: Norges Musikkorps Forbund.

6.9. Norges Korforbund. Talet på medlemmer og kor. 1997-2009

	Talet på kor	Kormedlemmer			
		I alt ¹	Blandakor	Damekor	Mannskor
1997	1 015	33 000	..	..	..
1999	994	33 500	..	..	..
2001	1 037	31 962	24 526	2 220	5 216
2002	930	27 501	20 666	1 980	4 855
2003	937	28 914	21 842	2 129	4 943
2004	950	29 037	21 741	2 306	4 990
2005	949	28 133	20 869	2 324	4 940
2006	963	28 039	20 624	2 447	4 968
2007	986	28 367	20 822	2 758	4 788
2008	971	28 552	20 908	2 781	4 863
Medlemmer ¹		Talet på kor			
	i alt	Kor i alt	Blandakor	Damekor	Mannskor
2009	28 773	989	690	128	171

¹Dirigentar ikkje medrekna.

Kjelde: Norges Korforbund.

6.10. Kommunale kultur- og musikkskolar. Elevar, etter fylke. 2001, 2005-2009

	2001	2005	2006	2007	2008	2009	Del elevar i kultur- og musikkskolar, av kommunen sine innbyggjarar 6-15 år. 2009
Totalt	97 579	108 587	105 313	107 238	¹ 109 150	109 326	17,7
Østfold	3 168	3 062	2 862	2 961	3 040	3 037	8,8
Akershus	10 794	10 819	10 563	10 813	10 838	11 106	14,8
Oslo	1 570	4 286	4 145	4 312	5 639	5 891	10,3
Hedmark	3 774	4 025	4 379	4 269	4 464	4 657	20,3
Oppland	4 334	5 043	5 061	5 254	5 009	5 037	22,1
Buskerud	3 256	3 881	4 032	4 010	3 985	4 002	12,4
Vestfold	5 809	6 020	4 614	4 209	4 376	4 512	15,2
Telemark	2 981	4 391	4 630	4 658	4 722	4 623	22,1
Aust-Agder	2 220	2 365	2 395	2 124	2 267	2 269	15,8
Vest-Agder	2 766	3 046	3 125	3 086	3 162	3 206	13,8
Rogaland	9 753	11 291	10 462	10 995	11 334	11 545	19,4
Hordaland	8 783	10 212	9 751	11 738	11 943	9 944	15,9
Sogn og Fjordane	3 954	3 600	4 056	4 129	3 715	4 200	28,6
Møre og Romsdal	7 203	8 039	8 174	8 354	8 502	8 786	26,5
Sør-Trøndelag	7 731	8 257	8 118	8 409	8 144	8 127	22,5
Nord-Trøndelag	4 563	4 938	4 671	4 840	4 649	4 739	26,4
Nordland	7 165	6 592	5 918	6 391	6 186	6 149	20,0
Troms Romsa	5 517	6 599	6 165	4 610	4 914	5 030	25,1
Finnmark Finnmark	2 238	2 121	2 192	2 076	2 125	2 339	23,9
Uoppgett	..	..	..	..	136	127	

¹Korrigerte tal.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

6.11. Den kulturelle skolesekken i grunnskolen¹. 2006/2007-2008/2009.

	Talet på produksjonar						Talet på enkeltarrangement			Deltakarar totalt ²			Deltakarar per enkelt-arrange- ment 2008/ 2009
	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009	
Totalt	1 110	1 029	1 159	28 354	28 811	29 219	2 793	972	2 966	445	2 803	123	95,9
Sjanger													
Film	131	86	113	1 433	1 592	1 433	102 351	128 717	170 540	119,0			
Litteratur	155	137	160	3 229	3 364	4 046	335 962	210 226	247 285	61,1			
Kulturarv	132	105	103	4 017	2 468	2 121	342 860	195 670	214 860	101,3			
Visuell kunst	173	162	182	7 847	6 685	7 984	276 869	326 455	335 501	42,0			
Scenekunst	168	177	188	3 583	4 442	4 343	366 460	578 050	528 933	121,8			
Musikk	278	293	326	7 079	8 229	8 008	1 049 576	1 236 211	1 113 949	139,1			
Kunstartar i samspel	41	53	61	760	995	1 015	66 091	102 927	140 397	138,3			
Ikkje fordelt sjanger	32	16	26	406	1 036	269	253 803	188 189	51 658	192,0			

¹Basert på rapportar frå fylkeskommunane og kommunane. ²Gjeld talet på elevar i fylkeskommunale og kommunale tilbod.

Kjelde: Den kulturelle skolesekken, ABM-utvikling.

6.12. Personar som har vore på konsert og talet på besøk i gjennomsnitt dei siste 12 månadene, etter kjønn, alder, utdanning, hushaldsinntekt og landsdel. 1997-2008

	Prosent				Besøk i gjennomsnitt			
	1997	2000	2004	2008	1997	2000	2004	2008
Alle personar	57	58	61	62	2,6	2,6	3,2	2,9
Kjønn								
Menn	57	57	58	62	2,7	2,7	3,1	3,0
Kvinner	56	60	64	62	2,6	2,4	3,2	2,8
Alder								
9-15 år	63	52	53	54	2,0	2,4	2,0	1,6
16-24 "	71	72	70	73	3,9	3,9	5,3	4,0
25-44 "	61	59	69	68	3,1	2,6	3,5	3,8
45-66 "	52	59	58	59	2,3	2,3	2,7	2,3
67-79 "	32	43	45	47	1,0	1,7	1,5	1,7
Utdanning								
Ungdomsskole	39	46	41	46	1,8	1,4	1,6	1,5
Vidaregående skole	55	57	60	61	2,3	2,4	2,9	2,9
Universitet/høgskole, kort	66	63	79	73	4,5	3,1	4,9	4,0
Universitet/høgskole, lang	75	73	80	74	4,2	3,7	4,1	3,7
Yrkesstatus (16-79 år)								
Yrkesgruppe 1-2	..	70	78	74	..	3,7	4,3	4,0
Yrkesgruppe 3	..	67	73	71	..	2,9	3,2	3,1
Yrkesgruppe 4-5	..	59	64	63	..	2,5	3,6	3,4
Yrkesgruppe 6-9	..	50	55	61	..	2,1	2,3	3,6
Elevar/studentar	..	74	72	72	..	3,8	6,0	2,9
Trygd/pensjonistar	..	46	47	46	..	1,7	1,9	1,6
Heimearbeidande	..	52	47	:	..	1,0	2,2	:
Hushaldsinntekt								
1. kvartil	53	54	57	60	2,6	2,6	3,5	3,1
2. kvartil	50	55	57	63	1,7	2,4	2,6	2,9
3. kvartil	57	65	64	66	2,7	2,5	3,1	2,8
4. kvartil	69	67	70	68	3,2	3,2	3,5	2,7
Landsdel								
Oslo/Akershus	61	57	59	60	3,1	2,7	3,0	2,6
Austlandet elles	55	57	60	61	1,8	2,2	2,7	2,1
Agder og Rogaland	55	59	61	64	2,8	3,0	3,6	2,7
Vestlandet	58	61	65	61	3,1	2,7	3,2	3,9
Trøndelag	62	62	64	67	3,3	2,7	3,7	3,8
Nord-Noreg	47	59	62	60	2,0	2,6	3,3	3,1

Kjelde: Norsk kulturbarmometer 2008, Statistisk sentralbyrå.

6.13. Grammofonplategrossistenes Forening. Sal av musikkfonogram, volum¹ og verdi i utsalspris. 1996-2009

	Volum (1 000 einingar)			Verdi (i NOK mill., frå lager eks. mva)				
	I alt	Internasjonal pop produksjonar	Norske	Klassisk musikk	I alt	Internasjonal pop produksjonar	Norske	Klassisk musikk
1996	11 001	7 462	2 765	774	724,1	512,8	175,3	35,9
1997	12 012	8 154	3 096	762	821,4	575,4	209,0	37,1
1998	13 738	10 513	2 558	667	941,2	736,3	170,2	34,7
1999	13 393	10 115	2 536	743	924,0	726,0	159,9	38,1
2000	13 130	10 246	2 269	615	942,0	748,7	161,5	31,9
2001	13 076	10 256	2 298	522	920,9	729,6	161,6	29,7
2002	14 764	11 403	2 762	599	960,8	732,9	192,9	35,0
2003	13 307	9 977	2 849	481	870,9	655,8	187,9	27,2
2004	13 995	9 975	3 440	580	893,1	624,3	235,8	33,1
2005	11 738	7 026	4 195	517	771,0	465,0	276,0	30,0
2006	10 363	5 724	4 184	455	669,0	357,0	287,0	25,0
2007 ²	9 910	-	-	-	631,0	369,0	232,0	30,0
2008 ³	8 783	-	-	-	532,0	307,0	202,0	23,0
2009	7 998	-	-	-	484,0	226,0	233,0	26,0

¹Inkluderer album. ²Fra og med 2007 offentlegger GGF/IFPI berre tal for fonogramomsetning i kroner, ikkje i talet på einingar. ³Til og med 2008 reknas volum i units. Deretter blir volum oppgitt i package, det vil seie sett, og units er talet på einingar i settet. Ein dobbelt-cd=ein package og to units.

Kjelde: Grammofonplategrossistenes Forening.

7. Festivalar

7.1. Nokre resultat

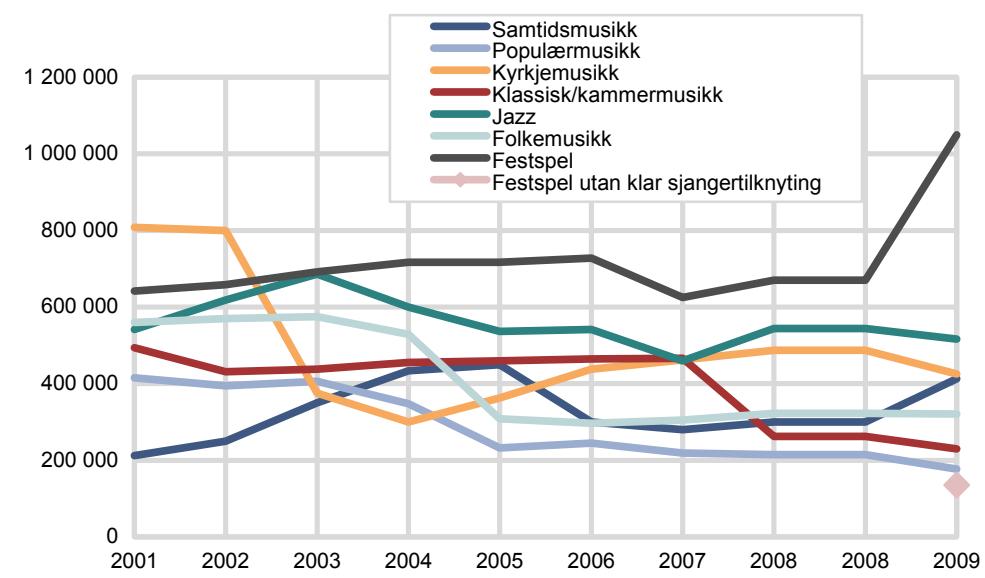
Festivalane set framleis sitt preg på kultur-Noreg med millionar av festivaldeltakarar. Festivalane representerer ulike sjangrar, men musikkfestivalane er i fleirtal og er ein viktig arena for musikklivet i Noreg. Det er framleis vanskeleg å talfeste festivalmangfaldet. Mange festivalar er små lokale hendingar som i stor grad baserer seg på frivillig medverknad og lokalt initiativ. Tilskotsordninga som Norsk kulturråd forvaltar for musikkfestivalar, har gitt ei viss oversikt sidan ordninga starta i 2001. I tillegg gir organisasjonen Norske Festivaler nokre nøkkeltal for sine medlemmer.

*30 millionar til
musikkfestivalar*

Festivaltilskotsordninga er ei viktig tilskotsordning for musikkfestivalar som vert arrangerte årleg eller annan kvart år og som varar minst to dagar. I 2009 fekk 98 musikkfestivalar tilskot frå denne ordninga. Festivalstøtta til desse 98 festivalane var på til saman 30 millionar kroner. Det var 19 fleire festivalar enn i 2008, og samla tilskot var om lag to millionar kroner høgare. Sidan ordninga starta i 2001, har talet på musikkfestivalar som får støtte auka kvart år, bortsett frå i 2003 og 2008. 20 festivalar fekk festivaltilskot for første gong i 2009. 13 av desse nye festivalane er komne med under festivaltilskotsordninga da tilskotsordningane for rytmisk musikk vart lagde om i 2009. I tillegg kom det med ein ny festival både i sjangeren folkemusikk og jazz, og to festivalar for klassisk musikk og tre festivalar utan klar tilknyting til sjanger (Norsk Kulturråd, pressemelding 15.12.08).

Populärmusikken er den sjangeren som er representert med flest festivalar. 41 festivalar i denne sjangeren fekk til saman 7,3 millionar kroner i støtte i 2009. Gjennomsnittleg støtte per populärmusikkfestival var 177 000 kroner mot 215 000 kroner i 2008. Dei tolv folkemusikkfestivalane som fekk støtte i 2009, fekk i gjennomsnitt 321 000 kroner per festival, også litt mindre per slik festival enn i det føregåande året. Nokre av kategoriane er vanskelege å samanlikne da nokre festivalar har skifta kategori. I 2009 er det skipa ein ny kategori for festspel utan klar tilknyting til sjanger.

**Figur 7.1. Tilskot til musikkfestivalar. Gjennomsnitt per festival etter kategori. 2001-2009.
Kroner**

Kjelde: Norsk kulturråd.

*Knutepunktfestivalane – 61
millionar kroner i støtte*

Ellevje festivalar blei rekna som knutepunktfestivalar i 2009. Desse festivalane fekk statleg støtte over Kultur- og kyrkjedepartementets budsjett. Ein ny festival fekk knutepunktstatus i 2009, Riddu Riððu Festivála. Til saman fekk desse elleve

festivalane om lag 61 millionar kroner i støtte i 2009. Sjå også kap. 6, tabell 6.1. Knutepunktfestivalane stod for drygt 1 500 arrangement i 2009. På billetterte arrangement var det 259 000 publikumarar.

7.1. Knutepunktfestivalar. Tal på arrangement og publikum på billetterte arrangement¹.2006-2009

	Arrangement				Tal på publikum på billetterte arrangement			
	2006	2007	2008	2009	2006	2007	2008	2009
	I alt	804	982	1 697	1 542	160 464	183 304	² 250 792
Festspillene i Bergen	194	275	327	266	40 233	33 401	32 035	33 813
Festspillene i Elverum	36	45	42	48	10 306	10 150	8 740	7 900
Festspillene i Nord-Norge	149	150	193	249	15 320	16 023	24 518	34 704
Førde Internasjonale Folkemusikkfestival	102	98	102	97	14 295	13 000	13 000	14 000
Molde International Jazz Festival	141	136	132	74	27 801	29 889	30 173	34 132
Notodden Blues Festival	-	80	95	95	-	23 000	16 668	19 500
Olavsfestdagene i Trondheim ..	135	116	291	208	43 117	46 179	48 958	37 347
Riddu Riðdu Festivála	-	-	-	82	-	-	-	4 385
Stiftelsen Horisont/Mela ³	-	-	127	83	-	-	-	-
Ultima - Oslo Contemporary Music Festival	47	82	128	64	9 392	11 662	14 370	8 240
Øyafestivalen	-	-	260	276	-	-	² 62 330	65 264

¹ For enkeltinstitusjonar kan talet inkludere formidling i samarbeid med andre kulturaraktørar. ² Talet er korrigert sidan forrige utgåve. ³ Melafestivalen var gratis for publikum i 2008 og 2009. Totalt tal på publikum i 2008 var stipulert til om lag 350 000 og i 2009 var talet på publikum stipulert til om lag 300 000.

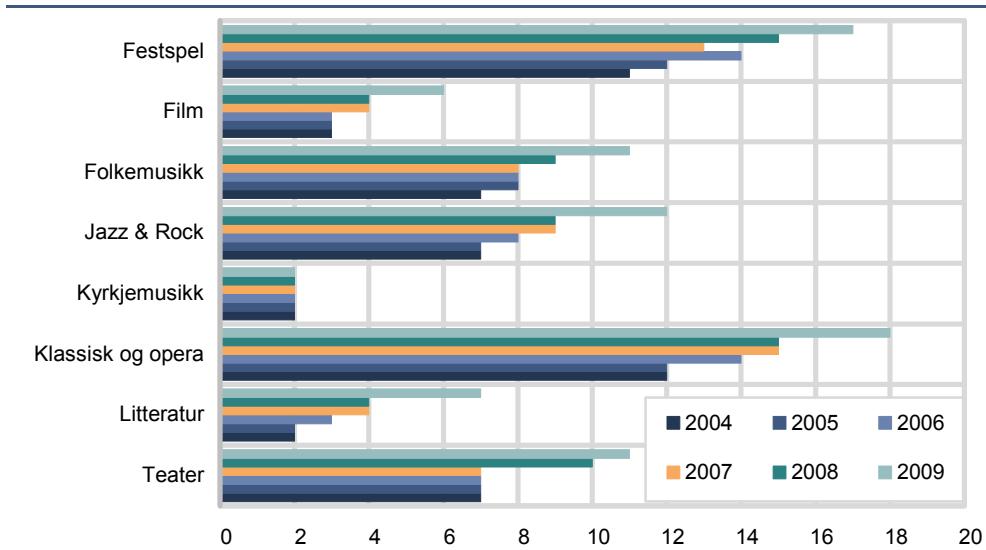
Kjelde: Kultur- og kyrkjedepartementet.

Norske Festivaler–950 000 festivalpublikum

Nøkkeltala frå Norske Festivaler dekkjer 55 medlemsfestivalar som har hatt festival i 2009 og som har rapportert tal. 84 ulike kulturfestivalar og festspel var medlemmer i Norske Festivaler i 2009. Førebelse tal viser at desse 55 festivalane til saman hadde 951 000 festivalbesøk, eller om lag 17 300 besøk i gjennomsnitt. Dette er i gjennomsnitt 6 100 færre festivaldeltakarar per festival enn året før.

Talet på frivillige medarbeidarar for desse festivalane var nær 9 000. I gjennomsnitt utgjorde det 162 frivillige per festival. Tilsvarande tal for frivillige i 2008 var 153. For 2009 blei det ikkje laga rapporter over kor mange artistar og kunstnarar som var involverte i festivalane. Det same gjeld tala for brutto-omsetninga. Dei statlege tilskota for desse 55 festivalane utgjorde om lag 61 millionar kroner og billettinntektene 77 millionar kroner.

Figur 7.2. Norske Festivaler. Talet på festivalar som er medlemmer, etter kategori. 2004-2009

Kjelde: Norske Festivaler.

**32 prosent på kulturfestival
siste 12 månader**

Tal frå Kultur- og mediebruksundersøkinga 2008 viser at 32 prosent av befolkninga hadde vore på ein kulturfestival der programmet først og fremst bestod av musikk eller annan kunst og kultur. I 2004 hadde 28 prosent av befolkninga vore på kulturfestival. Av dei som hadde vore til stades på ein slik festival eller eit festspel i 2008, var 35 prosent menn og 29 prosent kvinner. Blant ungdom i alderen 16-24 år hadde over 50 prosent vore på ein kulturfestival. Personar med høg utdanning går i nokon større grad på kulturfestivalar enn dei med låg utdanning. Det er derimot ikkje noko klart skilje i besøk på kulturfestivalar mellom dei ulike yrkesgruppene eller personar med ulik hushaldsinntekt. Trønderar og personar frå Agder/Rogaland var dei ivrigaste festivaldeltakarane i 2008. Fleire resultat frå undersøkinga finn ein i tabell 7.4

Kulturstatistikk 2008 gir tal for kulturbruk/bruk av festivalar blant personar med innvandrarbakgrunn (tabell 7.5).

7.2. Om statistikken - festivalar

*Tilskotsordninga for
musikkfestivalar*

Norsk kulturråd forvaltar gjennom tilskotsordninga midlar til musikkfestivalar. Tilskot blir gitt til musikkfestivalar som blir arrangerte årleg eller annakvart år, som går over minst to dagar, og som får offentleg tilskot frå eigen region. Tilskotsordninga har som føremål å halde i gang og vidareutvikle festivalar på eit høgt kunstnarisk og profesjonelt nivå, gjere sitt til at musikk kan bli tilgjengeleg for eit breitt publikum, stimulere til kunstnarisk fornying, fremje bruken av samtidsmusikk og formidle musikk til barn og unge (Norsk kulturråd).

Oversikta over tildelingane for 2009 er henta frå Norsk kulturråd sine heimesider på Internett (www.kulturrad.no).

Knutepunktfestivalane

Festivalane i tabell 7.1 er dei som har fått status som knutepunkinstitusjonar, og får løvingar over Kultur- og kyrkjedepartementets budsjett, kap 323, post 72.

Norske Festivaler

Norske Festivaler er ein sjangerovergripande paraply- og nettverksorganisasjon for norske kunst- og kulturfestivalar og festspel. Organisasjonen ønskjer å vere ei samlande eining for alle kulturfestivalane i Noreg, også for dei festivalane som ikkje har sin eigen sjangerspesifikke organisasjon (www.norwayfestivals.com). Norske Festivaler gjennomfører kvart år ei undersøking blant medlemsorganisasjonane sine. Undersøkinga for 2009 blei utførd på ein ny måte, som gjorde det vanskeleg å få inn tal frå alle medlemmene.

Kulturbruksundersøkingane

Statistisk sentralbyrå gjennomfører kvart fjerde år ei utvalsundersøking, der folk i alderen 9-79 år blir spurde om bruken av ulike kulturtildelte. Siste tilgjengelege resultat er publisert i Norsk Kulturbarmeter 2008. Undersøkinga i 2004 var første gong spørsmålet om deltaking på kulturfestival var med. Data i tabellen 7.3 er henta frå desse undersøkingane. Termen *kvartil* representerer om lag ein fjerdedel av utvalet i undersøkinga i kvar gruppe. Talet i kvar gruppe vil variere noko frå år til år.

Kjennemerke nyttar i tabellen, sjå kap. 5.2.

Referansar:

Norsk Kulturråd, pressemelding 15.12.08
Norske Festvaler: <http://www.norwayfestivals.com>

Nyttige Internett-adresser:

Kulturstatistikk 2008: http://www.ssb.no/emner/07/nos_kultur/
Norsk Kulturråd: <http://www.kulturrad.no>
Kulturdepartementet: <http://www.regjeringen.no>
Norske Festivaler: <http://www.norwayfestivals.com/>
Norsk Kulturbarmeter 2008: <http://www.ssb.no/kulturbarmeter/>
Kultur- og mediebruk blant personar med innvandrarbakgrunn:
http://www.ssb.no/emner/07/02/rapp_200929/

7.2. Utdelingar til musikkfestivalar, etter kategori. Talet på festivalar og tilskot. 2001-2009. 1 000 kroner

	2001		2003		2005		2007		2008		2009	
	Talet på festi- valar	Tilskot, 1 000 kr										
I alt	38	18 924	40	20 780	59	23 865	80	28 650	79	27 687	98	30 012
Festspel	6	3 850	6	4 150	6	4 300	6	3 750	5	3 350	3	3 150
Folkemusikk	5	2 800	5	2 875	6	1 850	10	3 050	11	3 550	12	3 850
Jazz	8	4 335	7	4 800	11	5 900	16	7 350	16	8 700	18	9 300
Klassisk/kammermusikk	6	2 961	8	3 500	10	4 600	11	5 125	8	2 100	10	2 300
Kyrkjemusikk	1	808	2	750	4	1 450	4	1 850	4	1 950	4	1 700
Populærmusikk	8	3 320	9	3 655	19	4 415	28	6 125	29	6 237	41	7 250
Samtidsmusikk	4	850	3	1 050	3	1 350	5	1 400	6	1 800	4	1 650
Festspel utan klar sjangertilknytning	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	812

Kjelde: Norsk kulturråd.

7.3. Hovudtal frå medlemmer av Norske Festivaler. Rapporterte tal¹. 2003-2009

	2003 ²	2004 ³	2005 ⁴	2006 ⁵	2007 ⁶	2008 ⁷	2009 ⁸
Omtrentlege besøkstal	572 622	705 684	1 058 737	1 065 729	1 192 823	1 454 687	951 443
Talet på artistar, kunstnarar	9 969	11 171	13 165	13 729	15 286	13 227	-
Talet på framsyningar	1 812	2 200	3 444	2 711	4 160	4 792	-
Talet på frivillige	:	:	9 560	9 800	9 979	9 461	8 920
Total omsetning. 1 000 kroner .	107 517	140 198	252 368	283 000	315 977	347 973	-
Statlege tilskot. 1 000 kroner ...	:	:	48 327	57 608	72 672	99 102	60 913
Kultur- og kyrkjedepartementet	:	:	:	:	50 405	70 707	48 538
Norsk Kulturråd	:	:	:	:	22 267	28 395	12 375
Andre nasjonale tilskot. 1 000 kroner	:	:	:	:	10 896	17 168	7 462
Andre tilskot ⁹ . 1 000 kroner	:	:	42 120	50 163	54 589	70 243	41 395
Sponsormidlar	:	:	:	:	63 315	71 044	45 080
Billettinntekter	:	:	:	:	89 747	84 094	76 500

¹ Førebels tal. ² Rapporterte tal frå 25 av medlemsfestivalane. ³ Rapporterte tal frå 35 av dei 49 festivalane som blei arrangerte i 2004. ⁴ Rapporterte tal frå 33 av medlemsfestivalane. ⁵ Rapporterte tal frå 56 medlemsfestivalar som har hatt festival i 2006. ⁶ Rapporterte tal frå 60 medlemsfestivalar som har hatt festival i 2007. ⁷ Rapporterte tal frå 62 medlemsfestivalar som har hatt festival i 2008. ⁸ Rapporterte tal frå 55 medlemsfestivalar som har hatt festival i 2009. ⁹ Regionale og lokale tilskot (regionråd, fylke, kommune etc.)

Kjelde: Norske Festivaler.

7.4. Personar som har vore på kulturfestival og talet på besøk dei siste 12 månadene, etter kjønn, alder, utdanning, hushaldsinntekt og landsdel. 2004-2008

	Prosent		Besøk i gjennomsnitt	
	2004	2008	2004	2008
Alle personar	28	32	1,1	0,6
Kjønn				
Menn	28	35	0,9	0,7
Kvinner	28	29	1,4	0,5
Alder				
9-15 år	25	26	0,4	0,5
16-24 "	43	51	0,9	0,9
25-44 "	33	34	0,6	0,6
45-66 "	21	29	0,3	0,5
67-79 "	13	18	0,2	0,3
Utdanning				
Ungdomsskole	14	27	0,2	0,7
Vidaregående skole	30	31	0,5	0,5
Universitet/høgskole, kort	32	38	0,6	0,6
Universitet/høgskole, lang	35	38	0,8	0,7
Yrkesstatus (16-79 år)				
Yrkesgruppe 1-2	32	37	0,5	0,6
Yrkesgruppe 3	34	32	0,8	0,5
Yrkesgruppe 4-5	31	32	0,6	0,5
Yrkesgruppe 6-9	28	44	0,4	1,0
Elevar/studentar	42	44	0,6	0,8
Trygd/pensjonistar	14	18	0,2	0,3
Heimearbeidande	29	:	0,4	:
Hushaldsinntekt				
1. kvartil	27	31	0,8	0,5
2. kvartil	28	31	1,1	0,6
3. kvartil	30	32	0,9	0,6
4. kvartil	30	35	0,6	0,6
Landsdel				
Oslo/Akershus	21	23	1,4	2,1
Austlandet elles	24	27	1,0	1,7
Agder og Rogaland	31	40	0,6	1,8
Vestlandet	34	35	1,1	1,7
Trøndelag	34	42	1,3	1,7
Nord-Noreg	32	38	1,6	1,6

Kjelde: Norsk kulturbarmometer 2004-2008, Statistisk sentralbyrå.

8. Museum og samlingar

8.1. Nokre resultat

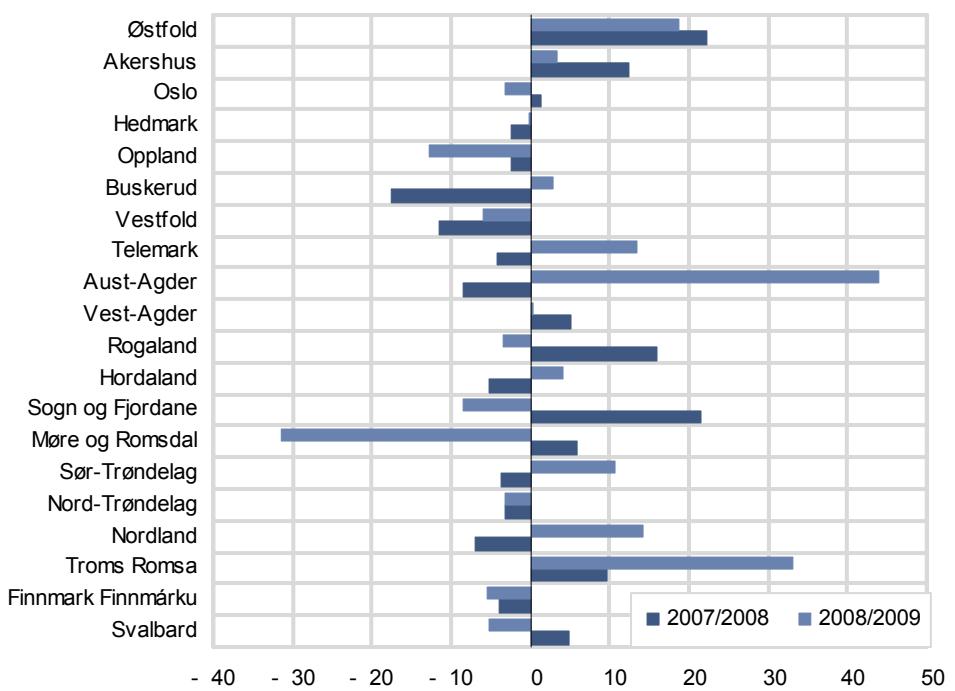
3 000 utstillingar

Utstillingane er ein viktig del av aktivitetane til musea. I 2009 var det totalt nær 3 000 utstillingar i dei norske musea, ein auke på 83 utstillingar i høve til 2008. Dei fem siste åra har talet på utstillingar stige med over 300. Basisutstillingane utgjer over halvparten av utstillingane, mens dei temporære utstillingane utgjer 38 prosent og eigenproduserte vandreutstillingar 10 prosent. Det har vore ein auke i talet på alle typar utstillingar. Eigenproduserte vandreutstillingar i drift har hatt størst prosentvis auke, med 19 prosent. Dei fem siste åra har temporære utstillingar hatt ein stigning på 11 prosent, eller 111 utstillingar, det siste året har auken vore på nær 2 prosent. Dei kulturhistoriske musea står bak om lag halvparten av utstillingane.

10 millionar museumsbesøk

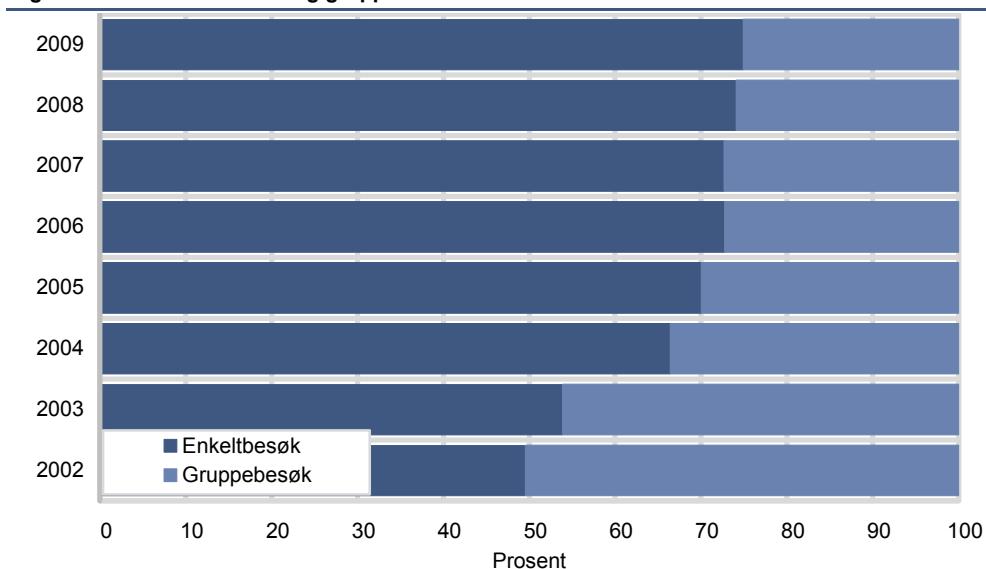
Dei norske musea hadde over 10 millionar besøk i 2009. Besøkstala representerer om lag 2,1 museumsbesøk per innbyggjar. Talet på museumsbesøk har halde seg stabilt dei to siste åra, sjølv om tala for 2009 syner litt færre besøk. Eit stort museum i Oslo var stengd i heile 2009. Dersom ein korrigerer for dette museet, inneber dei totale besøkstala ein auke frå 2008 på 2,2 prosent. Dei 23 musea i Oslo hadde til saman over 3,8 millionar besøk, om lag 123 000 færre enn i 2008. Oslo-musea står for to femtedelar av alle museumsbesøka i Noreg. Hordaland hadde 12 museum med litt over 1 million besøkjande, det vil seie ein auke på over 41 000 siste år. Musea i Aust-Agder og Troms hadde respektive 44 og 33 prosent auke i museumsbesøka, men musea i desse fylka står for berre 1 og 2,2 prosent av alle museumsbesøka i Noreg. Om lag halvparten av fylka har hatt nedgang i museumsbesøka siste året, men samstundes har nokre fylke snudd nedgangen i besøk i 2008 til ein samla auke i 2009. Jf. figur 8.1.

Figur 8.1. Besøk i norske museum. Fylke, etter endringar i prosent i talet på besøk. 2008 i høve til 2007 og 2009 i høve til 2008

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

Samanlikna med gruppebesøk har talet på enkeltbesøk auka jamt dei siste åra. I 2002 var det registrert omrent halvparten gruppebesøk og halvparten enkeltbesøk, medan dei siste åra har rundt tre fjerdedelar av besøka vore enkeltbesøk. Jf. figur 8.2.

Figur 8.2. Enkeltbesøk og gruppebesøk ved musea. 2002-2009. Prosent

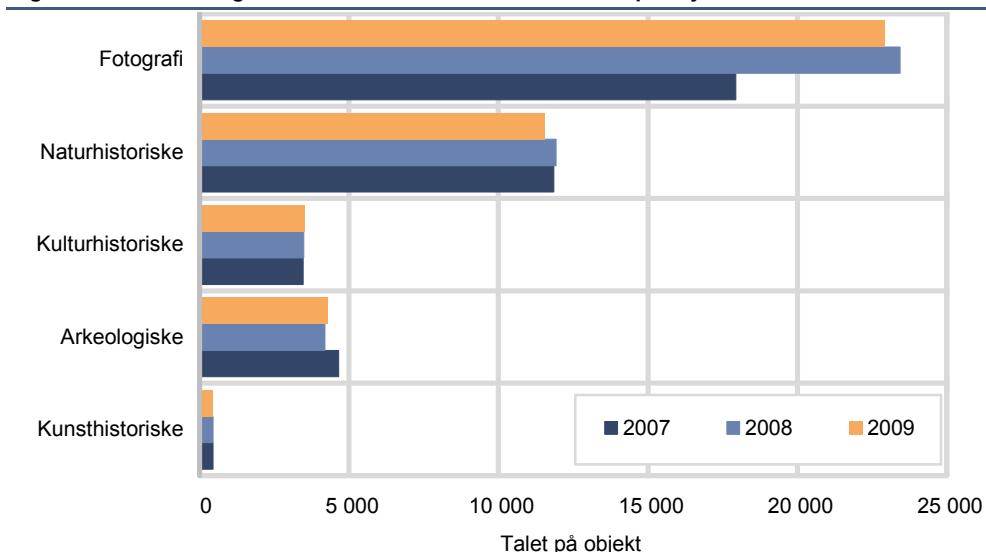
Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

Om lag halvparten av museumsbesøka i 2009 er registrert som betalande besøkjande. Det var litt lågare del betalande gjester i 2009 enn året før. Tabell 8.2 syner fleire detaljar om besøk i musea.

42,7 millionar objekt

I 2009 var det registrert 42,7 millionar ulike objekt i dei norske musea, om lag det same som i 2008. 54 prosent av objekta var fotografi, mens 27 prosent var naturhistoriske gjenstandar. Vel 8 prosent var kulturhistoriske gjenstandar.

Etter fleire år med stor auke i talet på fotografi i samlingane til musea er det registrerte talet 23 millionar fotografi i 2009. Dette er ein liten nedgang frå 2008. Denne nedgangen kjem i hovudsak av at nokre museum hadde overestimert talet på fotografi ved registreringa i 2008 (ABM-skrift#67). Dei naturhistoriske gjenstandane utgjer 27 prosent og tel 11,5 millionar gjenstandar. Dette er også ein nedgang i registrerte gjenstandar frå 2008. Årsaka til dette fallet kan vere at nokre museum har endra registreringsmetode. Talet på dei kunsthistoriske og kulturhistoriske gjenstandane i musea har stige med respektive 2 500 og 54 000 og utgjer i 2009 respektive 453 000 og 3,5 millionar gjenstandar. Musea i Noreg forvaltar nær 4 900 kulturhistoriske bygningar – to tredjedelar av desse var opne for publikum. Jf. tabell 8.1 og 8.4, og figur 8.3.

Figur 8.3. Samlingar i norske museum¹. 2007-2009. Talet på objekt. 1 000¹Tala i tabellen omfattar dei musea som var opne for publikum.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

Økonomi og årsverk

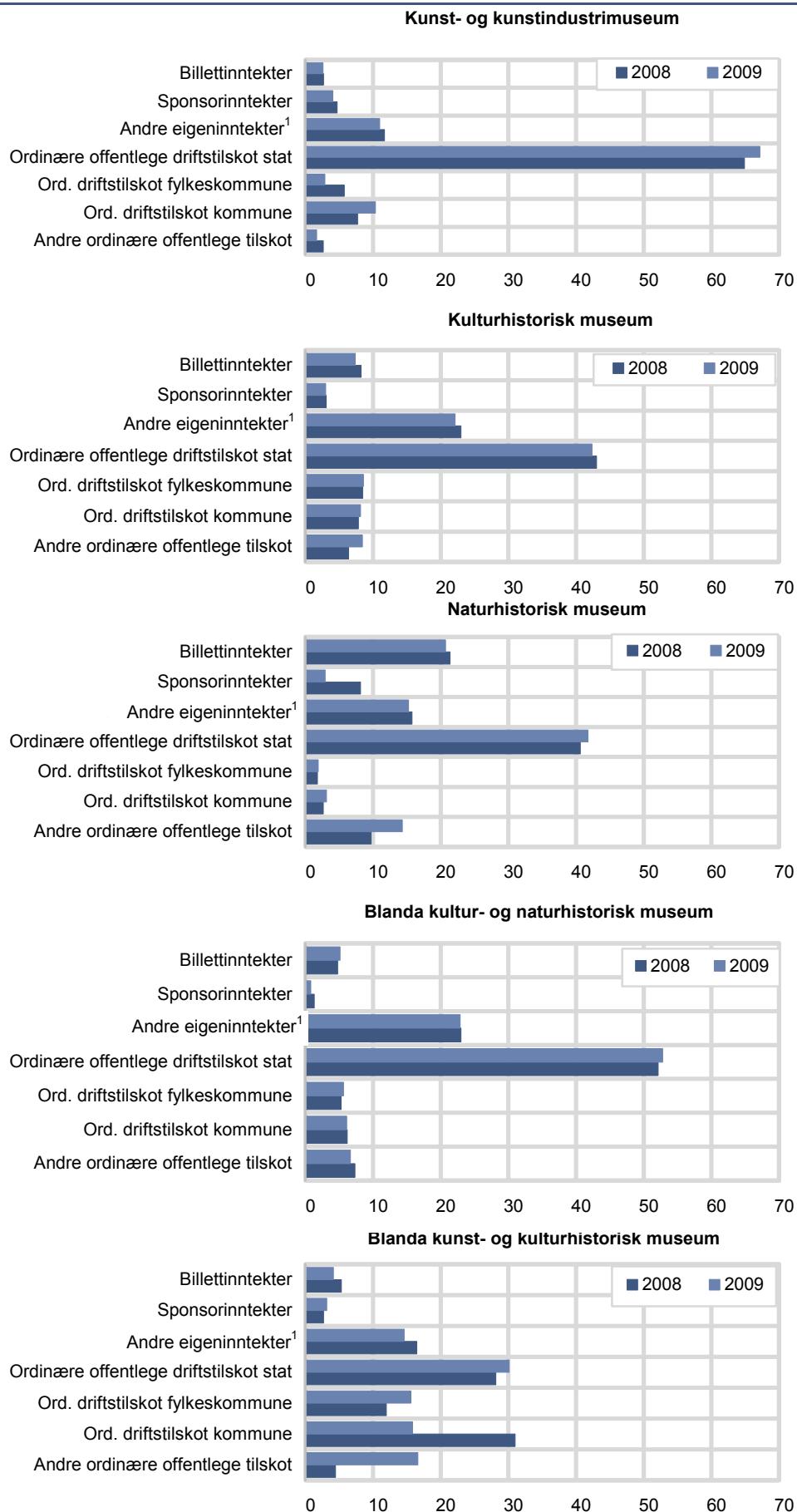
I 2009 blei det totalt utført 3 840 årsverk ved musea som er med i statistikken, om lag det same som i 2008. Nær 3 640 av desse var lønte årsverk. Av dei lønte årsverka var 2 716 faste stillingar. 1 922 årsverk var utført av kvinner. Kvinnedelen har dei siste åra vore på omtrent 53 prosent. Drygt 200 årsverk var frivillige årsverk, dei fleste av desse var ved dei kulturhistoriske musea. Jf. tabell 8.6.

Fordelinga av årsverk på stillingskategoriar i musea, viste at menn stod for 60 prosent av årsverka utførte av dagleg leiar, litt lågare enn i 2008, medan mannlege årsverk utført av teknisk personale har auka frå 69 til 71 prosent. Kvinnene hadde 59 prosent av dei vitskapleg, kunst- og kulturfaglege stillingane. Styresamansetjinga i musea viser at 19 prosent av styreleiarane er kvinner. Delen kvinner har gått ned kvart år sidan 2006. Jf. tabellane 8.7 og 8.8.

Driftsinntekter og driftskostnader

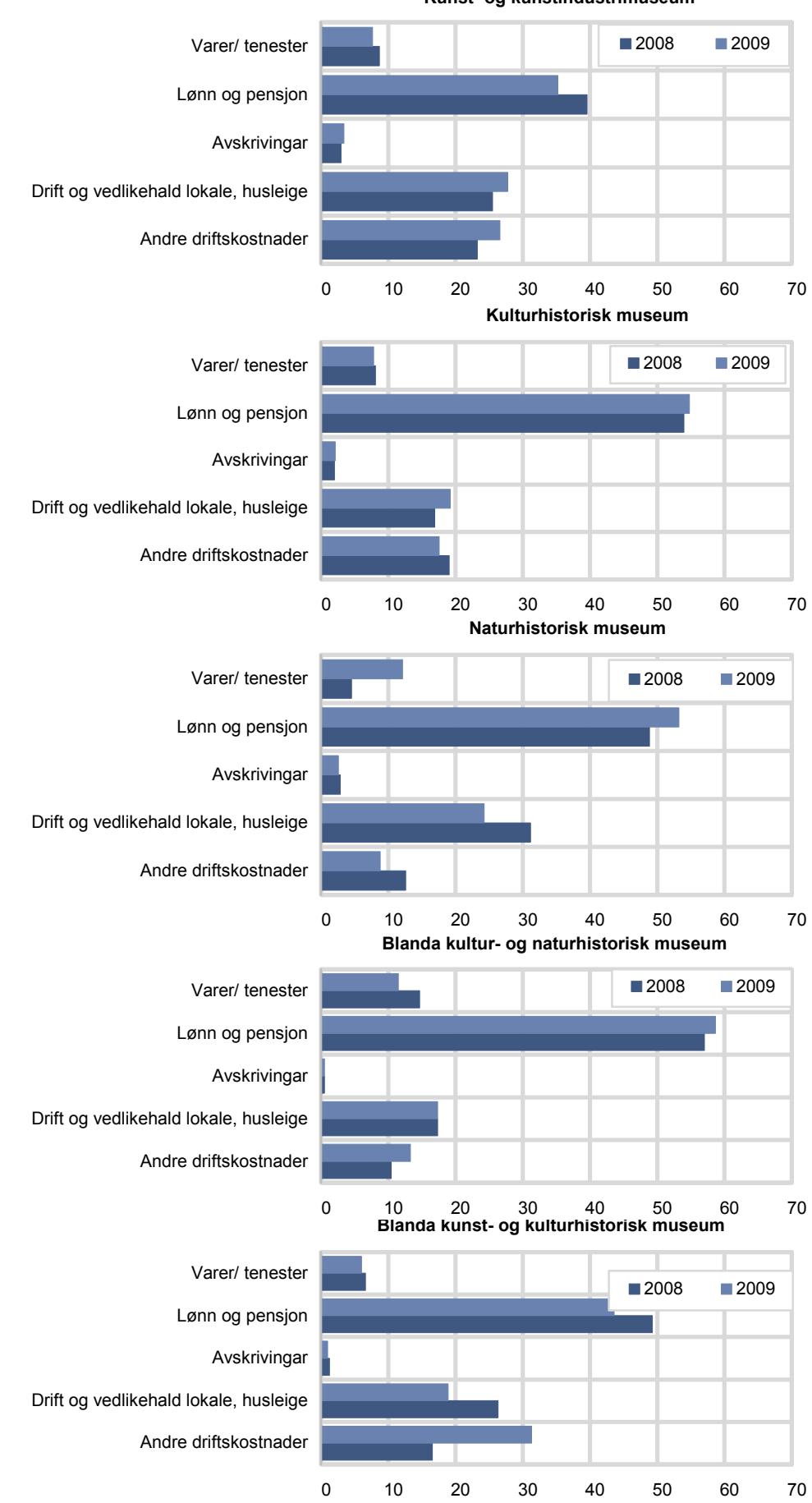
Totale driftsinntekter for museumseiningane låg på 3,53 milliardar kroner, der 2,52 milliardar kroner eller over 70 prosent, var offentlege løyingar. Totale driftskostnader for musea utgjorde 3,4 milliardar kroner i 2009. Jf. tabell 8.5 og figurane 8.4 og 8.5.

Figur 8.4. Driftsinntekter, etter inntektstype og museumstype. 2008-2009. Prosent

¹Medrekna Andre eigeninntekter og Varer og tenester.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 8.5. Driftsutgifter, etter kostnadstype¹ og museumstype. 2008 og 2009. Prosent

¹Dei offentlege refusjonane er ikkje trekte ifrå.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

*43 prosent besøkte eit
museum siste 12 månader
i 2008*

Tal frå Kultur- og mediebruksundersøkinga 2008 syner at 43 prosent av befolkninga hadde vore på eit museum dei siste 12 månadene. I 2004 var delen som hadde vore på museum 42. Om lag like mange menn og kvinner gjekk på museum. Flest barn i alderen 9-15 år, 55 prosent, gjekk på museum i 2008. Det er om lag det same som i kulturbruksundersøkinga i 2004. Dei med høgast utdanning og dei med størst hushaldsinntekt var mest på museum. Det er særleg personar med yrke som krev høgare utdanning og elevar/studentar som går på museum. Personar som bur i Oslo/Akershus, går i større grad på museum enn dei som bur i andre delar av landet. Fleire resultat frå undersøkinga finn ein i tabell 8.12. Kulturstatistikk 2008 gir tal for kultur bruk/bruk av museum blant personar med innvandrarbakgrunn (tabell 8.13).

8.2. Om museumsstatistikken

Formålet med museumsstatistikken er å gi ei årleg oversikt over aktiviteten på området. Statistikken gir også nautsynt informasjon for stat, fylke, kommune og andre som er involverte i drifta eller finansieringa av musea. Statistisk sentralbyrå har publisert statistikken årleg sidan 1983, med unntak av åra 1984 og 1990. Då statistikken blei publisert i 1983, var det i samarbeid med Statens museumsråd. Sidan 1992 er statistikken blitt publisert årleg i samarbeid med Norsk Museumsutvikling (NMU), no ABM-utvikling - Statens senter for arkiv, bibliotek og museum.

8.2.1. Omfang og publisering

Frå og med statistikkåret 2002 består statistikken i Statistisk sentralbyrå (SSB) av ein delpopulasjon av dei norske musea. I tillegg til at musea skal vere opne for publikum, har vi avgrensa populasjonen til å gjelde berre dei musea som har minst eitt fast lønt årsverk. Ein har då fått ein meir stabil populasjon å halde seg til. Dei siste åra har museumssektoren vore gjennom ei stor reform. Museum over heile landet er gjennom regionale konsolideringsprosessar slegne saman til sterkare faglege einingar. Dette har ført til at talet på einingar som rapporterer inn statistikk, er reduserte dei seinare åra. Likevel representerer desse einingane i hovudsak det same landskapet og populasjonen som tidlegare, i høve til gjenstandar, bygningar, utstillingar, tilsette, økonomi og så bortetter.

Museumsstatistikken i SSB blir publisert i Dagens Statistikk:
<http://www.ssb.no/emner/07/01/40/museer/>.

Tal frå kultur- og mediebruksundersøkingane blir publiserte i Norsk Kulturbarmometer: <http://www.ssb.no/kulturbar/>.

ABM-utvikling publiserer òg museumsstatistikk i ABM-skrift eller elektronisk:
<http://www.abm-utvikling.no/>.

8.2.2. Datakjelder og datainnsamling

Det er ABM-utvikling som har ansvaret for å samle inn data frå dei enkelte museumseiningane. Fram til 2004 blei data rapporterte på skjema. SSB stod for registrering, revidering, kvalitetssikring og publisering av data. Dei siste åra har datainnsamlinga gått føre seg elektronisk, og SSB får ei samla elektronisk datafil for heile populasjonen via ABM-utvikling. Fila dannar grunnlaget for publisering frå SSB.

8.2.3. Omgrep og definisjonar

Museum

I hovudsak byggjer definisjonen av museum på International Council of Museums (ICOM) sin definisjon: "Et museum er en permanent institusjon, ikke basert på profitt, som skal tjene samfunnet og dets utvikling og være åpent for publikum; som samler inn, bevarer/konserverer, forsker i, formidler og stiller ut materielle vitnesbyrd om mennesker og deres omgivelser i studie-, utdannings- og underholdningsøyemed." (ICOMs statutter, artikkel 2, paragraf 1). Til og med 2001-statistikken var det slik at alle samlingar som var opne for publikum, kunne vere inkluderte i museumsstatistikken. Frå 2002 er museumsstatistikken i SSB

avgrensa til ein delpopulasjon (sjå 8.2.1). Kravet til einingar i delpopulasjonen er at musea skal vere opne for publikum og ha minst eitt fast lønt årsverk.

Type museum	Musea er frå statistikkåret 2007 delte inn i fem museumstypar. Musea definerer sjølve kva gruppe dei hører til. Typen blir fastsett ut frå den verksemda musea meiner er deira hovudarbeidsområde. <i>Kunst- og kunstindustrimuseum:</i> Museum som samlar, tek vare på, forskar i og formidlar kunst og/eller kunsthåndverk og designprodukt. <i>Kulturhistorisk museum:</i> Museum som samlar, tek vare på, forskar i og formidlar kulturhistorisk materiale. <i>Naturhistorisk museum:</i> Museum som samlar, tek vare på, forskar i og formidlar naturhistorisk materiale. <i>Blanda kultur- og naturhistorisk museum:</i> Museet skal ha ei aktiv verksemd på begge sektorar for å krysse av i rubrikken "blanda kultur- og naturhistorisk". <i>Blanda kunst- og kulturhistorisk:</i> Museet skal ha ei aktiv verksemd på begge sektorar for å krysse av i rubrikken "blanda kunst- og kulturhistorisk".
Besøk i museumsstatistikken	<i>"Ein person som oppsøkjer museet for å sjå på museet sine utstillingar og nyttar deira tenester. For friluftsmusea reknast personar som er på områda til museet mens museet er ope. Personar som nyttar lokala til museet i samband med utleige til anna enn museumsformål, reknast ikkje med. Virtuelle besøk (internettutstillingar og liknande) reknast ikkje med".</i> (Statistikkskjema for norske museum og samlingar for året 2009).
Funksjonshemming	<i>"Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon forklrarar funksjonshemming som ein konflikt mellom føresetnadene til eit individ og miljøet og samfunnet sine krav til funksjon på område som er vesentlege for å etablere og ta vare på retten til sjølvstende og sosiale tilvære som mennesket har. Å leggje til rette kan til dømes vere merking med blindeskrift, teiknspråk, teleslynge, heis, rullestolrampe, storskrift og lettlest informasjon".</i> (Statistikkskjema for norske museum og samlingar for året 2009).
Andre omgrep	<i>Inntekter totalt:</i> Inkluderer offentlege løyingar, billettinntekter, gaver og andre inntekter. <i>Lønte årsverk i alt omfattar:</i> Faste stillingar, mellombelse engasjerte (ikkje på arbeidsmarknadstiltak), engasjerte gjennom arbeidsmarknadstiltak, lærlingar og sivilarbeidaran. <i>Utgifter i alt:</i> Inkluderer lønn, sosiale utgifter, andre driftsutgifter og investeringar. <i>Gjenstandar/objekt:</i> Kan vere kunsthistoriske, kulturhistoriske, naturhistoriske, arkeologiske og fotografi. Kategorien arkeologiske gjenstandar blei innført i 2007. Desse gjenstandane har hovudsakleg tidlegare vore rapporterte i kategorien kulturhistoriske gjenstandar (ABM-skrift, nr. 49). <i>Basisutstillingar:</i> Fast utstilling som er ein del av museet sitt faste opplegg for formidling. <i>Vandréutstilling:</i> Utstilling som er laga for å kunne transporterast og visast på fleire stader. <i>Temporær utstilling:</i> Utstilling som er montert og som skal visast ei avgrensa tid. Visningstida kan variere frå nokre få dagar og inntil eit år. <i>Kulturhistoriske bygningar:</i> Med kulturhistoriske bygningar meiner ein bygningars som har kunnskaps- og kjeldeverdi ved at dei vitnar om lokal kunnskap, estetikk, tradisjonar, levesett, arkitektur og økonomiske føresetnader. Bygningane kan vere ein selvstendig del av utstillingane til museet og formidling (friluftsmusea), men også kulturhistorisk viktige bygningar som rommar utstillingar skal ein telje her. Begrepet <i>"kulturhistoriske bygningar"</i> bruker ein her både for bygningar som er freda eller blir vurdert som verneverdige. (Statistikkskjema for norske museum og samlingar for året 2009).

8.2.4. Feilkjelder og uvisse

Det kan oppstå feil ved utfylling av skjema i dei einskilde musea. Dei fleste slike feil blir funne og retta ved maskinelle og manuelle kontrollar. Dei siste åra er kvaliteten i museumsstatistikken blitt mykje betre.

8.2.5. Samanlikningar

Av di populasjonen ikkje har vore eintydig, og på grunn av svært varierande svarprosent frå år til år har det vore vanskeleg å samanlikne aktivitetene over tid. Frå og med statistikkåret 2002 er populasjonen meir eintydig, og samanlikningar vil difor kunne gjerast frå og med 2002. Med avgrensinga av populasjonen, jf. pkt.8.2.1, er museumsstatistikken også blitt enklare å samanlikne med dei andre nordiske landa.

8.3. Kulturbruksundersøkingane

Statistisk sentralbyrå gjennomfører kvart fjerde år ei utvalsundersøking, der folk i alderen 9-79 år blir spurde om bruken av ulike kulturtildelte. Siste tilgjengelege resultat er publisert i Norsk Kulturbarometer 2008. Data i tabellen 8.12 er henta frå desse undersøkingane. Termen *kvartil* representerer om lag ein fjerdedel av utvalet i undersøkinga i kvar gruppe. Talet i kvar gruppe vil variere noko frå år til år. Kjennemerke nyttar i tabellen, sjå kap. 5.2.

Referansar:

ICOM; <http://www.icom-norway.org/definisjon.html>. 09

ABM-skift nr. 47 og 67; ABM-utvikling – Statens senter for arkiv, bibliotek og museum

Nyttige Internett-adresser om norske museum:

Kulturstatistikk 2008: http://www.ssb.no/emner/07/nos_kultur/

Kultur- og mediebruk blant personar med innvandrarbakgrunn:
http://www.ssb.no/emner/07/02/rapp_200929/

Museum og samlingar: <http://www.ssb.no/museer/>

Norsk kulturbarometer 2008: <http://www.ssb.no/kulturbar>

ABM-utvikling – Statens senter for arkiv, bibliotek og museum:
<http://www.abm-utvikling.no/>

8.1. Museum¹ og samlingar. Storleik på samlingane. 2002-2009

	I alt	Gjenstandar/objekt					
		Kunst-historiske	Arkeologiske	Kultur-historiske	Natur-historiske	Fotografi	Del av materialet som er elektronisk registrert
2002	26 775 867	551 165	-	5 137 055	11 225 769	9 861 878	-
2003	26 925 141	560 179	-	4 883 866	11 284 219	10 196 877	-
2004	32 097 587	314 231	-	5 350 045	11 545 829	14 887 482	-
2005	34 297 470	470 768	-	6 141 348	11 639 872	16 045 482	-
2006	35 103 293	505 181	-	6 287 267	11 220 116	17 090 729	8 450 955
2007	38 377 510	452 661	4 658 042	3 469 430	11 855 590	17 941 787	8 700 386
2008	43 484 229	450 762	4 191 631	3 489 294	11 921 261	23 431 281	9 230 788
2009	42 732 026	453 305	4 279 451	3 542 745	11 542 271	22 914 254	² 8 375 725
Museumstype							
Kunst- og kunstindustrimuseum	394 803	160 593	-	72 145	-	162 065	11 746
Kulturhistorisk museum	18 568 807	175 002	1 417 859	2 155 423	8 120	14 812 403	2 555 303
Naturhistorisk museum	7 600 012	-	-	300	7 489 412	110 300	1 779 419
Blanda kultur- og naturhistorisk museum	10 668 725	2 814	2 860 623	648 999	4 034 950	3 121 339	3 571 141
Blanda kunst- og kulturhistorisk museum	5 499 679	114 896	969	665 878	9 789	4 708 147	458 116
Fylke							
Østfold	841 342	5 075	30	87 172	45	749 020	78 465
Akershus	525 955	4 927	2	73 169	422	447 435	128 821
Oslo	14 641 166	298 716	1 416 098	807 538	7 392 959	4 725 855	2 838 101
Hedmark	4 010 886	2 866	6 384	186 632	1 830	3 813 174	261 438
Oppland	1 743 566	1 370	387	212 207	1 507	1 528 095	327 188
Buskerud	447 354	4 713	-	160 766	6 188	275 687	74 071
Vestfold	1 680 717	440	728	81 346	192	1 598 011	61 926
Telemark	1 730 965	2 626	971	128 528	800	1 598 040	225 411
Aust-Agder	221 954	7 593	419	78 305	11 024	124 613	61 925
Vest-Agder	412 371	1 789	202	69 381	98 000	242 999	100 879
Rogaland	1 529 960	14 081	12 816	238 447	14 461	1 250 155	241 653
Hordaland	4 361 080	40 896	1 367 864	398 425	2 103 324	450 571	177 469
Sogn og Fjordane	178 192	4 018	-	105 939	7 464	60 771	65 267
Møre og Romsdal	1 657 088	776	-	214 246	553	1 441 513	228 371
Sør-Trøndelag	5 077 684	30 546	1 213 961	212 271	1 374 078	2 246 828	2 264 915
Nord-Trøndelag	738 247	2 769	-	101 519	343	633 616	52 468
Nordland	1 353 217	431	60	249 076	19 161	1 084 489	252 383
Troms Romsa	1 315 444	28 640	221 296	80 619	508 350	476 539	890 880
Finnmark Finnmárku	215 002	1 011	233	53 009	1 406	159 343	40 960
Svalbard	49 836	22	38 000	4 150	164	7 500	3 134

¹Tala i tabellen omfattar dei opne musea. ²På grunn av endring i spørreskjemaet for 2009, kan dette talet vere misvisande.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

8.2. Museum¹ og samlingar. Besøk. 2002-2009

	Einingar i alt	Besøk	Betalande besøkjannde	Besøk i alt per innbyggjar	
	I alt	Av desse som enkeltbesøk			
2002	274	8 336 172	4 128 103	3 872 401	1,8
2003	263	8 523 048	4 591 615	4 119 047	1,9
2004	234	8 552 799	5 680 903	4 564 014	1,9
2005	188	9 060 639	6 343 510	4 731 733	2,0
2006	175	9 330 587	6 786 383	4 462 322	2,0
2007	173	10 193 903	7 409 121	5 387 033	2,2
2008	166	10 195 986	7 552 901	5 054 537	2,2
2009	148	10 183 842	7 632 755	4 869 775	2,1
Fylke					
Østfold	5	199 427	142 301	18 380	0,7
Akershus	5	315 521	236 957	103 690	0,6
Oslo	23	3 846 063	2 971 257	1 739 331	6,7
Hedmark	7	307 260	229 057	223 669	1,6
Oppland	12	420 594	327 339	241 456	2,3
Buskerud	7	395 788	310 070	205 715	1,6
Vestfold	2	144 786	100 793	41 023	0,6
Telemark	3	202 393	171 659	62 447	1,2
Aust-Agder	4	98 422	73 255	28 095	0,9
Vest-Agder	7	219 825	157 456	67 357	1,3
Rogaland	12	527 368	325 396	260 660	1,3
Hordaland	12	1 062 463	803 834	818 693	2,3
Sogn og Fjordane	3	158 796	119 883	73 288	1,5
Møre og Romsdal	5	255 616	152 201	109 204	1,0
Sør-Trøndelag	8	969 938	754 230	243 591	3,4
Nord-Trøndelag	6	243 703	186 198	116 651	1,9
Nordland	10	428 740	328 737	294 359	1,8
Troms Romsa	8	219 553	133 017	99 869	1,4
Finnmark Finnmark	7	131 563	84 768	91 307	1,8
Svalbard	2	36 023	24 347	30 990	-

¹Tala i tabellen omfattar dei opne musea.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

8.3. Utstillingar i norske museum¹. 2002-2009

	Einingar i alt	Utstillingar i alt	Basis- utstillingar	Temporære utstillingar	Eigenproduserte vandreutstillingar i drift
2002	274	2 387	1 383	754	237
2003	263	2 420	1 377	795	248
2004	234	2 452	1 398	892	162
2005	188	2 658	1 434	1 028	196
2006	175	2 737	1 471	1 040	226
2007	173	2 858	1 559	1 073	226
2008	166	2 881	1 523	1 119	239
2009	148	2 964	1 541	1 139	284
Museumstype					
Kunst- og kunstindustrimuseum	16	252	54	114	84
Kulturhistorisk museum	78	1 391	759	518	114
Naturhistorisk museum	9	106	80	17	9
Blanda kultur- og naturhistorisk museum	24	691	415	249	27
Blanda kunst- og kulturhistorisk museum	21	524	233	241	50
Fylke					
Østfold	5	106	41	59	6
Akershus	5	161	73	82	6
Oslo	23	346	152	122	72
Hedmark	7	131	79	40	12
Oppland	12	129	78	48	3
Buskerud	7	125	86	33	6
Vestfold	2	58	28	29	1
Telemark	3	122	84	31	7
Aust-Agder	4	57	40	10	7
Vest-Agder	7	111	62	36	13
Rogaland	12	171	87	75	9
Hordaland	12	289	172	106	11
Sogn og Fjordane	3	109	58	43	8
Møre og Romsdal	5	146	52	59	35
Sør-Trøndelag	8	159	70	70	19
Nord-Trøndelag	6	134	44	76	14
Nordland	10	338	210	113	15
Troms Romsa	8	152	66	53	33
Finnmark Finnmark	7	102	52	43	7
Svalbard	2	18	7	11	-

¹ Tala i tabellen omfattar dei opne musea.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

8.4. Kulturhistoriske bygningar, etter type museum og fylke. 2006-2009

	Einingar i alt ¹	Kulturhistoriske bygningar	Opne kulturhistoriske bygningar
2006	175	4 894	2 942
2007	173	4 785	2 971
2008	166	4 782	2 918
2009	148	4 866	2 970
Museumstype			
Kunst- og kunstindustrimuseum	16	49	35
Kulturhistorisk museum	78	2 844	1 848
Naturhistorisk museum	9	9	7
Blanda kultur- og naturhistorisk museum	24	1 043	502
Blanda kunst- og kulturhistorisk museum	21	921	578
Fylke			
Østfold	5	101	65
Akershus	5	190	159
Oslo	23	230	101
Hedmark	7	591	369
Oppland	12	603	263
Buskerud	7	387	232
Vestfold	2	46	29
Telemark	3	223	167
Aust-Agder	4	95	53
Vest-Agder	7	119	84
Rogaland	12	203	110
Hordaland	12	484	228
Sogn og Fjordane	3	198	94
Møre og Romsdal	5	306	222
Sør-Trøndelag	8	213	102
Nord-Trøndelag	6	143	142
Nordland	10	411	295
Troms Romsa	8	205	194
Finnmark Finnmark	7	116	60
Svalbard	2	2	1

¹Tala i tabellen omfattar dei opne musea.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

8.5. Museum og samlingar. Driftsinntekter og driftskostnader, etter museumstype. 2009. Millionar kroner

	I alt	Kunst- og kunstindustri- museum	Kulturhistorisk museum	Naturhistorisk museum	Blanda kultur- og naturhistorisk museum	Blanda kunst- og kulturhistorisk museum
Driftsresultat	103,6	5,3	52,0	30,3	-1,4	17,4
Totale driftsinntekter	3 525,1	457,3	1 535,4	256,2	720,3	555,9
Totale eigeninntekter	1 009,7	82,3	498,8	99,7	207,5	121,5
Billettinntekter	237,6	11,8	112,9	53,1	36,8	22,9
Varer og tenester	285,7	44,3	143,8	12,1	57,3	28,2
Sponsorinntekter	95,2	18,6	45,9	7,5	5,8	17,4
Andre eigeninntekter	391,3	7,6	196,2	27,0	107,6	53,0
Totalt ordinært offentleg driftstilskot	2 201,3	367,5	907,1	119,9	464,8	342,1
Ord. driftstilskot staten	1 612,4	307,1	650,6	107,1	380,3	167,4
Ord. driftstilskot fylkeskommune	276,6	13,1	131,5	4,8	40,5	86,7
Ord. driftstilskot kommune	312,3	47,3	125,0	8,0	44,0	88,0
Totalt andre offentlege tilskot	314,0	7,6	129,5	36,7	48,0	92,3
Andre offentlege tilskot, staten	256,3	3,9	103,1	33,9	35,3	80,1
Andre offentlege tilskot, fylke	36,2	1,5	16,0	1,6	9,0	8,1
Andre offentlege tilskot, kommune	21,5	2,1	10,4	1,1	3,8	4,1
Totale driftskostnader	3 421,5	452,0	1 483,4	225,9	721,7	538,5
Varer/ tenester	293,6	34,9	115,9	27,4	83,1	32,4
Lønn	1 611,4	149,7	749,9	115,8	380,5	215,5
Pensjon	138,5	9,4	62,8	4,4	42,7	19,3
Avskrivningar	61,5	15,4	31,3	5,8	3,8	5,3
Drift lokale	187,5	26,0	86,6	16,2	22,6	36,0
Vedlikehald lokale	149,3	6,7	81,9	4,9	24,1	31,8
Husleige	355,4	92,9	116,4	33,7	78,4	34,0
Andre driftskostnader	665,1	120,3	260,4	19,9	96,1	168,5
- Offentlege refusjonar	40,9	3,3	21,6	2,2	9,6	4,2

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

8.6. Museum og samlingar. Årsverk, etter museumstype og kjønn. 2006-2009

	I alt	Kunst- og kunstindustri- museum	Kulturhistorisk museum	Naturhistorisk museum	Blanda kultur- og naturhistorisk museum	Blanda kunst- og kulturhistorisk museum
2006	3 578,6	421,1	2 235,9	222,9	698,6	..
2007	3 768,1	375,5	2 026,3	249,6	800,7	315,9
2008	3 842,0	389,3	2 011,3	241,3	826,8	373,4
Årsverk i alt 2009	3 840,8	312,6	1 892,2	246,9	849,4	539,7
Årsverk, lønt personale	3 633,5	310,9	1 745,0	244,1	827,3	506,2
Av dette						
Årsverk, faste stillingar	2 715,6	244,9	1 303,4	172,5	608,3	386,5
Frivillige årsverk	207,3	1,7	147,2	2,8	22,1	33,5
Årsverk, lønt personale, kjønn ¹						
Kvinner	1 921,7	212,7	889,2	103,0	434,2	282,0
Menn	1 711,8	98,2	855,8	141,1	393,1	223,6

¹ Frivillige årsverk er ikke inkluderte.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

8.7. Årsverk, etter type stilling og kjønn. 2006-2009. Prosent

	Dagleg leiar		Vitskapleg kunst- og kulturfagleg personale		Administrativt personale		Teknisk personale	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
2006	35,5	64,5	53,2	46,8	73,2	26,8	29,9	70,1
2007	39,3	60,7	55,1	44,9	72,8	27,2	31,4	68,6
2008	36,8	63,2	57,3	42,7	71,2	28,8	31,0	69,0
2009	40,4	59,6	58,8	41,2	74,8	25,2	29,5	70,5
2009								
Østfold	40,0	60,0	74,4	25,6	71,1	28,9	31,7	68,3
Akershus	20,0	80,0	70,4	29,6	84,3	15,7	11,2	88,8
Oslo	35,8	64,2	60,1	39,9	69,0	31,0	33,2	66,8
Hedmark	14,3	85,7	59,4	40,6	72,2	27,8	28,1	71,9
Oppland	43,4	56,6	64,6	35,4	83,3	16,7	24,0	76,0
Buskerud	77,0	23,0	51,9	48,1	82,4	17,6	22,3	77,7
Vestfold	49,5	50,5	68,2	31,8	91,5	8,5	50,0	50,0
Telemark	33,3	66,7	56,1	43,9	70,7	29,3	12,4	87,6
Aust-Agder	75,0	25,0	48,8	51,2	64,5	35,5	25,8	74,2
Vest-Agder	27,2	72,8	54,7	45,3	91,4	8,6	24,6	75,4
Rogaland	10,0	90,0	68,1	31,9	70,1	29,9	45,0	55,0
Hordaland	58,8	41,2	53,5	46,5	75,4	24,6	36,5	63,5
Sogn og Fjordane	42,9	57,1	61,2	38,8	82,4	17,6	27,0	73,0
Møre og Romsdal	24,5	75,5	60,4	39,6	79,9	20,1	13,2	86,8
Sør-Trøndelag	12,5	87,5	50,5	49,5	74,0	26,0	17,5	82,5
Nord-Trøndelag	45,0	55,0	50,3	49,7	71,6	28,4	25,4	74,6
Nordland	22,2	77,8	58,5	41,5	71,6	28,4	8,5	91,5
Troms Romsa	62,5	37,5	55,3	44,7	64,2	35,8	33,3	66,7
Finnmark Finnmark	78,7	21,3	67,1	32,9	76,2	23,8	26,9	73,1
Svalbard	100,0	-	100,0	-	100,0	-	100,0	-

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

8.8. Samansetjing av styra i musea, etter kjønn og fylke. 2006-2009. Prosent

	Styreleiar		Styremedlem		Varamedlem	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
2006	25,0	75,0	40,0	60,0	47,0	53,0
2007	24,5	75,5	42,0	58,0	47,1	52,9
2008	22,9	77,1	42,3	57,7	48,0	52,0
2009	18,5	81,5	40,7	59,3	50,3	49,7
2009						
Østfold	42,9	57,1	33,3	66,7	41,7	58,3
Akershus	0,0	100,0	50,0	50,0	64,3	35,7
Oslo	6,3	93,8	44,3	55,7	51,9	48,1
Hedmark	28,6	71,4	34,1	65,9	61,8	38,2
Oppland	9,1	90,9	39,7	60,3	39,5	60,5
Buskerud	28,6	71,4	37,8	62,2	51,4	48,6
Vestfold	50,0	50,0	58,3	41,7	58,3	41,7
Telemark	-	100,0	50,0	50,0	56,3	43,8
Aust-Agder	50,0	50,0	39,1	60,9	47,1	52,9
Vest-Agder	-	100,0	48,3	51,7	50,0	50,0
Rogaland	30,0	70,0	38,6	61,4	44,4	55,6
Hordaland	7,7	92,3	37,2	62,8	55,1	44,9
Sogn og Fjordane	33,3	66,7	42,9	57,1	46,2	53,8
Møre og Romsdal	-	100,0	40,6	59,4	66,7	33,3
Sør-Trøndelag	25,0	75,0	35,4	64,6	46,7	53,3
Nord-Trøndelag	40,0	60,0	50,0	50,0	45,0	55,0
Nordland	10,0	90,0	44,2	55,8	42,9	57,1
Troms Romsa	25,0	75,0	33,3	66,7	48,1	51,9
Finnmark Finnmark	20,0	80,0	56,0	44,0	50,0	50,0
Svalbard	-	100,0	20,0	80,0	66,7	33,3

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

8.9. Museum på Internett, etter museumstype. 2009

	I alt	Museumstype				
		Kunst- og kunstindustri- museum	Kulturhistorisk museum	Naturhistorisk museum	Blanda kultur- og naturhistorisk museum	Blanda kunst- og kulturhistorisk museum
Talet på museum med eigne						
Internettutstillingar	53	1	30	1	13	8
Talet på Internettutstillingar	179	14	85	4	54	22
Talet på museum med samlingskatalog på						
Internett som ein kan søkje ¹	57	5	26	4	10	12

¹ Medrekna både dei som har og delvis har samlingskatalogar på Internett.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

8.10. Museum og samlingar, etter storleik. 2009

	Talet på museum		Besøk		Utstillingar		Gjenstandar/ objekt		Årsverk		Drifts- kostnader i alt. Millionar krone		Drifts- inntekter i alt. Millionar krone	
	I alt	Pro- sent	I alt	Pro- sent	I alt	Pro- sent	I alt	Pro- sent	I alt	Pro- sent	I alt	Pro- sent	I alt	Pro- sent
	148	100,0	10 183 842	100,0	2 964	100,0	42 732 026	100,0	3 840,0	100,0	3 421,5	100,0	3 525,1	100,0
Total driftskostnader.														
1 000 kroner														
0 - 4 000	30	20,3	347 714	3,4	179	6,0	414 739	1,0	139,1	3,6	42,7	1,2	43,9	1,2
4 001 - 10 000	30	20,3	942 440	9,3	353	11,9	1 636 917	3,8	275,8	7,2	203,1	5,9	220,0	6,2
10 001 - 16 000	29	19,6	1 117 180	11,0	570	19,2	3 873 743	9,1	402,4	10,5	361,3	10,6	370,4	10,5
16 001 - 30 200	29	19,6	2 291 222	22,5	541	18,3	7 763 443	18,2	778,9	20,3	650,7	19,0	675,9	19,2
30 201 -	30	20,3	5 485 286	53,9	1 321	44,6	29 043 184	68,0	2 244,6	58,5	2 163,7	63,2	2 214,9	62,8

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

8.11. Museum som er lagde til rette for funksjonshemma. 2006-2009

	Talet på museum	Lagde til rette for funksjonshemma		
		Ja	Nei	Delvis
2006	175	57	36	82
2007	173	54	36	83
2008	166	60	23	83
2009	148	52	13	83
Museumstype				
Kunst- og kunstindustrimuseum	16	11	-	5
Kulturhistorisk museum	78	18	9	51
Naturhistorisk museum	9	6	-	3
Blanda kultur- og naturhistorisk museum	24	11	1	12
Blanda kunst- og kulturhistorisk museum	21	6	3	12
Fylke				
Østfold	5	1	-	4
Akershus	5	2	-	3
Oslo	23	10	5	8
Hedmark	7	1	-	6
Oppland	12	5	-	7
Buskerud	7	-	-	7
Vestfold	2	2	-	-
Telemark	3	1	-	2
Aust-Agder	4	-	1	3
Vest-Agder	7	4	1	2
Rogaland	12	5	-	7
Hordaland	12	4	-	8
Sogn og Fjordane	3	1	1	1
Møre og Romsdal	5	2	1	2
Sør-Trøndelag	8	2	2	4
Nord-Trøndelag	6	2	-	4
Nordland	10	5	-	5
Troms Romsa	8	2	1	5
Finnmark Finnmark	7	1	1	5
Svalbard	2	2	-	-

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

8.12. Personar som har vore på museum, og talet på besøk i gjennomsnitt dei siste 12 månadene, etter kjønn, alder, utdanning, hushaldsinntekt og landsdel. 1997, 2000, 2004 og 2008

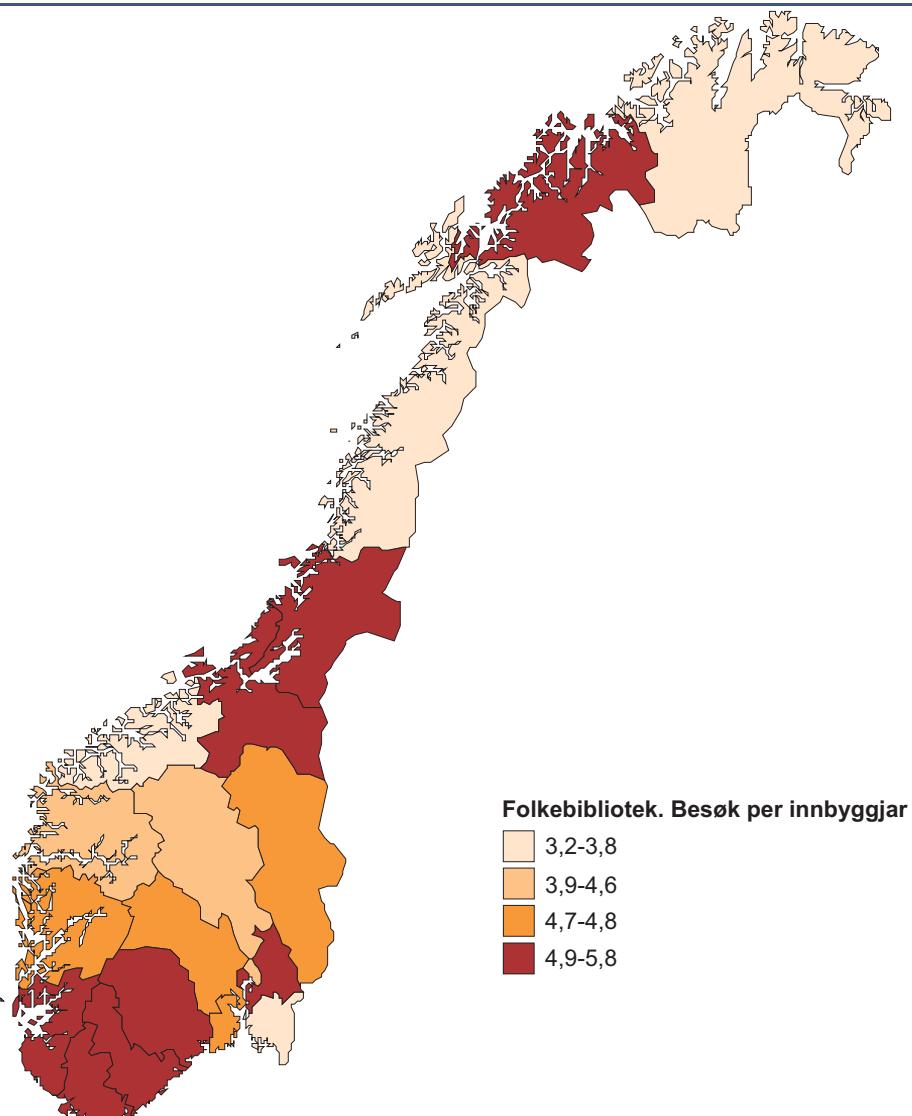
	Prosent				Besøk i gjennomsnitt			
	1997	2000	2004	2008	1997	2000	2004	2008
Alle personar	44	45	42	43	1,1	1,1	1,2	1,1
Kjønn								
Menn	47	46	42	44	1,3	1,2	1,3	1,1
Kvinner	40	44	42	42	1,0	1,1	1,1	1,2
Alder								
9-15 år	57	53	54	55	1,3	1,5	1,4	1,1
16-24 "	42	47	39	40	1,3	1,0	1,2	0,8
25-44 "	45	45	43	46	1,1	1,1	1,2	1,3
45-66 "	43	43	40	39	1,1	1,2	1,1	1,2
67-79 "	31	35	35	39	1,0	0,9	1,3	0,9
Utdanning								
Ungdomsskole	28	35	32	29	0,9	0,6	0,7	0,6
Vidaregående skole	38	37	33	36	0,9	0,8	0,9	0,8
Universitet/høgskole, kort	51	52	52	49	1,2	1,4	1,9	1,3
Universitet/høgskole, lang	65	61	66	62	2,0	1,9	2,0	2,6
Yrkesstatus (16-79 år)								
Yrkesgruppe 1-2	:	58	56	49	:	1,8	1,6	1,7
Yrkesgruppe 3	:	52	49	49	:	1,2	1,2	1,3
Yrkesgruppe 4-5	:	40	32	37	:	0,9	0,9	0,8
Yrkesgruppe 6-9	:	30	29	36	:	0,8	0,9	1,0
Elevar/studentar	:	54	51	48	:	1,0	1,3	1,1
Trygd/pensjonistar	:	35	34	37	:	1,0	1,2	0,8
Heimearbeidande	:	29	35	:	:	0,6	1,1	:
Hushaldsinntekt								
1. kvartil	37	38	34	40	0,9	0,9	1,1	1,0
2. kvartil	43	41	44	43	1,2	0,9	1,2	1,4
3. kvartil	44	50	42	47	1,0	1,4	1,3	1,3
4. kvartil	52	56	49	52	1,4	1,6	1,3	1,4
Landsdel								
Oslo/Akershus	52	54	49	51	1,6	1,6	1,5	1,5
Austlandet elles	43	46	44	42	1,0	1,1	1,3	1,2
Agder og Rogaland	39	38	35	40	0,9	1,1	1,1	0,9
Vestlandet	40	42	38	38	1,2	1,1	0,8	1,0
Trøndelag	47	45	44	46	1,2	1,0	1,0	1,2
Nord-Noreg	38	37	36	39	0,8	0,8	1,4	0,8

Kjelde: Norsk kulturbarmometer 2008, Statistisk sentralbyrå.

9. Bibliotek

9.1. Nokre resultat

Figur 9.1. Folkebibliotek. Besøk per innbyggjar, etter fylke. 2009

Kjelde: ABM-utvikling – Statens senter for arkiv, bibliotek og museum.

4,7 besøk i gjennomsnitt per innbyggjar i folkebiblioteka

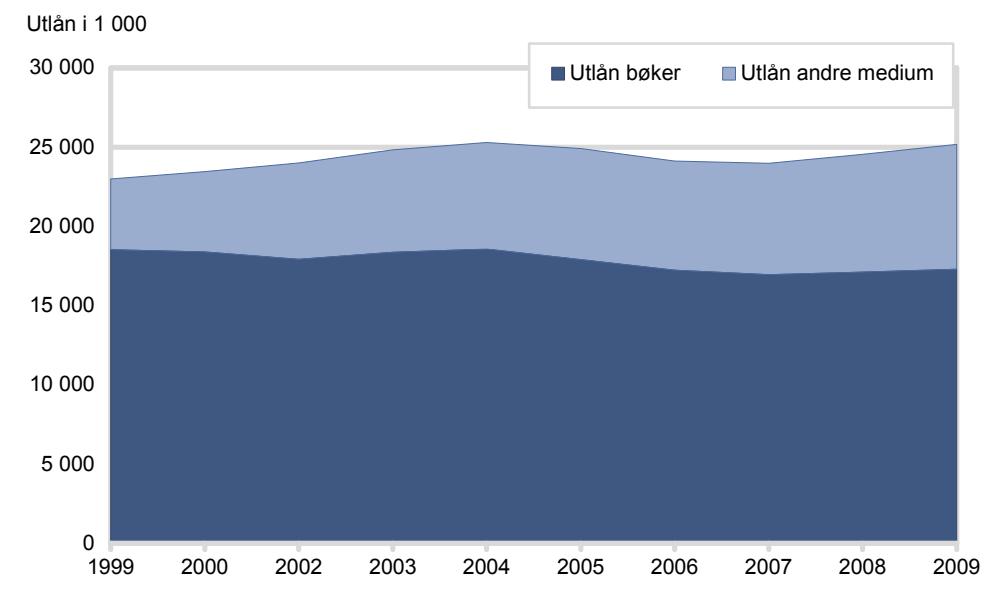
På landsbasis ser besøkstala for folkebiblioteka ut til å ha halde seg stabile dei tre siste åra, mellom 4,6 og 4,7 besøk per innbyggjar i gjennomsnitt. Ti fylke har hatt ein auke i besøkstala, mens ni fylke har hatt ein nedgang. Biblioteka i Sør-Trøndelag har det høgaste besøkstalet per innbyggjar med 5,8. Hedmark har hatt den største auken i besøk, frå 4,2 til 4,8 per innbyggjar. Biblioteka i Nord-Trøndelag hadde auke i besøk per innbyggjar med 0,7 frå 2007 til 2008, men har opplevd ein nedgang i bibliotekbesøka på 0,9 per innbyggjar siste året. Jf. tabell 9.4.

5,2 utlån per innbyggjar frå folkebiblioteka

Totale utlån av bøker og andre medium frå folkebiblioteka i 2009 utgjorde 25,2 millionar utlån eller 5,2 utlån per innbyggjar. Utlån per innbyggjar ligg på om lag same nivå som i 2008. Bokutlåna har auka med 1 prosent kvar av dei to siste åra. På grunn av befolkningsveksten har utlånet av bøker per innbyggjar halde seg stabilt på 3,6 per innbyggjar. Totalt utlån av bøker for vaksne har gått opp med 0,7 prosent siste året, og tendensen med auke i utlån av skjønnlitteratur held fram i 2009 med ein auke på 2,2 prosent i utlånet. Også utlånet av skjønnlitteratur for barn har auka siste året med 1,8 prosent eller 117 000 utlån. Utlånet av andre medium

har totalt stige med 5,9 prosent i høve til 2008, det same som frå 2007 til 2008. Det er utlånet av film som aukar mest, i 2008 var auken på drygt 240 000, i 2009 var han på over 450 000 eller nesten 13 prosent. Utlånet av lydbøker gjekk også opp, men i denne kategorien har stiginga vore noko svakare i høve til dei to føregåande åra. Figur 9.2 syner utlånet i biblioteka dei siste 10 åra. Tabellane 9.2 og 9.3 syner fleire detaljar.

Figur 9.2. Folkebibliotek. Utlån. 1999-2009

Kjelde: ABM-utvikling – Statens senter for arkiv, bibliotek og museum.

22 millionar bøker og anna materiale i folkebiblioteka

Statistikken i tabellane 9.5 og 9.6 syner at i dei 784 folkebiblioteka finn ein nær 22 millionar bøker og anna materiale i 2009. Totalt representerer dette ein svak nedgang frå 2008. Sidan 2005 har bokbestanden i folkebiblioteka blitt redusert med nær 800 000 eller 4 prosent. Siste året er bokbestanden redusert med 1 prosent, mens bestanden av andre media som til dømes aviser og tidsskrifter, musikk og lydbøker har auka siste året.

1,3 milliardar kroner i driftsutgifter

Rekneskapane for folkebiblioteka syner at dei totale driftsutgiftene var over 1,3 milliardar kroner i 2009. Ein skal vere varsam med å samanlikne utgiftene frå eitt år til eit anna, bl.a. av di færre enn halvparten av biblioteka rapporterer tal for utgiftene til lokale (ABM-skrift, #67).

Fylkesbiblioteka. 604 000 utlån i 2009

Fylkesbiblioteka har enda eit år hatt nedgang i samla tal på utlån. Siste året var nedgangen nær 5 prosent. Frå 2000 har nedgangen vore på 27 prosent, frå 824 000 utlån til 604 000. Statistikken for fylkesbiblioteka kan ikkje heilt samanliknast frå år til år, då nokre fylkesbibliotek har sett bort utlån og fjernlån til eit folkebibliotek (ABM-skrift, # 67). Oversikta (jf. tabell 9.8) frå fylkesbiblioteka for 2009 syner at brutto driftsutgifter var 127 millionar kroner.

Utlånsauke i grunnskolebiblioteka

Bokmengda i grunnskolebiblioteka har stige dei siste to åra, og bestanden tel no over 10 millionar bøker. Dette talet utgjer ei bokmengd på 20,2 per elev i grunnskolen. Etter fleire år med jamm auke i talet på utlån, syner dei totale utlånstala ein svak nedgang i 2009. Likevel er utlån per elev litt høgare enn året før med 13 utlån per elev. Statistikken for 2009 omfattar data frå 2 288 skolar, jf. tabell 9.9 og kap. 9.2.1.

Utlånet aukar i biblioteka i vidaregåande skolar

Statistikken for skolebibliotek i vidaregåande skolar syner at det totale utlånet per elev i 2009 var 6,2 mot 5,6 i 2008. Utlånstala i vidaregåande skolar har auka jamt dei siste ti åra. Veksten i utlånet gjeld både bøker og utlån av AV-medium, men han er høgst for AV-medium med 30 prosent. Det totale utlånet ligg på 1 121 000, og utlånet av bøker utgjer 68 prosent av totalutlånet, mot 72 prosent året før.

Bokbestanden har auka med 215 000 bøker og utgjer i 2009 om lag 3,2 millionar bøker. Dette gir ein bokbestand på 17,5 bøker per elev i skolebiblioteka for den vidaregåande skolen. I løpet av dei siste ti åra har bokmengda i biblioteka for den vidaregåande skolen auka med om lag 1 millionar einingar.

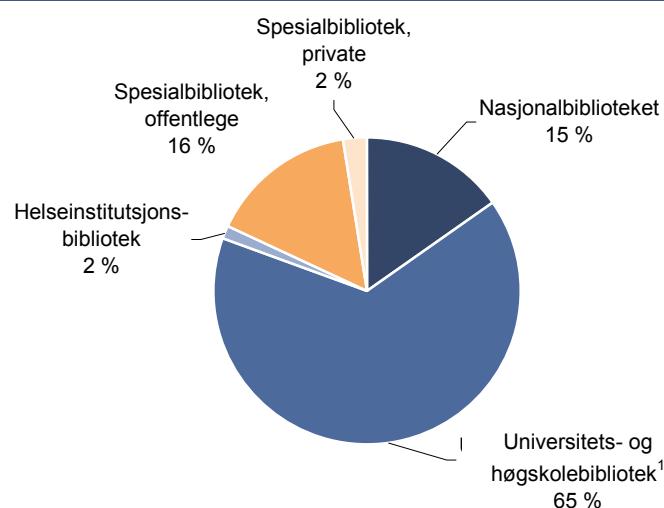
20,5 millionar bøker i fag- og forskingsbibliotek

Dei norske fag- og forskingsbiblioteka forvalta drygt 20,5 millionar bøker og periodika ved utgangen av 2009. Dette er ein svak auke i høve til 2008 og drygt 15 prosent i dei siste ti åra. Samlinga av digitale dokument auka med over 20 millionar dokument siste året og var ved utgangen av 2009 nær 1,5 milliard dokument i fagbiblioteka.

Fag- og forskingsbiblioteka utførte 4,6 millionar utlån i 2009. Det totale utlånet dekkjer lokale lån, kopiar for lån og fjernlån. Storparten av utlåna ved fag- og forskingsbiblioteka er lokale utlån. 87 prosent av dei over 4 millionar utlåna i 2009 var lokale utlån, den same delen som i 2008. I 2009 var det utført 619 000 fjernlån, ein auke på litt over 13 prosent samanlikna med året før.

Dei totale utgiftene var 1,5 milliardar kroner i 2009. Ikkje alle biblioteka fører kostnader til løn i rekneskapane sine, i nokre tilfelle vert løn dekt av eigarinstitusjonen. Ved utgangen av 2009 blei det utført 1 600 årsverk. 66 prosent av årsverka var i bibliotekfaglege stillingar, ein litt lågare del enn i 2008. Jf. tabellane 9.12 og 9.13.

Figur 9.3. Bøker og periodika i fag- og forskingsbibliotek, etter bibliotektype. 2009

¹Tal medrekna dei vitskapelege høgskolane.

Kjelde: ABM-utvikling - Statens senter for arkiv, bibliotek og museum.

Nasjonalbiblioteket og pliktavleveringa

Nasjonalbiblioteket er representert i statistikken over fag- og forskingsbibliotek, men har òg andre oppgåver enn dei bibliotekfaglege. Nasjonalbiblioteket er ansvarleg for registrering av pliktavlevert materiale i Noreg. Etter at innhaustinga av nettsider på det norske internettdomenet (.no) blei sett i operativ drift i 2005, blei det til og med 2007 årleg registrert rundt 300 millionar vevdokument. I 2008 blei det registrert over 480 millionar norske vevdokument. I 2009 blei det registrert 20 millionar dokument. Årsaka til nedgangen er at innhaustinga frå det norske internettdomenet er konsesjonspliktig etter personvernloven, og Nasjonalbiblioteket har hatt ein mellombels konsesjon frå Datatilsynet t.o.m. 2008. I 2009 kom Datatilsynet med nye konsesjonskrav, og i påvente av avklaringar rundt desse krava, har ikkje Nasjonalbiblioteket gjennomført domeneinnhausting. Men det er gjort nokre mindre tematiske innhaustingar i perioden (Nasjonalbiblioteket, 2010).

Det blei pliktavlevert 42 prosent mindre kringkasta materiale i 2009 enn året før. Avlevering av filer for digital fjernsyn har auka frå 11 100 til 75 000 filer. Nasjonalbiblioteket overtok som mottaksinstitusjon for film i 2008, og i 2009 er

det registrert 110 pliktavleverte filmar. Nær 10 500 bøker og 21 500 småtrykk blei pliktavleverte i 2009, ein nedgang på respektive 250 bøker og 3 300 småtrykk i høve til 2008. Desse tala er henta frå statistikken over pliktavlevert materiale til Nasjonalbiblioteket, jf. tabell 9.1.

9.1. Pliktavlevert materiale til Nasjonalbiblioteket. 2004-2009

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
I alt	69 539	310 084 789	315 118 452	280 146 804	4485 126 420	20 189 366
Periodika, løpende	12 650	13 451 ²	12 917	12 249	12 216	11 962
Periodika, Internett	52	..	..	..	..	..
Bøker	9 988	10 106 ²	11 463	10 835	10 710	10 458
Nettmonografiar	659	..	..	..	2	19
Videoar	129	186	257	264	289	325
Film1	..	..	..	..	105	110
Kombidokument	64	11	33	31	48	14
Lydbøker	188	486	435	459	513	451
Småtrykk	23 182	21 600	30 939	23 818	24 750	21 478
Postkort	1 230	2 890	2 606	3 781	3 694	2 420
Plakatar	670	704	550	703	1 432	2 176
Kringkasta materiale	19 517	23 783	21 486	20 071	13 313	7 774
Digital radio, talet på filar ...	..	35 833	36 096	72 272	46 055	53 904
Digital fjernsyn, talet på filar	..	..	..	..	11 088	75 000
Notetrykk	181	480	498	443	440	467
Kart	159	317	153	373	268	325
Lydopptak musikk	479	665	542	958	1 218	2 210
CD-Rom og diskettar	157	159	³ 224	294	23	19
Aviser	234	240	253	253	256	254
Norske vevdokument	..	309 973 878	315 000 000	280 000 000	485 000 000	20 000 000

¹ Nasjonalbiblioteket overtok som mottaksinstitusjon for film i 2008 etter Norsk Filminstitutt. ² Frå 2005 er tala for monografiar og periodika på Internett med i talet for innhenta URLer (filer) under Norske vevdokument. ³ inkluderer både monografiar og periodika på cd-rom, dvd-rom eller diskett. ⁴ Korrigert tal.

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

51 prosent på folkebibliotek siste 12 månader i 2008

Tal frå Kultur- og mediebruksundersøkinga 2008 syner at 51 prosent av befolkninga i alderen 9-79 år hadde vore på folkebibliotek dei siste 12 månadene. I 2004 var det 54 prosent som hadde vore på folkebibliotek. Fleire kvinner enn menn gjekk på folkebibliotek. Flest barn i alderen 9-15 år gjekk på folkebibliotek, 67 prosent, i 2008. Det er ein nedgang i forhold til kulturbruksundersøkinga i 2004. Dei med høg utdanning går mest på folkebibliotek. Det same gjør dei i den lågaste inntektskvartilen. Elevar/studentar og personar med yrke som krev høgare utdanning nyttar folkebiblioteka meir enn andre grupper. Fleire resultat frå undersøkinga finn ein i tabell 9.14 og 9.15. Kulturstatistikk 2008 gjev tal for kultur bruk/bruk av bibliotek blant personar med innvandrarbakgrunn (tabell 9.16).

9.2. Om bibliotekstatistikken

ABM-utvikling – Statens senter for arkiv, bibliotek og museum er ansvarleg for innsamling av statistikk for dei ulike biblioteka; folkebiblioteka, fylkesbiblioteka, skolebiblioteka, fengselsbiblioteka og mobile einingar, i tillegg til fag- og forskningsbiblioteka. Statistikken for folkebibliotek er heimla i folkebiblioteklova (Lov om folkebibliotek 1985-12-20-108). Statistikken for fag- og forskingsbibliotek viser verksemda til biblioteka, mellom anna om bok- og mediebestand, utlån, besøk og kostnader.

All statistikk om biblioteka si verksemnd har vore ein del av kulturstatistikken i Statistisk sentralbyrå (SSB) sidan 1982.

9.2.1. Omfang og publisering

Alle folkebiblioteka er med i folkebibliotekstatistikken. For 2009 var det 430 hovudbibliotek, og til saman 784 folkebibliotekavdelingar (hovudbibliotek og filialar til saman). Hovudbiblioteket i kommunen er rapporterande eining. Nokre kommunar leverte ufullstendig statistikk i 2009. Alle fag- og forskningsbiblioteka som er registrerte hos ABM-utvikling får statistikkskjema, og i 2009 var svarprosenten nær 100 (323 bibliotekeiningar).

Delar av folkebibliotekstatistikken blir publiserte på SSB sine Internetsider gjennom KOSTRA, førebelse tal 15. mars og endelege tal 15. juni. Skolebibliotekstatistikken omfattar bibliotek ved offentlege og private (offentleg godkjende) vidaregåande skolar og bibliotek i grunnskolen. Dei 372 skolane som inngår i datagrunnlaget femner om lag alle offentlege skolar som har bibliotek, i tillegg til nokre privatskolar (ABM-skrift #67). Av skolane i datagrunnlaget var det 24 som ikkje leverte tal på elevar. For desse er elevtal frå statistikken for 2008 nytta.

Statistikken for bibliotek i grunnskolen for 2009 omfattar 2 288 skolebibliotek, om lag 83,5 prosent av grunnskolane, mot 86 prosent i 2008. Skilnader i datagrunnlaget kan gjere det vanskeleg å samanlikne statistikken over år. Ein skal òg vere merksam på at statistikken som er levert frå skolebiblioteka, kan vere mangefull (ABM-skrift # 67).

Fag- og forskingsbibliotek blir publisert i SSB – <http://www.ssb.no/emner/07/01/40/ffbibl/> omkring vike 20. Fullstendig statistikk for folkebiblioteka, skolebiblioteka og fag- og forskingsbiblioteka blir publisert av ABM-utvikling – Statens senter for arkiv, bibliotek og museum (for 2009, ABM-skrift#67, eller <http://www.abm-utvikling.no/>)

9.2.2. Datakjelder og datainnsamling

Statistikken for folkebibliotek blir utarbeidd på grunnlag av skjema som folkebiblioteka leverer til ABM-utvikling. Frå 2000 blei skjema elektronisk innleverte til ABM-utvikling. Skjema for statistikken til fag- og forskingsbiblioteka blir òg innrapporterte elektronisk. Mens det er ABM-utvikling som i det store og heile handsamar og kvalitetssikrar folkebibliotekstatistikken, er SSB engasjert i dette arbeidet når det gjeld statistikken for fag- og forskingsbiblioteka. SSB får ei elektronisk fil frå ABM-utvikling og går gjennom kvaliteten ein gong til før data blir publiserte.

9.2.3. Omgrep og definisjonar

Besøk

- *Folkebibliotekstatistikken* – Eit bibliotekbesøk vil seie at ein person går inn i lokala til folkebiblioteket for å nytte tilbodet til biblioteket. Rutinane til folkebiblioteka for registrering/teljing av besøk kan variere noko. Det er to måtar å telje besøk i folkebiblioteka på:
  - a) Manuell teljing to veker i året (stikkprøveteljing). Frå denne teljinga bereknar ein det årlege talet på besøk etter ein gitt formel forklart i rettleiinga.
  - b) Mekanisk/automatisk teljing. Tala kan vere noko usikre og manuell teljing kan nyttast for å korrigere eventuelle feilkjelder. Ein reknar likevel med at tala på besøk er truverdige. (KOSTRA, 2009 og rettleiing til statistikk om folkebibliotek 2009.)
- *Fag- og forskingsbibliotekstatistikken*: Talet på registrerte besøk baserer seg på teljeapparat. Kvar bibliotekineining rapporterer registrerte besøk. Dersom trafikken til biblioteket berre blir registrert på veg inn eller ut, oppgir ein det registrerte talet utan omrekningssfaktor. Det registrerte talet for trafikk både ut og inn delast på to. (Rettleiing til statistikk om fag- og forskingsbibliotek 2009.)

Utlån

- *Folkebibliotekstatistikken* – Ein tel utlån av medium frå den faste bestanden ved avdelinga og frå sirkulasjons- eller depotsamlingar. Dette inkluderer utlån til andre bibliotek ved fjernlån. I bibliotek med fotomekanisk utlånsystem eller som ikkje fører ein spesifisert utlånsstatistikk, kan spesifisering av utlån til barn/vaksne og på dei einskilde medium gjerast ved stikkprøveundersøkingar. (Rettleiing til statistikk om folkebibliotek 2009.)
- *Fag- og forskingsbibliotekstatistikken* – Lokale utlån er lån innanfor eit bibliotek under den same administrative eininga, i tillegg til lån til

enkeltpersonar eller andre institusjonar (ikkje bibliotek) utanfor denne eininga som vender seg direkte til biblioteket. Fjernlån er lån frå eit bibliotek til eit anna bibliotek under anna administrativ eining. (Rettleiing til statistikk om fag- og forskingsbibliotek 2009). I 2009 innehold posten Totale fjernlån også utsende originaldokument og kopiar til folkebibliotek.

9.3. Pliktavlevering

Pliktavlevert materiale til Nasjonalbiblioteket er regulert i eiga lov. Formålet med lov om pliktavlevering er å trygge avleveringa av dokument med allmenn tilgjengeleg informasjon til nasjonale samlingar, slik at det blir mogeleg å ta vare på desse vitnemåla om norsk kultur og samfunnsliv og gjere dei tilgjengelege som kjeldemateriale for forsking og dokumentasjon.

Noreg har hatt pliktavlevering heilt sidan 1697. Formålet med dei ulike lovpåboda har variert frå sensur via dokumentasjon av styresmaktene sitt arbeid til den kulturelle målsetjinga i dag. 1. juli 1990 tok "Lov om avleveringsplikt for allment tilgjengelege dokument av 9. juni 1989 nr. 32" til å gjelde. Denne lova avløyste den gamle pliktavleveringslova frå 1939. Alle dokumenta som er laga for spreieing ut over ein privat krins, er avleveringspliktige uavhengig av mediotype, også digitale dokument, både dokument på fysisk lagringsmedium og digitale filer (Nasjonalbiblioteket, 2009).

Småtrykk i statistikken for det pliktavleverte materialet er den typen materiale som går inn i den såkalla Småtrykksamlinga. I denne samlinga blir dokumenta grupperte etter utgivar, og dei einskilde dokumenta blir ikkje gitt ei bibliografisk forklaring – altså ein annan kategori publikasjonar enn det som blir rekna som småtrykk i Nobokstatistikken; jf. kapittel 11. 3.

9.4. Kulturbruksundersøkingane

Statistisk sentralbyrå gjennomfører kvart fjerde år ei utvalsundersøking, der folk i alderen 9-79 år blir spurde om bruken av ulike kulturtildel. Siste tilgjengelege resultat er publiserte i Norsk Kultubarometer 2008. Data i tabellen 9.14 og 9.15 er henta frå desse undersøkingane. Termen *kvartil* representerer om lag ein fjerdedel av utvalet i undersøking i kvar gruppe. Talet i kvar gruppe vil variere noko frå år til år. Kjennemerke nytt i tabellen, sjå kap. 5.2.

Referansar:

ABM-skift#57 og 67
Nasjonalbiblioteket, <http://www.nb.no>

Nyttige Internett-adresser:

ABM-utvikling – Statens senter for arkiv, bibliotek og museum: <http://www.abm-utvikling.no/>
Nasjonalbiblioteket, <http://www.nb.no>
Kulturstatistikk 2008: http://www.ssb.no/emner/07/no_kultur/
Norsk Kultubarometer 2008: <http://www.ssb.no/kultubar/>
Kultur- og mediebruk blant personar med innvandrarbakgrunn:
http://www.ssb.no/emner/07/02/rapp_200929/
Statistikk fag- og forskingsbibliotek: <http://www.ssb.no/emner/07/01/40/ffbibl/>
Undersøking om bibliotekbruk: http://www.ssb.no/emner/07/02/30/rapp_200614/

9.2. Folkebibliotek. Utlån av bøker, etter fylke. 1999-2009

	I alt	Per innbyggjar	Vaksne			Barn		
			I alt	Fag-litteratur	Skjønn-litteratur	I alt	Fag-litteratur	Skjønn-litteratur
1999	18 522 095	4,2	10 875 116	5 220 853	5 654 263	7 646 979	1 439 765	6 207 214
2001	17 898 878	4,0	10 868 812	4 987 725	5 699 087	7 212 066	1 343 978	5 868 088
2003	18 361 942	4,0	10 766 452	4 977 985	5 788 467	7 595 490	1 435 071	6 160 419
2005	17 897 958	3,9	10 065 467	4 617 521	5 447 946	7 832 491	1 394 038	6 438 453
2006	17 238 496	3,7	9 637 697	4 254 801	5 382 896	7 600 799	1 317 497	6 283 302
2007	16 954 660	3,6	9 410 966	4 059 449	5 351 517	7 543 694	1 271 162	6 272 532
2008 ¹	17 107 927	3,6	9 387 638	4 002 438	5 385 200	7 720 289	1 278 465	6 441 824
2009 ²	17 283 494	3,6	9 451 331	3 945 724	5 505 607	7 832 163	1 273 357	6 558 806
2009								
Østfold	875 580	3,3	518 362	198 933	319 429	357 218	59 317	297 901
Akershus	1 819 515	3,5	958 532	427 655	530 877	860 983	133 904	727 079
Oslo	1 721 206	3,0	963 795	466 206	497 589	757 411	122 882	634 529
Hedmark	723 508	3,8	373 122	157 211	215 911	350 386	58 148	292 238
Oppland	668 953	3,6	373 491	141 479	232 012	295 462	46 882	248 580
Buskerud	903 972	3,6	496 472	197 177	299 295	407 500	67 122	340 378
Vestfold	1 024 987	4,5	614 798	272 604	342 194	410 189	66 899	343 290
Telemark	654 386	3,9	366 170	142 606	223 564	288 216	49 406	238 810
Aust-Agder	389 618	3,6	210 134	78 475	131 659	179 484	28 862	150 622
Vest-Agder	695 854	4,1	360 022	128 984	231 038	335 832	52 206	283 626
Rogaland	1 837 901	4,4	949 295	402 881	546 414	888 606	135 221	753 385
Hordaland	1 687 671	3,6	943 658	436 573	507 085	744 013	133 017	610 996
Sogn og Fjordane	347 887	3,3	180 712	60 521	120 191	167 175	28 869	138 306
Møre og Romsdal	807 978	3,3	421 500	130 691	290 809	386 478	62 417	324 061
Sør-Trøndelag	1 108 267	3,9	633 416	278 994	354 422	474 851	68 933	405 918
Nord-Trøndelag	494 018	3,8	272 714	91 619	181 095	221 304	38 359	182 945
Nordland	739 582	3,1	407 747	154 351	253 396	331 835	58 572	273 263
Troms Romsa	523 071	3,4	249 416	116 010	133 406	273 655	44 120	229 535
Finnmark Finnmark	250 674	3,5	153 074	60 653	92 421	97 600	17 838	79 762
Svalbard	8 866	4,3	4 901	2 101	2 800	3 965	383	3 582

¹To bibliotek har ikke levert statistikk for 2008. ²Tre bibliotek har ikke levert tal for utlån, eitt bibliotek har ikke utlånstal fordelt på medietyper.

Kjelde: ABM-utvikling - Statens senter for arkiv, bibliotek og museum.

9.3. Folkebibliotek. Utlån av andre medium², etter fylke. 1999-2009

	I alt	Per innbyggjar	Fonogram		Film	Andre medium ³
			Musikk	Lydbøker		
1999	4 477 201	1,0	745 571	1 015 203	2 132 970	576 455
2001	5 568 788	1,2	978 990	1 253 371	2 713 974	622 453
2003	6 465 431	1,4	1 150 141	1 494 525	3 151 803	668 962
2005	7 002 832	1,5	1 184 262	1 764 900	3 421 881	631 789
2006	6 874 530	1,5	1 070 173	1 848 534	3 415 736	540 053
2007	7 022 368	1,5	1 048 595	2 038 320	3 384 657	550 796
2008 ¹	7 438 085	1,6	1 075 837	2 146 986	3 626 035	589 227
2009 ⁴	7 878 858	1,6	1 041 721	2 188 815	4 077 536	570 786
2009						
Østfold	419 369	1,6	40 866	114 516	224 727	39 260
Akershus	929 685	1,8	108 999	306 371	466 068	48 247
Oslo	840 785	1,5	200 199	161 761	419 953	58 872
Hedmark	270 578	1,4	26 744	85 217	129 798	28 819
Oppland	242 748	1,3	15 275	85 919	124 270	17 284
Buskerud	394 189	1,6	34 009	121 387	203 186	35 607
Vestfold	458 237	2,0	48 959	134 306	249 480	25 492
Telemark	273 849	1,6	22 000	78 012	152 853	20 984
Aust-Agder	175 099	1,6	12 263	45 528	95 252	22 056
Vest-Agder	255 596	1,5	18 440	88 054	133 812	15 290
Rogaland	857 027	2,0	125 946	208 340	485 130	37 611
Hordaland	857 349	1,8	188 853	206 789	399 891	61 816
Sogn og Fjordane	125 753	1,2	10 738	38 075	64 911	12 029
Møre og Romsdal	272 884	1,1	16 381	89 162	155 009	12 332
Sør-Trøndelag	645 019	2,3	113 070	172 577	321 007	38 365
Nord-Trøndelag	174 485	1,3	12 047	62 094	88 837	11 507
Nordland	276 674	1,2	13 224	101 745	143 638	18 067
Troms Romsa	297 956	1,9	23 459	61 629	156 170	56 698
Finnmark Finnmark	103 658	1,4	10 247	26 292	57 072	10 047
Svalbard	7 918	3,8	2	1 041	6 472	403

¹To bibliotek har ikke levert statistikk for 2008. ²Ikkje registrert ved alle biblioteka. ³Notar, foto, mikroformer, multimediesett, grafikk, dias-seriar, obs. Einingar som blir utlånt sjølvstendig, reknast som eitt utlån. ⁴Tre bibliotek har ikke levert tal for utlån, eitt bibliotek har ikke utlånstal fordelt på medietyper.

Kjelde: ABM-utvikling - Statens senter for arkiv, bibliotek og museum.

9.4. Folkebibliotek. Besøk totalt og besøk per innbyggjar, etter fylke. 2005-2009

	Besøk totalt					Besøk per innbyggjar				
	2005	2006	2007	2008	2009	2005	2006	2007	2008	2009
Totalt	23 506 780	22 428 350	21 994 598	22 036 617	22 295 144	5,1	4,8	4,7	4,7	4,65
Østfold	1 056 211	997 976	986 674	978 502	859 618	4,1	3,8	3,8	3,7	3,20
Akershus	2 577 294	2 608 638	2 577 579	2 568 490	2 608 223	5,2	5,2	5,1	5,0	4,94
Oslo	2 650 000	2 487 368	2 500 600	2 500 027	2 525 629	5,0	4,6	4,6	4,5	4,39
Hedmark	927 315	807 086	815 239	785 397	905 561	4,9	4,3	4,3	4,2	4,76
Oppland	793 623	721 792	685 664	722 864	711 540	4,3	3,9	3,8	3,9	3,86
Buskerud	1 171 483	1 156 193	1 071 620	1 157 549	1 208 614	4,8	4,7	4,3	4,6	4,75
Vestfold	1 112 395	1 063 845	1 046 356	1 106 219	1 085 769	5,0	4,8	4,7	4,9	4,74
Telemark	832 785	812 262	822 188	802 838	817 976	5,0	4,9	5,0	4,8	4,88
Aust-Agder	591 913	549 925	561 573	525 671	558 768	5,7	5,3	5,4	5,0	5,20
Vest-Agder	1 061 470	906 255	938 138	918 574	953 374	6,6	5,6	5,7	5,5	5,67
Rogaland	2 297 821	2 218 656	2 101 190	2 146 644	2 163 896	5,9	5,6	5,2	5,2	5,15
Hordaland	2 537 512	2 267 725	2 166 524	2 112 299	2 216 446	5,7	5,0	4,7	4,6	4,72
Sogn og Fjordane	494 001	453 758	460 012	402 906	415 147	4,6	4,3	4,3	3,8	3,90
Møre og Romsdal	852 549	867 743	815 781	790 877	891 375	3,5	3,5	3,3	3,2	3,58
Sør-Trøndelag	1 781 365	1 671 031	1 668 135	1 608 831	1 670 173	6,5	6,1	6,0	5,7	5,82
Nord-Trøndelag	813 806	785 789	670 282	759 125	651 678	6,3	6,1	5,2	5,9	4,99
Nordland	1 008 126	924 897	914 091	861 195	899 104	4,3	3,9	3,9	3,7	3,82
Troms Romsa	548 831	759 858	844 863	970 707	889 081	3,6	5,0	5,5	6,3	5,72
Finnmark Finnmark	385 611	355 288	335 447	305 370	246 599	5,3	4,9	4,6	4,2	3,40
Svalbard	12 669	12 265	12 642	12 532	16 573	..	..	..	..	..

¹ 19 bibliotek har ikke rapportert tal på besøk. ² To bibliotek har ikke levert statistikk og 22 bibliotek mangler tal for besøk for 2008. ³ 29 bibliotek mangler tal for besøk.

Kjelde: ABM-utvikling - Statens senter for arkiv, bibliotek og museum.

9.5. Folkebibliotek. Bøker og anna materiale, etter fylke. 1999-2009

	Bibliotek i alt ¹	Bokbestand per 31.12. i alt	Aviser og tidsskrifter	Fonogram		Film	Andre medium
				Musikk	Lydbøker		
1999	1 047	20 787 772	45 232	299 443	233 172	181 733	463 046
2001	974	20 642 273	42 093	330 268	285 627	240 526	478 852
2003	892	20 488 405	40 751	371 837	359 769	309 222	451 843
2005	832	20 060 340	36 158	447 621	448 245	407 827	478 966
2006	815	19 923 195	34 866	470 286	489 429	460 442	481 253
2007	807	19 738 178	34 447	508 922	536 492	500 752	469 114
2008 ²	798	19 538 744	32 382	548 014	575 931	538 221	500 990
2009 ³	784	19 266 727	32 402	594 101	603 236	576 088	511 416
2009							
Østfold	26	803 173	1 501	24 482	29 993	26 123	20 286
Akershus	38	1 316 868	2 155	56 917	58 464	47 834	36 656
Oslo	21	1 243 828	953	46 608	26 590	34 570	49 501
Hedmark	35	976 565	1 734	25 710	26 389	21 913	44 210
Oppland	42	1 083 460	1 726	18 576	33 641	22 910	10 865
Buskerud	41	885 670	1 633	28 017	28 770	27 657	27 862
Vestfold	18	787 232	1 465	22 343	28 327	27 737	24 336
Telemark	33	933 001	1 502	26 025	21 124	25 798	20 843
Aust-Agder	24	526 398	1 880	12 417	13 960	16 780	8 851
Vest-Agder	35	811 126	1 050	15 447	23 123	20 235	12 943
Rogaland	55	1 693 653	2 799	74 979	57 782	67 868	46 590
Hordaland	60	1 556 740	3 161	70 467	53 153	50 152	71 442
Sogn og Fjordane	55	903 051	1 372	21 606	21 614	24 005	8 196
Møre og Romsdal	72	1 320 392	1 738	28 166	33 585	32 724	11 229
Sør-Trøndelag	45	927 652	1 369	38 053	45 817	34 561	28 647
Nord-Trøndelag	35	690 015	1 308	17 015	23 223	19 929	13 577
Nordland	78	1 489 103	2 341	29 789	42 490	37 230	20 235
Troms Romsa	43	711 843	1 629	19 350	20 045	21 889	23 294
Finnmark Finnmark	27	588 600	1 037	18 133	14 450	15 027	31 823
Svalbard	1	18 357	49	1	696	1 146	30

¹ inkludert hovudbibliotek. ² To bibliotek har ikke levert statistikk for 2008. ³ Fem bibliotek mangler tal for tilvekt, og tre bibliotek mangler tal for bestand.

Kjelde: ABM-utvikling - Statens senter for arkiv, bibliotek og museum.

9.6. Folkebibliotek. Bøker for vaksne og barn, etter fylke. 1999-2009

	Bøker for vaksne ¹			Bøker for barn ¹		
	I alt	Faglitteratur	Skjønnlitteratur	I alt	Faglitteratur	Skjønnlitteratur
1999	14 892 045	6 815 455	8 076 590	5 895 727	1 210 673	4 685 054
2001	14 694 512	6 849 363	7 845 149	5 947 761	1 248 998	4 698 763
2003	14 395 902	6 697 422	7 698 480	6 092 503	1 317 898	4 774 605
2005	13 935 928	6 537 282	7 398 646	6 124 412	1 339 501	4 784 911
2006	13 746 458	6 416 206	7 330 252	6 176 737	1 350 669	4 826 068
2007	13 531 279	6 299 185	7 232 094	6 206 899	1 353 134	4 853 765
2008 ²	13 327 904	6 196 286	7 131 618	6 210 840	1 349 917	4 860 923
2009 ³	13 009 085	6 084 397	6 924 688	6 257 642	1 368 108	4 889 534
2009						
Østfold	553 819	266 243	287 576	249 354	58 221	191 133
Akershus	862 738	443 355	419 383	454 130	115 063	339 067
Oslo	810 946	517 791	293 155	432 882	104 074	328 808
Hedmark	693 769	330 041	363 728	282 796	65 592	217 204
Oppland	721 830	327 351	394 479	361 630	78 374	283 256
Buskerud	570 260	255 532	314 728	315 410	74 169	241 241
Vestfold	544 551	299 476	245 075	242 681	60 925	181 756
Telemark	651 210	311 928	339 282	281 791	61 883	219 908
Aust-Agder	361 845	145 412	216 433	164 553	34 507	130 046
Vest-Agder	534 761	245 795	288 966	276 365	53 772	222 593
Rogaland	1 113 356	550 737	562 619	580 297	130 569	449 728
Hordaland	1 033 691	512 313	521 378	523 049	117 480	405 569
Sogn og Fjordane	609 345	208 918	400 427	293 706	55 500	238 206
Møre og Romsdal	898 885	351 497	547 388	421 507	80 804	340 703
Sør-Trøndelag	637 077	265 794	371 283	290 575	55 467	235 108
Nord-Trøndelag	470 758	200 103	270 655	219 257	43 863	175 394
Nordland	1 046 740	450 190	596 550	442 363	88 265	354 098
Troms Romsa	467 591	211 238	256 353	244 252	49 840	194 412
Finnmark Finnmark	414 094	184 946	229 148	174 506	38 277	136 229
Svalbard	11 819	5 737	6 082	6 538	1 463	5 075

¹Nokre bibliotek skil ikkje mellom bøker for vaksne og bøker for barn, og heller ikkje mellom faglitteratur og skjønnlitteratur. ²To bibliotek har ikkje levert statistikk for 2008. ³Fem bibliotek manglar tal for tilvekst, og tre bibliotek manglar tal for bestand.

Kjelde: ABM-utvikling - Statens senter for arkiv, bibliotek og museum.

9.7. Folkebibliotek. Driftsutgifter, etter fylke. 1999-2009

	Driftsutgifter i alt sosiale utgifter	Lønn og driftsutgifter	Andre driftsutgifter	Utgifter til bøker, aviser og anna materiell	Driftsutgifter per innbyggjar
	1 000 kroner			I alt	Kroner
1999	899 477	548 115	216 408	134 956	8 073
2001	992 733	610 248	246 394	136 091	9 211
2003	1 064 708	669 868	260 851	133 989	12 332
2005	1 099 484	688 654	276 949	133 880	13 926
2006	1 136 984	720 734	276 679	139 571	16 048
2007	1 179 656	765 755	269 054	144 847	17 204
2008 ²	1 270 501	834 455	293 158	142 888	16 883
2009 ⁴	1 318 694	875 842	300 194	142 658	16 559
2009					
Østfold	63 153	44 917	11 454	6 782	726
Akershus	140 680	93 238	33 747	13 695	777
Oslo	149 669	102 617	38 303	8 749	1 456
Hedmark	52 076	34 178	12 109	5 789	439
Oppland	50 247	30 994	12 246	7 007	678
Buskerud	72 425	48 411	17 657	6 357	618
Vestfold	62 966	46 951	9 511	6 504	544
Telemark	50 411	36 591	8 101	5 719	472
Aust-Agder	31 070	22 438	5 300	3 332	386
Vest-Agder	50 458	33 626	11 241	5 591	728
Rogaland	122 008	80 563	24 709	16 736	3 279
Hordaland	126 102	82 335	29 498	14 269	779
Sogn og Fjordane	34 937	23 132	7 442	4 363	436
Møre og Romsdal	61 197	40 653	12 317	8 227	7 760
Sør-Trøndelag	77 016	40 966	27 707	8 343	6 073
Nord-Trøndelag	36 661	22 924	9 473	4 264	3 484
Nordland	62 685	41 591	12 292	8 802	7 734
Troms Romsa	39 028	28 352	5 812	4 864	4 405
Finnmark Finnmark	34 063	20 452	10 567	3 044	2 846
Svalbard	1 841	911	708	222	-
					883,0

¹231 bibliotek har levert data, resten har ført utgifter til andre medium i kategorien bøker, aviser, tidsskrifter. ²To bibliotek har ikke levert statistikk for 2008.

³218 bibliotek har levert data, resten har ført utgifter til andre medium i kategorien bøker, aviser, tidsskrifter. ⁴Tre bibliotek har ikke levert rekneskapstal (statistikk) for 2009. ⁵216 bibliotek har levert data, resten har ført utgifter til andre medium i kategorien bøker, aviser, tidsskrifter.

Kjelde: ABM-utvikling - Statens senter for arkiv, bibliotek og museum.

9.8. Fylkesbibliotek. Utlån og rekneskap. 2000-2009

	Utlån			Rekneskap	
	Samla utlån (fjernlån og direkte utlån)	Fjernlån frå eigne og primærbiblioteka sine samlingar	Utlån frå mobile einingar	Brutto driftsutgifter	Løyvingar til bøker og anna materiell
					1 000 kroner
2000	824 147	224 560	432 009	95 884	11 667
2001	808 578	220 743	430 857	101 510	12 335
2002	823 574	220 124	449 789	104 001	11 274
2003 ¹	821 513	208 193	471 764	112 094	10 391
2004 ²	755 857	200 326	427 073	113 264	10 167
2005	707 471	195 042	366 328	111 429	9 823
2006 ^{3,4}	651 419	176 082	348 016	105 383	9 924
2007	638 897	175 932	343 484	121 793	10 456
2008	633 249	188 822	342 137	119 501	9 197
2009	603 752	177 549	305 305	126 918	8 988
2009					
Østfold	6 243	-	-	8 731	313
Akershus	191 761	29 678	109 904	12 127	1 678
Hedmark	13 799	13 799	-	4 805	202
Oppland	27 303	7 098	19 851	6 006	227
Buskerud	28 552	9 298	19 254	6 484	490
Vestfold	42 413	14	42 399	12 123	421
Telemark	23 101	11 991	-	5 347	311
Aust-Agder	23 457	5 787	-	4 373	234
Vest-Agder	-	-	-	2 200	-
Rogaland	-	-	-	3 956	-
Hordaland	46 702	15 552	29 748	6 227	325
Sogn og Fjordane	31 834	3 101	24 447	6 023	492
Møre og Romsdal	26 003	8 326	14 465	6 421	440
Sør-Trøndelag	61 523	12 725	33 960	6 276	668
Nord-Trøndelag	15 512	10 911	-	5 941	349
Nordland	45 171	31 105	11 277	14 138	1 546
Troms Romsa	4 809	3 910	-	7 242	830
Finnmark Finnmark	15 569	14 254	-	8 498	464

¹ Utlånstal for Rogaland er ikkje med i totaltala. ² Rogaland har sett bort utlånsverksemda til Stavanger bibliotek. ³ Eitt bibliotek har ikkje levert tal. ⁴ Nokre fylkesbibliotek har heilt eller delvis sett bort utlån/ fjernlån til eit folkebibliotek.

Kjelde: ABM-utvikling - Statens senter for arkiv, bibliotek og museum.

9.9. Skolebibliotek. Grunnskolar. Bokmengd og utlån, etter fylke. 1999-2009

	Bokmengd		Utlån	
	I alt	Per elev	I alt	Per elev
1999	8 312 307	15,0	4 617 603	8,3
2001	8 387 702	15,6	4 643 988	8,6
2002	8 690 591	15,1	4 846 570	8,4
2004	8 997 164	17,3	5 593 048	10,7
2005	8 864 430	16,7	5 803 073	10,9
2006	9 497 960	17,5	6 001 151	11,0
2007 ¹	9 459 703	18,8	6 353 974	12,6
2008 ²	9 918 321	19,4	6 522 281	12,8
2009 ³	10 030 268	20,2	6 452 717	13,0
2009				
Østfold	467 821	15,2	339 748	11,0
Akershus	1 205 853	19,4	1 024 703	16,4
Oslo	578 554	13,8	567 043	13,6
Hedmark	403 435	21,7	250 847	13,5
Oppland	445 216	24,2	238 401	13,0
Buskerud	387 022	18,0	267 487	12,5
Vestfold	526 210	20,3	322 658	12,4
Telemark	290 022	18,5	136 764	8,7
Aust-Agder	223 908	16,5	198 485	14,6
Vest-Agder	535 189	24,1	434 581	19,5
Rogaland	1 118 633	22,6	746 353	15,0
Hordaland	1 083 459	19,9	697 504	12,8
Sogn og Fjordane	234 388	26,3	92 202	10,4
Møre og Romsdal	546 008	19,1	231 371	8,1
Sør-Trøndelag	648 115	22,9	395 463	14,0
Nord-Trøndelag	280 890	18,7	121 538	8,1
Nordland	427 471	21,8	161 005	8,2
Troms Romsa	460 812	32,7	156 288	11,1
Finnmark Finnmark	167 262	21,7	70 276	9,1

¹ Datagrunnlaget omfattar dei skolebiblioteka som leverte statistikk. Etter ei oversikt frå ABM-utvikling leverte om lag 83 prosent av skolebiblioteka statistikk i 2007. 138 av skolebiblioteka i datagrunnlaget leverte ikkje tal på elevar, og med nokre få unntak er det for desse henta elevtal frå Grunnskolens informasjonssystem (GSI). ² Om lag 86 prosent av 3095 grunnskolar har levert statistikk og 197 skolar opplyste at dei ikkje har hatt eige skolebibliotek i rapporteringsåret. Datagrunnlaget femner dei skolebiblioteka som leverte tilstrekkeleg med tal til å kome med i datagrunnlaget, om lag 84 prosent av skolebiblioteka. Av desse leverte 122 skolar ikkje tal på elevar. Tal frå Grunnskolenes statistikkinnrapportering (GSI) er, med nokre få unntak, brukt for desse skolane. ³ Tabellen femner skolebiblioteka som leverte data. Av dei skolane som leverte data var det 111 som ikkje leverte tal på elevar. Tal frå Grunnskolenes statistikkinnrapportering (GSI) er, med tre unntak, brukt for desse skolane.

Kjelde: ABM-utvikling - Statens senter for arkiv, bibliotek og museum.

9.10. Skolebibliotek. Vidaregåande skolar. Bokmengd og utlån, etter fylke. 1999-2009

	Bokmengd		Utlån			
	I alt	Per elev	I alt	Utlån bøker	Utlån AV-medium	Per elev
1999	2 193 001	13,7	655 217	615 342	42 125	4,1
2001	2 302 735	14,7	724 526	661 115	63 411	4,6
2002	2 447 234	15,3	723 673	650 895	72 778	4,5
2004	2 624 550	16,2	787 369	651 439	135 930	4,9
2005	2 653 179	16,1	794 472	641 155	151 317	4,8
2006	2 795 873	16,3	830 898	662 028	168 870	4,8
2007 ¹	2 931 060	16,5	929 734	688 762	240 972	5,2
2008 ²	2 955 550	16,7	980 813	708 553	272 260	5,6
2009 ³	3 169 403	17,5	1 120 715	765 853	354 862	6,2
2009						
Østfold	132 944	12,8	74 222	35 010	39 212	7,1
Akershus	383 350	18,3	126 832	89 706	37 126	6,1
Oslo	163 493	10,8	86 500	59 279	27 221	5,7
Hedmark	130 546	17,5	31 271	23 025	8 246	4,2
Oppland	112 828	15,7	36 917	24 397	12 520	5,1
Buskerud	170 187	18,5	68 600	44 451	24 149	7,5
Vestfold	121 963	15,9	59 930	39 130	20 800	7,8
Telemark	116 564	16,4	57 668	25 131	32 537	8,1
Aust-Agder	65 899	17,6	15 924	13 727	2 197	4,3
Vest-Agder	108 605	15,4	46 328	25 361	20 967	6,6
Rogaland	273 680	15,8	79 524	65 622	13 902	4,6
Hordaland	221 805	12,3	29 815	18 125	11 690	1,7
Sogn og Fjordane	84 949	19,0	19 309	15 245	4 064	4,3
Møre og Romsdal	164 033	18,5	28 170	22 319	5 851	3,2
Sør-Trøndelag	187 816	16,6	68 058	36 507	31 551	6,0
Nord-Trøndelag	96 229	15,9	43 269	30 614	12 655	7,1
Nordland	325 461	32,8	160 471	128 604	31 867	16,2
Troms Romsa	193 243	29,2	64 892	51 131	13 761	9,8
Finnmark Finnmark	115 808	37,8	23 015	18 469	4 546	7,5

¹415 av 480 skolar svarte på statistikken, det vil seie ein svarprosent på om lag 86,5 prosent. Av dei 415 var det 27 skolar som svarte at dei ikkje hadde skolebibliotek i rapporteringsåret. Datagrunnlaget femner dei skolane som leverte statistikk. Av skolane i datagrunnlaget var det 61 som ikkje leverte tal på elevar. For desse er, med nokre få unntak, elevtal frå statistikken for 2006 nytta. ²425 av 464 skolar svarte på statistikken, noko som tilsvarer ein svarprosent på om lag 91,5 prosent. Av desse opplyste 50 skolar at dei ikkje har eige skolebibliotek. Datagrunnlaget femner dei skolane som leverte statistikkdata og dekkjer minst 89 prosent av skolebiblioteka. 27 av skolane leverte ikkje tal på elevar. For desse er, med få unntak, elevtal frå statistikken for 2007 nytta. ³Om lag alle skolebiblioteka ved offentlege vidaregåande skolar har levert data. Av skolane i datagrunnlaget var det 24 som ikkje leverte tal på elevar. For desse er elevtal frå fjoråret brukt.

Kjelde: ABM-utvikling - Statens senter for arkiv, bibliotek og museum.

9.11. Fengselsbibliotek¹. Bestand og utlån. 2001-2009

	Fengselsbibliotek, i alt	Bøker og AV-medium i alt	Utlån				
			I alt	Faglitteratur	Skjønnlitteratur	AV-medium	Per innsett ²
2001	14	74 299	129 658	67 888	42 081	19 689	89,2
2002	15	76 998	136 630	66 355	50 931	19 344	86,4
2003	15	77 966	139 460	65 493	47 799	26 168	86,7
2004	15	80 466	158 573	72 985	49 477	36 111	100,1
2005	13	80 785	144 711	59 536	38 508	46 667	87,3
2006	15	88 128	141 895	61 441	34 476	45 978	77,4
2007	15	95 713	166 412	67 817	37 715	60 880	³ 92,3
2008	22	117 323	200 301	60 551	40 370	99 380	⁴ 86,4
2009	23	123 914	241 318	66 997	46 895	127 426	100,2

¹Berre bibliotek som var i drift per 1. januar, er teke med. Eitt fengsel nyttar medium som blir deponerte av folkebibliotek. ²Utlån per innsett blir rekna ut på bakgrunn av talet på innsette per 1. januar. ³Endringa i utlån per innsett er ikkje reell, då ein for 2007 berre hadde tal for oktober til desember, og såleis for låge utlånstal i 2007. ⁴Endringar i talet på innsette gav eit for høgt utlån per innsett i 2007. Nedgangen i talet på utlån per innsett er difor ikkje reell.

Kjelde: ABM-utvikling - Statens senter for arkiv, bibliotek og museum.

9.12. Fag- og forskningsbibliotek. Hovudtabell. 2009

	I alt	Nasjonalbiblioteket	Bibliotek ved universitet og høgskolar ^{1,2}	Bibliotek ved helseinstitusjonar	Andre offentlege spesialbibliotek	Andre private spesialbibliotek
Bibliotek i alt³	323	1	153	42	109	18
Samlingar						
Fysiske einingar	32 691 021	9 346 631	17 133 372	343 335	3 907 385	1 960 298
Bøker og periodika, tal på bind i alt	20 542 116	3 116 781	13 402 720	340 677	3 196 421	485 517
Av dette						
På opne hyller	3 821 027	20 155	2 513 739	181 438	816 719	288 976
Brutto tilvekst	437 392	128 404	226 377	15 135	58 040	9 436
Manuskript	227 012	104 591	52 585	1	18 348	51 487
Mikroformer	1 257 113	291 843	403 011	-	529 435	32 824
Musikalier	251 537	74 257	167 322	3	9 935	20
AV-dokument	1 166 449	973 736	177 939	2 380	9 250	3 144
Grafisk og kartografisk materiale	4 540 989	2 358 264	742 011	21	57 887	1 382 806
Patent	2 159 954	-	2 154 954	-	5 000	-
Elektroniske dokument	33 012	2 386	22 167	104	4 475	3 880
Anna bibliotekmateriale	2 512 839	2 424 773	10 663	149	76 634	620
Digitale dokument						
Digitale dokument	1 460 155 742	1 458 637 107	1 438 663	39 225	31 209	9 538
Databasar						
Databasar	4 795	253	2 716	177	1 504	145
Løpende periodikatitlar						
Tidsskrifter, trykte	88 381	11 962	34 075	3 307	17 394	21 643
Tidsskrifter, elektroniske	517 190	-	366 856	61 802	87 801	731
Aviser trykte	2 289	254	1 158	48	748	81
Aviser elektroniske	1 839	-	1 655	5	176	3
Utlån						
Effektuerte utlån, lokale lån	3 979 670	70 162	3 653 330	58 980	152 303	44 895
Effektuerte utlån, fjernlån	618 927	189 823	405 505	4 667	17 051	1 881
Av dette						
Innanlandske	600 454	188 960	388 994	4 383	16 371	1 746
Utanlandske	18 473	863	16 511	284	680	135
Innlån						
Utsende tingigar	280 574	4 648	220 129	20 756	30 850	4 191
Innlån i alt, fysiske einingar	279 421	3 867	201 393	28 636	39 207	6 318
Av dette						
Innanlandske	219 767	2 791	172 767	18 326	22 829	3 054
Utanlandske	59 654	1 076	28 626	10 310	16 378	3 264
Personale						
Talet på tilsette i alt	1 796	399	1 045	74	229	49
Av dette						
Bibliotekfagleg stilling	1 173	178	728	62	182	23
Anna stilling	623	221	317	12	47	26
Utførte årsverk i alt	1 568,4	371,9	906,9	60,8	189,6	39,2
Av dette						
Bibliotekfagleg stilling	1 028,3	123,2	669,0	53,9	162,1	20,2
Anna stilling	540,1	248,7	237,9	6,9	27,5	19,1
Økonomi						
Utgifter, i alt (i 1 000 kr)	1 520 597	361 390	965 107	46 836	116 520	30 744
Av dette						
Innkjøp av materiale til samlingane	399 461	10 258	305 058	23 997	53 135	7 013
Inntekter frå tenesteytingar i alt.	48 254	11 700	24 226	502	1 602	10 224

¹ Medrekna bibliotek ved universitet, vitskapelege høgskolar og andre høgskolar. ² Frå 01.01.2009 er Høgskolen i Tromsø Biblioteket fusjonert med Universitetsbiblioteket i Tromsø. ³ Instituttbiblioteka ved UMB er ikkje rekna som eigne einingar, då desse berre delvis er med i statistikken.

Kjelde: ABM-Utvikling- Statens senter for arkiv, bibliotek og museum.

9.13. Fag- og forskingsbibliotek. Besøk, låntakarar og brukarplassar/leseplassar. 2009

	I alt	Nasjonal- biblioteket	Bibliotek ved universitet og høgskolar ¹	Bibliotek ved helse- institusjonar	Andre offentlege spesial- bibliotek	Andre private spesial- bibliotek
Einingar i alt	323	1	153	42	109	18
Talet på registrerte besøk i biblioteket	7 733 265	162 033	7 473 072	42 205	47 985	7 970
Talet på aktive låntakarar	199 003	3 793	171 373	5 587	13 357	4 893
Talet på brukarplassar/leseplassar per 31. desember	15 480	136	13 884	296	790	374

¹ Tal medrekna bibliotek ved universitet, vitskapelege høgskolar og andre høgskolar.

Kjelde: ABM-Utvikling -Statens senter for arkiv, bibliotek og museum.

**9.14. Personar som har vore på folkebibliotek, og talet på besøk i gjennomsnitt dei siste 12 månadene, etter kjønn, alder,
utdanning, hushaldsinntekt, yrkesstatus og landsdel. 1997- 2008**

	Prosent				Besøk i gjennomsnitt			
	1997	2000	2004	2008	1997	2000	2004	2008
Alle personar	52	52	54	51	5,0	5,0	6,0	5,5
Kjønn								
Menn	46	46	47	45	4,2	3,8	4,8	4,3
Kvinner	58	59	61	58	5,8	6,2	7,2	6,7
Alder								
9-15 år	73	72	77	67	7,6	7,4	9,5	10,6
16-24 "	63	68	62	54	6,7	7,2	7,7	6,1
25-44 "	54	50	52	54	4,6	4,4	6,2	4,2
45-66 "	44	45	48	43	4,1	3,9	4,6	4,4
67-79 "	37	35	40	47	4,2	3,9	3,3	6,0
Utdanning								
Ungdomsskole	37	43	40	35	3,6	3,4	3,9	3,6
Vidaregående skole	47	45	46	42	4,2	3,7	4,6	3,5
Universitet/høgskole, kort	63	57	65	60	5,5	7,1	7,1	5,5
Universitet/høgskole, lang	68	63	62	70	7,2	6,6	7,1	5,7
Hushaldsinntekt								
1. kvartil	48	48	52	51	5,0	4,9	6,1	6,4
2. kvartil	53	52	55	50	4,4	5,5	7,0	5,3
3. kvartil	53	58	49	54	5,2	4,5	4,6	4,3
4. kvartil	56	54	57	55	5,3	4,7	5,5	4,4
Yrkesstatus (16-79 år)								
Yrkesgruppe 1-2	.	53,0	56,0	55,0	:	4,6	6,5	4,0
Yrkesgruppe 3	.	59,0	50,0	62,0	:	5,7	5,0	5,7
Yrkesgruppe 4-5	.	55,0	57,0	45,0	:	4,2	6,2	3,8
Yrkesgruppe 6-9	.	32,0	38,0	32,0	:	2,1	3,2	3,5
Elevar/studentar	.	74,0	73,0	64,0	:	9,0	9,4	6,6
Trygd/pensionistar	.	40,0	43,0	43,0	:	4,7	3,9	3,4
Heimearbeidande	.	37,0	44,0	:	:	3,2	12,9	:
Landsdel								
Oslo/Akershus	55	46	53	50	5,2	4,2	5,3	5,6
Austlandet elles	51	52	50	53	5,3	5,4	6,1	5,3
Agder og Rogaland	53	60	57	52	5,4	6,4	6,1	6,6
Vestlandet	49	53	53	49	3,9	4,2	5,8	4,5
Trøndelag	59	58	58	56	5,5	5,3	7,6	7,0
Nord-Noreg	48	47	57	47	4,8	4,7	6,1	4,1

Kjelde: Norsk kultubarometer 2008, Statistisk sentralbyrå.

9.15. Personar som har nyttat ulike bibliotektilbod dei siste 12 månadene. 1997-2008. Prosent

	Folkebibliotek/ filial	Bokbuss	Allmennskole- bibliotek	Fag-, universitets-, bedriftsbibliotek	Lånt bok på bibliotek
1997	51	3	18	11	43
2000	52	2	20	11	42
2004	53	2	18	11	41
2008	52	2	20	12	36

Kjelde: Norsk kultubarometer 2008, Statistisk sentralbyrå.

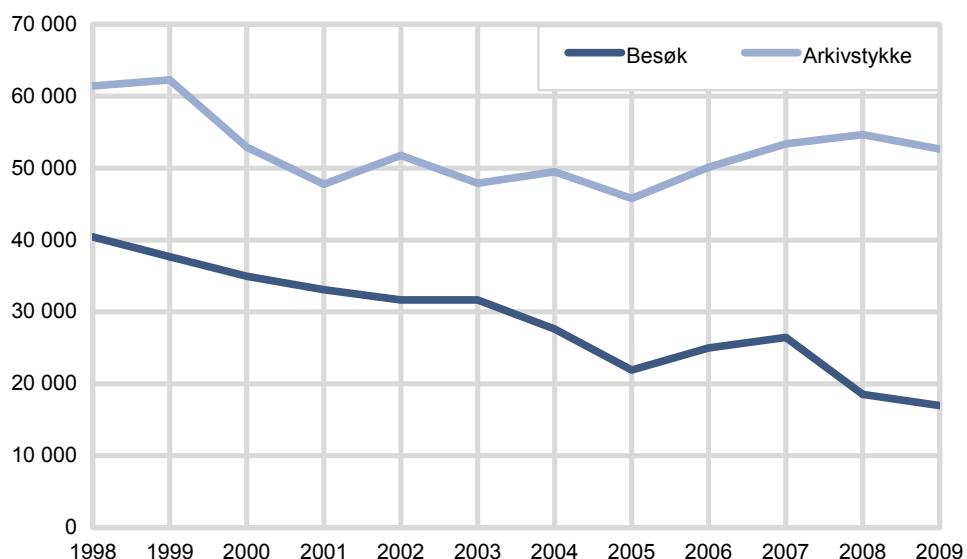
10. Arkiv

10.1. Nokre resultat

Riksarkivet og statsarkiva

Arkivverket består av Riskarkivet, åtte statsarkiv og Samisk arkiv. Nær 53 000 arkivstykke blei utleverte ved desse arkivinstitusjonane i 2009. Totalt har talet på årleg utleverte arkivstykke stigi jamt sidan 2005, men siste året har det vore ein nedgang i utleverte arkivstykke på om lag 2 000. Sjølv om det er nedgang sett under eitt, har to statsarkiv, Statsarkivet i Trondheim og Statsarkivet i Troms, hatt auke i utleverte arkivstykke. Riksarkivet og Statsarkivet i Oslo leverte ut over halvparten av arkivstykka registrerte i statistikken for 2009, med 28 300 arkivstykke. Siste året var det ein nedgang på nær 700 arkivstykke hos Riksarkivet/Statsarkivet i Oslo. Samanliknar ein med til dømes 2005, vil ein sjå at det i 2009 var 9 000 fleire utleverte arkivstykke i Riksarkivet/Statsarkivet i Oslo. Jf. tabell 10.1 og figur 10.1. Statistikken over utleverte arkivstykke viser at denne aktiviteten har stabilisert seg på godt over 50 000 dei siste åra.

Figur 10.1. Lesesalbesøk og utleverte arkivstykke på lesesalane. 1998-2009

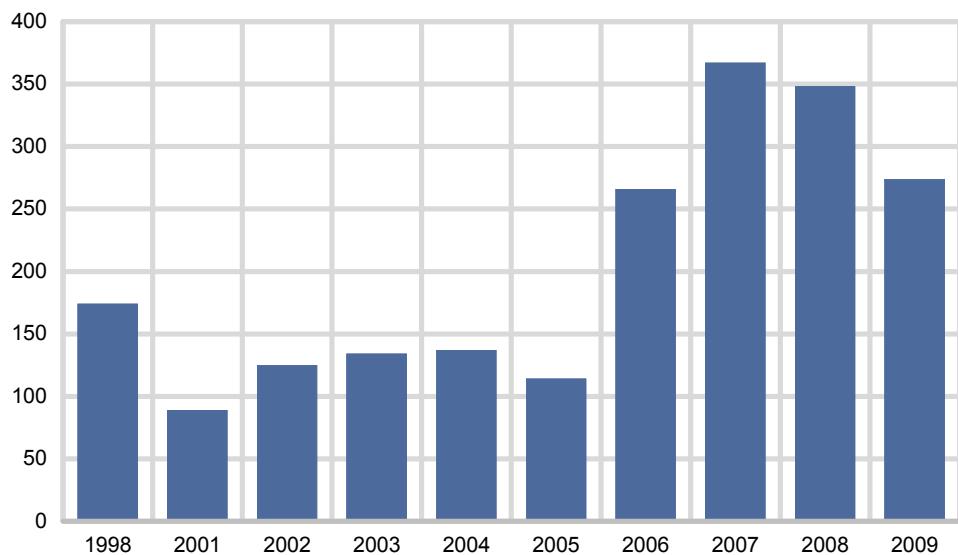
Kjelde: Riksarkivet.

17 000 lesesalbesøk ved dei statlege arkiva

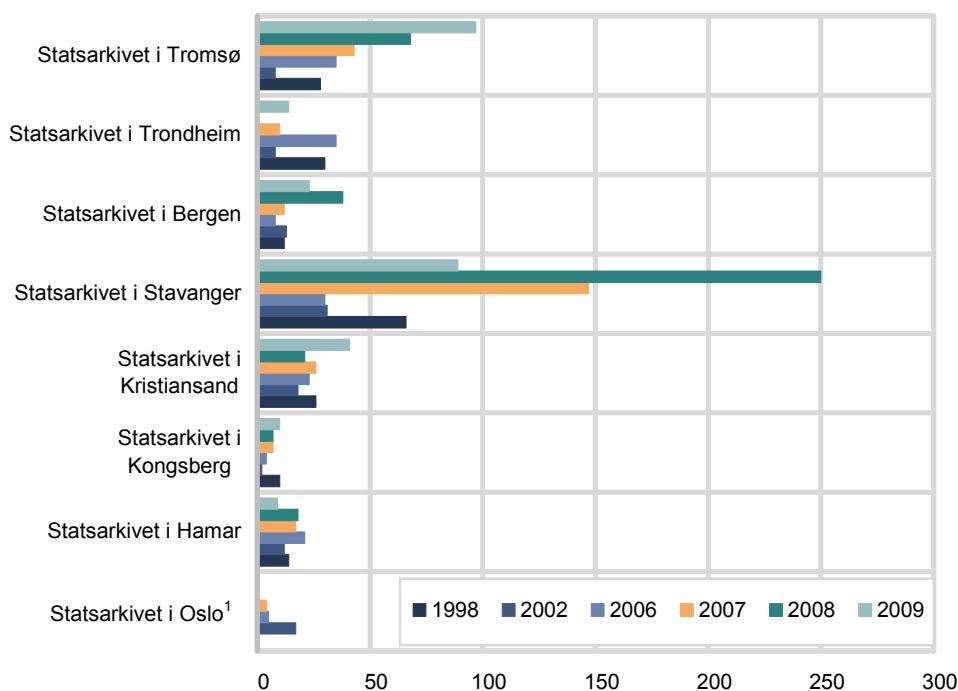
Lesesalbesøka viser også ein nedgang i tala for 2009. I 2009 blei det totalt registrert 17 000 lesesalbesøk ved Riksarkivet og statsarkiva i Noreg, ein nedgang på om lag 1 600 alle arkiva sett under eitt. To arkiv har hatt auke i besøket, Statsarkivet i Hamar og Samisk arkiv. Jf. kap. 10.2.

Utlån til arkivinstitusjonar og andre institusjonar

Statistikken fra Arkivverket syner òg korleis utlånsaktiviteten til andre arkivinstitusjonar og til ulike andre institusjonar er. Totalt blei det lånt ut 560 arkivstykke i 2009, nær 200 færre enn i 2008. Bortsett frå siste året har utlåna til andre arkivinstitusjonar auka jamt på heile 2000-talet. Nedgangen i talet på utleverte arkivstykke må ein sjå i samanheng med den aukande nedlastinga via digitalarkivet. Samla sett vil dette vise ein auke i bruken av arkivmateriale.

Figur 10.2. Riksarkivet. Utlån til andre arkivinstitusjonar og andre institusjonar. 1998-2009

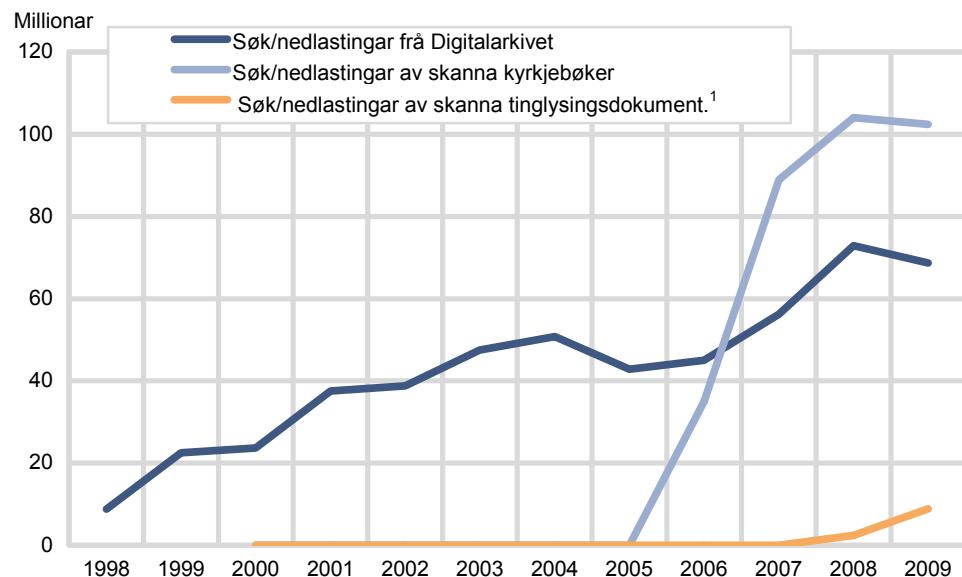
Kjelde: Riksarkivet.

Figur 10.3. Statsarkiva. Utlån til andre arkivinstitusjonar og andre institusjonar. 1998-2009¹Tala er samorganiserte med Riksarkivet.

Kjelde: Riksarkivet.

Digitalarkivet

Statistikk frå Digitalarkivet syner at aktiviteten ved denne institusjonen har vore raskt stigande. Sidan opninga av Digitalarkivet i 1998, jf. kap. 10.2, har totaltalet på søk/nedlastingar frå databasen auka frå 9 millionar til over 180 millionar sider i 2009. Frå hausten 2005 har det vore mogeleg å søkje på eller laste ned skanna kyrkjebøker. Per 31.12.2009 er det skanna over 12 000 kyrkjebøker, flest i Hordaland med drygt 850. Nedlastinga av kyrkjebøker har vore ei populær teneste, og ho har nesten tredobla seg på dei fire åra denne tenesta har vore tilgjengeleg. Nedlastinga ser ut til å ha gått ned siste året. Sjå figur 10.4 og tabellane 10.3 og 10.4.

Figur 10.4. Digitalarkivet. Søk/nedlastingar. 1998-2009. Millionar¹Starta våren 2008.

Kjelde: Digitalarkivet.

I 2008 vart det òg opna eit søkesystem for skanna tinglysingsdokument. Dette tilbodet blei nytta til om lag 2,5 millionar nedlastingar i 2008 og auka til 8,9 millionar nedlastingar i 2009. I tillegg har Digitalarkivet andre tenester som Digitalpensjonatet og ulike debattforum. Det er også mogeleg å laste ned digitale bøker. Digitalarkivet hadde i alt 481 digitale bøker ved utgangen av 2009.

Annan arkivstatistikk

Arkivstatistikken frå ABM-utvikling – Statens senter for arkiv, bibliotek og museum omfattar arkivinstitusjonar som tek vare på arkiv. Desse er både reine arkivfaglege institusjonar, museum og andre som forvaltar arkiv. Jf. kap. 10.2 om arkivstatistikk.

Arkivinstitusjonane som er med i denne oversikta, jf. tabell 10.5, oppbevarer i 2009 nær 400 000 hyllemeter med arkivmateriale. Om lag halvparten av dette arkivmaterialet er arkiv frå statlege verksemder som ligg forvert hos Arkivverket (Riksarkivet og dei åtte statsarkiva). I 2009 fekk arkivinstitusjonane samla sett avlevert 19 286 hyllemeter arkiv til bevaring. Av dette er 14 858 hyllemeter offentlege arkiv og 4 428 hyllemeter arkiv frå privat verksemder (verksemder, organisasjonar og personar).

Tabell 10.5 gir også ei oversikt over til dømes kart, teikningar, foto osb. Totalt er det registrert om lag 660 000 teikningar, litt over halvparten av desse finn ein i byarkiva (kommunale arkivinstitusjonar). Av dei nær 9 millionar fotografi er 31 prosent å finne i byarkiva. Fylkesarkiva forvaltar respektive 10 og 4 prosent av dette arkivmaterialet.

Tabell 10.6 syner bl.a. besök og handsaming av saker om innsyn og bruk av arkiv i arkivinstitusjonane, utanom museum (sjå. kap. 8). Det blei registrert nær 98 000 besök og 105 000 førespurnader om innsyn og bruk i 2009. Arkivverket, kommunale arkiv og andre arkivinstitusjonar hadde samla sett nær 33 millionar besök på institusjonane sine nettsider. Total blei det utført over 600 årsverk i arkivinstitusjonane som statistikken for 2009 omfattar.

10.2. Om statistikken - Arkivstatistikk

Kjelder

Kjelder til arkivmaterialet er materiale frå den sentrale forvaltninga som blir oppbevart i Riksarkivet, og materiale frå den regionale og lokale forvaltninga som blir tekne vare på av statsarkiva. Andre kjelder er arkivmateriale frå bedrifter,

organisasjonar og enkelpersonar. Døme på kjelder i Arkivverket er tradisjonelt arkivmateriale, tekstleg og papirbasert (til dømes protokoll eller mappe med enkeldokument), biletmateriale i form av kart, teikningar og fotografi, samling av segl og nyare arkivmateriale som lydopptak, video og andre former for multimedia (Riksarkivet).

Arkivstykke

Arkivstykke er eit samleomgrep for bind, eske, kapsel, kassett, perm eller andre einingar som inneheld arkiveringar. Arkivstykke kan bli utleverte anten som papirkopi, skanna materiale eller digitalfotografi. Det kan også utleverast avskrifter av dokument for rettslege behov.

Arkivverket

Arkivverket består av Riksarkivet, åtte statsarkiv og Samisk arkiv. Riksarkivaren er leiar både for Riksarkivet og heile Arkivverket. I Arkivverket finn ein også Digitalarkivet, som er ein felles inngang til edb-registrert arkivmateriale i Riksarkivet og statsarkiva.

Riksarkivet

Riksarkivet har ansvaret for arkiva etter den statlege sentraladministrasjonen, altså departement og direktorat mv., i tillegg til Högsterett. Desse statsinstitusjonane har plikt til å levere arkiva sine til Riksarkivet når arkivsaker er blitt 25 år og har gått ut av administrativ bruk. Riksarkivet tek også vare på viktige arkiv etter privatpersonar og etter private verksemder som bedrifter og organisasjonar. Riksarkivet blei oppretta i 1817.

Riksarkivet stiller arkivmaterialet til disposisjon for publikum på lesesalen. Riksarkivet er både eit forvaltingsorgan og ein vitskapeleg basert kulturverninstitusjon.

Statsarkiva

Statsarkiva tek vare på arkiv etter lokale og regionale statlege verksemder, og private arkiv frå bedrifter, organisasjonar og enkeltpersonar. Det finst statsarkiv i Hamar, Oslo, Kongsberg, Kristiansand, Stavanger, Bergen, Trondheim og Tromsø. Statsarkivet i Trondheim har i 2008 endra teljemåte for besøka og ein reknar at same metoden er nyutta for 2009-tala. I 2007 skilde dei ikkje på besøk til dei ulike institusjonane som var samlokaliserte. Frå 2008 tel dei ikkje lesesalbesøk, men berre aktive lånarar.

Samisk arkiv

Samisk arkiv rapporterte til Arkivverket for første gong i 2005. Riksarkivaren tok frå 1. januar 2005 over forvaltningsansvaret for Samisk arkiv. Samisk arkiv har eit spesielt ansvar for samiske privatarkiv.

Digitalarkivet

I Arkivverket finn ein også Digitalarkivet som er ein nettstad underlagd Riksarkivaren. Denne nettstaden vart etablert som eit resultat av samarbeid mellom Historisk institutt, Universitetet i Bergen og Statsarkivet i Bergen, og opna 23. januar 1998 på Internett. Trafikken har vore aukande.

Gjennom Digitalarkivet tek Riksarkivaren sikte på å gjere eit vidt spekter av historiske kjelder tilgjengelege for søk gjennom Internett. Digitalarkivet er Arkivverket sin kanal for å publisere digitalt arkivmateriale i bilet-, tekst- og databaseformat. Informasjonen som blir lagd ut for søk, skal vere kvalitetssikra (<http://www.digitalarkivet.no.2008> og <http://www.arkivverket.no>).

Annan arkivstatistikkk

Tala i tabellane 10.5 og 10.6 er henta frå den nyoppretta arkivstatistikken som ABM-utvikling – Statens senter for arkiv, bibliotek og museum for første gong publiserte i 2009. Arkivstatistikken for 2009 omfattar for fyrste gong alle arkivbevarande institusjonar. Svarprosenten var 95 prosent for 2009-statistikken . Desse institusjonane er både reine arkivfaglege institusjonar, bibliotek og museum

og andre som tek vare på arkiv. Alle opplysningene om arkivtilfang gjeld arkiv-dokument (unike dokument i offentlige og private arkiv, jf. definisjonar i Lov om arkiv) og omfattar ikkje publikasjonar som vert pliktavleverte (ABM-skrift #57 og 67, ABM-utvikling).

Arkivlova Lov av 4. desember 1992 nr. 126 om arkiv, i daglegtale kalla arkivlova, er ei generell lov for alle typar offentlege arkiv. Lova har også reglar for bevaring av private arkiv. Ho tok til å gjelde frå 1. januar 1999. Arkivlova har som formål å sikre arkiv som har stor verdi for kultur og forsking eller som inneheld rettsleg eller viktig forvaltningsmessig dokumentasjon, slik at desse kan bli tekne vare på og gjorde tilgjengelege for ettertida. (Lov om arkiv, §1).

Referanse:

Arkivverket: <http://www.arkivverket.no>

Årsrapport for Digitalarkivet for 2009

Digitalarkivet: <http://www.digitalarkivet.no.2009>

ABM-skrift #57 og 67, ABM-utvikling – Statens senter for arkiv, bibliotek og museum: <http://www.abm-utvikling.no/>

10.1. Lesesalbesøk og utleverte arkivstykke¹ på lesesalen. 2002-2009

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
	Besøk stykke	Arkiv- stykke	Besøk stykke	Arkiv- stykke	Besøk stykke	Arkiv- stykke	Besøk stykke	Arkiv- stykke
I alt	31 663	51 778	31 678	47 881	27 624	49 489	21 927	45 779
Riksarkivet og								
Statsarkivet i Oslo	12 921	24 432	13 351	21 531	9 107	22 395	4 451	19 291
Statsarkivet i Hamar	2 686	2 515	2 477	2 402	2 510	2 593	2 476	2 643
Statsarkivet i Kongsberg	2 061	3 444	1 834	3 242	1 991	3 795	2 141	3 509
Statsarkivet i Kristiansand	1 923	3 869	1 958	4 283	1 958	4 283	1 767	3 359
Statsarkivet i Stavanger	2 665	1 623	2 528	1 342	2 528	1 342	2 650	2 800
Statsarkivet i Bergen	3 161	3 464	3 201	4 232	3 201	4 232	2 599	3 592
Statsarkivet i Trondheim	4 291	8 885	4 599	8 627	4 599	8 627	4 218	8 184
Statsarkivet i Tromsø	1 955	3 546	1 730	2 222	1 730	2 222	1 575	2 276
Samisk arkiv	..	..	..	..	..	..	50	125
							35	159
							25	137
							26	200
							28	146

¹ Arkivstykke er eit samanfattande omgrep for bind, kapsel, kassett, perm eller andre einingar som inneheld arkiveiningar.

Kjelde: Riksarkivet.

10.2. Utlån til andre arkivinstitusjonar og andre institusjonar. 2001-2009

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
I alt	229	257	244	255	270	408	633	750	557
Riksarkivet	89	125	134	137	114	266	367	348	274
Statsarkivet i Oslo	31	17	4	8	6	5	4	1	-
Statsarkivet i Hamar	12	12	12	11	23	21	17	18	9
Statsarkivet i Kongsberg	9	2	3	8	3	4	7	7	10
Statsarkivet i Kristiansand	18	18	22	22	12	23	26	21	41
Statsarkivet i Stavanger	40	31	35	35	32	30	147	250	89
Statsarkivet i Bergen	17	13	9	9	14	8	12	38	23
Statsarkivet i Trondheim	7	31	11	11	21	16	10	-	14
Statsarkivet i Tromsø	6	8	14	14	45	35	43	68	97

¹ Tala er samorganiserte med Riksarkivet.

Kjelde: Riksarkivet.

10.3. Digitalarkivet. Talet på søk/nedlastingar. 1998-2009. Millionar

	Totalt tal på nedlasta sider frå databasar og skanna kjelder	Talet på søk (nedlastingar) frå Digitalarkivet	Søk av skanna kyrkjebøker.Talet på nedlasta sider	Søk av skanna tinglysingssdokument. Talet på nedlasta sider ¹
1998	8,8	8,8	..	..
1999	22,5	22,5	..	..
2000	23,7	23,7	..	..
2001	37,5	37,5	..	..
2002	38,8	38,8	..	..
2003	47,5	47,5	..	..
2004	50,8	50,8	..	..
2005	42,8	42,8	..	..
2006	80,0	45,0	35,0	..
2007	145,1	56,2	88,9	..
2008	179,3	72,9	104,0	2,4
2009	180,5	68,7	102,4	8,9

¹ Starta våren 2008.

Kjelde: Digitalarkivet.

10.4. Digitalarkivet. Talet på skanna kyrkjebøker, etter fylke. Totalt per 31.12

	Talet på scanna kyrkjebøker	
	2008	2009
Totalt	11 938	12 108
Østfold	601	651
Akershus	568	593
Oslo	731	775
Hedmark	636	636
Oppland	594	594
Buskerud	700	700
Vestfold	561	561
Telemark	620	619
Aust-Agder	500	500
Vest-Agder	520	522
Rogaland	780	784
Hordaland	855	855
Bergen	444	491
Sogn og Fjordane	590	590
Møre og Romsdal	663	660
Sør-Trøndelag	709	709
Nord-Trøndelag	439	439
Nordland	778	777
Troms Romsa	403	405
Finnmark Finnmark	216	217
Utanland	30	30

Kjelde: Digitalarkivet.

10.5. Arkivbestand i arkivinstitusjonar og museum. 2008-2009

	Arkiv-institusjonar i alt	Papirbasert bestand i hyllemeter	Tilvekst arkiv	Kart	Teikningar	Foto	Film/video-opptak ¹	Lydfestinger ¹
2008	130	374 179	13 261	333 283	672 187	8 206 428	18 841	159 500
Arkivinstitusjonar	42	347 582	12 798	300 620	396 595	8 206 428	18 841	159 500
Museum ²	88	26 597	463	32 663	275 592	..	..	..
2009	135	392 620	19 857	347 500	657 657	8 864 752	64 873	250 150
Arkivverket ³	1	215 925	9 042	172 210	..	2 750 000	28 198	8 800
Interkommunale arkivinstitusjonar(IKA)	10	30 230	3 901	4 160	4 350	513 800	169	1 072
Fylkesarkiv	5	24 625	2 778	3 090	67 365	357 844	1 153	5 738
Byarkiv	7	78 914	2 559	89 360	329 020	2 723 602	4 445	764
Spesialarkiv	14	11 732	530	440	760	1 856 187	10 227	139 527
Lokal og regionalarkiv	10	4 282	476	2 063	7 442	663 319	609	1 433
Museum ²	88	26 912	571	76 177	248 720	..	20 072	92 816

¹ Film, video og lyd blir talde i minutt eller timer. ² Tal på foto er ikke registrert i arkivstatistikkene 2008, 2009, jf. kapittel 8, tabell 8.1. ³ Riksarkivet (med Statsarkivet i Oslo og samisk arkiv) og statsarkiva. ⁴ Nokre av statsarkiva har registrert teikningane saman med karta

Kjelde: ABM-utvikling.

10.6. Arkivinstitusjonar. Besøk, formidling, årsverk og økonomital. 2009

Arkivinstitusjonar i alt	Besøk	Besøk på nettsider	Føre-spurnader frå publikum ¹	Opne arrangement	Årsverk, totalt ²	Driftsinntekter ³	Driftskostnader
——— 1 000 kroner ———							
Arkiv i alt	47	97 387	32 567 585	104 813	230	606,3	209 069
Arkivverket ⁴	1	23 485	31 650 000	31 778	59	271,0	..
Interkommunale arkivinstitusjonar(IKA)	10	41 702	448 270	2 497	35	78,0	60 788
Fylkesarkiv	5	386	104 495	34 339	19	42,1	30 611
Byarkiv	7	10 726	113 256	31 299	16	149,6	74 247
Spesialarkiv	14	3 744	206 964	3 445	10	39,3	38 821
Lokal- og regionalarkiv	10	17 344	44 600	1 455	91	26,3	4 602

¹ Skriftelege førespurnader som gjeld saker om innsyn i og bruk av arkiv. ² Inkluderer faste og mellombelte stillingar. ³ Arkivverket har ikke rapportert driftsinntekter. ⁴ Riksarkivet (med Statsarkivet i Oslo og samisk arkiv) og statsarkiva.

Kjelde: ABM-utvikling.

11. Bøker

11.1. Nokre resultat

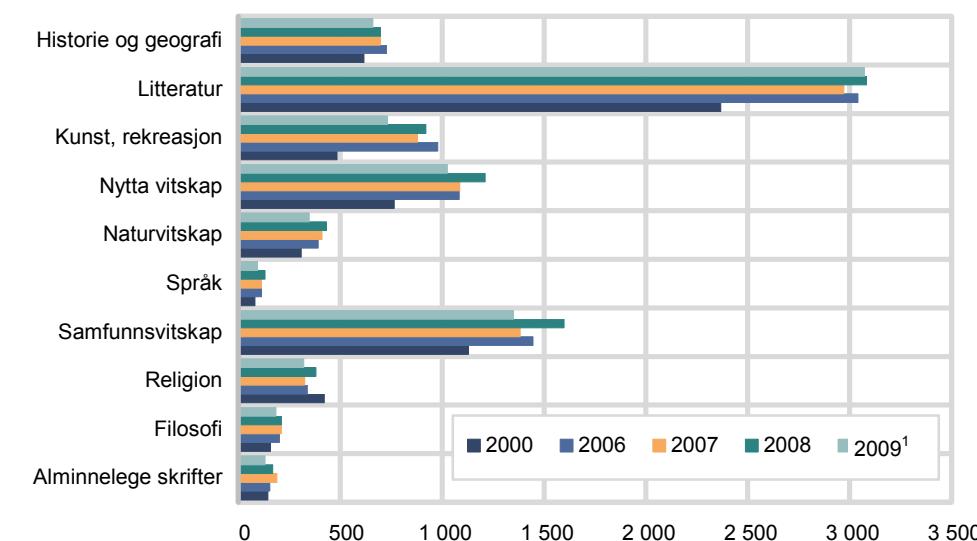
Pliktavleverte lydboktitlar og vanlege boktitlar viser nedgang

I 2009 blei det pliktavlevert 451 nye boktitlar som er lese inn på lydbok. Det er 62 færre innleverte titlar enn i 2008. Samstundes blei det innlevert over 10 500 nye boktitlar til Nasjonalbiblioteket, det er 250 færre enn i 2008. Pliktavleveringa til Nasjonalbiblioteket omfattar også anna materiale, sjå kapittel 9.

Dei 10 500 boktitlane som er pliktavleverte i 2009, omfattar både bøker og småtrykk slik det kjem fram i bokstatistikken frå base Norbok. Av dei innleverte 10 500 boktitlane, syner dei førebelse tala at om lag 6 900, eller 66 prosent, er registrerte i Nasjonalbibliografien i 2009. Til samanlikning viste dei førebelse tala i 2008 at 63 prosent var registrerte. Dei korrigerte tala for 2008 syner at 71 prosent er registrerte i Nasjonalbibliografien.

Oversikta i figur 11.1 og tabell 11.1 syner talet på titlar fordelt etter emne. Det er flest skjønnlitterære boktitlar med 3 100 registrerte titlar, 180 fleire enn året før. 78 prosent av boktitlane kom ut på bokmål, mens 5 prosent var på nynorsk. Nær 1 100 titlar, eller 16 prosent, av dei registrerte boktitlane kom ut på engelsk. Til samanlikning var delen engelske boktitlar 14 prosent i 2008.

Figur 11.1. Utgitte bøker og småtrykk, etter emne. 2000-2009¹. Talet på titlar

¹Førebelse tal.

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Av dei registrerte boktitlane i 2009 er nær 2 600 boktitlar omsette bøker. 69 prosent av titlane er omsette frå engelsk, 11 prosent frå svensk og resten frå andre språk. Jf. tabell 11.3.

Det blei pliktavlevert 451 lydboktitlar til Nasjonalbiblioteket i 2009, jf. tabell 9.1, 62 færre enn i 2008. Tabell 11.4 syner utviklinga i registreringa av andre typar utgivingar i bokstatistikken, og syner at i 2009 blei 405 av dei 451 avleverte lydboktitlane registrerte.

Dei førebelse tala for utgitt barne- og ungdomslitteratur ligg på 1 116 titlar i 2009. 458 av desse var norske titlar. 867 titlar var skjønnlitterære utgivingar i gruppa utgitt barne- og ungdomslitteratur. Tala i tabell 11.5 syner at talet på utgitt barne- og ungdomslitteratur har auka årleg på heile 2000-talet fram til 2008, då det registrerte talet viser ein svak nedgang.

Av dei nær 6 900 titlane i Nobokstatistikken, sjå over, andre avsnitt, er det i 2009 registrert 4 116 titlar med kjønnsfordeling på norske opphavskvinner –og menn, utan omsyn til språk. Ein tittel kan ha fleire opphavsmenn. Desse 4 116 titlane er registrerte med totalt 5 306 opphavsmenn. 38 prosent eller 2 022 av desse er kvinner. 347 av desse er opphavskvinner til barnebøker. Ei lita overvekt av kvinner er opphavsmenn til språklitteratur. Sjå tabell 11.1 og tabell 11.7.

11.1. Originale norske utgivingar¹ med norske opphavsmenn fordelt på kjønn. 2009

Talet på titlar i alt	4 116
Opphavsmenn i alt	5 306
Menn	3 284
Kvinner	2 022
Av dette	
Barnebøker, totalt tal titlar	456
Opphavsmenn i alt	738
Menn	391
Kvinner	347

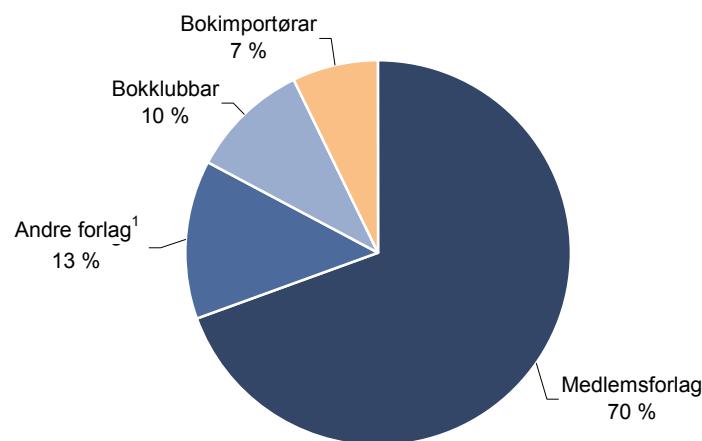
¹ Utan omsyn til språk.

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Auke i omsetninga

2009-tala frå Den norske Forleggerforening viser at den totale omsetninga av bøker var på 6,2 milliardar kroner målt i utsalsprisar. Samanlikna med 2008 er omsetninga omrent uendra siste året. Medlemsforlaga i Den norske Forleggerforening hadde ei omsetning på 4,3 milliardar kroner, ein nedgang på 0,5 prosent siste året. Bokklubbforlaga hadde ein nedgang i omsetninga på 9 prosent. Lydboksalet hadde òg nedgang, 6 prosent frå 2008-tala. Jf. figur 11.2 og tabell 11.6.

Figur 11.2 . Bokomsetning. 2009. Prosent

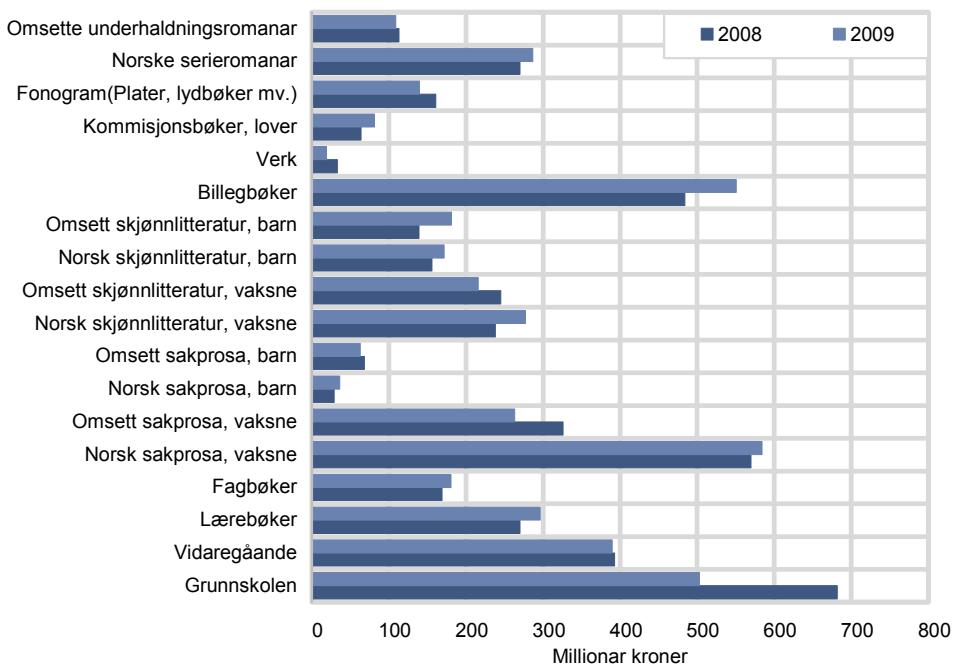

¹Endringar i medlemsmassen frå år til år påverkar tala. Tala for Andre forlag er eit estimat.

Kjelde: Den norske Forleggerforening.

Medlemsforlaga selde om lag 25 millionar bøker i 2009, ein nedgang på 2 prosent frå 2008. Over 4,6 millionar av dei selde bøkene er lærebøker (grunnskole, vidaregåande skole og lærebøker for høgare utdanning). Dette representerer ein nedgang frå 2008 på nær 800 000 bøker. 98 prosent av nedgangen er i gruppa lærebøker for grunnskolen. Ei av årsakene til denne reduksjonen er at skolereforma ”Kunnskapsløftet” nå er på hell (Bransjestatistikk 2009, Den norske Forleggerforening).

Norsk skjønnlitteratur for barn hadde ein auke på 23 prosent i talet på selde bøker, og brutto omsetninga for denne bokgruppa auka med 10 prosent samanlikna med tala for 2008. Norsk saksprosa for vaksne har også hatt ein auke både i talet på selde bøker og brutto omsetning, respektive 11 og 3 prosent. Omsett saksprosa for vaksne har hatt ei omvend utvikling med nedgang i selde bøker på 23 prosent og nedgang i omsetninga på 19 prosent.

Figur 11.3. Bruttoomsetning¹ fordelt på bokgruppe. 2008-2009. Millionar kroner

¹Bruttoomsetninga er estimert på bakgrunn av nettoomsetninga.
Kjelde: Den norske Forleggerforening.

27 prosent les bøker ein gjennomsnittsdag

Tal frå Kultur- og mediebruksundersøkinga 2009 syner at 27 prosent av befolkninga i alderen 9-79 år las ei bok på fritida ein gjennomsnittsdag. I 2008 var talet 23 prosent. I 1997 var det 17 prosent som las ei bok ein gjennomsnittsdag. Kvar nordmann brukte i gjennomsnitt 15 minutt på boklesing per dag i 2009. Det er fleire kvinner enn menn som les bøker på fritida i løpet av dagen, og det er i aldersgruppa 9-15 år at flest les bøker på fritida. Dei med høg utdanning les i større grad bøker enn dei som har låg utdanning. Derimot er det ikkje noko klart skilje i boklesing etter hushaldsinntekt. Det er særleg personar med yrke som krev høgare utdanning og pensjonistar som er dei ivrigaste boklesarane. Dei som bur i Oslo/Akershus les i noko større grad bøker på fritida enn dei som bur i andre delar av landet. Den typen bøker som flest les, er romanar. Fleire resultat frå undersøkinga finn ein i tabellane 11.10, 11.11 og 11.12.

Kulturstatistikk 2008 gir tal for kulturbruk/lesing blant personar med innvandrarbakgrunn (tabell 11.11).

11.2. Om bokstatistikken

Statistikken over bøker og småtrykk er utarbeidd for å kunne gi eit bilet av kva som er kome inn til Nasjonalbiblioteket av norske pliktavleverte dokument og kva som er registrert som tilvekst siste året.

Bokstatistikken frå Nasjonalbiblioteket syner tilvekst i base Norbok – nasjonalbibliografien for bøker. Statistikken baserer seg på det som er registrert i Norbok dei siste ti åra til og med det tidspunktet som Statistisk sentralbyrå får statistikken.

Førebelse tal

Tala frå Nasjonalbiblioteket er førebelse, då det tek tid å registrere dei utgitte titlane etter emne. Det er årsaka til at tala frå pliktavleveringa er høgare enn dei førebelse tala frå Nasjonalbiblioteket. Likevel gir dei førebelse tala eit godt bilet av fordelinga på emne og språk.

Den norske Forleggerforening

Tal på bokomsetning og tal på selde bøker er henta frå den årlege bransjestatistikken til Den norske Forleggerforening. Bransjestatistikken omfattar berre

forlag som er medlemmer av foreininga. Tala i tabellane er henta frå bransjestatistikken 2009.

Mediebruksundersøkingane

Tala som tek for seg bruk og lesevanar av bøker, er henta frå den årlege mediebruksundersøkinga til Statistisk sentralbyrå. Data i tabellane 11.10, 11.11 og 11.12 er henta frå Norsk mediebarometer 2009. Termen *kvartil* representerer ei gruppe med om lag ein fjerdedel av utvalet i undersøkinga. Talet i kvar gruppe vil variere noko frå år til år. Kjennemerke nyttar i tabellen, sjå kap. 5.2.

11.3. Omgrep

Bøker og småtrykk

Tala i statistikken som inngår i Norbokstatistikken omfattar bøker og småtrykk som er utgitt i førsteutgåver og i reviderte utgåver. I statistikken blir ein ikkje-periodisk publikasjon på minst 49 sider rekna som éi bok. Eit småtrykk er ein ikkje-periodisk publikasjon på 48 sider eller mindre. Klassifiseringa av bøker og småtrykk etter emne er gjord etter Deweys desimalsystem. Statistikken gjeld det året som bøker og småtrykk er utgitt og fell ikkje alltid saman med når bøkene er registrerte ved Nasjonalbiblioteket. Tala for åra 1998-2008 er korrigerte tal, medan tala for 2009 er førebelse (Nasjonalbiblioteket).

11.4. Feilkjelder og uvisse

Restanse

På grunn av restansar i registreringa av bøker i Norbok bakover i tid, vil ikkje alle tala stemme med kva som faktisk er utgitt. Statistikken er à jour frå 2004 til i dag, men frå 2003 og bakover er det framleis materiale som ikkje er registrert. Tala blir kontinuerleg oppdaterte.

Referanse:

Nasjonalbiblioteket

Den norske Forleggerforening, Bransjestatistikk 2009

Nyttige Internett-adresser:

Nasjonalbiblioteket: <http://www.nb.no>

Den norske Forleggerforening: <http://www.forleggerforeningen.no>

Medienorge: <http://www.medienorge.uib.no>

Norsk mediebarometer 2009: <http://www.ssb.no/medie>

Kulturstatistikk 2008: http://www.ssb.no/emner/07/nos_kultur/

Kultur- og mediebruk blant personar med innvandrarbakgrunn:
http://www.ssb.no/emner/07/02/rapp_200929/

11.2. Utgitte bøker og småtrykk. Talet på titlar, etter emne. 2000-2009

	Bøker				Småtrykk			
	I alt	Av dette første- utgåver	Utgitte på original- språket	Omsette ¹	I alt	Av dette første- utgåver	Utgitte på original- språket	Omsette ¹
2000 ²	5 593	4 697	3 889	1 704	884	827	554	330
2001	5 509	4 651	3 818	1 691	868	811	522	346
2002	5 966	4 908	4 132	1 834	898	837	538	360
2003	6 537	5 459	4 620	1 917	909	847	540	369
2004	6 248	5 134	4 243	2 005	916	850	504	412
2005	7 255	5 937	4 983	2 272	1 176	1 095	713	463
2006	7 272	6 017	4 997	2 275	1 205	1 106	699	506
2007	7 209	5 916	5 128	2 081	1 233	1 122	686	547
2008	7 615	6 313	5 576	2 039	1 220	1 170	712	508
2009 ³	6 892	5 624	4 785	2 107	1 027	982	576	451

2009

Alminnelege skrifter	122	-	109	13	8	-	-	-
Filosofi	169	-	123	46	15	-	-	-
Religion	255	-	167	86	66	-	-	-
Samfunnsvitskap	1 276	-	1 188	88	76	-	-	-
Språk	89	-	81	8	6	-	-	-
Naturvitenskap	317	-	290	27	31	-	-	-
Bruksretta vitskap	965	-	786	179	60	-	-	-
Kunst, rekreasjon	590	-	488	102	141	-	-	-
Litteratur	2 527	-	1 096	1 431	546	-	-	-
Historie og geografi	582	-	455	127	78	-	-	-

¹ Gjeld ikke omsetjingar mellom norske språk (bokmål, nynorsk, samisk m.m.). ² 2000-2008 korrigerte tal. ³ Førebels tal.

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

11.3. Utgitte bøker og småtrykk, etter utgivarspråk. 2000-2009. Talet på titlar

	2000 ¹	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009 ²
Bøker										
I alt	5 593	5 509	5 966	6 537	6 248	7 255	7 272	7 209	7 615	6 892
Bokmål	4 557	4 473	4 714	5 209	5 087	5 837	5 786	5 607	5 801	5 368
Nynorsk	397	393	405	535	325	418	420	416	431	359
Samisk	5	11	16	14	12	28	25	25	18	29
Engelsk	561	583	780	723	769	904	968	1 079	1 278	1 082
Andre språk	73	49	51	56	55	68	73	82	87	54
Småtrykk										
I alt	884	868	898	909	916	1 176	1 205	1 233	1 220	1 027
Bokmål	766	739	757	783	782	1 007	1 058	1 030	1 063	912
Nynorsk	55	66	75	56	58	74	78	101	80	70
Samisk	14	7	4	5	7	11	19	19	15	6
Engelsk	31	41	50	52	44	64	42	56	42	33
Andre språk	18	15	12	13	25	20	8	27	20	6

¹ 2000-2008 korrigerte tal. ² Førebels tal.

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

11.4. Omsette¹ bøker og småtrykk, etter originalspråk. 2000-2009. Talet på titlar

Originalspråk	2000 ²	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009 ³
Bøker										
I alt	1 704	1 691	1 834	1 917	2 005	2 272	2 275	2 081	2 039	2 107
Svensk	143	163	197	241	227	282	274	280	279	239
Dansk	68	61	101	90	95	125	116	104	76	84
Engelsk	1 227	1 230	1 236	1 309	1 343	1 468	1 451	1 303	1 304	1 474
Tysk	76	57	77	79	80	88	84	107	82	76
Fransk	48	51	61	47	55	70	81	77	69	52
Andre språk og uoppgitte	142	129	162	151	205	239	269	210	229	182
Småtrykk										
I alt	330	346	360	369	412	463	506	547	508	451
Svensk	25	39	67	82	75	65	76	86	79	52
Dansk	31	18	23	17	25	30	15	17	22	15
Engelsk	244	232	203	208	243	285	317	345	323	301
Tysk	7	4	6	11	6	32	19	18	18	21
Fransk	10	32	31	31	28	31	32	35	30	28
Andre språk og uoppgitte	13	21	30	20	35	20	47	46	36	34

¹ Gjeld ikke omsetjingar mellom bokmål, nynorsk, samisk m.m. ² 2000-2008 korrigerte tal. ³ Førebels tal.

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

11.5. Andre typar utgivingar. 2000-2009. Talet på titlar

	2000 ¹	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009 ²
I alt	199	213	225	297	303	409	377	420	484	405
Lydbøker	156	168	184	238	287	355	335	370	439	389
CD-ROM	36	42	39	37	13	20	14	20	16	5
Kombidokument	7	3	2	22	3	34	28	30	29	11

¹2000-2008 er korrigerte tal. ²Førebels tal.

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

11.6. Utgitt barne- og ungdomslitteratur. 2000-2009. Talet på titlar

	2000 ¹	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009 ²
Bøker										
I alt	833	836	915	921	961	1 185	1 245	1 302	1 259	1 116
Norske	297	324	341	359	356	487	494	477	501	458
Utanlandske	536	512	574	562	605	698	751	825	758	658
I alt	833	836	915	921	961	1 185	1 245	1 302	1 259	1 116
Skjønnlitteratur	635	618	711	710	705	899	961	1 017	984	867
Fakta	198	218	204	211	256	286	284	285	275	249

¹2000-2008 er korrigerte tal. ²Førebels tal.

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

11.7. Opphavsmenn etter emne og kjønn. 2009

	Menn	Kvinner
2009	3 284	2 022
2009		
Alminnelege skrifter	56	24
Filosofi	47	39
Religion	115	54
Samfunnsvitenskap	587	364
Språk	56	58
Naturvitenskap	240	102
Bruksretta vitskap	510	322
Kunst, rekreasjon	481	231
Litteratur	779	707
Historie og geografi	413	121

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

11.8. Den Norske Forleggerforening. Bokomsetning til utsalsprisar. 1990-2009

	I alt	Medlemsforlag	Andre forlag	Bokklubbar	Bokimportørar	Lydbøker
Mill. kr						
1990	3 062	1 970	439	469	184	-
1997	4 624	2 708	646	948	322	-
1998	4 906	2 862	655	1 039	350	-
1999	4 916	2 846	628	1 091	351	-
2000	4 682	2 639	567	1 115	361	-
2001 ¹	4 645	2 529	491	1 250	375	-
2002	4 984	² 2 787	550	1 274	373	-
2003	5 443	3 061	600	1 323	381	78
2004	5 152	3 138	407	1 149	356	102
2005	5 306	3 260	494	1 087	354	111
2006	5 828	3 696	676	959	344	153
2007	6 204	4 137	727	841	310	189
2008	6 237	4 349	864	696	328	³ 261
2009	6 229	4 326	829	631	443	245

¹Omsetningen for 2001 er korrigert med den same multiplikator som er brukt i 2002. ²Talet er korrigert for bruttoomsetning til bokklubbar. ³Fra 2008 er ikke lydbøker inkludert i totaltalet.

Kjelde: Den norske Forleggerforening.

11.9. Den Norske Forleggerforening. Omsetning og talet på selde eksemplar, etter bokgruppe. 2008-2009

Bokgruppe	Talet på selde eksemplar			Brutto omsetning ¹			Pris per eksemplar	
	2008	2009	Endring i prosent	2008	2009	Endring i prosent	2008	2009
————— 1 000 kroner —————								
I alt	25 485 119	24 942 592	-2,1	4 408 442	4 346 905	-1,4	.	.
Grunnskolen	3 543 467	2 789 412	-21,3	682 479	502 999	-26,3	193	180
Vidaregående	1 139 452	1 049 838	-7,9	392 573	389 627	-0,8	345	371
Lærebøker høgare utdanning ..	708 850	785 503	10,8	270 334	296 289	9,6	381	377
Fagbøker profesjonsmarkedet .	291 676	325 261	11,5	168 577	180 516	7,1	578	345
Norsk sakprosa, vaksne	2 714 250	3 003 712	10,7	570 013	584 090	2,5	210	194
Omsett sakprosa, vaksne	2 110 152	1 615 446	-23,4	326 208	263 118	-19,3	155	163
Norsk sakprosa, barn	217 723	219 915	1,0	28 525	36 054	26,4	131	164
Omsett sakprosa, barn	747 544	619 924	-17,1	67 925	62 555	-7,9	91	101
Norsk skjønnlitteratur, vaksne ..	1 030 276	1 043 652	1,3	237 871	276 893	16,4	231	265
Omsett skjønnlitteratur, vaksne.	1 173 453	1 045 105	-10,9	244 846	215 864	-11,8	209	207
Norsk skjønnlitteratur, barn	903 144	1 108 634	22,8	155 697	171 672	10,3	172	155
Omsett skjønnlitteratur, barn ..	1 220 602	1 349 353	10,5	138 981	181 128	30,3	114	134
Billegbøker	4 835 573	4 672 004	-3,4	483 511	550 805	13,9	100	118
Verk	47 242	71 453	51,2	32 953	18 724	-43,2	698	262
Kommisjonsbøker, lover	558 771	646 453	15,7	63 761	81 311	27,5	114	126
Fonogram (Plater, lydbøker mv.)	863 278	638 905	-26,0	161 392	139 543	-13,5	187	218
Norske serieromanar	2 384 749	2 743 568	15,0	270 247	286 703	6,1	113	105
Omsette underholdningsromanar	994 917	1 214 454	22,1	112 549	109 012	-3,1	113	90

¹ Bruttoomsetninga er estimert på bakgrunn av nettoomsetninga.

Kjelde: Den norske Forleggerforening.

11.10. Minutt brukt til boklesing i gjennomsnitt blant alle og blant leسارar, etter alder og kjønn. 2006-2009

	2006		2007		2008		2009	
	Gjennomsnitt blant alle	Gjennomsnitt blant dei som les bøker	Gjennomsnitt blant alle	Gjennomsnitt blant dei som les bøker	Gjennomsnitt blant alle	Gjennomsnitt blant dei som les bøker	Gjennomsnitt blant alle	Gjennomsnitt blant dei som les bøker
Minutt								
Menn								
9-15 år	12	50	7	:	10	44	7	33
16-24 "	10	61	7	:	8	:	10	72
25-44 "	8	48	8	50	9	52	10	54
45-66 "	9	46	10	52	10	57	10	51
67-79 "	11	:	14	62	15	61	13	57
Kvinner								
9-15 år	18	47	12	35	12	41	16	37
16-24 "	12	75	18	74	12	:	15	77
25-44 "	17	58	18	67	17	58	20	55
45-66 "	19	56	16	52	22	71	20	57
67-79 "	24	84	19	96	12	61	27	75

Kjelde: Norsk mediebarometer 2009, Statistisk sentralbyrå.

11.11. Prosentdel boklesarar og minutt brukt til lesing av bøker ein gjennomsnittsdag, etter kjønn, alder, utdanning, hushaldsinntekt, yrkesstatus og landsdel. 2000-2009

	Prosent						Minutt brukt til lesing av bøker					
	2000	2004	2006	2007	2008	2009	2000	2004	2006	2007	2008	2009
Alle personar	20	23	24	23	23	27	12	12	14	13	13	15
Menn	16	19	18	18	18	20	9	9	9	9	10	10
Kvinner	24	27	30	27	28	34	14	14	18	17	17	20
Alder												
9-15 år	18	28	31	27	27	32	7	9	15	10	11	11
16-24 "	19	16	36	18	15	16	13	10	11	12	10	12
25-44 "	19	22	23	22	24	27	11	12	13	13	13	15
45-66 "	23	25	27	24	24	28	14	13	14	13	16	15
67-79 "	20	23	22	22	22	30	13	14	18	17	13	21
Utdanning												
Ungdomsskole	10	14	20	13	12	18	6	7	12	8	8	12
Vidaregåande skole	17	19	18	19	17	22	10	10	11	11	11	12
Universitet/høgskole, kort	29	32	29	29	34	30	15	17	17	19	19	18
Universitet/høgskole, lang	31	33	34	36	35	43	20	19	16	22	21	24
Hushaldsinntekt												
1. kvartil	19	21	24	21	26	27	12	13	16	13	19	16
2. kvartil	19	23	26	24	21	26	12	12	16	14	11	14
3. kvartil	19	23	25	25	24	23	9	12	13	13	13	12
4. kvartil	27	26	26	23	30	34	13	12	12	13	14	17
Yrkesstatus (16-79 år)												
Yrkesgruppe 1-2	29	29	29	27	28	34	15	14	14	14	15	18
Yrkesgruppe 3	24	28	27	28	30	31	13	15	12	16	17	19
Yrkesgruppe 4-5	19	22	21	19	25	25	11	10	13	9	17	14
Yrkesgruppe 6-9	10	11	14	12	10	14	7	5	8	5	6	6
Elevar/studentar	19	17	20	26	16	21	14	12	15	15	12	16
Trygd/pensjonistar	21	24	25	23	21	30	15	15	18	17	13	20
Heimearbeidande	15	11	23	:	:	:	9	12	27	:	:	:
Landsdel												
Oslo/Akershus	26	27	26	29	28	30	15	13	14	19	17	19
Austlandet elles	17	22	25	21	21	24	11	11	14	11	13	14
Agder og Rogaland	19	17	21	19	23	29	11	9	13	10	12	15
Vestlandet	20	22	25	19	22	28	11	11	15	9	14	14
Trøndelag	18	30	24	23	21	26	8	14	11	15	11	13
Nord-Noreg	17	20	18	24	20	24	13	13	12	15	10	12

Kjelde: Norsk mediebarometer 2009, Statistisk sentralbyrå.

11.12. Boklesarar som har lese ulike typar bøker ein gjennomsnittsdag, etter kjønn, alder, utdanning, hushaldsinntekt og landsdel. 2000-2009. Prosent

	Boktype							
	Roman/ novelle	Biografi/ memoarar	Samfunn politikk/ kunst/ historie	Natur/ teknikk/ friluft	Religiøs litteratur	Skodespel/ dikt	Barne-/ ungdoms- litteratur	Anna
2000	59	7	8	4	3	2	..	17
2001	64	7	8	2	4	1	8	5
2002	64	3	6	3	5	1	10	8
2003	63	7	6	4	3	1	8	9
2004	54	8	7	3	4	0	11	13
2005	67	3	6	3	4	0	8	8
2006	69	6	7	3	2	0	8	4
2007	67	6	5	3	3	0	8	8
2008	64	5	6	2	1	0	10	11
2009	64	6	7	4	3	0	9	7
2009								
Kjønn								
Menn	51	6	11	8	4	1	9	10
Kvinner	72	5	5	1	2	0	9	5
Alder								
9-15 år	30	0	3	1	2	1	58	5
16-24 "	72	5	3	5	5	0	0	10
25-44 "	70	7	7	4	2	0	2	7
45-66 "	71	8	7	4	4	0	1	5
67-79 "	64	3	14	3	2	2	0	11
Utdanning								
Ungdomsskole	77	0	7	0	2	0	7	7
Vidaregående skole	68	7	9	4	4	0	0	9
Universitet/høgskole, kort	75	5	6	4	2	1	0	6
Universitet/høgskole, lang	66	11	8	6	2	0	1	6
Hushaldsinntekt								
1. kvartil	68	7	5	8	4	0	0	9
2. kvartil	66	6	8	0	4	2	5	9
3. kvartil	70	2	8	3	3	0	7	6
4. kvartil	62	6	6	4	2	0	13	6
Landsdel								
Oslo/Akershus	64	9	7	3	3	0	10	3
Austlandet elles	64	5	7	4	3	1	8	7
Agder og Rogaland	62	4	10	2	4	0	10	9
Vestlandet	66	6	5	2	2	1	10	7
Trøndelag	67	3	5	7	0	0	12	6
Nord-Noreg	65	3	8	5	3	0	3	13

Kjelde: Norsk mediebarometer 2009, Statistisk sentralbyrå.

12. Aviser, vekepresse og fagpresse

12.1. Nokre resultat

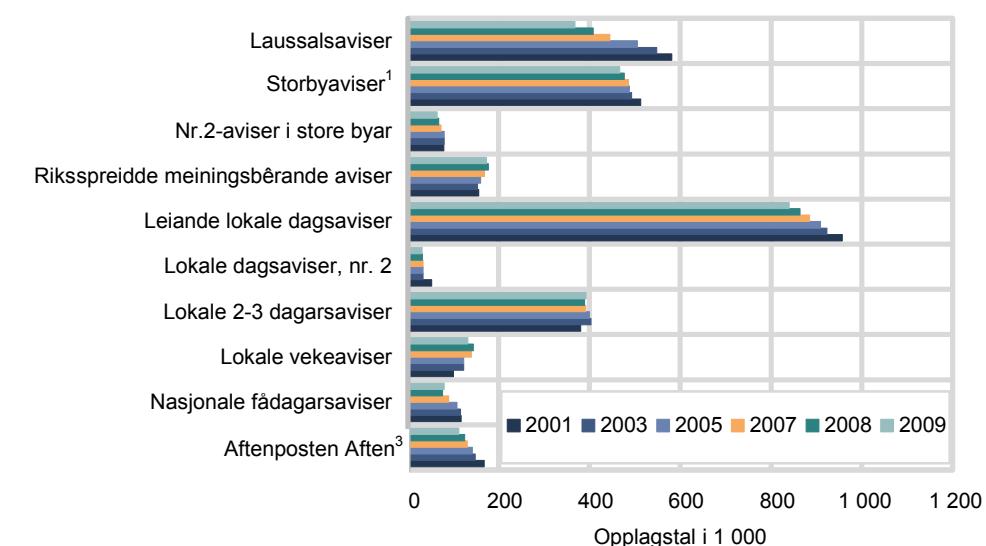
Avisene

Etter to år med 228 aviser i Noreg, gjekk talet i 2009 ned til 225 aviser. Årsaka til nedgangen er at to aviser blei lagde ned i 2009 og to aviser blei ikkje lenger rekna som avis. Ei ny lokalavis er kome til. Samla avisopplag i 2009 var rekna til 2 659 000. Dette er ein nedgang i opplaget på 104 000 eller 3,8 prosent samanlikna med 2008. På heile 2000-talet har opplagstala vore fallande.

Opplaget for laussalsavisene var 368 000 i 2009, det er ein nedgang frå 2008 på om lag 40 000 eller 10 prosent. Nedgangen i opplagstala for laussalsavisene held fram i 2009. Sidan 2002 er opplagstalet redusert med om lag 37 prosent. Det er desse avisene som har hatt den sterkeste tilbakegangen.

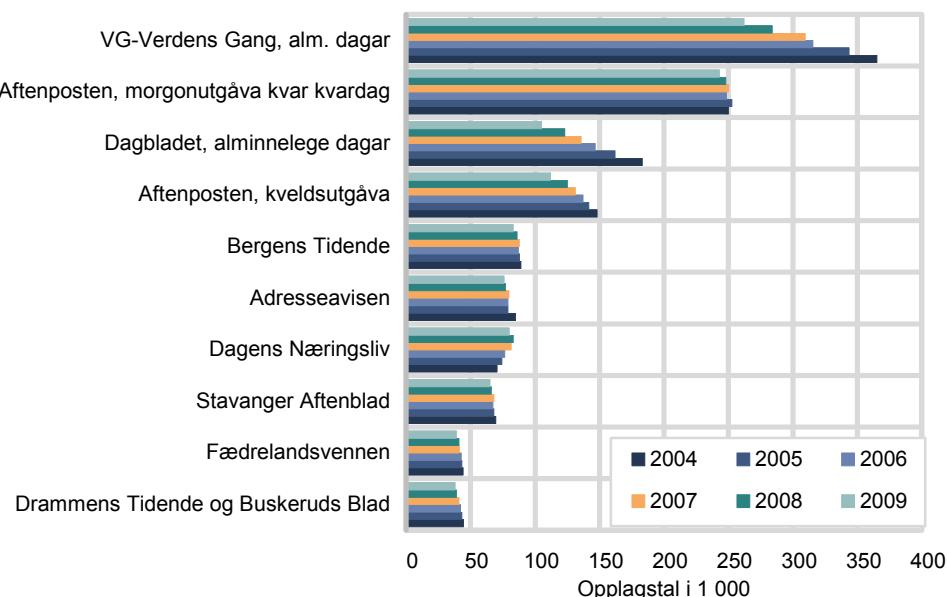
Nedgangen i oppлага i 2009 ser ut til å ha råka alle aviskategoriene bortsett frå nasjonale fådagarsaviser som har auka opplagstalet med om lag 5 prosent. Etter fleire år med vekst for dei lokale vekeavisene, såg ein i 2008 ein liten nedgang i opplaget på 4 000 eller 3 prosent. Denne trenden har halde fram også i 2009, med ein tilbakegang på 3 prosent frå 2008. Samla opplag for dei lokale vekeavisene i 2009 var på 132 000. Nr.2-aviser i store byar har redusert opplagstala med 6 prosent siste året. Lokale 2-3 dagarsaviser har hatt den lågaste prosentvise nedgangen med 1,3 prosent frå 2008 til 2009.

Figur 12.1. Aviser. Opplagstal, etter type. 2001-2009

¹ Ei avis som før 2007 blei rekna som avis, er ikkje lenger med i statistikken. ² Aftenposten, Bergens Tidende, Adresseavisen og Stavanger Aftenblad. ³ Aften (Aftenposten Aften) gjekk frå 5 til 3 utgåver per veke i 2009.

Kjelde: Avisåret 2009, Høgskulen i Volda/Møreforsking.

Figur 12.2. Aviser. Opplagstal for dei største avisene. 2004-2009

Kjelde: Avisåret 2009, Høgskulen i Volda/Møreforskning.

138 aviser fekk produksjonstilskot

I 2009 fekk 138 aviser produksjonstilskot på litt under 265 millionar kroner. Det er same tal på aviser og om lag same beløp som for 2008. Produksjonstilskot til dagsaviser er ei tilskotsordning under pressestøtteordninga som Medietilsynet forvaltar. Pressestøtta omfattar også blant anna tilskot til samiske aviser. Tabell 12.1 syner fleire detaljar om produksjonstilskotet for dagsaviser (jf. 12.2).

12.1. Dagsaviser som fekk produksjonstilskot. 2004-2009

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Aviser i alt	135	138	138	139	138	138
Nr. 2-aviser, ekskl. rikspreidde aviser ¹	23	25	24	26	26	25
Rikspreidde meiningsbêrande aviser	5	5	5	5	5	5
Nr. 1 og aleineaviser	57	56	58	56	56	56
Vekeaviser, ekskl. nr. 2-aviser	50	52	51	52	51	52
1 000 kr						
Tilskotsbeløp i alt	246 961	244 186	252 521	251 765	264 310	264 452

¹ Inkluderer sju vekeaviser som er nr.2 -aviser på utgivarstaden.

Kjelde: Medietilsynet, årsrapport 2009.

Avisene på Internett

Statistikken over norske aviser på Internett er ikkje oppdatert for 2009, men som det går fram av tala frå 2008, har no nesten alle avisene eit tilbod på Internett, sjå tabell 12.2. 13 prosent av befolkninga las berre nettavis i 2009, i 2008 var det 9 prosent som berre las nettavis, jf. tabell 12.8.

12.2. Norske aviser på Internett¹, ved utgangen av året. 1997-2008

	1997	1998	1999	2000	2001	2003	2005	2006	2008
Alle aviser	221	220	224	219	218	226	226	229	228
Oppdatert nyheitsteneste ²	5	9	12	48	47	40	75	119	149
Fyldig nettavis ³	37	38	48	57	63	66	44	28	22
Smal nettavis, notisavis	16	19	18	22	38	51	63	49	25
Heimeside	10	30	39	26	50	50	36	27	29
Anna	6	6	3	4	3	5	2	2	1
Heimeside fellesopplegg	-	15	20	13	37	26	12	10	8
Aviser på nett i alt	72	102	120	157	201	212	220	225	226

¹ Oversikta gjeld betalte (papir)aviser på Internett. Gratisaviser og reine nettavisar er ikkje med. ² For 1997-1999 gjeld registreringar berre dagsaviser. Krav til oppdatering er litt strengare i 2003 enn tidlegare. ³ Minst fire nyheitssaker presenterte som meir enn ein kort notis.

Kjelde: Avisåret 2008, Høgskulen i Volda/Møreforskning.

Vekepressa I 2009 hadde magasina som er medlemmer i Mediebedriftenes Landsforening⁵ eit samla gjennomsnittleg nettoopplag per nummer på 2,7 millionar. Statistikken for 2009 omfattar 67 magasin, 8 færre magasin enn i statistikken for 2008. Færre magasin medverkar til ein reduksjon i samla opplagstal, nær 300 000, eller 9 prosent, lågare enn i 2008. Det er flest Familieblad representerte i denne oversikta, 30 blad i 2009, og desse magasina utgjer om lag to tredjedelar av gjennomsnittleg opplag per utgiving. Den nest største gruppa er Sport, hobby og fritid med ni ulike blad eller magasin og med eit gjennomsnittleg opplag på nær 200 000.

12.3. Vekepresse¹. Talet på blad og magasin og opplag per utgiving, etter gruppe. 2007-2009

Gruppe	2007		2008		2009	
	Talet på blad/ magasin	Opplag	Talet på blad/ magasin	Opplag	Talet på blad/ magasin	Opplag
I alt	71	3 174 758	75	3 132 222	67	2 838 420
Familieblad og TV-guidar	32	2 065 252	33	1 984 329	30	1 831 253
Heim og hage	7	260 196	9	288 541	7	238 843
Data, audio og video	3	59 905	3	55 737	3	48 473
Bil og båt	8	189 122	8	167 166	7	146 275
Helse, mat og livsstil	6	140 510	6	126 662	4	91 438
Sport, hobby og fritid	7	197 440	9	205 420	9	197 727
Teikneseriar	1	111 367	2	184 161	2	176 871
Anna	7	150 966	5	120 206	5	107 540

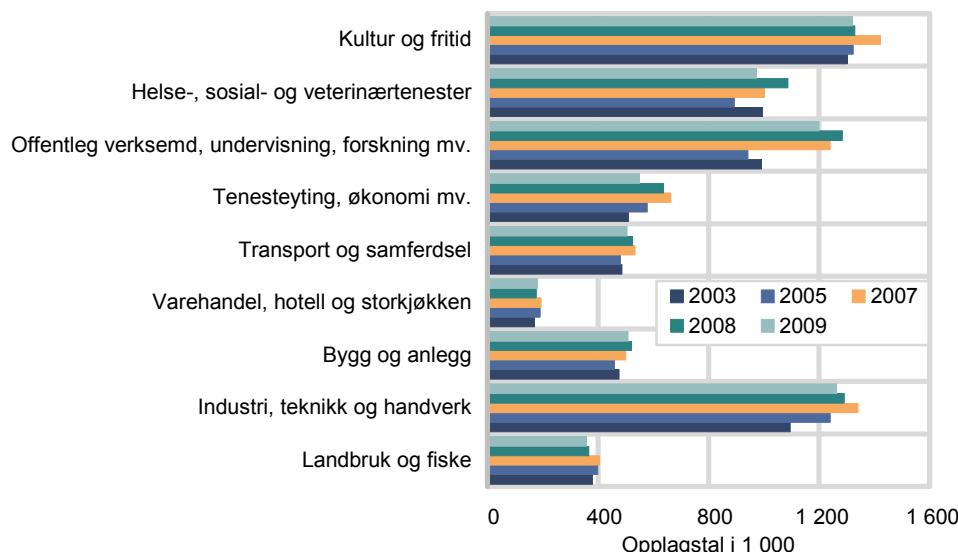
¹ Omfattar vekepresse som er medlemmer i Mediebedriftenes Landsforening.

Kjelde: Mediebedriftenes Landsforening.

Fagpresse

Også opplagstala for fagpressa syner nedgang i 2009. Det er framleis vanskeleg å gi eit samla tal for opplaget til fagpressa. Men ein kan fastslå at det er eit stort mangfald blant dei ulike kategoriene magasin og blad. Sjølv om nokre blad kan vere ført opp i fleire kategoriar, kan ein rekne samla opplag til om lag 6,8 millionar i 2009. Etter ein topp i 2007 med omsyn både til talet på magasin og opplagstal, ser vi nå ein nedgang. I 2007 var det nær 400 blad, i 2009 er det 350 blad som er medlemmer av Den norske fagpresses forening. Gruppa Offentleg verksemd, undervisning, forsking o.a. hadde flest magasin med 77 i 2009, ein nedgang på 4 blad. Opplagstala syner ein nedgang på 7 prosent samanlikna med 2008. Gruppa Tenesteyting, økonomi mv. har hatt størst prosentvis nedgang i opplagstala med 14 prosent.

Figur 12.3. Fagpresse. Opplag per utgiving, etter gruppe^{1,2,3}. 2003-2009

¹ Omfattar berre medlemmer av Den norske fagpresses forening. ² Grupperinga er utarbeidd av Den norske fagpresses forening. ³ Nokre periodika er ført opp under fleire kategoriar.

Kjelde: Den norske fagpresses forening.

⁵ Magasin- og UkepresseForeningen blei lagd ned i 2009, jf. 12.2.

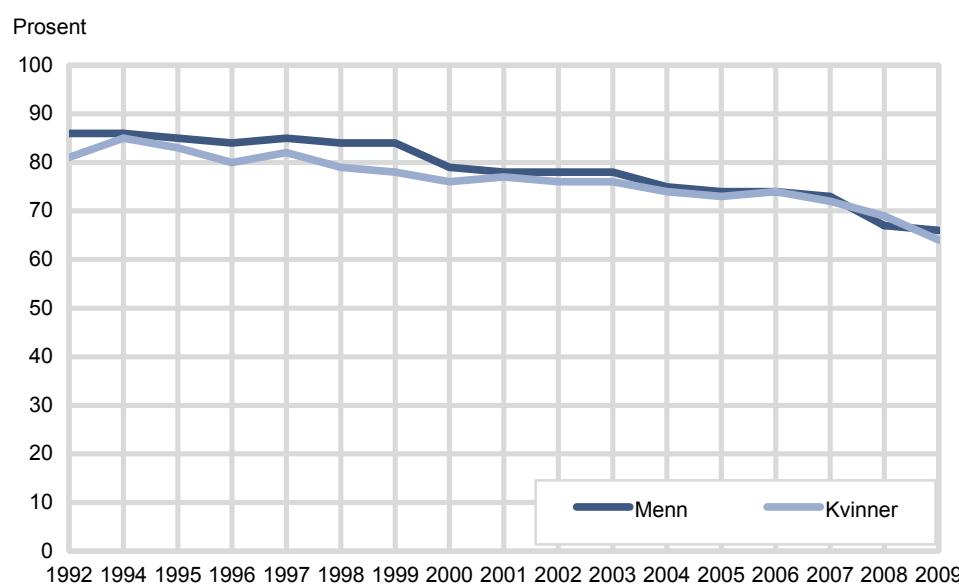
Bruk av trykte medier

Det går fram av tal frå Norsk mediebarometer 2009 at 65 prosent av befolkninga i alderen 9-79 år las ei papiravis ein gjennomsnittsdag i 2009, mens 13 prosent las eit vekeblad, 5 prosent las eit teikneserieblad og 12 prosent las eit tidsskrift. Tala for 2007 var respektive 72 prosent, 14 prosent, 7 prosent og 11 prosent.

I 2009 las kvar nordmann i gjennomsnitt 25 minutt i ei papiravis per dag. Menn og kvinner brukar om lag like mykje tid på å lese papiraviser. Lesing av papiraviser aukar med alderen. Mens 38 prosent av dei i alderen 9-15 år las ei papiravis ein gjennomsnittsdag i 2009, var delen 82 prosent blant dei i alderen 67-79 år. Delen som les avis er også noko større blant dei med høg utdanning enn blant dei med låg utdanning. Delen som les aviser er høgast blant dei med yrke som krev høgare utdanning og blant pensjonistar. Hushaldsinntekt betyr lite for om ein les avis eller ikkje. Delen som les papiraviser har gått litt ned dei seinare åra, men delen som les avissider på Internett har auka. Særleg gjeld dette dei unge. Fleire resultat frå undersøkinga finn ein i tabell 12.6, 12.7 og 12.8.

Kulturstatistikk 2008 gir tal for kulturbruk/lesing av avis osb. blant personar med innvandrarbakgrunn (tabellane 12.9, 12.10, 12.11 og 12.12).

Figur 12.4. Avislesing blant personar 9-79 år ein gjennomsnittsdag, etter kjønn. 1991-2009. Prosent

Kjelde: Norsk mediebarometer 2009.

12.2. Om statistikken – avisar, vekepresse og fagpresse

Avisene

Statistikken over avislandskapet er utarbeidd av Sigurd Høst ved Høgskulen i Volda/Møreforsking og baserer seg på publikasjonen Avisåret 2009 (Avisåret 2009, Sigurd Høst). Formålet med rapportserien Avisåret er at han skal dekkje alle norske avisar, sjølv om dei ikkje er medlemmer av Mediebedriftenes Landsforening (MBL) eller Landslaget for Lokalavisar (LLA). Det viktigaste grunnlaget for statistikken er opplysningar frå MBL, LLA og Medietilsynet. Statistikken over avisar på Internett er utarbeidd spesielt for rapportserien Avisåret.

Pressestøtta

Pressestøtta er eit sentralt verkemiddel for å oppnå ulike mål på medieområdet bl.a. hjelpe til å oppretthalde mangfaldet i avisutgivingar, både når det gjeld verdiforankring, geografi og innhald. Den mest sentrale målsetjinga er å sørge for at det blir utgitt dagsavisar, samiske avisar og publikasjonar på minoritetsspråk (Prop.1 S, 2010-2011, Kulturdepartementet).

Pressestøtta omfattar produksjonstilskot til dagsavisar, tilskot til nyutta medieforskning og etterutdanning, tilskot til samiske avisar, tilskot til

minoritetsspråklege publikasjonar og distribusjonstilskot til avisene i Finnmark. Medietilsynet forvaltar desse tilskotsordningane.

Vekepressa	Statistikken over norsk vekepresse baserer seg på opplysningar frå Mediebedriftenes Landsforening (MBL) og dekkjer dei magasina som er medlemmer. Magasin- og Ukepresseforeningen (MUF) blei lagd ned i 2009. MBL tok over MUFs aktivitetar. Innanfor MBL er det skipa ei eiga gruppering som tek vare på spesifikke oppgåver i bransjen. MBLs gruppering for vekepresse og magasin har som formål å behandle spørsmål av felles interesse for grupperinga sine medlemmer, og som ikkje blir behandla av MBL sentralt. Grupperinga er oppteken av at medlemmene får rammevilkår som gir lønnsame bedrifter og sikre arbeidsplassar (http://www.mediebedriftene.no). Kategoriseringa av vekepressa er utarbeidd etter forslag frå Norsk Medieindeks.
Fagpressa	Statistikken for fagpressa er utarbeidd på grunnlag av materiale frå Fagpressens Informasjonskontor publisert i Fagpressekatalogen. Oppgåvene omfattar berre medlemmer av Den norske fagpresses forening. Kategoriane som tidsskrifta er delte inn i, er utarbeidd av Den norske fagpresses forening. Fagpressa består av eit stort mangfald av fagblad, interesse-, hobby- og bransjeblad. Det er vanskeleg å gi eit samla tal for opplaget til fagpressa fordi nokre periodika er ført opp under fleire kategoriar.
Mediebruksundersøkingane	Tala som omhandlar bruk av avis og blad er henta frå den årlege mediebruksundersøkinga til Statistisk sentralbyrå. Tala for 2009 er henta frå Norsk mediebarometer 2009. Termen <i>kvartil</i> representerer om lag ein fjerdedel av utvalet i undersøkinga i kvar gruppe. Talet i kvar gruppe vil variere noko frå år til år. Kjennemerke nyttar i tabellane, sjå kap. 5.2.
Avis	12.3. Omgrep Avis i denne statistikken er meint alle publikasjonar som kjem ut minst ein gong per veke, og som fyller dei opphavlege reglane for listeføring som avis. Det inneber at dei skal "orientere allmenta om hendingar og aktuelle spørsmål", ta reell betaling for abonnement og laussal, og ha mindre enn 50 prosent annonsar. (Institutt for Journalistikk, Rapport 3/2004).
Vekepressa	Vekepresse er eit samleomgrep for vekeblad og andre magasin. Nokre av magasina kjem ut sjeldnare enn kvar veke. Tala som vert presenterte er gjennomsnittleg nettoopplag per nummer.

Referansar:

Avisåret 2009, Sigurd Høst
 Prop.1 S, 2010-2011, Kulturdepartementet
 Institutt for Journalistikk, Rapport 3/2004
 Mediebedriftenes Landsforening: <http://www.mediebedriftene.no>

Nyttige internettadresser, sjå:

Institutt for Journalistikk: <http://www.ij.no/>
 Høgskulen i Volda: <http://www.hivolda.no>
 Medietilsynet: <http://www.medietilsynet.no>
 Mediebedriftenes Landsforening: <http://www.aviskatalogen.no>
 Landslaget for Lokalavisar: <http://www.ll.a.no>
 Den norske fagpresses forening: <http://www.fagpressen.no>
 Norsk mediebarometer 2009: <http://www.ssb.no/medie>
 Medienorge: <http://www.medienorge.uib.no>
 Kulturstatistikk 2007 og 2008: http://www.ssb.no/emner/07/nos_kultur/
 Kultur- og mediebruk blant personar med innvandrarbakgrunn:
http://www.ssb.no/emner/07/02/rapp_200929/

12.4. Aviser, etter type og opplag. 2003-2009

	2003		2004		2005		2006		2007		2008		2009	
	Aviser i alt	Opplag, 1 000												
I alt	223	3 056	226	3 020	226	2 948	229	1 2876	228	2 844	228	1 2763	225	1 2659
Laussalsaviser	2	566	2	548	2	506	2	462	2	445	2	408	2	368
Storbyaviser ³	4	503	4	493	4	488	4	482	4	486	4	477	4	467
Nr.2-aviser i store byar	3	78	3	80	3	80	3	76	3	73	3	68	3	64
Riksspreidde meiningsbêrande avisar	6	151	6	153	6	160	6	163	6	169	4	177	8	173
Leiande lokale dagsaviser	56	934	56	923	56	909	56	896	56	885	56	867	56	840
Lokale dagsaviser, nr. 2	2	34	2	33	2	33	2	33	2	33	2	32	2	31
Lokale 2-3 dagarsaviser	79	403	79	403	80	400	79	390	79	392	81	398	81	393
Lokale vekeaviser	54	119	57	123	57	123	62	140	62	140	63	136	61	132
Nasjonale fådagarsaviser	16	113	16	116	15	108	14	96	13	90	8	76	7	80
Aftenposten Aften ⁵	1	155	1	148	1	142	1	137	1	131	1	125	1	112

¹På grunn av avrundingar stemmer ikkje summane heilt. ²Ei avis som før 2007 blei rekna som avis, er ikkje lenger med i statistikken. ³Aftenposten, Bergens Tidende, Adresseavisen og Stavanger Aftenblad. ⁴Avvir og Sagat er rekna som dagsaviser i 2008 sjølv om dei var fådagarsaviser meir enn halve året. ⁵Aften (Aftenposten Aften) gjekk frå 5 til 3 utgåver per vike i 2009.

Kjelde: Avisåret 2009, Sigurd Høst, Høgskulen i Volda/Møreforsking.

12.5. Fagpresse. Talet på periodika¹ og opplag per utgiving, etter gruppe^{2,3}. 2003-2009

Gruppe	2003		2005		2007		2008		2009	
	Peri- dika	Opplag	Peri- dika	Opplag	Peri- dika	Opplag	Peri- dika	Opplag	Peri- dika	Opplag
Landbruk og fiske	17	380 216	17	399 060	19	405 776	17	366 738	17	357 658
Industri, teknikk og handverk ..	66	1 094 594	69	1 239 585	79	1 341 429	68	1 291 487	62	1 263 579
Bygg og anlegg	26	476 334	22	460 276	26	499 928	23	520 813	22	508 085
Varehandel, hotell og storkjøkken	25	171 036	27	189 968	28	194 336	22	175 722	24	180 938
Transport og samferdsel	11	485 518	8	481 680	11	533 617	9	524 399	10	505 490
Tenesteyting, økonomi mv.	31	510 943	33	578 231	38	664 450	36	637 317	31	549 821
Offentleg verksemd, undervisning, forskning mv.	58	992 343	55	941 803	82	1 239 600	81	1 283 587	77	1 199 906
Helse-, sosial- og veteranærtenester	41	995 059	43	892 931	⁴ 57	⁴ 921 536	⁴ 58	⁴ 1 005 878	57	973 042
Kultur og fritid	45	1 303 490	44	1 324 141	58	1 422 110	51	1 330 366	50	1 322 018

¹Omfattar berre medlemmer av Den norske fagpresses forening. ²Grupperinga er utarbeidd av Den norske fagpresses forening. ³Nokre periodika er ført opp under fleire kategoriar. ⁴Retta sidan førra utgåve.

Kjelde: Den norske fagpresses forening.

12.6. Minutt brukt til lesing av avis, vekeblad, teikneserieblad og tidsskrift ein gjennomsnittsdag. 2005-2009.

	Avis			Vekeblad			Teikneserieblad			Tidsskrift		
	2005	2007	2009	2005	2007	2009	2005	2007	2009	2005	2007	2009
Alle personar	29	29	25	5	4	4	2	2	1	3	3	3
Kjønn												
Menn	30	30	25	2	2	2	3	2	1	3	3	4
Kvinner	27	27	25	7	6	7	1	1	0	3	3	3
Alder												
9-15 år	7	5	5	3	2	2	11	8	4	0	0	1
16-24 "	14	15	10	4	3	1	3	3	1	2	2	2
25-44 "	24	24	19	4	3	3	1	1	1	3	3	3
45-66 "	42	39	35	6	5	4	0	0	0	4	4	4
67-79 "	53	54	51	7	9	11	0	0	0	4	5	6
Utdanning												
Ungdomsskole	31	27	22	7	8	7	1	1	0	1	3	1
Vidaregåande skole	30	32	25	5	5	5	1	1	1	3	3	4
Universitet/høgskole, kort	33	33	29	5	3	3	1	1	1	3	4	4
Universitet/høgskole, lang	36	37	37	2	2	3	1	1	1	8	6	6
Hushaldsinntekt												
1. quartil	31	34	24	6	6	6	1	1	1	3	4	5
2. quartil	34	29	29	6	4	4	2	2	1	3	3	3
3. quartil	27	27	23	4	3	3	2	2	1	3	3	4
4. quartil	30	30	28	3	3	3	2	1	1	3	3	3
Yrkesstatus (16-79 år)												
Yrkesgruppe 1-2	35	36	30	3	2	3	1	1	1	5	5	4
Yrkesgruppe 3	33	28	29	5	4	2	0	1	0	3	4	5
Yrkesgruppe 4-5	25	26	19	5	4	5	1	1	1	2	2	2
Yrkesgruppe 6-9	27	24	22	4	2	2	2	2	1	3	3	3
Elevar/studentar	14	17	9	3	1	2	3	1	1	4	1	4
Trygd/pensjonistar	47	48	44	9	9	11	0	0	0	4	4	5
Heimearbeidande	28	:	:	5	:	:	1	:	:	1	:	:

Kjelde: Norsk mediebarometer 2009, Statistisk sentralbyrå.

12.7. Personar som les avis, vekeblad, teikneserieblad og tidsskrift ein gjennomsnittsdag. 2005-2009. Prosent

	Avis			Vekeblad			Teikneserieblad			Tidsskrift		
	2005	2007	2009	2005	2007	2009	2005	2007	2009	2005	2007	2009
Alle personar	74	72	65	16	14	13	7	7	5	11	11	12
Kjønn												
Menn	74	73	66	9	8	6	10	9	8	12	12	14
Kvinner	73	72	64	23	20	19	4	5	3	10	11	11
Alder												
9-15 år	43	40	38	15	10	7	34	29	21	3	3	4
16-24 "	56	53	46	14	12	6	12	10	6	7	9	8
25-44 "	73	71	63	16	12	12	5	4	5	12	12	13
45-66 "	90	88	81	16	15	15	1	2	2	13	14	16
67-79 "	89	90	82	19	18	22	1	0	0	14	14	16
Utdanning												
Ungdomsskole	76	74	62	22	18	19	6	4	3	5	9	6
Vidaregående skole	77	74	65	16	15	13	3	3	3	11	10	12
Universitet/høgskole, kort	79	79	72	17	13	12	4	6	4	13	13	16
Universitet/høgskole, lang	82	85	84	8	9	11	5	4	3	21	25	23
Hushaldsinntekt												
1. kvartil	70	74	60	21	15	16	5	3	5	11	13	15
2. kvartil	76	73	68	18	14	13	6	7	4	12	10	11
3. kvartil	76	75	68	14	12	11	7	9	6	12	11	15
4. kvartil	78	77	71	12	14	10	8	8	6	11	13	13
Yrkesstatus (16-79 år)												
Yrkesgruppe 1-2	82	82	78	12	10	10	4	4	5	17	19	16
Yrkesgruppe 3	82	75	72	16	16	9	2	5	2	11	13	19
Yrkesgruppe 4-5	74	78	64	20	17	19	3	3	4	10	10	9
Yrkesgruppe 6-9	78	70	64	12	11	9	6	6	3	11	10	11
Elevar/studentar	53	54	43	16	6	6	11	6	6	6	4	11
Trygd/pensjonistar	86	87	77	23	20	25	1	0	0	14	13	15
Heimearbeidande	75	:	:	14	:	:	3	:	:	6	:	.

Kjelde: Norsk mediebarometer 2009, Statistisk sentralbyrå.

12.8. Lesing av trykt avis og nettavis ein gjennomsnittsdag, etter kjønn og alder. 2001-2009. Prosent

	Trykt avis	Nettavis	Anten trykt avis eller nettavis	Berre trykt avis	Berre nettavis	Både trykt avis og nettavis
2001	78	10	79	69	2	9
2002	77	12	79	67	2	10
2003	77	17	80	63	4	14
2004	75	19	79	60	4	15
2005	74	27	81	54	7	20
2006	74	31	82	51	8	23
2007	72	34	81	47	8	25
2008	68	35	77	42	9	26
2009	65	40	78	38	13	27
2009						
Kjønn						
Menn	66	48	81	33	15	33
Kvinner	64	32	75	43	11	21
Alder						
9-15 år	38	13	43	30	5	8
16-24 "	46	54	73	18	27	28
25-44 "	63	59	84	25	21	38
45-66 "	81	33	86	53	6	28
67-79 "	82	17	83	67	2	15

Kjelde: Statistisk sentralbyrås mediebruksundersøkingar.

13. Film og kino

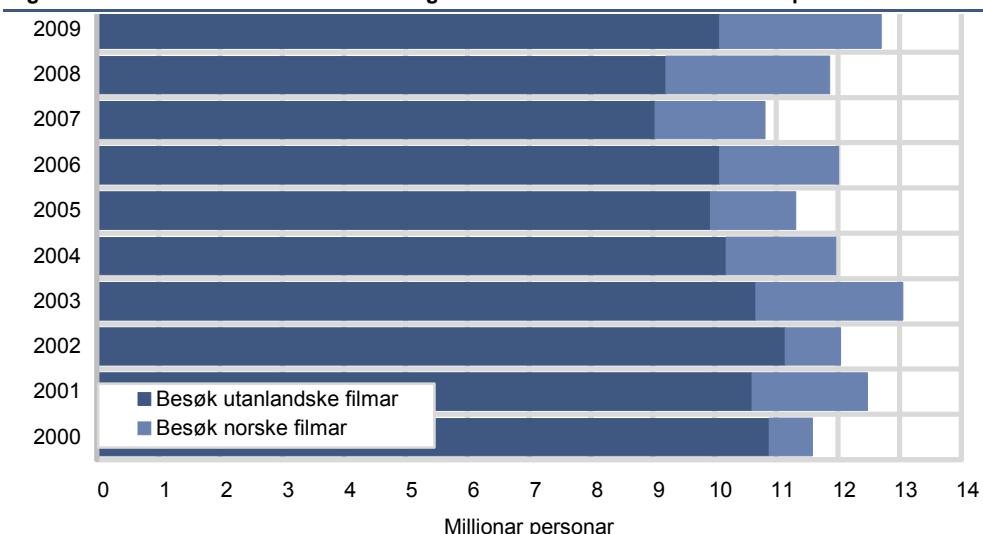
13.1. Nokre resultat

800 000 fleire kinobesøk i 2009

Nøkkeltala for kinoåret 2009 syner at det var eit godt kinoår. Det var 12,7 millionar kinobesøk, 800 000 eller 7 prosent fleire besøk enn i 2008. Dette svarar til 2,6 kinobesøk per innbyggjar. På heile 2000-talet har kinoane hatt eit årleg besøk på mellom 11 og 13 millionar. 2003 var det sterkeste året med over 13 millionar og 2007 det svakaste med litt under 11 millionar besøk.

Over 2,6 millionar av kinobesøka i 2009 var på norske filmar. Dette utgjer 20,6 prosent av samla kinobesøk. Samanlikna med 2008 som var eit godt kinoår for norske filmar, representerer dette om lag 43 000 færre besøkjande. Jf. figur 13.1 som viser fordelinga mellom norske og utanlandske filmar.

Figur 13.1. Kinobesøk. Utanlandske og norske filmar. 2000-2009 Millionar personar

Kjelde: Film & Kino.

Alle fylka har teke del i det aukande kinobesøket i 2009. Sogn og Fjordane hadde størst prosentvis auke med 22,5 prosent. Kinoane i Oslo hadde størst auke i talet på besøk med om lag 147 000 fleire besøk, tilsvarende 6 prosent auke.

I 2009 var det nær 308 000 framsyningar på dei norske kinoane. Det er litt fleire framsyningar enn i 2008. 19 prosent av framsyningane var norske filmar. Jf. tabellane 13.1 og 13.2.

Det var totalt 223 langfilmpremierar ved kinoane i Noreg i 2009. Talet på dei norske langfilmpremierane har halde seg stabilt på 22 dei siste åra, jf. tabell 13.3.

Færre sitjeplassar

Dei to siste åra er fleire av kinosalane gjort om til digitale salar. Ved slutten av 2009 var det 65 digitale salar av totalt 652 kinosalar (inkludert 230 framsyningsstader for Bygdekinoen). Det stadfestar at kinostrukturen held fram med å endre seg i takt med dei teknologiske endringane og andre krav til filmframstilling. Utviklinga syner at det er blitt færre kinobygg og fleire salar dei siste åra. I 2009 var det 78 700 sete, ein nedgang på 460 frå 2008. Sidan 2004 er talet på sitjeplassar totalt redusert med 6 300, og det ser framleis ut til at det er i dei ikkje-kommunale kinoane den største reduksjonen skjer. I 2009 var det 155 kommunale kinobygg og 57 ikkje-kommunale kinobygg. Bygdekinoen hadde 230 framsyningsstader i 2009, litt færre stader enn i 2008. Besøka på Bygdekinoen representerer 1,1 prosent av dei totale kinobesøka i 2009.

Færre vurderte spelefilmar

238 spelefilmar blei vurderte/registrerte hos Medietilsynet i 2009. Det er fire færre filmar enn i 2008 og 13 færre enn i 2007. Ni spelefilmar er berre registrerte og blir

automatisk viste med 18-årsgrunne. 37 kortfilmar blei registrerte ved Medietilsynet i 2009. Jf. tabell 13.4 og pkt. 13.2. Registrerte /vurderte filmar blir ikkje alltid viste på kino same året som dei er vurderte/registrerte.

Filmsamlingane aukar

Frå 2008 har Nasjonalbiblioteket ansvaret for forvaltninga av filmsamlingane. På slutten av 2009 inneheoldt samlingane 21 800 registrerte filmtitlar, ein tilvekst på 640 filmar frå 2008. Dei to siste åra er videofilmar inkluderte i filmsamlingane og utgjer 3 prosent av samlingane i 2009. Det blei 200 fleire utanlandske spelefilmar i samlingane siste året, og desse filmane utgjer 37 prosent av samlingane. Sidan 2005 har filmsamlingane auka med over 2 000 filmtitlar. Nasjonalbiblioteket fekk også inn 50 norske kortfilmtitlar i 2009, og dei norske kortfilmane i samlingane tel drygt 9 200 i 2009. Tabell 13.5 viser totalt tal på filmtitlar i samlingane og tilveksten av filmar i 2009.

Tilskot til norsk filmproduksjon

Tabell 13.6 syner dei ulike tilskotsordningane til norsk filmproduksjon. Norsk filminstitutt forvaltar dei statlege tilskotsordningane til audiovisuelle produksjonar, kortfilmar, kinofilmar, tv-produksjonar, dokumentarseriar for TV, osb. Produksjonstilskotet til film- og fjernsyn utgjer største delen av tilskota med 207 millionar kroner i 2009, og desse pengane fordeler seg på 110 prosjekt. Forutan produksjonstilskotet blei det også gitt utviklingstilskot, billettstøtte og lanseringstilskot til spelefilm/kinofilm. Det blei gitt billettstøtte til 44 kinofilmar, og denne støtta utgjorde 96 millionar kroner i 2009. Sidan billettstøtte blir gitt i inntil fem år etter premieren, er talet på filmar som fekk støtte etter denne ordninga, høgare enn talet på kinopremierar i 2009.

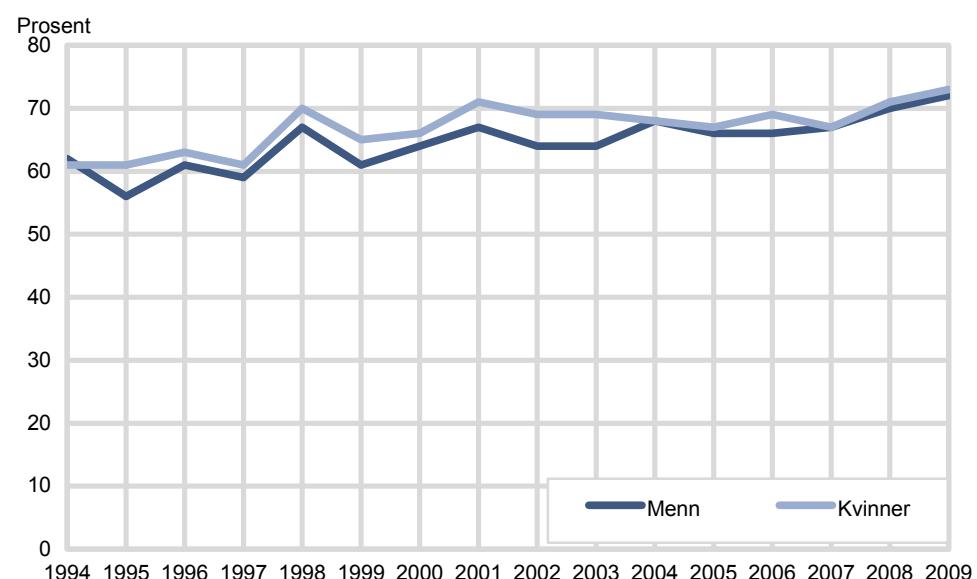
Dei regionale filmsentra er også ein del av den statlege satsinga på film. Det blei fordelt 27 millionar kroner over statsbudsjettet til produksjon av film til regional filmsatsing i 2009. Tabell 13.7 syner talet på blant anna kortfilmar, dokumentarfilmar og animasjonsfilmar som fekk tilskot til produksjon ved dei ulike verksemndene. Til saman fekk 118 filmprosjekt tilskot, 59 av desse prosjekta var dokumentarfilm. 51 filmar blei ferdigstilte i 2009, over halvparten av desse var dokumentarfilmar. Dei regionale sentra i denne oversikta omfattar, Nordnorsk filmsenter, Midtnorsk filmsenter, Vestnorsk filmsenter, Østnorsk filmsenter, Filmkraft Rogaland filmsenter og Sørnorsk filmsenter. Internasjonalt samisk filmsenter (ISF) hadde ikkje produksjon i 2009.

73 prosent på ein kino siste 12 månader i 2009

Tal frå Kultur- og mediebruksundersøkinga 2009 syner at 73 prosent av befolkninga hadde vore på ein kino dei siste 12 månadene. I 2008 var prosenten 70. Om lag like mange menn og kvinner gjekk på kino. Det er flest personar i alderen 16-24 år som gjekk på kino, 92 prosent i 2009. 42 prosent i aldersgruppa 67-79 år hadde vore på kino i 2009. Dette er ein auke frå 39 prosent i 2008. På same vis som for fleire andre kulturtildelte, er det dei med høg utdanning og dei med størst husholdsinnsekt som helst nyttar dette kulturtildelte. Det er i særleg grad elevar/studentar som går på kino. Personar med yrke som krev høg utdanning går også mykje på kino. Fleire resultat frå undersøkinga finn ein i tabell 13.8.

Kulturstatistikk 2008 gir tal for kulturbruk/kinobesøk blant personar med innvandrarbakgrunn (tabell 13.9).

Figur 13.2. Personar som har vore på kino dei siste 12 månadene, etter kjønn. 1994-2009.
Prosent

Kjelde: Norsk mediebarometer 2009, Statistisk sentralbyrå.

13.2. Om statistikken og dei ulike organisasjonane

Film & Kino

Film & Kino er ein kombinasjon av ein medlemsorganisasjon for norske kommunar og ein bransjeorganisasjon for kino- og videobransjen. Organisasjonen forvaltar Norsk kino- og filmfond (NKFF) og driv i tillegg Bygdekinoen og tidsskriftet Film & Kino.

Norsk filminstitutt

Norsk filminstitutt forvaltar dei statlege tilskotsordningane for utvikling og produksjon av film, fjernsynsprogram og interaktive prosjekt. Norsk filminstitutt forvalta i 2009 sju ulike tilskotsordningar for tilskot til filmformål, i tillegg til direkte produsenttilskot. Norsk filminstitutt er statens forvaltningsorgan på filmområdet og blei underlagd nåverande Kulturdepartementet i 2008. Norsk filminstitutt er eit ordinært statleg forvaltningsorgan med løying over statsbudsjettet. Norsk filminstitutt er Kultur- og kyrkjedepartementets rådgivar i filmfaglege spørsmål og tek vare på oppgåver knytte til EURIMAGES og MEDIA Desk Norge. (Norsk filminstitutt, <http://www.nfi.no>).

Tilskotsordningane utgjorde 327 millionar kroner i 2009 (Prop. 1 S, Kulturdepartementet, 2010-2011).

Nasjonalbiblioteket

Nasjonalbiblioteket har ansvaret for innsamlings- og bevaringsfunksjonane av film. Levering av film til Nasjonalbiblioteket er å sjå på som ein del av pliktavleveringa, sjå også kap. 11.

Medietilsynet

Nokre av oppgåvene til Medietilsynet (oppgåvene til tidlegare Statens filmtilsyn) er mellom anna gitt i lov om film og videogram (film-og videogramlova) av 15. mai 1987 nr. 21. Lova gav blant anna reglar om førehandskontroll og fastsetjing av aldersgrenser for film og video som skal visast i næring. Etter ei endring i § 100 i Grunnlova 30.09.04 ("Ytringsfrihet bør finde Sted"), la Medietilsynet frå 2005 om praksisen da det ikkje lenger var obligatorisk med førehandskontroll av film i Noreg (Forskrift om film og videogram, endra ved forskrift 11.01.2005 nr. 16). Filmar som skal visast for personar under 18 år, skal framleis inn for aldersklassifisering. Filmar som berre blir registrerte, blir automatisk viste med 18-årsgrense. Vidare gir film- og videogramlova reglar for merking og registrering av videogram som skal seljast i næring.

Tre forskrifter er gitt til film og videogramlova. Desse omhandlar film og videogram, vilkår for løyve til å prente registreringsmerket til Medietilsynet på omslag og kassett og reglar om merking ved elektronisk omsetning av videogram (Medietilsynet. <http://www.medietilsynet.no>).

Talet på kinobesøk for 2009 er henta frå Norsk mediebarometer 2009. Termen kvartil representerer ei gruppe med om lag ein fjerdedel av utvalet i undersøkinga. Talet i kvar gruppe vil variere noko frå år til år. Andre kjennemerke nyttta i tabellen, sjå kap. 5.2.

13.3. Omfang, publisering og samanlikningar

Statistikken over kinoaktiviteten omfattar alle kinoane i Noreg. Statistikken blir publisert i Film & Kinos årboknummer og på internettsidane til kino.no. Delar av statistikken blir òg publiserte i Statistisk årbok. Nokre tal for kinoane blir elles publiserte i KOSTRA.

Film- og kinostatistikken kan samanliknast over tid og med film- og kinostatistikken til andre land.

Referansar:

Film & Kino: <http://www.kino.no>

Prop. I S, Kulturdepartementet, 2010-2011

Norsk filminstitutt. <http://www.nfi.no>

Medietilsynet: <http://www.medietilsynet.no/>

Nyttige internettadresser for film og kino:

Film & Kino: <http://www.kino.no> og <http://www.filmweb.no/filmogkino/>

Medietilsynet: <http://www.medietilsynet.no/>

Norsk filminstitutt: [http://www.nfi.no/](http://www.nfi.no)

Norsk mediebarometer 2009, SSB: <http://www.ssb.no/medie>

Kulturstatistikk 2007 og 2008: http://www.ssb.no/emner/07/nos_kultur/

Kultur- og mediebruk blant personar med innvandrarbakgrunn:

http://www.ssb.no/emner/07/02/rapp_200929/

13.1. Besøk ved kinoane, etter kinotype og fylke. 2001-2009

	Besøk i alt	Ved kommunale kinoar	Ved private kinoar	Ved bygdekinoar	Besøk Per innbyggjar ¹
2001	12 477 164	10 761 725	1 566 446	148 993	2,8
2002	12 041 422	9 976 579	1 934 206	130 637	2,6
2003	13 049 067	10 758 367	2 156 809	133 891	2,9
2004	11 966 254	9 671 796	2 148 667	145 791	2,6
2005	11 314 081	9 078 088	2 101 469	134 524	2,4
2006	12 012 493	9 560 709	2 303 726	148 058	2,6
2007	10 815 700	8 619 801	2 068 216	127 683	2,3
2008	11 869 449	9 631 599	2 108 034	129 816	2,5
2009	12 701 912	10 356 276	2 206 555	139 081	2,6
2009					
Østfold	607 505	479 529	124 804	3 172	2,3
Akershus	1 287 173	382 434	896 730	8 009	2,4
Oslo	2 476 055	2 472 505	2 033	1 517	4,3
Hedmark	340 834	337 645	-	3 189	1,8
Oppland	317 627	305 704	1 928	9 995	1,7
Buskerud	583 823	198 111	377 538	8 174	2,3
Vestfold	543 029	299 063	243 605	361	2,4
Telemark	401 091	244 686	147 064	9 341	2,4
Aust-Agder	229 468	221 048	-	8 420	2,1
Vest-Agder	483 080	451 089	27 804	4 187	2,9
Rogaland	1 207 918	1 194 454	10 257	3 207	2,9
Hordaland	1 456 009	1 413 143	21 782	21 084	3,1
Sogn og Fjordane	157 552	99 792	46 978	10 782	1,5
Møre og Romsdal	418 124	388 228	18 293	11 603	1,7
Sør-Trøndelag	922 968	914 063	2 682	6 223	3,2
Nord-Trøndelag	251 248	244 627	687	5 934	1,9
Nordland	412 461	255 499	148 167	8 795	1,8
Troms Romsa	459 361	323 525	129 313	6 523	3,0
Finnmark Finnmark	142 866	131 131	3 170	8 565	2,0
Svalbard ²	3 720	-	3 720	-	-

¹ Berekna tal. ² Personar busette på Svalbard er som regel registrert busette i ein norsk kommune.

Kjelde: Film & Kino.

13.2. Verksemda ved kinoane, etter eigarform. 2001-2009

	Kino- bygg i alt	Kino- salar	Av dette for digital- kino	Sitje- plassar	Framsyningar		Besøk			Billettinntekter, 1 000 kroner		
					I alt	Av dette norske	I alt.	Av dette 1 000 personar	Besøk på norske filmar.	Besøk per fram- syning	I alt	Av dette norske filmar
								1 000 personar	Prosent			
2001	243	596	-	84 610	244 353	27 277	12 477	1 865	14,9	51,1	689 857	99 881
2002	249	600	-	85 913	250 062	22 899	12 041	897	7,4	48,2	706 618	47 681
2003	242	603	-	83 990	258 727	41 374	13 049	2 378	18,2	50,4	815 305	133 781
2004	240	625	-	85 047	267 269	34 629	11 967	1 777	14,8	44,8	782 127	107 122
2005	232	656	-	84 457	292 014	37 548	11 314	1 380	12,2	38,7	783 550	98 310
2006	227	649	-	82 630	303 251	47 365	12 013	1 928	16,0	39,6	852 005	130 095
2007	219	651	-	79 677	297 188	52 246	10 816	1 779	16,4	36,4	791 190	115 462
2008	218	661	49	79 177	307 249	56 722	11 870	2 657	22,4	38,6	917 659	202 456
2009	212	652	65	78 716	307 962	57 377	12 702	2 613	20,6	41,2	1 042 145	195 330
Kommunale kinoar i alt .	155	321	..	61 505	240 502	45 234	10 356	2 090	20,2	43,1	850 435	156 589
Private kinoar i alt	57	101	..	17 211	62 226	10 668	2 207	462	20,9	35,5	183 929	35 366
Bygdekinoar	-	230	..	-	5 234	1 475	139	61	43,9	26,6	7 781	3 375

Kjelde: Film & Kino.

13.3. Langfilmpremierar, etter produksjonsland. 2005-2009

	2005	2006	2007	2008	2009
I alt	230	241	237	221	223
Produksjonsland					
Noreg	121	422	123	22	22
Sverige	16	10	9	9	12
Canada	-	-	3	3	-
Danmark	13	6	8	7	7
Finland	-	4	1	3	-
Storbritannia	11	12	19	16	11
Tyskland	5	4	5	4	1
Frankrike	4	212	8	10	22
Italia	4	3	4	4	3
Island	-	2	2	-	3
Spania	6	1	3	3	4
Russland	-	1	1	2	1
Sør-Korea	4	1	1	-	-
USA	3 119	2 122	5 113	117	108
Andre land	27	41	37	21	29

¹Av dette ein samproduksjon. ²Av dette ei nyutsending. ³Av dette fem nyutsendingar. ⁴Av dette to nyutsendingar. ⁵Av dette fire nyutsendingar.

Kjelde: Film & Kino.

13.4. Spelefilmar og kortfilmar vurderte/registrerte av Medietilsynet, etter aldersgrupper.1995-2009

	1995	1997	1999	2001	2003	2005	2006	2007	2008	2009
Spelefilmar i alt	212	219	241	194	230	238	236	251	² 242	238
Aldersgrupper										
Tillatne for barn 7 år og over	30	47	34	31	29	36	20	28	36	34
Tillatne for barn 11 år og over ..	54	51	60	64	70	62	67	69	67	62
Tillatne for ungdom 15 år og over ..	91	85	89	61	81	79	78	84	68	71
Tillatne for voksne 18 år og over ..	18	7	14	5	14	12	10	23	³ 22	⁴ 9
Tillatne for alle	19	29	44	33	36	49	61	47	49	62
Kortfilmar i alt	41	36	32	36	21	14	32	33	32	37
Aldersgrupper										
Tillatne for barn 7 år og over	6	4	10	9	2	-	1	1	2	3
Tillatne for barn 11 år og over ..	9	2	3	5	2	3	8	3	1	7
Tillatne for ungdom 15 år og over ..	1	3	2	1	1	3	3	-	-	1
Tillatne for voksne 18 år og over ..	-	1	-	-	-	-	-	¹ 28	¹ 24	21
Tillatne for alle	25	26	17	21	16	8	20	1	5	5

¹ Registrert hos Medietilsynet. ² Det er berre registrert 21 filmar. ³ Ein film blei vurdert til 18-årsgrense. ⁴ Ingen filmar blei i 2009 vurderte til å kunne få 15-årsgrense eller lågare. Alle dei 9 filmane er registrerte utan førehåndskontroll, det vil seie at dei må visast med 18-årsgrensem.

Kjelde: Medietilsynet.

13.5. Filmsamlingar ved Nasjonalbiblioteket¹.1998-2009

	Registrerte titlar per 31. desember										
	1998	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Tilvekst i 2009
I alt	17 932	18 682	18 910	19 139	19 475	19 803	20 128	20 583	² 21 184	21 824	640
Norske spelefilmar 35 mm	³ 753	810	824	839	860	878	900	942	973	1 004	31
Utanlandske spelefilmar 35 mm	⁴ 5 730	6 335	6 531	6 716	6 961	7 191	7 443	7 759	7 956	8 155	199
Norske kortfilmar 16/35 mm	8 705	8 782	8 800	8 824	8 884	8 949	8 995	9 080	9 154	9 204	50
Utanlandske kortfilmar 16/35 mm	2 744	2 755	2 755	2 760	2 770	2 785	2 790	2 802	2 812	2 822	10
Videor	..	..	..	..	..	..	..	..	289	639	350

¹ Nasjonalbiblioteket overtok som mottaksinstitusjon for film i 2008 etter Norsk Filminstitutt. ² Medrekna pliktavlevert video. ³ Medrekna norske spelefilmar 16 mm. ⁴ Medrekna utanlandske spelefilmar 16 mm.

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

13.6. Norsk filminstitutt¹. Tilskot til audiovisuell produksjon, tal på filmar, type tilskotsordning og beløp. 2004-2009

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Kortfilmar						
Talet på fullførte filmar ²	-	23	40	34	58	-
Utviklingstilskot, talet på prosjekt	12	18	21	13	15	8
Utviklingstilskot, samla tilskot ..	322 000	948 500	1 982 500	1 139 790	1 219 681	796 833
Produksjonstilskot, tal prosjekt ..	47	41	37	37	43	36
Produksjonstilskot, samla tilskot ..	10 559 800	12 730 500	15 959 800	14 675 287	⁷ 25 182 303	21 861 806
Kinofilmar³, fiksjon og dokumentar						
Talet på filmpremièrar	23	26	22	22	⁸ 24	23
Billettsøtte, talet på filmar ⁴	29	26	33	31	31	44
Billettsøtte, samla utbetaling ...	57 154 200	49 326 400	67 394 700	58 625 637	86 729 770	96 376 174
Utviklingstilskot, talet på prosjekt	41	46	35	87	67	57
Utviklingstilskot, samla tilskot ..	5 346 000	7 055 100	6 324 900	19 611 273	14 181 125	11 769 182
Produksjonstilskot, talet på prosjekt	29	25	18	28	24	30
Produksjonstilskot, samla tilskot ..	109 816 900	121 731 000	125 129 700	145 741 650	126 647 217	156 795 790
Lanseringstilskot, talet på prosjekt	18	14	19	37	27	22
Lanseringstilskot, samla tilskot	15 090 800	10 938 300	17 733 500	35 100 000	24 269 804	23 686 797
TV-produksjonar, enkeltståande⁵						
Talet på fullførte produksjonar/viste	-	-	-	-	-	-
Utviklingstilskot, talet på prosjekt	33	36	46	26	38	36
Utviklingstilskot, samla tilskot ⁵ ..	3 685 000	2 354 000	2 681 000	3 008 262	4 430 384	5 472 000
Produksjonstilskot, talet på prosjekt	28	26	30	25	42	37
Produksjonstilskot, samla tilskot ..	6 950 000	7 198 000	6 114 000	7 432 000	17 497 385	16 030 000
Dokumentarseriar for TV						
Talet på fullførte produksjonar/viste	-	-	-	-	-	-
Utviklingstilskot, talet på prosjekt	-	-	3	5	-	3
Utviklingstilskot, samla tilskot ..	-	-	245 000	700 000	-	550 000
Produksjonstilskot, talet på prosjekt	-	-	4	2	3	2
Produksjonstilskot, samla tilskot ..	-	-	3 250 000	1 825 000	1 900 000	1 395 000
Drama, TV-seriar						
Talet på fullførte produksjonar/viste	-	-	-	5	-	-
Utviklingstilskot, talet på prosjekt	19	16	8	13	13	28
Utviklingstilskot, samla tilskot ..	2 660 700	2 539 100	1 090 000	2 709 200	2 300 000	5 386 135
Produksjonstilskot, talet på prosjekt	7	8	5	5	5	5
Produksjonstilskot, samla tilskot ..	13 696 300	13 998 300	21 940 000	21 710 000	11 775 000	11 050 000
Nye medium⁶						
Utviklingstilskot, talet på prosjekt	7	6	6	9	11	18
Utviklingstilskot, samla tilskot ..	8 000 000	5 000 000	5 397 700	6 000 000	7 900 000	10 600 000

¹ Frå 1. april 2008 tok Norsk filminstitutt over som einaste nasjonale forvaltningseining for film. ² Fullførte kortfilmar har sjeldan "premiere". ³ Spelefilm/kinofilm har minimum visingstid 72 minutt. Tala inkluderer også kortfilmar med kinodistribusjon, kinodokument og minoritets-/samproduksjonar med utlandet. ⁴ Høgare tal enn talet på premierar kjem av overheng og reprisar frå tidlegare år. ⁵ Frå 2007 berre enkeltståande dokumentarar. ⁶ I praksis dataspel. ⁷ I tillegg kr 9 906 948 i lanseringstilskott til 30 kortfilmar. ⁸ Inklusive ein film i novelleformat og ein kinofilm med berre regional distribusjon.

Kjelde: Norsk filmfond/Norsk filminstitutt.

13.7. Regionale Filmsenter. Tildelinger til filmproduksjon og ferdige filmar. 2009

	I alt	Nordnorsk filmsenter	Midtnorsk filmsenter	Vestnorsk filmsenter	Østnorsk filmsenter	Filmkraft Rogaland filmsenter	Sørnorsk filmsenter
Tal på tildelinger							
Kortfilmar som har fått tilskot ...	42	10	6	7	4	12	3
Dokumentarfilar som har fått tilskot	59	14	6	18	6	7	8
Animasjon	13	-	1	2	2	8	-
Barnefilm	4	1	-	1	-	2	-
Novelle, TV	2	-	-	-	-	2	-
Tal på premierar (ferdige filmar)							
Ferdigstilte kortfilmar	9	4	-	2	3	-	-
Ferdigstilte dokumentarfilar ..	29	11	3	9	6	-	-
Animasjon	3	-	-	1	2	-	-
Fiksjon	2	-	-	2	-	-	-
Barnefilm	4	1	-	1	2	-	-
Dataspel	-	-	-	-	-	-	-
TV/anna	4	-	-	4	-	-	-

Kjelde: Norsk filminstitutt.

13.8. Besøk på kino, etter kjønn, alder, utdanning, hushaldsinntekt, yrkesstatus og landsdel. 2000-2009. Gjennomsnitt og prosent

	Prosent						Besøk i gjennomsnitt					
	2000	2004	2006	2007	2008	2009	2000	2004	2006	2007	2008	2009
Prosentdel, alle	65	68	67	67	70	73	4,3	4,1	3,7	3,6	3,6	3,6
Kjønn												
Menn	64	68	66	67	70	72	4,3	4,4	3,7	3,8	3,7	3,7
Kvinner	66	68	69	67	71	73	4,2	3,8	3,6	3,4	3,5	3,5
Alder												
9-15 år	91	91	91	90	88	86	5,1	5,2	4,7	4,7	4,5	4,5
16-24 "	95	91	89	93	92	93	10,0	8,1	7,1	6,7	6,5	6,7
25-44 "	71	80	81	80	78	82	4,5	4,9	4,2	4,4	4,2	4,2
45-66 "	46	50	47	49	58	59	1,8	1,9	2,0	2,0	2,3	2,2
67-79 "	19	26	26	24	39	42	0,5	0,7	0,7	1,3	1,0	
Utdanning												
Ungdomsskolenivå	45	44	46	46	53	57	3,3	3,3	2,5	2,7	2,7	2,7
Vidaregående skolenivå	58	63	61	61	63	65	3,7	3,5	3,4	2,9	3,2	3,1
Universitets- og høgskolenivå, kort	70	79	76	78	76	83	4,2	4,7	3,9	4,2	4,5	4,0
Universitets- og høgskolenivå, lang	77	88	81	81	90	84	5,6	5,1	4,9	5,2	4,4	4,3
Hushaldsinntekt												
1. kvartil	53	56	56	53	62	64	3,9	3,5	3,8	3,5	3,4	3,4
2. kvartil	61	65	66	66	68	67	3,9	3,8	3,1	3,0	3,1	3,3
3. kvartil	72	71	72	71	81	68	4,1	4,0	3,5	3,4	4,4	2,8
4. kvartil	83	80	81	82	84	80	5,6	4,6	4,2	4,2	4,2	4,0
Yrkesstatus (16-79 år)												
Yrkesgruppe 1-2	73	81	79	78	81	82	5,2	4,8	4,0	4,1	4,1	4,0
Yrkesgruppe 3	77	79	78	78	80	83	4,6	4,9	4,3	4,1	4,5	4,1
Yrkesgruppe 4-5	68	73	71	70	68	76	4,5	3,7	4,1	3,6	3,9	4,0
Yrkesgruppe 6-9	52	61	59	62	66	61	3,4	4,6	3,2	3,3	3,4	2,6
Elevar/studentar	91	90	91	97	93	97	8,8	7,6	6,9	6,9	6,4	6,8
Trygd/pensionistar	25	32	27	29	38	43	0,8	1,2	0,7	1,0	1,1	1,1
Heimearbeidande	46	45	58	:	:	:	1,4	1,6	1,7	:	:	:
Landsdel												
Oslo/Akershus	72	78	77	77	79	80	5,3	5,1	4,6	5,0	4,3	4,3
Austlandet elles	64	66	64	62	67	71	3,5	4,1	3,0	3,0	3,5	3,2
Agder og Rogaland	70	66	68	69	74	75	4,5	3,8	3,5	3,5	3,9	3,7
Vestlandet	62	67	65	62	63	69	4,6	3,7	3,6	3,5	2,8	3,4
Trøndelag	60	66	68	68	72	71	3,9	3,6	4,1	2,9	3,5	3,4
Nord-Noreg	57	60	56	59	69	63	3,6	3,8	3,4	2,9	3,8	3,2

Kjelde: Norsk mediebarometer 2009, Statistisk sentralbyrå.

13.9. Sal av DVD og Blu-ray. Tal på selde filmar. 2003-2009. Millionar

2003	9,0
2004	11,2
2005	17,4
2006	20,0
2007	22,3
2008	19,8
2009	19,2

Kjelde: Film og Kino.

14. Radio og TV

14.1. Nokre resultat

Data presenterte i dette kapitlet er norske radio- og TV-kanalar som fell inn under prinsippa for allmennkringkasting. Medietilsynet har gitt ulike kriterium for allmennkringkasting; kanalane skal bl.a kunne tas inn av heile befolkninga og sikre eit mangfaldig radio- og tv-tilbod, og allmennkringkastarane har blant anna forplikta seg til å ha eit tematisk og sjangermessig tilbod, kome interessa både til breie og smale grupper i møte, og bidra til å styrke norsk språk, kultur og identitet. Jf. avsnitt 14.2. I Noreg var det fire riksdekkjande allmennkringkastarar i 2009; Norsk riksringkasting AS, TV 2 AS, Radio Norge⁶ og P4 Radio Hele Norge ASA.

Radio Dei radiokanalane i Noreg som baserer seg på prinsippa for allmennkringkasting er bort imot riksdekkjande og sender stort sett 24 timer i døgnet. NRK P2 har sam送ing med NRK P1 om nattradio. Dei fleste programma har dei siste åra hatt ei nokolunde stabil sendeflate. Musikkdelen i NRK P1 har likevel blitt redusert noko dei siste åra, men tal for 2009 viser at talet på timer med musikk er aukande. I NRK P2 har også musikkdelen auka siste året. Både NRK P1 og NRK P2 har redusert nyhetsdelen noko i 2009.

NRK P3 er på lufta heile døgnet og har auka sendetida til musikk med nær 1 000 timer siste året. Musikk utgjer 79 prosent av sendetida i NRK P3 i 2009. Program som omhandlar sex og samliv har òg fått ein litt større del i 2009. Sjå tabellane 14.1 og 14.2 for nærmere detaljar.

Radio Norge har rapportert forpliktande programleveransar for 3 410 sendetimar slik det går fram av Allmennkringkastingsrekneskapen for 2009. Det er litt fleire sendetimar enn for dei to føregåande åra. Programoversikta for Radio Norge (tabell 14.3) viser at programkategorien ”nyheter og aktualitet” har fått større plass i programprofilen med 940 sendetimar eller 28 prosent av alle dei rapporterte timane. Programkategorien ”sport og idrett” har òg fått litt fleire timer i 2009 og utgjer 11 prosent av sendeflata.

P4 Radio Hele Norge ASA rapporterte programflata for 7 346 timer etter Allmennkringkastingsrekneskapen for 2009. ”Program retta mot trafikantar” er framleis den programkategorien som har størst del av sendeflata i P4 med 1 743 timer, eller 24 prosent av alle rapporterte timer. Ungdomsprogramma har fått den største reduksjonen med 310 timer og utgjer nær 9 prosent av sendeflata i 2009.

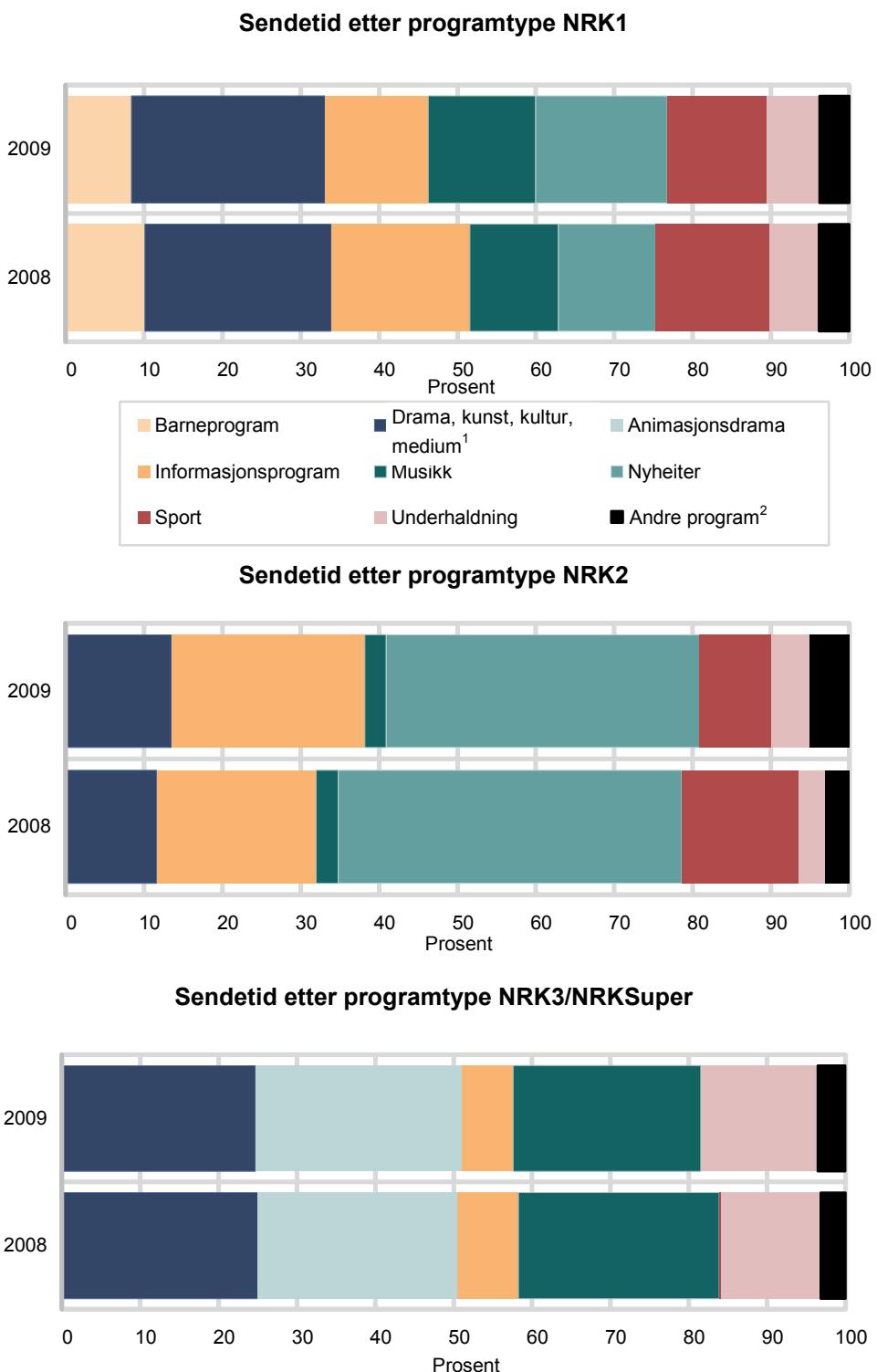
Sendetid i TV-kanalane Norsk Riksringkasting AS (NRK1, NRK2, NRK3 og NRKSuper) og TV 2 AS⁷ (hovudkanalen) er dei to TV-aktørane i Noreg som kjem inn under prinsippa for allmennkringkasting. NRK3 og NRKSuper har frå 2007 delt sendeflata med kvarandre. I 2007 blei NRK2 relansert som ein nyhets- og aktualitetskanal. Denne omlegginga førte til endringar i programtilboda. Særleg blei sendeskjemaet for NRK2 lagt om, og NRK3 tok over Interaktive timer (ITV) for NRK2.

NRK1 hadde nær 8 350 sendetimar i 2009, og 1 400 av desse timane inneholdt nyheter. Dette er ein auke på 370 timer samanlikna med året før. NRK2 har hatt ein auke på drygt 300 timer når det gjeld informasjonsprogram siste året, som utgjer til saman 1 500 timer. Nyheter har den lengste sendetida på NRK2 med 2 500 timer i 2009, ein nedgang på om lag 100 timer samanlikna med året før. NRK3 hadde ei sendetid på nær 3 900 timer, der drygt halvparten, 2 000 timer, av sendetida var musikk. NRKSuper brukte nesten halvparten av sendetida på totalt 4 600 timer til ”animasjonsprogram”.

⁶ Tidlegare Kanal 24 Norge AS.

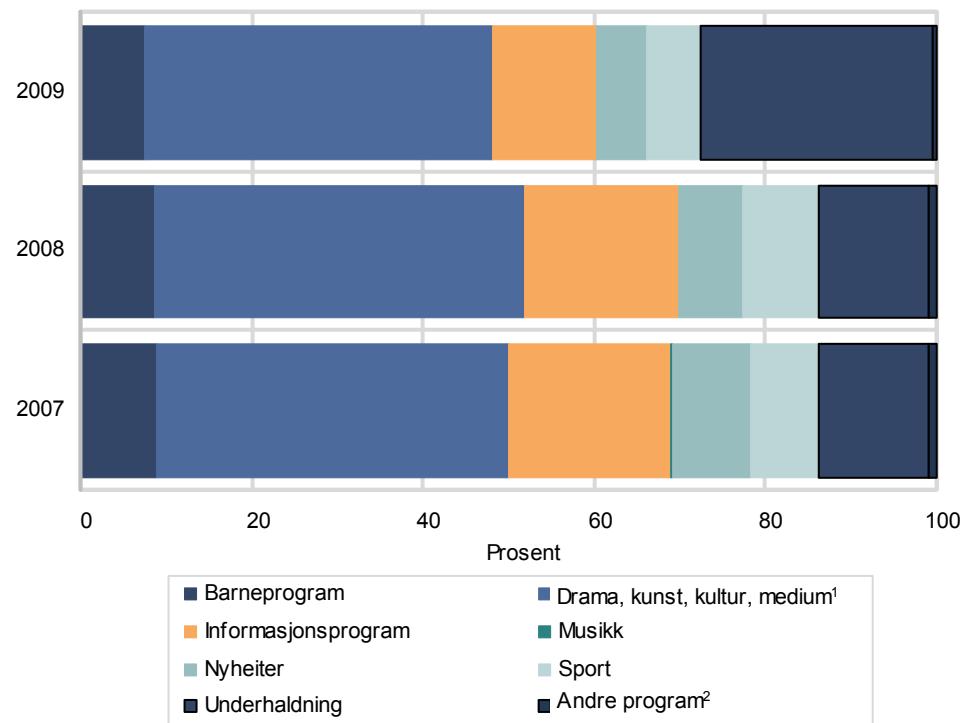
⁷ TV 2s konsesjon gjekk ut 31.12.2009, og dei er i forhandlingar med staten om ny avtaleperiode.

Figur 14.1. NRK1, NRK2 og NRK3/NRK Super. Sendetid, etter programtype. 2008-2009.
Prosent

¹Medrekna kunst/kultur/medium. ²Medrekna naturprogram, religion/livsfilosofi, utdanning og vitskap.
Kjelde: Medietilsynet, Allmennkringkastingsrapporten 2009.

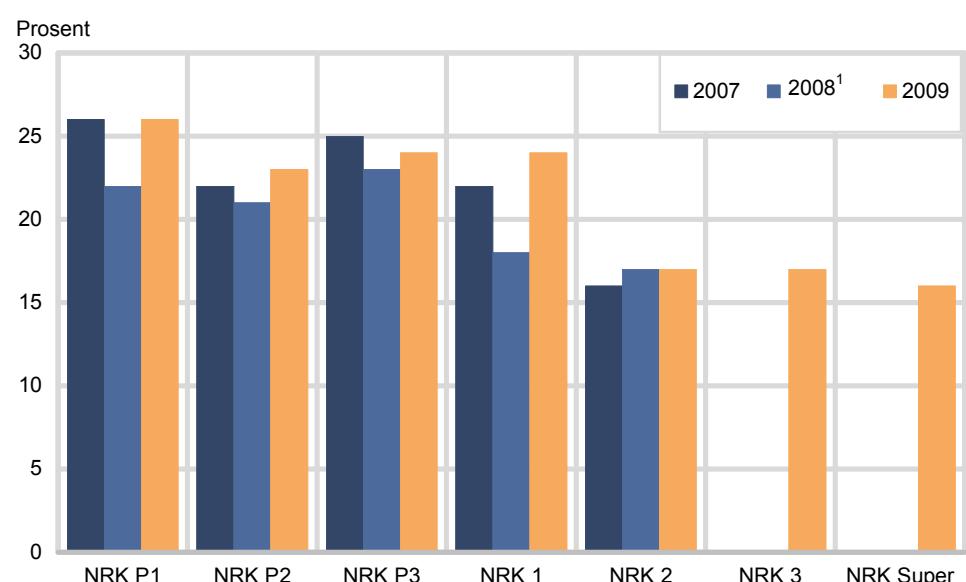
TV 2 hadde totalt ei sendetid på 7 233 timer i 2009 (ikkje medrekna eigenannonsering), ein auke på 892 timer samanlikna med året før. Programflata er noko endra samanlikna med 2008, der delen underholdningsprogram har hatt den største auken frå 13 til 27 prosent. Delen informasjonsprogram er redusert frå 18 til 12 prosent. Det blir sendt flest dramaprogram på TV2 (2 896 timer), etterfølgt av underholdningsprogram (1 957 timer). Tabell 14.6 er utarbeidd etter TV 2 si eiga fordeling.

Figur 14.2. TV 2. Sendetid, etter programtype. 2007-2009. Prosent

¹Medrekna kunst/kultur/medium. ²Medrekna naturprogram og religion/livsfilosofi.

Kjelde: Allmennkringkasteregnskap 2009 TV 2 AS.

Målform NRK har eit spesielt krav når det gjeld bruk av målformer i radio og TV-kanalane sine, då selskapet er offentleg eigd og lisensfinansiert. Kravet i NRKs vedtekter er at minst 25 prosent av innhaldet skal vere på nynorsk. Figur 14.3 gir eit oversyn over fordelinga mellom bokmål og nynorsk i dei ulike NRK-kanalane, og syner at det berre var NRK P1 som oppnådde denne målsettinga (26 prosent) i 2009. Tabell 14.7 gir også eit bilet av målformene, men i denne tabellen skil ein mellom tala på bokmål, nynorsk og dialekt.

Figur 14.3. Prosentdel nynorsk i programtilbodet på NRKs TV- og radiokanalar. 2007-2009. Prosent

¹Nynorskdelen for NRK 3 og NRK Super er ikkje rapportert for 2008 på grunn av manglende statistisk materiale.

Kjelde: Norsk Riksringkasting AS.

TV 2 har etter konsesjonsvilkåra ikkje krav om ein fast nynorskdel, men har pålegg om å bruke begge dei offisielle norske målformene. Òg Radio Norge er pålagd å nytte begge dei offisielle norske målformene utan krav til fast nynorskdel, dessutan å arbeide for å få til ei brei samansetning av dialektar frå heile landet. P4 er etter konsesjonsvilkåra bunden til å nytte begge dei offisielle norske målformene utan krav til fast nynorskdel, dessutan å arbeide for å få til ei brei samansetning av dialektar frå heile landet. I tillegg skal 30 prosent av verbalinnsлага i P4 ikkje vere på bokmål. (Allmennkringkastingsrapporten, kringkastingsåret 2009).

Konsesjonar og fjernsynslicensar

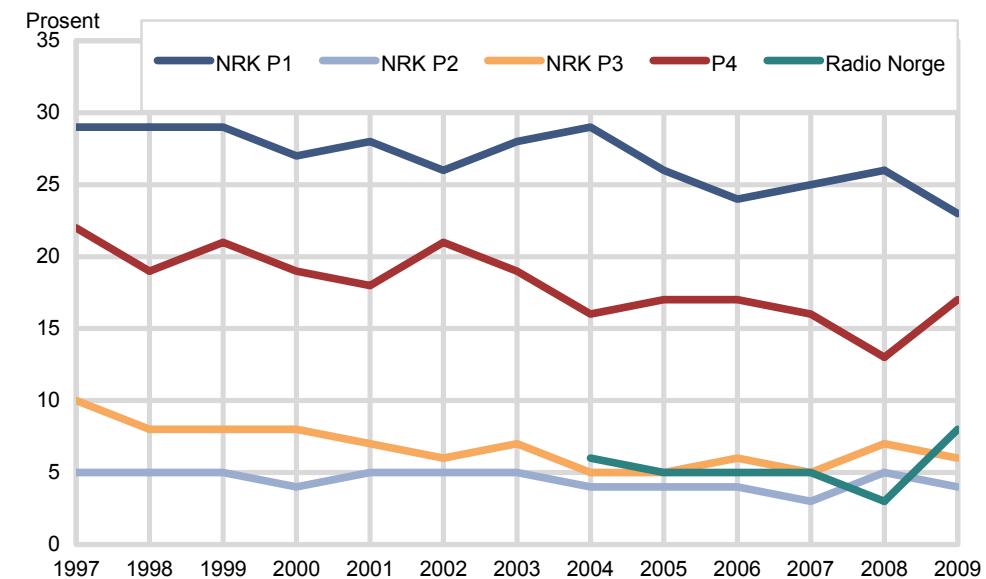
Talet på konsesjonar for drift av lokalfjernsyn har halde seg stabilt dei siste åra, men gjekk noko ned siste året, frå 25 til 19. Talet på konsesjonar for lokalradio har også gått litt ned siste året, og for 2009 har 237 konsesjonar vore i drift.

Per 31. desember 2009 var det registrert 1 905 526 lisensbetalarar, 23 000 fleire enn i 2008. Det går fram av SSBs befolkningssstatistikk, familiar og husholdningar per 1.1.1.2010 at det var 2 170 893 hushaldningar i Noreg, 209 345 fleire hushaldningar enn i 2001. Sidan 2001 har talet på lisensar totalt auka med nær 165 000. Jf. tabell 14.9.

Bruk av radio og fjernsyn

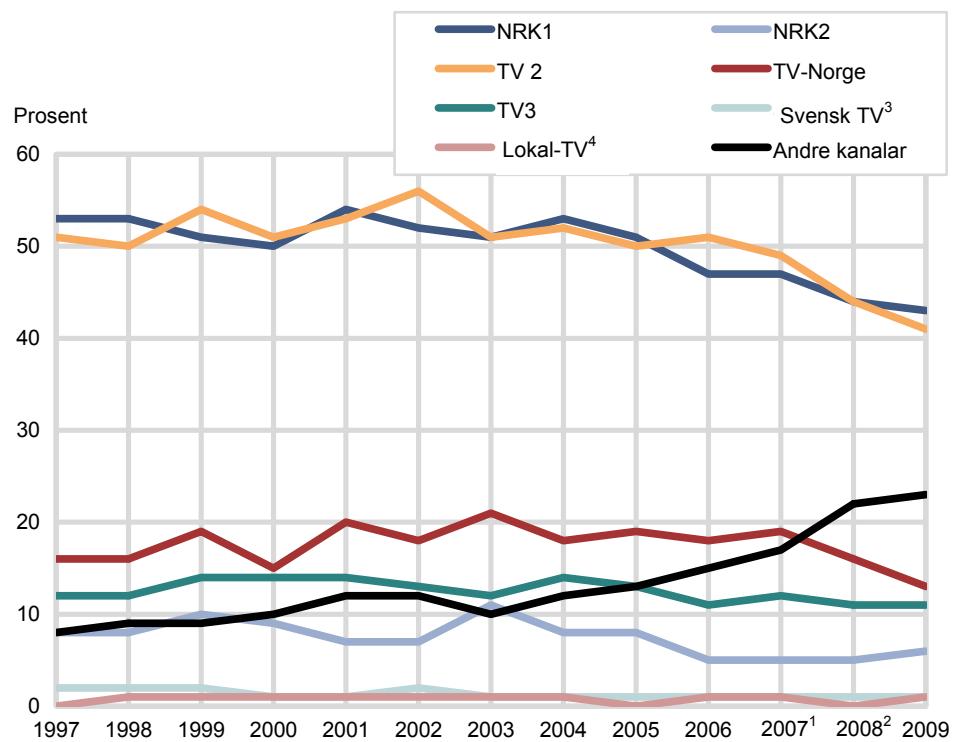
Tal frå Norsk mediebarometer 2009 syner at 8 av 10 såg på fjernsyn ein gjennomsnittsdag i 2009, mens litt over halvparten av befolkninga lytta til radio. Samanlikna med 2008 har tala halde seg stabile. I 2009 såg kvar nordmann i gjennomsnitt 148 minutt på fjernsyn og lytta 82 minutt på radio kvar dag. 41 prosent såg på TV 2 ein gjennomsnittsdag, mens sjåardelen for NRK1 var 43 prosent. NRK P1 hadde flest lyttarar med 23 prosent ein gjennomsnittsdag i 2009. P4 hadde ein lyttardel på 17 prosent, mens Radio Norge hadde ein lyttardel på 8 prosent.

Figur 14.4. Radiolytting bland personar 7-79 år ein gjennomsnittsdag. Lyttardelar i prosent. 1997-2009

Kjelde: Norsk mediebarometer 2009.

Figur 14.5. Fjernsynssjåing blant personar 7-79 år ein gjennomsnittsdag. Sjåardelar i prosent. 1997-2009

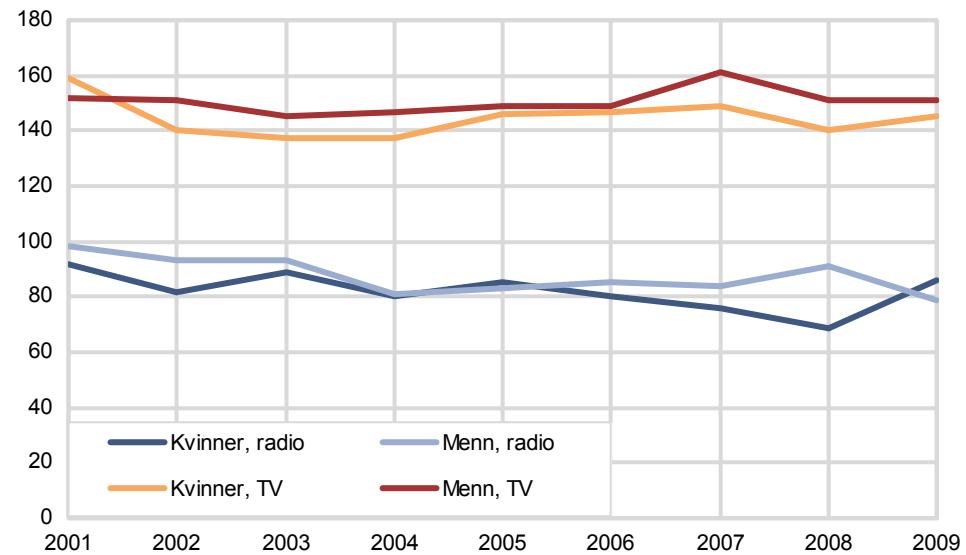

¹I 2007 var det også 2 prosent som såg på TV2 nyhetskanalen og 1 prosent på NRK3 fra september 2007. ²I 2008 var det også 3 prosent som såg på TV2 nyhetskanalen og 2 prosent på NRK3 2008. ³SVT1 og SVT2. ⁴Inkluderer lokal-tv som har fått konseksjon fra Medietilsynet, t.d. TV Follo AS og lokale sendingar på TV Norge.

Kjelde: Norsk mediebarometer 2009.

Dei med høg utdanning har ein noko høgare lyttardel på radio per dag enn det dei med låg utdanning har. Det er også slik at dei med høg hushaldsinntekt har ein høgare lyttardel enn dei med låg inntekt. Utdanning og hushaldsinntekt betyr derimot lite for om ein ser på fjernsyn i løpet av dagen eller ikkje.

Figur 14.6. Minutt brukt til radiolytting og fjernsynssjåing ein gjennomsnittsdag, etter kjønn. 2001-2009

Kjelde: Norsk mediebarometer 2009.

59 prosent av dei som hørte på radio ein gjennomsnittsdag, hørte nyheter og 57 prosent av alle fjernsynssjåarane såg nyheter i 2009. På fjernsynet er TV-seriar framleis populære, 35 prosent av sjåarane såg på seriar ein gjennomsnittsdag.

Underhaldningsprogram og populærmusikk i radioen hadde begge ein lyttardel på 40 prosent ein gjennomsnittsdag.

Som tidlegare år ser menn meir på TV ein gjennomsnittsdag enn kvinner. Menn brukte 151 minutt i snitt per dag i 2009, mens kvinner brukte 145 minutt. Kvinner hørte mest på radio i 2009, 86 minutt på ein gjennomsnittsdag, mens menn brukte 79 minutt.

Fleire resultat frå undersøkinga finn ein i tabellane 14.10, 14.11 og 14.12.

Kulturstatistikk 2008 gir tal for kulturbruk/bruk av radio og fjernsyn blant personar med innvandrarbakgrunn (tabellane 14.13 og 14.14).

14.2. Om radio- og TV-statistikken

Tala presenterte i figurane og tabellane er delvis henta frå aktørane sjølve eller frå Allmennkringkastingsrapporten 2009. I allmennkringkastingsrapporten evaluerer Medietilsynet programtilbodet til dei ulike allmennkringkastarane.

Vurderingsgrunnlaget for Medietilsynet er først og fremst allmennkringkastingsrekneskapane frå NRK, TV 2, P4 og Radio Norge, som dei er forplikta til å levere kvart år. Radiokanalane opererer ikkje med dei same programkategoriene i sine rapporteringar, og det gjer det vanskeleg å samanlikna programtilbodet i dei ulike radiokanalane. I talmaterialet som ligg føre, må ein legge til grunn at dei ulike allmennkringkastarane har ei einsarta kategorisering av programområda frå år til år, slik at det er mogeleg å gjere samanlikningar over tid. Det er vanskeleg å samanlikne programtilbodet i dei ulike radiokanalane då dei ikkje rapporterer etter same klassifiseringsverktøy og heller ikkje rapporterer om heile sendeflata.

Allmennkringkasting

Nokre av prinsippa for allmennkringkastingskanalane som Medietilsynet følgjer:

- Sendingane skal kunne tas inn av heile befolkninga.
  - Sendingane skal innehalde ein variert programmeny med program for så vel breie som smale lyttar- og sjåarrgrupper, under dette barn og unge, den samiske befolkningsgruppa, etniske og andre minoritetar.
  - Det skal vere daglege nyheitssendingar og solid, jamleg orientering om viktige samfunns- og kulturspørsmål, nasjonalt og internasjonalt.
  - Allmennkringkastingsprogramma skal bidra til å styrke norsk språk, identitet og kultur.
  - Allmennkringkastingskanalane skal ha redaksjonell sjølvstende.
- (Kjelde: Medietilsynet, <http://www.medietilsynet.no>).

Medietilsynet

Medietilsynet har som oppdrag å føre tilsyn med i kva for grad allmennkringkastarane oppfyller sine allmennkringkastingsplikter. Tilsynet baserer seg mellom anna på allmennkringkastingsrekneskapane til dei respektive aktørane.

Medietilsynet fører òg tilsyn med andre område innan kringkasting (reklame og sponsing og vern av barn og unge, m.m.) og er styresmakt når det gjeld konsesjonar og registreringar for lokalkringkasting og annan type kringkasting. Medietilsynet fører i tillegg mellom anna tilsyn med marknads- og eigarforhold i dagspresse og kringkasting med heimel i medieeigarskapslova. Medietilsynet er også klageinstans for fjernsynslisenssaker.

Mediebruksundersøkingane

Tala som omhandlar bruk av radio og TV er henta frå den årlege mediebruksundersøkinga til Statistisk sentralbyrå. Tala for 2009 er henta frå Norsk mediebarometer 2009. Termen *kvartil* representerer om lag ein fjerdedel av utvalet i undersøkinga i kvar gruppe. Talet i kvar gruppe vil variere noko frå år til år.

Referansar:

Norsk mediebarometer 2009, Statistisk sentralbyrå
Allmennkringkastingsrapporten, Kringkastingsåret 2009, Medietilsynet
Medietilsynet: <http://www.medietilsynet.no/>

Nyttige internettadresser for området radio og TV:

Norsk Riksringkasting AS: <http://www.nrk.no/>
TV 2 AS: <http://www.tv2.no/>
Medietilsynet: <http://www.medietilsynet.no/>
Norsk mediebarometer 2009: <http://www.ssb.no/medie>
Kultur- og mediebruk blant personar med innvandrarbakgrunn:
http://www.ssb.no/emner/07/02/rapp_200929/
medienorge: <http://www.medienorge.uib.no>

14.1. NRK P1 og P2. Sendetid, etter programtype og radiokanal. 2007-2009

	2007				2008				2009			
	NRK P1 ¹		NRK P2 ²		NRK P1 ¹		NRK P2 ²		NRK P1 ¹		NRK P2 ²	
	Timar	Prosent										
I alt	8 761	100,0	6 570	100,0	8 784	100,0	6 589	100,0	8 760	100,0	6 572	100,0
Drama	71	0,8	256	3,9	80	0,9	243	3,7	-	-	242	3,7
Musikk	2 496	28,5	2 146	32,7	2 423	27,6	2 155	32,7	2 529	28,9	2 242	34,1
Kunst/kultur/medium	13	0,1	1 259	19,2	-	-	1 395	21,2	4	-	1 442	21,9
Underhaldning	2 366	27,0	75	1,1	2 101	23,9	70	1,1	2 084	23,8	50	0,8
Heim/fritid/hobby	16	0,2	83	1,3	156	1,8	27	0,4	104	1,2	16	0,2
Vitskap	112	1,3	495	7,5	112	1,3	382	5,8	100	1,1	458	7,0
Religion/livsfilosofi	204	2,3	98	1,5	223	2,5	97	1,5	211	2,4	100	1,5
Samfunnsspørsmål	648	7,4	900	13,7	735	8,4	983	14,9	735	8,4	1 065	16,2
Nyheter	1 029	11,7	1 000	15,2	948	10,8	1 026	15,6	906	10,3	754	11,5
Portrett	9	0,1	70	1,1	189	2,2	62	0,9	193	2,2	55	0,8
Barneprogram	134	1,5	-	-	135	1,5	-	-	136	1,6	-	-
Regionale sendingar inkl.												
Sámi Radio	1 365	15,6	8	0,1	1 384	15,8	135	2,0	1 424	16,3	135	2,1
Sámi Radio, nyheter, rikssendingar	-	-	126	1,9	-	-	-	-	-	-	-	-
Sport	286	3,3	11	0,2	289	3,3	13	0,2	259	3,0	12	0,2
Andre program	12	0,1	43	0,7	9	0,1	1	-	75	0,9	1	-

¹Talet på timer heile døgnet. ²Timar berre på dagtid.

Kjelde: Medietilsynet, Allmennkringkastingsrapporten 2009.

14.2. NRK P3. Sendetid¹, etter programtype. 2006-2009

	2006		2007		2008		2009	
	Timar	Prosent	Timar	Prosent	Timar	Prosent	Timar	Prosent
I alt	6 570	100,0	6 571	100,0	8 782	100,0	8 771	100,0
Musikk	4 028	61,3	4 137	63,0	5 908	67,3	6 903	78,7
Kunst/kultur/medier	841	12,8	839	12,8	814	9,3	322	3,7
Av dette								
Popkultur	39	0,6	63	1,0	79	0,9	-	-
Om film	81	1,2	65	1,0	69	0,8	89	1,0
Musikkjournalistikk	721	11,0	711	10,8	666	7,6	233	2,7
Nyheter	563	8,6	467	7,1	549	6,3	310	3,5
Underhaldning	837	12,7	782	11,9	1 130	12,9	869	9,9
Humor	258	3,9	423	6,4	629	7,2	289	3,3
Aktualitet/samfunn	299	4,5	346	5,3	361	4,1	367	4,2
Sex og samliv	41	0,6	31	0,5	37	0,4	76	0,9
Andre program	2	-	-	-	20	0,2	-	-

¹P3 går i sendsing med P1 om natta.

Kjelde: Medietilsynet, Allmennkringkastingsrapporten 2009.

14.3. Radio Norge¹. Sendetid², etter programtype. 2005-2009

	2005		2006		2007		2008		2009	
	Sendetid	Prosent								
Timar i alt	3 323	100,0	3 608	100,0	3 397	100,0	3 172	100,0	3 414	100,0
Nyheter og aktualitet	722	21,7	762	21,1	969	28,5	815	25,7	940	27,5
Kultur	836	25,2	735	20,4	674	19,8	639	20,1	626	18,3
Barn og unge	880	26,5	875	24,3	682	20,1	669	21,1	678	19,9
Samisk	28	0,8	23	0,6	11	0,3	22	0,7	32	0,9
Livssyn	59	1,8	64	1,7	87	2,6	86	2,7	98	2,9
Fleirkulturelt	58	1,7	80	2,2	57	1,7	96	3,0	78	2,3
"Dei nye eldre"	40	1,2	65	1,8	56	1,6	92	2,9	104	3,0
Vitskap og teknologi	30	0,9	102	2,8	80	2,4	87	2,7	104	3,0
Forbrukarstoff	67	2,0	141	3,9	110	3,2	55	1,7	78	2,3
Sport og idrett	247	7,4	340	9,4	361	10,6	299	9,4	364	10,7
Musikk for smale grupper	356	10,7	421	11,7	310	9,1	312	9,8	312	9,1

¹Fra 21. april 2008 endra radiokanalen namn frå Kanal 24 til Radio Norge. ²Rapportert sendetid til Medietilsynet.

Kjelde: Medietilsynet, Allmennkringkastingsrapporten 2009.

14.4. P4. Sendetid¹, etter programtype. 2004-2009

	2004		2005		2006		2007		2008		2009	
	Sende-tid	Prosent										
Timar i alt	5 659	100,0	5 790	100,0	5 463	100,0	7 236	100,0	7 392	100,0	7 346	100,0
Nyheitssendingar	411	7,3	410	6,3	441	8,1	424	5,9	427	5,8	446	6,1
Nyheiter på samisk	11	0,2	12	0,2	19	0,3	23	0,3	23	0,3	20	0,3
Distriktsnyheter	5	0,1	4	0,1	10	0,2	11	0,2	13	0,2	13	0,2
Sportsnyheter	39	0,7	39	0,6	35	0,6	30	0,4	37	0,5	40	0,5
Program for nyheitsperspektiv, debatt og analyse, innanriks	120	2,1	111	1,7	254	4,6	327	4,5	358	4,8	379	5,2
Program for nyheitsperspektiv, debatt og analyse, utanriks	43	0,8	39	0,6	44	0,8	46	0,6	46	0,6	34	0,5
Daglege kultur- og nyheitssendingar	22	0,4	20	0,3	25	0,5	39	0,5	37	0,5	46	0,6
Dagleg breitt kulturmagasin	760	13,4	639	9,8	443	8,1	1 252	17,3	1 231	16,7	1 189	16,2
Kulturinnslag (ikkje kulturnyheter), i breie sendeflater	196	3,5	205	3,1	176	3,2	176	2,4	250	3,4	297	4,0
Program med smalt kulturfokus	355	6,3	463	7,1	449	8,2	448	6,2	446	6,0	509	6,9
Program for smale musikkjangrar	422	7,5	507	7,8	329	6,0	825	11,4	659	8,9	529	7,2
Barneprogram	201	3,6	209	3,2	200	3,7	254	3,5	260	3,5	235	3,2
Ungdomsprogram	730	12,9	946	14,5	746	13,7	880	12,2	949	12,8	639	8,7
Religion og livsfilosofi	95	1,7	93	1,4	82	1,5	112	1,5	138	1,9	183	2,5
Fleirkulturelle program	21	0,4	25	0,4	31	0,6	120	1,7	134	1,8	73	1,0
Program med sport og idrett	389	6,9	389	6,0	451	8,3	455	6,3	414	5,6	429	5,8
Program retta mot trafikantar	1 431	25,3	1 465	22,5	1 465	26,8	1 579	21,8	1 776	24,0	1 743	23,7
Program med smalt fokus, natur, vitskap, medisin, helse ..	53	0,9	11	0,2	17	0,3	20	0,3	-	-	-	-
Natur, vitskap, medisin, helse; innslag i breie program	30	0,5	22	0,3	12	0,2	22	0,3	22	0,3	22	0,3
Forbrukarstoff/innslag i breie program	27	0,5	19	0,3	23	0,4	27	0,4	29	0,4	41	0,6
Media, mediekritikk og -satire ..	99	1,7	54	0,8	0	0,0	30	0,4	96	1,3	281	3,8
Program tilpassa "eldre" radiolyttarar	199	3,5	108	1,7	211	3,9	136	1,9	47	0,6	198	2,7

¹Rapportert sendetid til Medietilsynet.

Kjelde: Medietilsynet, Allmennkringkastingsrapporten 2008.

14.5. NRK. Sendetid¹, etter fjernsynskanal og programtype. 2008-2009

	NRK 1		NRK 2		NRK 3		NRKSUPER									
	2008		2009		2008		2009									
	Timar	Pro- sent	Timar	Pro- sent	Timar	Pro- sent	Timar	Pro- sent								
Riksprogram i alt	8 316	100,0	8 345	100,0	5 979	100,0	6 240	100,0	3 861	100,0	3 875	100,0	4 452	100,0	4 631	100,0
Av dette Interaktivt TV ²	1 641	19,7	..	..	164	2,7	..	..	2 025	52,4	..	..	-	-	..	..
Barneprogram	838	10,1	700	8,4	5	0,1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Drama, kunst/kultur	1 434	17,2	1 483	17,8	204	3,4	365	5,8	1 040	26,9	1 059	27,3	974	21,9	1 016	21,9
Animasjonsdrama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2 125	47,7	2 244	48,5	
Informasjonsprogram	1 475	17,7	1 098	13,2	1 219	20,4	1 542	24,7	241	6,2	324	8,4	399	9,0	231	5,0
Kunst/kultur/medium	552	6,6	579	6,9	482	8,1	482	7,7	64	1,7	26	0,7	-	-	-	-
Musikk	938	11,3	1 140	13,7	169	2,8	169	2,7	2 079	53,8	2 019	52,1	52	1,2	16	0,3
Naturprogram	142	1,7	196	2,3	100	1,7	134	2,1	10	0,3	13	0,3	-	-	-	-
Nyheiter	1 029	12,4	1 403	16,8	2 616	43,8	2 494	40,0	-	-	-	-	-	-	-	-
Religion/livsfilosofi	45	0,5	31	0,4	33	0,6	48	0,8	-	-	-	-	-	-	-	-
Sport	1 207	14,5	1 057	12,7	889	14,9	572	9,2	18	0,5	7	0,2	-	-	-	-
Underhaldning	522	6,3	563	6,7	205	3,4	300	4,8	394	10,2	417	10,8	662	14,9	846	18,3
Undervisning	-	-	2	0,0	-	-	-	-	-	-	-	54	1,2	77	1,7	
Vitskap	122	1,5	92	1,1	45	0,8	117	1,9	7	0,2	8	0,2	-	-	-	-
Andre program	12	0,1	1	0,0	12	0,2	17	0,3	8	0,2	2	0,1	186	4,2	201	4,3

¹Dei regionale sendingane er ikkje med i sendetida.²Timane er fordelt på ulike programkategoriar.

Kjelde: Medietilsynet, Allmennkringkastingsrapporten 2009 og Norsk Rikskringkasting AS.

14.6. TV 2. Sendetid, etter programtype. 2007-2009

	2007		2008		2009	
	Timar	Prosent	Timar	Prosent	Timar	Prosent
Program i alt	6 020	100,0	6 341	100,0	7 233	100,0
Barneprogram	531	8,8	553	8,7	543	7,5
Drama ²	2 464	40,9	2 719	42,9	2 896	40,0
Informasjonsprogram	1 140	18,9	1 139	18,0	877	12,1
Kunst/kultur/medium	18	0,3	14	0,2	43	0,6
Musikk	10	0,2	5	0,1	5	0,1
Naturprogram	12	0,2	32	0,5	6	0,1
Nyheter	555	9,2	480	7,6	422	5,8
Religion/livsfilosofi	34	0,6	24	0,4	28	0,4
Sport	469	7,8	557	8,8	456	6,3
Underholdning	773	12,8	818	12,9	1 957	27,1
Undervisning	14	0,2	-	0,0	-	-

¹Eigenannonsering ikkje medrekna. ²Medrekna kunst/kultur/medium.

Kjelde: Allmennkringkasterregnskap 2009 TV 2 AS.

14.7. Norsk rikskringkasting. Sendetid i radio og fjernsyn, etter målform. 2003-2009. Prosent

	Radio				Fjernsyn			
	I alt	Bokmål	Nynorsk	Dialekt	I alt	Bokmål	Nynorsk	Dialekt
2003	100,0	61,5	8,3	30,2	100,0	76,6	13,0	10,4
2004 ¹	100,0	55,0	3,0	42,0	100,0	63,0	6,0	32,0
2005	100,0	55,7	4,0	41,7	100,0	74,0	7,0	23,0
2006	100,0	56,7	5,3	38,0	100,0	70,5	7,5	22,0
2007	100,0	61,0	4,0	35,0	100,0	69,0	7,0	24,0
2008	100,0	63,0	6,0	31,0	100,0	75,9	6,6	17,5
2009	100,0	56,2	4,4	39,4	100,0	71,9	9,1	19,0

¹Ved overgangen til 2004, gjennomførte NRK følgjande praksis: Ein stiltre strengare krav til kva som blei rekna som bokmål og kva som rekna som nynorsk. Dersom det som skulle registerast ikkje var tydeleg nok, blei det plassert i dialektkategorien.

Kjelde: Norsk rikskringkasting.

14.8. Konsesjon for drift av lokalfjernsyn og lokalradio, etter fylke. 1990-2009

Heile landet	Lokalfjernsyn allmenn	Lokalradio
1990	106	442
2000	26	274
2001	27	259
2002	26	272
2003	¹ 23	267
2004	25	256
2005	26	248
2006	26	248
2007	25	246
2008	25	² 241
2009	19	237
2009		
Østfold	1	11
Akershus	3	13
Oslo	1	25
Hedmark	0	9
Oppland	0	7
Buskerud	1	12
Vestfold	0	6
Telemark	2	8
Aust-Agder	1	10
Vest-Agder	1	10
Rogaland	2	16
Hordaland	0	27
Sogn og Fjordane	0	5
Møre og Romsdal	2	14
Sør-Trøndelag	1	15
Nord-Trøndelag	0	3
Nordland	3	22
Troms Romssa	0	10
Finnmark Finnmark	1	14

¹Landet er delt inn i 30 konsesjonsområder for lokalfjernsyn og 141 konsesjonsområder for lokalradio. ²Konsesjonar i drift i 2009.

Kjelde: Medietilsynet.

14.9. Registrerte fjernsynslisensar, etter fylke. 31. desember. 2002-2009

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Heile landet	1 750 715	1 758 619	1 763 016	1 787 374	1 807 951	1 851 969	1 882 349	1 905 526
Østfold	102 900	103 032	103 054	104 665	106 041	108 580	110 010	110 402
Akershus	177 820	181 945	182 172	185 853	189 293	193 520	197 678	201 141
Oslo	208 430	206 316	208 874	212 499	218 534	226 352	230 361	234 371
Hedmark	76 510	76 484	76 216	76 736	76 904	78 823	79 848	80 449
Oppland	72 850	72 235	72 220	73 415	72 922	73 906	75 054	75 327
Buskerud	93 310	94 367	94 500	96 308	97 964	100 233	101 216	102 313
Vestfold	84 206	86 552	86 702	87 706	88 396	89 939	91 693	92 186
Telemark	65 421	66 692	66 967	67 441	67 775	68 961	69 804	70 509
Aust-Agder	38 100	37 801	37 812	38 654	39 048	40 082	40 981	41 827
Vest-Agder	59 758	59 256	59 359	60 597	61 229	62 861	63 713	65 035
Rogaland	137 903	140 486	140 911	144 218	148 907	153 731	157 810	160 079
Hordaland	167 100	168 640	169 287	170 882	171 003	177 284	180 280	182 948
Sogn og Fjordane	39 210	38 873	38 957	39 092	38 904	39 438	39 970	40 003
Møre og Romsdal	93 300	92 855	92 862	93 569	93 732	95 542	97 093	97 685
Sør-Trøndelag	106 122	106 517	106 457	108 251	108 827	110 438	111 715	113 372
Nord-Trøndelag	47 940	48 377	48 320	48 435	48 791	49 874	50 318	50 866
Nordland	91 410	90 192	90 397	90 550	90 734	92 039	93 239	93 997
Troms Romsa	56 620	56 430	56 293	56 640	57 138	58 115	59 462	60 745
Finnmark Finnmark	25 810	25 523	25 849	25 897	25 721	26 295	26 182	26 375
Svalbard	280	337	210	332	342	359	368	370
Frilisensar	5 715	5 709	5 597	5 634	5 747	5 597	5 554	5 526

Kjelde: Norsk Riksringkasting AS.

14.10. Lyttar- og sjåardelar for ulike radio- og fjernsynskanalar. 1994-2009. Prosent

	1994	1996	1998	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Radio													
NRK P1	31	27	29	27	28	26	28	29	26	24	25	26	23
NRK P2	7	5	5	4	5	5	5	4	4	4	3	5	4
NRK P3	11	10	8	8	7	6	7	5	5	6	5	7	6
Radio P4	18	21	19	19	18	21	19	16	17	17	16	13	17
Radio Norge	.	.	.	.	.	.	.	6	5	5	5	3	8
Lokalradio	13	13	12	11	12	14	12	11	9	10	11	8	7
Andre kanalar	1	1	1	2	2	3	2	2	3	3	3	6	3
Fjernsyn													
NRK1	58	55	53	50	54	52	51	53	51	47	47	44	43
NRK2	.	10	8	9	7	7	11	8	8	5	5	5	6
NRK3 Super	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	2	4
TV2 AS	42	50	50	51	53	56	51	52	50	51	49	44	41
TV2 nyhetskanalen	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2	3	3
TVNorge	12	13	16	15	20	18	21	18	19	18	19	16	13
TV3	7	12	12	14	14	13	12	14	13	11	12	11	11
Svensk TV ²	3	2	2	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1
Lokal TV ³	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	1
Andre kanalar	7	7	9	10	12	12	10	12	13	15	17	22	23

¹ Gjeld frå september 1996. ² SVT1 og SVT2. ³ Inkluderer lokal-tv som har fått konsesjon frå Medietilsynet, t.d. TV Follo AS og lokale sendingar på TV Norge.

Kjelde: Norsk mediebarometer 2009.

14.11. Minutt brukt til radiolytting og fjernsynssjåing ein gjennomsnittsdag, etter kjønn, alder, utdanning, hushaldsinntekt, yrkesstatus og landsdel. 2002-2009

	Radio										Fjernsyn									
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2002	2003	2004	2005	2006	2007 ¹	2008 ¹	2009				
Minutt totalt	87	91	80	84	83	80	80	82	146	141	142	147	148	155	145	148				
Kjønn																				
Menn	93	93	81	83	85	84	91	79	151	145	147	149	149	161	151	151				
Kvinner	82	89	80	85	80	76	69	86	140	137	137	146	147	149	140	145				
Alder																				
9-15 år	16	24	20	17	17	13	12	10	134	141	123	132	123	126	126	115				
16-24 "	80	66	70	65	64	53	50	49	146	144	132	134	152	144	136	128				
25-44 "	85	101	82	83	84	81	72	85	140	131	133	141	142	141	133	143				
45-66 "	114	111	100	106	107	109	112	113	147	137	145	156	146	168	154	155				
67-79 "	102	103	99	126	104	101	125	106	169	177	193	180	188	204	190	201				
Utdanning																				
Ungdomsskolenivå	102	107	82	97	97	98	90	84	153	153	153	173	178	181	177	171				
Vidaregående skolenivå	102	111	102	102	102	99	104	106	150	149	159	154	162	167	164	164				
Universitets- og høgskolenivå, kort	89	91	78	76	76	69	73	86	161	118	126	145	134	153	122	138				
Universitets- og høgskolenivå, lang.	77	73	54	73	73	71	73	69	129	118	102	114	112	110	110	121				
Hushaldsinntekt																				
1. kvartil	92	104	85	103	88	94	92	89	165	158	167	165	180	184	168	172				
2. kvartil	89	93	79	89	93	82	84	94	150	143	163	158	162	166	154	162				
3. kvartil	97	87	85	83	88	84	84	86	143	142	124	151	139	147	137	154				
4. kvartil	83	89	78	80	74	68	70	71	135	126	124	127	123	132	124	120				
Yrkesstatus (16-79 år)																				
Yrkesgruppe 1-2	84	79	75	73	72	77	75	73	126	102	113	132	116	125	117	125				
Yrkesgruppe 3	70	91	73	96	74	74	74	92	139	134	126	129	140	140	116	141				
Yrkesgruppe 4-5	79	93	94	85	83	89	85	82	153	145	135	141	153	150	154	150				
Yrkesgruppe 6-9	141	147	123	134	162	131	134	140	137	133	145	146	154	153	149	159				
Elevar/studentar	60	38	38	37	42	38	29	27	133	130	124	125	136	126	140	100				
Trygd/pensjonistar	106	116	99	126	109	103	121	114	185	186	191	197	191	211	194	207				
Heimearbeidande	98	98	97	97	75	:	:	:	107	130	168	177	180	:	:	:				
Landsdel																				
Oslo/Akershus	82	99	76	75	62	73	77	66	149	121	135	144	143	143	137	140				
Austlandet elles	89	85	88	90	95	92	90	88	144	141	147	149	164	166	142	163				
Agder og Rogaland	72	79	80	68	94	80	72	83	138	134	134	158	142	150	147	129				
Vestlandet	80	89	75	93	76	84	65	91	146	152	140	135	138	157	141	146				
Trøndelag	121	118	96	83	88	61	93	82	137	163	157	140	153	156	161	153				
Nord-Noreg	100	87	68	96	90	77	86	86	158	152	147	164	141	158	164	152				

¹Tala er blitt retta.

Kjelde: Norsk mediebarometer 2009, Statistisk sentralbyrå.

14.12. Personar som hører på radio og ser på fjernsyn ein gjennomsnittsdag, etter kjønn, alder, utdanning, hushaldsinntekt, yrkesstatus og landsdel. 2002-2009. Prosent

	Radio										Fjernsyn									
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2002	2003	2004	2005
Minutt totalt	58	58	58	55	54	53	54	53	85	84	83	85	83	82	80	80				
Kjønn																				
Menn	62	58	57	54	55	55	56	52	87	84	82	85	83	83	81	80				
Kvinner	55	57	58	56	53	52	52	54	83	83	83	84	82	81	80	81				
Alder																				
9-15 år	31	37	31	30	26	27	27	22	93	93	86	91	90	87	88	86				
16-24 "	53	52	47	46	45	41	38	45	85	80	82	78	81	81	77	75				
25-44 "	59	59	60	57	60	58	56	58	82	81	79	82	81	77	76	78				
45-66 "	68	67	68	63	61	64	66	63	84	82	84	87	81	84	82	81				
67-79 "	63	60	64	64	54	53	60	52	86	92	86	89	86	88	85	86				
Utdanning																				
Ungdomskolenivå	52	58	54	51	52	52	48	46	83	84	78	83	85	84	80	81				
Videregående skolenivå	63	59	60	59	56	58	58	57	85	83	85	85	80	82	80	80				
Universitets- og høgskolenivå, kort	58	64	65	60	59	54	62	62	85	77	81	83	82	80	79	79				
Universitet og høgskolenivå, lang	68	64	68	62	64	66	63	62	82	82	79	84	83	78	77	76				
Hushaldsinntekt																				
1. kvartil	57	58	56	53	45	50	53	49	85	84	86	83	81	78	80	79				
2. kvartil	61	59	53	55	55	52	57	54	83	81	83	84	83	85	83	81				
3. kvartil	60	58	56	57	58	57	56	54	87	87	81	87	86	85	81	81				
4. kvartil	62	62	65	63	60	58	60	58	87	84	84	87	84	81	83	82				
Yrkesstatus (16-79 år)																				
Yrkesgruppe 1-2	70	66	68	64	64	64	64	64	81	80	78	85	83	80	79	74				
Yrkesgruppe 3	62	63	66	65	60	60	62	66	84	84	83	80	82	83	77	84				
Yrkesgruppe 4-5	58	58	64	54	53	57	51	53	82	82	79	84	80	77	83	80				
Yrkesgruppe 6-9	62	61	58	61	65	65	60	60	83	79	82	82	80	80	75	78				
Elevar/studentar	61	47	44	39	42	37	41	42	83	73	84	79	78	77	77	73				
Trygd/pensjonistar	63	62	60	62	55	52	60	53	87	91	87	89	86	87	84	87				
Heimearbeidande	42	56	52	52	42	:	:	:	75	87	88	97	77	:	:	:				
Landsdel																				
Oslo/Akershus	61	64	60	55	51	54	55	50	85	78	80	84	81	80	78	78				
Austlandet elles	57	55	59	54	57	56	57	51	84	85	84	85	83	83	79	80				
Agder og Rogaland	59	54	58	54	58	56	50	59	82	88	81	86	83	82	82	77				
Vestlandet	57	59	53	57	50	50	49	55	86	86	85	83	81	82	78	82				
Trøndelag	65	61	57	57	55	51	57	55	83	84	86	82	85	84	87	85				
Nord-Noreg	55	54	57	51	50	50	52	50	88	83	81	88	83	83	82	83				

Kjelde: Norsk mediebarometer 2009, Statistisk sentralbyrå.

15. Kulturminne

15.1. Nokre resultat

Om lag 13 000 nye kulturminne

Over 13 000 nye kulturminne blei registrert i Riksantikvarens kulturminnedatabase Askeladden i løpet av 2009. Dette representerte ein auke i kulturminne på drygt 7 prosent samanlikna med tala frå 2008. Per 31. desember 2009 var det registrert totalt 194 700 freda kulturminne i databasen til Riksantikvaren. Sidan 2004 har det vore ein jamm årleg auke i registrerte kulturminne, og totalt er det registrert 45 000 fleire minne desse seks åra. Største delen av dei registrerte kulturminna er automatisk freda, medan berre litt under 3 prosent er vedtaksfreda kulturminne (jf. Lov om kulturminner, kap. II).

96 prosent av kulturminna er arkeologiske enkeltminne

Fleirtalet av dei registrerte kulturminna er arkeologiske enkeltminne (187 000), og dei utgjer om lag 96 prosent av kulturminna i 2009. I løpet av siste året er det registrert drygt 12 700 nye arkeologiske enkeltminne. Om lag 5 700 bygningar er registrerte som freda kulturminne, 79 av dei var nyregistrerte i 2009. Enkeltminne under vatn utgjer under 1 prosent av dei registrerte kulturminna, men har hatt ein auke på 120 objekt siste året. 40 prosent av desse minna er etter samisk datering og 30 prosent er frå tida 1650-1849. Enkeltminne under vatn utgjer 820 minne i 2009.

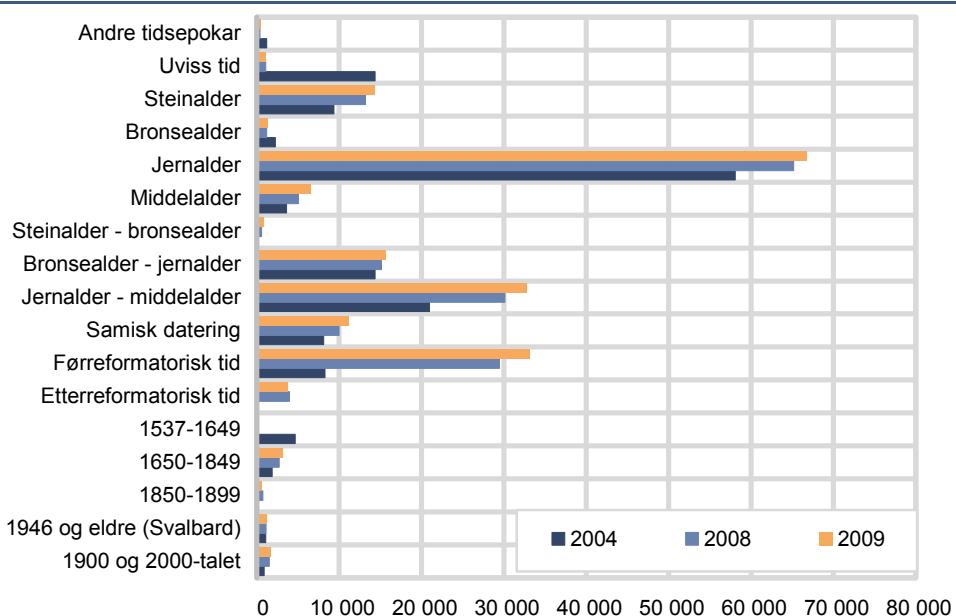
Flest kulturminne frå jernalderen

Det er registrert flest kulturminne datert frå jernalderen, knapt 67 000 frå jernalderen og om lag 33 000 frå tidsepoken jernalder – middelalder. Tilveksten i 2009 for minne frå jernalderen låg på vel 1 600. Kulturminne daterte frå førreformatorisk tid, tel over 33 000 ved slutten av 2009, ein auke på over 3 600 og står for 28 prosent av total tilvekst.

Drygt 17 000 enkeltminne er daterte frå bronsealder til jernalder, ein auke på 700 minne frå 2008. Det er no registrert 232 freda kyrkjer, fire fleire enn i 2008, to av desse kyrkjene er daterte frå middelalderen og to frå perioden 1850-1899. Det er flest freda kyrkjer frå middelalderen, totalt er det registrert 200 freda middelalderkyrkjer i Noreg. 263 andre bygningar er òg daterte frå middelalderen, mens fleirtalet av dei freda bygningane stammar frå perioden 1650-1849.

Rogaland har flest feda kulturminne

Rogaland, Hedmark og Oppland har flest feda kulturminne, Rogaland 12 prosent og Hedmark og Oppland har begge 10 prosent av dei feda kulturminna. Oppland har hatt over 20 prosent auke i dei registrerte minna det siste året, følgd av Buskerud med 14 prosent. Figur 15.1 og tabell 15.1 syner fordelinga på enkeltminna etter kategori, tidsepoke og fylke.

Figur 15.1. Freda kulturminne¹. Enkeltminne², etter tidsepoke. 31. desember 2004-2009

¹ Tabellane omfattar alle kulturminne som er registrerte som feda etter Kulturminneloven. ² Lokalitet/enkeltminne: Ein lokalitet er eit samanhengande kulturminneområde eller -anlegg som består av eitt eller fleire enkeltminne. Døme: eit gravfelt (lokalitet) med fleire gravhaugar (enk.minne) eller ein fyrtasjon (lokalitet) med fleire bygningar (enk.minne). Alle enkeltminne må vere knytt opp mot ein lokalitet.

Kjelde: Askeladden (Riksantikvarens kulturminnadbæse).

Tabell 15.2. gir ei oversikt over vedtaksfreda kulturminne etter kva for ei hovudgruppe dei er klassifiserte i. Av dei om lag 5 500 vedtaksfreda kulturminna er 1 150, eller 28 prosent i primærnæringar og 26 prosent i organisert/offentleg verksemد.

400 søknader om dispensasjon etter kulturminneloven

Dispensasjonsbehandlinga i fylkeskommunane etter kulturminneloven og plan- og bygningsloven er vist i tabell 15.5. I 2009 kom det inn i underkant av 400 søknader om dispensasjon etter kulturminneloven. For heile landet blei 90 prosent av søknadene innvilga, mot 80 prosent i 2008. Fire fylkeskommunar innvilga alle søknadene som kom inn i 2009. Nord-Trøndelag mottok ingen søknader om dispensasjon etter kulturminneloven i 2009.

Nedgang i kostnadene til fysisk planlegging, kulturminne, natur og nærmiljø

KOSTRA-rapporteringa syner at fylkeskommunane i alt hadde 300,1 millionar kroner i netto driftsutgifter til fysisk planlegging, kulturminne, natur og nærmiljø i 2009 (KOSTRA-funksjonane 715, 716 og 750). Samanlikna med 2008 ser vi ein nedgang i kostnadene på desse områda på om lag 2 prosent. Nettoutgiftene til fylkeskommunane i 2009 til fysisk planlegging, kulturminne, natur og nærmiljø var 0,5 prosent av totale netto driftsutgifter og 62 kroner per innbyggjar utanom Oslo. (Rekneskapsomgrep, sjå kap. 1).

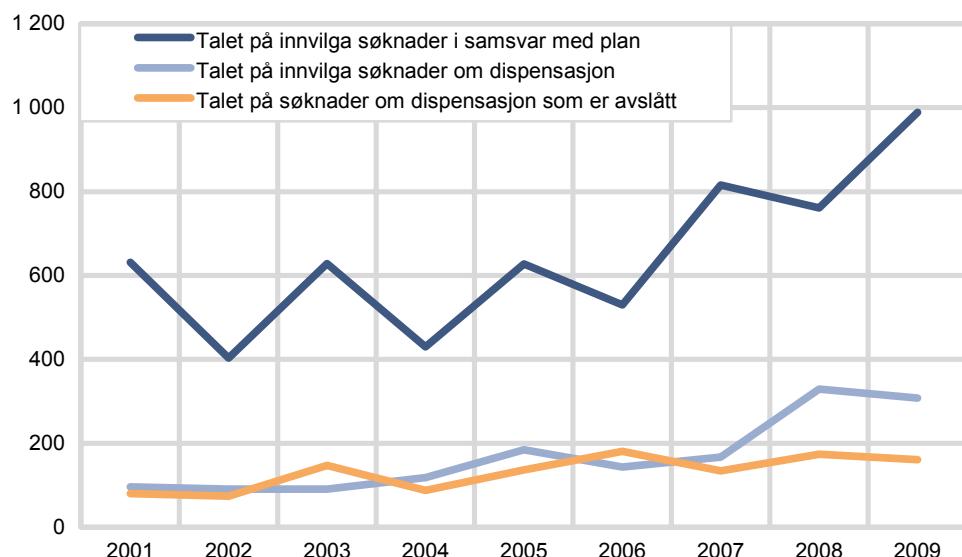
Tabell 15.7 viser gjennomsnittlege netto- og brutto driftsutgifter og gjennomsnittlege brutto investeringsutgifter til fysisk planlegging, kulturminne, natur og nærmiljø for åra 2007-2009. Totaltala for netto driftsutgifter og brutto investeringsutgifter for 2009 syner at dei ligg under gjennomsnittet for dei tre siste åra. Netto driftsutgiftene ligg 10 prosent under, og brutto investeringsutgiftene for 2009 syner over ei halvering av utgiftene i høve til gjennomsnittet for dei tre siste åra. Brutto driftsutgifter for 2009 ligg høgare enn gjennomsnittet for dei tre siste åra, 2007-2009.

Fleire behandla søknader om tiltak i spesialområde for bevaring av kulturminne

Tabell 15.8 syner ei oversikt over kommunal behandling av byggjesaker i område med stor miljøverdi. Dette gjeld nye bygningar i landbruks-, natur- og friområde, område med byggjeforbod i 100-metersbeltet langs sjø, område med byggjeforbod langs ferskvatn og tiltak i spesialområde for bevaring av kulturminne. Kommunane behandla i alt 8 300 saker i 2009. I underkant av 1 500 behandla saker var søknader

om tiltak i spesialområde for bevaring av kulturminne, 193 fleire søknader enn førre året. 469 saker gjaldt søknad om dispensasjon, ein liten nedgang samanlikna med 2008. 308 eller 66 prosent av desse blei innvilga mot 65 prosent i 2008. 989 søknader blei innvilga i samsvar med plan i 2009.

Figur 15.2. Kommunal behandling av byggjesaker i område med stor miljøverdi. 2001-2009

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

1 milliard kroner til rekreasjon, naturforvaltning og kulturminnevern

I 2009 brukte kommunane om lag 1 milliard kroner i netto driftsutgifter til rekreasjon, naturforvaltning og kulturminnevern, (KOSTRA-funksjonane 335, 360 og 365). Dette er 0,6 prosent av dei totale netto driftskostnadene i kommunane, det same som dei tre føregåande åra. For fleire resultat, sjå tabell 15.9.

Gjennomsnittleg netto driftsutgifter til kulturminnevern (KOSTRA-funksjon 365) for heile landet ligg på 11 kroner per innbyggjar, ein auke på ei krone samanlikna med tidlegare år. Gjennomsnittleg netto driftsutgift til rekreasjon i tettstad var 140 kroner per innbyggjar (KOSTRA-funksjon 335), litt meir enn dei to åra før. Oslo kommune bruker framleis mest til kulturminnevern, 29 kroner per innbyggjar i 2009.

15.2. Om statistikken kulturminne og kulturminnevern

Opplysningar om kulturminne er baserte på data frå Riksantikvaren. Riksantikvaren har òg ei oversikt over freda kulturminne og bygningar registrerte i SEFRAK. Data frå Riksantikvaren blei for første gong presentert i NOS Kulturstatistikk 2003. Det same blei data over aktivitetane og utgiftene i fylkeskommunane på områda kulturminne, natur og nærmiljø samt communal behandling av byggjesaker i område med stor miljøverdi og utgifter i kommunane til rekreasjon, naturforvaltning og kulturminnevern.

Askeladden

Askeladden er den offisielle databasen over alle freda kulturminne og kulturmiljø i Noreg, i tillegg til listeførte kyrkjer. Det er Riksantikvaren som eig og driftar Askeladden, og databasen er eit viktig verktøy for forvaltninga. Databasen inneholder omfattande data og opplysningar om objekt som er freda (eller som er inne i ein fredingsprosess) etter kulturminneloven.

Askeladden er tilgjengeleg for kulturminneforvaltninga, statlege sektorstyresmakter og kommunane. Dei ulike forvaltningsledda kan få innsyn i basen, og tilgang til registrering og oppdatering av objekt knytte til deira ansvarsområde.

Askeladden blei teken i bruk i 2004. Tidlegare var kulturminnedata lite tilgjengelege. Ofte var det berre dei som hadde ansvaret for føringa av eit kulturminneregister, som hadde tilgang til innhaldet. Ein av dei uheldige konsekvensane av dette var at kulturminnedata blei lite brukt i planlegging og anna forvaltningsarbeid. Askeladden har gjort både tilgang, registrering og oppdatering lettare. I Askeladden kan ein søkje etter objekt, produsere enkle kart, og lage eigen statistikk. Meir avanserte GIS-brukarar kan eksportere data i SOSI-format, og ein kan også eksportere data til eit rekneark. (Riksantikvaren – Direktoratet for naturminneforvaltning).

SEFRAK Tal frå SEFRAK er ikkje oppdatert for 2008 og 2009 av di SEFRAK-tala ikkje er klare i den nye utgåva av Matrikkelen. SEFRAK er ei forkorting for *SEkretariat For Registrering Av faste Kulturminner*. SEFRAK-registeret inneheld opplysningar over alle bygningar og ruinar som er oppførte før 1900. Sjå Kulturstatistikk 2008, tabell 15.4 for dei siste tala frå 2007.

Offentleg forvaltning – fysisk planlegging i fylkeskommunar Tala frå fylkeskommunane syner søknader om dispensasjon etter kulturminneloven og utgifter til planlegging, kulturminne, natur og nærmiljø. Datamaterialet er basert på respektive skjema 51 og dei fylkeskommunale rekneskapane leverte gjennom KOSTRA-systemet (sjå kapittel 1).

- 715 Lokal og regional utvikling
- 716 Friluftsliv og miljø
- 750 Kulturminnevern

Offentleg forvaltning – fysisk planlegging i kommunar Tala frå kommunane syner communal saksbehandling i område med stor miljøverdi og utgifter til rekreasjon, naturforvaltning og kulturminnevern. Tala for communal byggjesaksbehandling er estimerte tal. Datamaterialet er basert på respektive skjema 20 og dei kommunale rekneskapane leverte gjennom KOSTRA-systemet.

- 335 Rekreasjon i tettstad
- 360 Naturforvaltning og friluftsliv
- 365 Kulturminnevern

Offentleg forvaltning – statlege ugifter Data i tabell 15.10 syner utgifter til kulturminne og kulturmiljø over Miljøverndepartementets budsjett, St. prp. 1, for programkategorien 12.20 Naturens mangfold og friluftsliv og programkategorien 12.30 Kulturminne og kulturmiljø.

Referansar:

Riksantikvaren – Direktoratet for naturminneforvaltning
Statistisk sentralbyrå, KOSTRA: <http://www.ssb.no/fysplan/>

For meir informasjon om kulturminnevern i Noreg, viser vi til desse lenkjene:
 Kulturminnloven: Lov om kulturminner, 1978-06-09-50: <http://www.lovdata.no>
 Riksantikvaren – Direktoratet for kulturminneforvaltning: <http://www.ra.no/>
 Askeladden – Databasen for kulturminner: <http://askeladden.ra.no/sok/>
 Miljøverndepartementet: <http://www.regjeringen.no/nb/dep/md.html?id=668>
 Fysisk planlegging i kommunar og fylkeskommunar: <http://www.ssb.no/fysplan/>
 Nærmiljøinnsats i kommunane: http://www.ssb.no/miljo_kostra/
 Levekårsundersøkinga: <http://www.ssb.no/emner/07/02/10/orgakt/>

15.1. Freda kulturminne¹. Enkeltminne², etter kategori, tidsepoke og fylke. 31. desember. 2004-2009

	I alt	Arkeologisk enkeltminne	Bygning	Historisk hage	Kyrkje	Enkeltminne under vatn	Teknisk/ industrielt enkeltminne	Anna kulturminne
2004	149 449	143 801	4 607	24	204	329	232	252
2005	158 427	152 479	5 022	41	215	361	273	36
2006	164 934	158 469	5 353	45	215	511	303	38
2007	173 175	166 549	5 451	45	219	554	311	46
2008	181 615	174 493	5 658	69	228	704	375	88
2009	194 705	187 153	5 737	82	232	824	468	209
Datering								
Førreformatorisk tid	33 056	33 034	0	0	0	6	0	16
Istid	1	1	0	0	0	0	0	0
Steinalder	14 300	14 289	0	0	0	11	0	0
Senneolitikum	33	33	0	0	0	0	0	0
Bronsealder	1 376	1 373	0	0	0	0	0	3
Jernalder	66 776	66 762	0	0	0	2	0	12
Middelalder	6 560	6 054	263	6	200	36	1	0
Sein Steinbrukande tid	66	66	0	0	0	0	0	0
Samisk datering	11 121	10 775	3	0	0	341	0	2
Steinalder - bronsealder	855	853	0	0	0	2	0	0
Senneolitikum - bronsealder	70	70	0	0	0	0	0	0
Bronsealder - jernalder	15 697	15 697	0	0	0	0	0	0
Tidleg metalltid ³	258	258	0	0	0	0	0	0
Jernalder - middelalder	32 792	32 778	0	0	0	4	0	10
Etterreformatorisk tid	3 818	2 948	734	28	0	0	68	40
1537-1649	156	13	113	1	17	12	0	0
1650-1849	3 118	111	2 587	21	6	259	93	41
1850-1899	637	33	437	2	4	114	28	19
1900-talet	1 700	94	1 374	23	5	25	134	45
1945 og yngre (Svalbard)	4	4	0	0	0	0	0	0
1946 og eldre (Svalbard)	1 155	777	225	0	0	12	141	0
2000-talet	9	0	1	1	0	0	3	4
Uviss tid	1 147	1 130	0	0	0	0	0	17
Fylke								
Østfold	9 018	8 686	161	5	18	91	49	8
Akershus	9 704	9 403	224	2	14	35	11	15
Oslo	1 151	616	431	28	5	27	9	35
Hedmark	20 493	20 201	229	6	5	5	31	16
Oppland	19 233	18 596	595	0	24	0	4	14
Buskerud	10 054	9 619	382	1	19	12	16	5
Vestfold	6 937	6 580	231	3	24	52	37	10
Telemark	6 149	5 571	476	2	12	70	11	7
Aust-Agder	4 970	4 690	240	3	10	15	12	0
Vest-Agder	6 971	6 661	162	2	7	98	20	21
Rogaland	22 820	22 251	417	3	14	122	10	3
Hordaland	5 689	4 996	541	12	23	96	13	8
Sogn og Fjordane	3 220	2 974	186	1	13	40	6	0
Møre og Romsdal	6 537	6 273	180	3	11	61	8	1
Sør-Trøndelag	7 360	6 915	367	5	10	36	11	16
Nord-Trøndelag	10 672	10 484	132	1	12	8	8	27
Nordland	13 326	13 040	218	3	8	27	20	10
Troms Romsa	10 340	10 202	122	1	1	8	5	1
Finnmark Finnmark	18 772	18 518	196	1	2	7	36	12
Svalbard	1 288	877	247	0	0	13	151	0
Kontinentalsokkelen	1	0	0	0	0	1	0	0

¹ Tabellane omfattar alle kulturminne som er registrerte som freda etter Kulturminneloven. ² Lokalitet/enkeltminne: Ein lokalitet er eit samanhengande kulturminneområde eller -anlegg som består av eitt eller fleire enkeltminne. Døme: eit gravfelt (lokalitet) med fleire gravhaugar (enk.minne) eller ein fyrtasjons (lokalitet) med fleire bygningar (enk.minne). Alle enkeltminne må vere knytt opp mot ein lokalitet. ³ Ny tidsepoke frå 2008.

Kjelde: Askeladden, Riksantikvarens kulturminnedatabase.

15.2. Vedtaksfreda kulturminne¹, etter hovedgruppe, vedtaksår og fylke. 31. desember 2005-2009

	I alt	Primær-næringer	Sekundær-næringer	Tertiær-næringer	Organisert/ offentleg verksem	Religion/tradisjon/næringstilhending	Ikkje knytt/privat	Andre funksjoner	Ingen verdi
2005	4 669	1 245	174	761	1 161	59	433	713	123
2006	4 983	1 289	188	777	1 289	56	610	608	166
2007	5 094	1 410	207	829	1 300	64	693	449	142
2008	5 271	1 511	213	899	1 363	68	717	373	127
2009	5 522	1 554	229	1 040	1 453	56	855	335	-
Vedtaksår									
1923-1950	1 650	908	38	163	88	7	322	124	-
1951-1978	290	169	11	27	24	13	25	21	-
1979-2008	3 364	467	174	779	1 264	30	471	179	-
2009	218	10	6	71	77	6	37	11	-
Fylke									
Østfold	221	21	2	36	143	0	18	1	-
Akershus	225	20	6	47	100	1	38	13	-
Oslo	466	27	28	38	67	17	252	37	-
Hedmark	276	105	3	41	100	0	7	20	-
Oppland	586	475	3	24	63	7	10	4	-
Buskerud	336	102	28	56	68	1	56	25	-
Vestfold	269	5	7	58	147	2	24	26	-
Telemark	325	168	10	32	64	1	27	23	-
Aust-Agder	227	26	30	62	42	2	54	11	-
Vest-Agder	168	6	2	72	39	0	36	13	-
Rogaland	422	114	4	67	106	3	110	18	-
Hordaland	502	114	35	118	128	3	57	47	-
Sogn og Fjordane	179	16	19	41	53	1	12	37	-
Møre og Romsdal	178	27	1	51	42	3	52	2	-
Sør-Trøndelag	392	130	15	64	104	4	68	7	-
Nord-Trøndelag	155	62	6	28	49	2	0	8	-
Nordland	228	62	4	103	36	3	12	8	-
Troms Romsa	119	6	4	38	51	2	8	10	-
Finnmark Finnmark	227	68	10	64	44	4	12	25	-
Svalbard	21	0	12	0	7	0	2	0	-

¹ Tabellen omfatter enkeltminne som er vedtaksfreda/forskriftsfreda etter Kulturminneloven (§§150g22a) eller Bygningsfredningsloven av 1920. Automatisk freda minne er ikke med i oversikta.

Kjelde: Askeladden, Riksantikvarens kulturminnedatabase.

15.3. Freda kulturminne, etter fredingsform og type. 31. desember 2005-2009

	Totalt tal freda kulturminne	Automatisk freda	Forskrifts-freda	Vedtaks-freda	Mellombels freda
2005	158 427	153 758	904	3 765	..
2006	164 934	159 951	1 200	3 783	..
2007	173 175	168 081	1 265	3 829	..
2008	181 615	176 210	1 366	3 905	134
2009	194 705	189 021	1 478	4 044	162
2009					
Arkeologisk enkeltminne	187 153	187 146	0	7	0
Bygning	5 737	597	1 238	3 769	133
Historisk hage	82	7	9	55	11
Kyrkje	232	219	1	5	7
Enkeltminne under vann	824	824	0	0	0
Teknisk/industrielt	468	151	203	112	2
Anna kulturminne	209	77	27	96	9

Kjelde: Askeladden, Riksantikvarens kulturminnedatabase.

15.4. Freda bygninger¹, etter eigartype og fredingsform. 31. desember 2009

	I alt	Automatisk freda	Vedtaksfreda	Forskriftsfreda	Midlertidig freda
I alt	5 721	598	3 754	1 238	131
Staten	234	6	112	110	6
Kommune/fylke	414	15	339	59	1
Legat/stifting	299	14	249	20	16
Enkeltperson	2 109	289	1 470	316	34
Andre eigartypar ²	1 281	19	932	268	62
Kombinasjoner ³	170	7	83	72	8
Ukjend	1 214	248	569	393	4

¹ Tabellen omfatter bygninger som er freda etter Kulturminneloven. Kyrkjer er ikke med i taloppgåvene. ² Aksjeselskap, bustadbyggelag/burettslag, ansvarleg selskap, utanlandsk, annan eigartype. ³ Bygningar med meir enn ein eigartype (både legat/stifting og enkeltperson t.d.)

Kjelde: Askeladden, Riksantikvarens kulturminnedatabase.

15.5. Dispensasjonsbehandling i fylkeskommunen, etter kulturminneloven og plan- og bygningsloven. 2001-2009

	Talet på mottekte søknader om dispensasjon etter kulturminneloven	Innvilga søknader	Talet på behandla søknader om dispensasjon etter plan- og bygningsloven
2001 ¹	121	94	..
2002	170	143	..
2003 ²	190	140	4 186
2004	249	174	5 013
2005	231	175	6 098
2006	263	212	7 077
2007	276	247	7 626
2008 ³	229	185	6 087
2009	396	359	8 478
Fylkeskommune			
Østfold	12	12	1 200
Akershus	37	32	203
Oslo	49	43	565
Hedmark	21	16	213
Oppland	17	15	261
Buskerud	11	10	8
Vestfold	22	17	5
Telemark	41	40	102
Aust-Agder	10	10	738
Vest-Agder	21	21	801
Rogaland	39	38	392
Hordaland	27	26	1 444
Sogn og Fjordane	13	11	131
Møre og Romsdal	17	13	593
Sør-Trøndelag	25	24	435
Nord-Trøndelag	0	0	597
Nordland	10	10	487
Troms Romsa	6	5	228
Finnmark Finnmark	18	16	75

¹I 2001 mangla rapportering frå tre fylkeskommunar. ²I 2003 mangla rapportering frå ein fylkeskommune. ³I 2008 mangla rapportering frå ein fylkeskommune.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

15.6. Netto driftsutgifter til fysisk planlegging, kulturminne, natur og nærmiljø, etter fylkeskommune¹. 2007-2009

	Netto driftsutgifter i alt. Mill.kr			Kroner per innbyggjar			Prosent av totale netto driftsutgifter		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Heile landet	395,9	305,3	300,1	95	72	62	1,3	0,9	0,5
Østfold	1,0	7,5	11,8	4	28	43	0,1	0,4	0,6
Akershus	15,2	31,9	41,0	29	60	77	0,4	0,8	1,0
Oslo	:	:	0,0	:	0	0	:	0,0	0,0
Hedmark	25,7	14,2	31,4	136	75	165	1,8	0,9	1,9
Oppland	2,4	-23,9	-20,7	13	-130	-112	0,2	-1,6	-1,3
Buskerud	13,7	12,1	19,1	54	47	74	0,9	0,7	1,0
Vestfold	45,6	39,9	57,9	201	174	250	3,2	2,6	3,6
Telemark	-8,2	2,0	14,3	-49	12	85	-0,7	0,2	1,1
Aust-Agder	6,4	12,2	9,2	61	113	85	0,8	1,5	1,0
Vest-Agder	38,7	47,2	35,6	233	281	209	3,2	3,9	2,7
Rogaland	39,4	39,9	7,3	95	95	17	1,4	1,3	0,2
Hordaland	69,8	45,3	48,1	151	96	101	2,2	1,3	1,3
Sogn og Fjordane	1,7	-21,9	9,1	16	-206	85	0,1	-1,9	0,7
Møre og Romsdal	13,7	24,8	21,7	55	100	86	0,7	1,2	1,0
Sør-Trøndelag	29,6	17,5	25,1	105	61	87	1,6	0,8	1,1
Nord-Trøndelag	8,7	16,6	16,1	67	127	123	0,7	1,3	1,2
Nordland	86,6	20,0	-35,9	369	85	-152	3,8	0,8	-1,3
Troms Romsa	8,9	12,5	0,5	57	80	3	0,6	0,7	0,0
Finnmark Finnmark	-2,9	7,6	8,5	-40	104	117	-0,4	0,9	1,0

¹Omfattar alle fylkeskommunar unntake Oslo.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

15.7. Netto og brutto driftsutgifter og brutto investeringsutgifter til fysisk planlegging, kulturminne, natur og nærmiljø. Totalt og gjennomsnitt. Fylkeskommunar. 2007-2009. Millionar kroner

	Netto driftsutgifter	Brutto driftsutgifter	Brutto investeringsutgifter
2007	395,9	1 143,0	11,0
2008	305,3	1 102,9	65,2
2009	300,1	1 229,7	13,8
Gjennomsnitt 2007-2009			
Heile landet	333,8	1 158,5	30,0
Østfold	6,8	48,9	1,4
Akershus	29,4	78,0	21,0
Oslo	0,0	0,0	0,0
Hedmark	23,7	37,9	0,0
Oppland	-14,0	79,3	0,1
Buskerud	14,9	27,8	1,1
Vestfold	47,8	71,9	3,5
Telemark	2,7	22,6	1,9
Aust-Agder	9,3	15,9	0,0
Vest-Agder	40,5	61,8	0,1
Rogaland	28,9	76,2	0,0
Hordaland	54,4	165,6	0,5
Sogn og Fjordane	-3,7	23,8	0,0
Møre og Romsdal	20,1	33,1	0,0
Sør-Trøndelag	24,1	49,7	0,0
Nord-Trøndelag	13,8	28,2	0,0
Nordland	23,6	291,5	0,0
Troms Romsa	7,3	19,5	0,0
Finnmark Finnmark	4,4	26,6	0,4

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

15.8. Kommunal behandling av byggjesaker i område med stor miljøverdi. 2001-2009

	Talet på behandla saker ^{3,4}	Talet på innvilga søknader i samsvar med plan	Talet på søknader om dispensasjon			Delen innvilga søknader om dispensasjon i prosent
			I alt	Talet på innvilga søknader om dispensasjon	Talet på søknader om dispensasjon som er avslått	
Nye bygninger i landbruks-, natur- og frimråde¹ (LNF-område)						
2001	15 853	11 097	4 914	3 646	1 268	74
2002	17 167	12 704	4 463	3 433	1 030	77
2003	7 801	4 864	2 937	2 266	671	77
2004	7 175	4 969	2 206	1 838	368	83
2005	4 375	2 188	2 188	1 750	438	80
2006	3 494	1 732	1 761	1 396	365	79
2007	3 713	1 737	1 976	1 555	421	79
2008	3 703	1 749	1 954	1 555	399	80
2009	3 637	1 694	1 943	1 525	418	79
Nye bygninger i område med byggje forbod langs ferskvatn^{1,2}						
2001	..	..	336	269	67	80
2002	..	..	410	328	82	80
2003	..	..	325	239	86	74
2004	..	..	295	202	93	68
2005	398	68	330	256	74	78
2006	291	75	216	165	51	76
2007	343	66	277	218	59	79
2008	464	174	290	215	75	74
2009	348	99	249	173	76	70
Nye bygninger i 100-metersbeltet langs sjø^{1,2}						
2001	..	..	1 636	1 096	540	67
2002	..	..	1 570	1 083	487	69
2003	..	..	1 175	867	308	74
2004	..	..	1 167	864	303	74
2005	3 173	1 744	1 429	1 024	405	72
2006	2 469	1 306	1 162	808	354	70
2007	2 854	1 658	1 196	767	429	64
2008	2 941	1 729	1 212	812	400	67
2009	2 865	1 503	1 362	900	462	66
Tiltak i spesialområde for bevaring av kulturminne						
2001	799	631	176	96	80	55
2002	568	403	165	91	74	55
2003	866	628	238	91	147	38
2004	636	430	206	118	88	57
2005	948	627	321	184	137	57
2006	854	530	324	143	181	44
2007	1 117	816	301	167	134	55
2008	1 265	761	503	329	174	65
2009	1 458	989	469	308	161	66

¹ For åra 2001 og 2002 gjeld statistikken alle tiltak, frå 2003 berre nye bygningar. ² For åra 2001-2004 gjeld rapporteringa berre dispensasjonssøknader. ³ Talet på saker gjeld berre kommunar som har rapportert for åra 2001-2003. Om lag 80 prosent av kommunane har rapportert. Frå 2004 gjeld talet for heile landet.

⁴ Frå og med 2005 er landbruk ikkje medrekna.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

15.9. Netto driftsutgifter for kommunar til rekreasjon, naturforvaltning og kulturminnevern (KOSTRA-funksjon 335, 360 og 365), etter fylke. 2007-2009

	I alt. 1 000 kr	I prosent av totale netto driftsutgifter	Netto driftsutgifter i kr per innbyggjar		
			Rekreasjon i tettstad	Naturforvaltning og friluftsliv	Kulturminnevern
2007	879 959	0,6	122	53	10
2008	979 382	0,6	137	57	10
2009	1 003 037	0,6	140	56	11
Fylke					
Østfold	50 972	0,5	115	66	7
Akershus	89 731	0,5	91	69	7
Oslo	160 409	0,6	164	80	29
Hedmark	29 453	0,4	96	53	6
Oppland	17 249	0,2	68	20	5
Buskerud	55 629	0,6	147	62	7
Vestfold	46 760	0,6	136	56	10
Telemark	36 711	0,6	165	45	8
Aust-Agder	31 045	0,7	220	63	3
Vest-Agder	58 559	1,6	229	110	5
Rogaland	131 090	1,2	225	67	14
Hordaland	92 616	1,1	137	45	12
Sogn og Fjordane	19 020	0,4	152	15	11
Møre og Romsdal	30 674	0,3	118	-1	6
Sør-Trøndelag	57 383	1,3	117	71	9
Nord-Trøndelag	16 915	0,3	73	54	2
Nordland	38 939	0,4	132	25	8
Troms Romsa	18 385	0,3	84	33	0
Finnmark Finnmark	21 497	0,6	210	79	5

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

15.10. Utgifter til kulturminne og kulturmiljø over Miljøverndepartementets budsjett 2006-2009. Rekneskapstal 2006-2009. Løyvingar. Millionar kroner

	Absolutte tal				Prosent av totale utgifter i Miljøverndepartementet			
	2006	2007	2008	2009	2006	2007	2008	2009
Programkategori 12.20								
Naturens mangfold og friluftsliv								
friluftsliv	717,8	876,3	1 064,2	1 360,2	22,1	26,6	30,2	28,4
Vilt- og fisketiltak	68,6	70,3	79,1	75,0	2,1	2,1	2,2	1,6
Statens naturoppsyn	113,3	131,3	146,7	209,1	3,5	4,0	4,2	4,4
Direktoratet for naturforvaltning.	535,8	674,7	838,4	1 076,1	16,5	20,5	23,8	22,5
Programkategori 12.30								
Kulturminne og kulturmiljø ...								
Riksantikvaren	719,5	554,4	410,9	1 072,7	22,1	16,8	11,7	22,4
Norsk Kulturminnefond	301,4	317,8	364,7	625,6	9,3	9,7	10,4	13,1

Kjelde: Miljøverndepartementet.

16. Idrett og friluftsliv

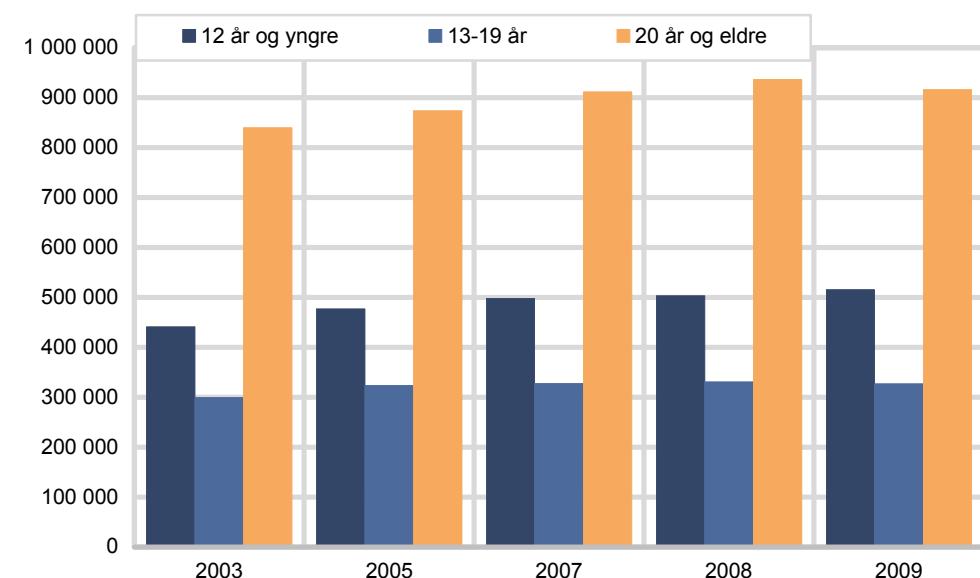
Meir enn 1,7 millionar medlemskapar i Norges Idrettsforbund

16.1. Nokre resultat

Ved utgangen av 2009 var det 1 758 000 medlemskapar i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF). Desse medlemskapane fordelte seg på 7 813 lag i dei ordinære idrettskrinsane. Talet på lag har auka med litt over 50 siste året, mens talet på medlemskapar har gått ned med om lag 12 500 medlemmer. Det er første gongen talet på medlemskapar har gått ned sidan byrjinga av dette århundret. Variasjonar i registreringane frå idrettslaget frå år til år kan gi ein viss feilmargin, men det er grunn til å tru at den reelle medlemskapsmassen no syner ein stagnasjon etter mange år med vekst (Årsrapport 2009, NIF).

Tala syner at det er dei mannlege medlemskapane som har gått mest ned, med 9 500 medlemskapar. Den største nedgangen finn ein i aldersgruppa 20 år og eldre. Fordelinga mellom kjønna held seg stabil med 60 prosent menn og 40 prosent kvinner også i 2009.

Figur 16.1. Medlemskap i Norges Idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité, etter alder. 2003-2009

Kjelde: Norges Idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité.

49 000 klassifiserte idrettsanlegg i Noreg

Tala frå Idrettsanleggsregisteret i Kultur- og kyrkjedepartementet syner at det er registrert drygt 51 000 ulike anlegg i Noreg, men til no er 49 000 av dei klassifiserte. Dette er ein auke på vel 5 000 klassifiserte einingar samanlikna med 2008. Årsaka til den store auken er at det har skjedd ei opprydding i registeret siste året, noko som gjer direkte samanlikningar med tidlegare år vanskeleg. Tala syner at seks av anlegga er nasjonalanlegg, 34 100 er ordinære idrettsanlegg og drygt 14 800 er nærmiljøanlegg. 400 anlegg hører inn under kategorien andre anlegg som inkluderer fylkesanlegg og riksanlegg. Jf. tabell 16.3.

I 2009 auka talet på nærmiljøanlegg med drygt 600. Nærmiljøanlegg omfattar balløkker/ballbingar, aktivitetsanlegg og skolekart. Talet på skianlegg syner enda eit år med reduksjon, 49 færre enn i 2008. Det er og registrert noko færre skoleanlegg (gymnastikksalar) og symjehallar.

Friluftsliv – 557 000 medlemskapar

I 2009 var det nær 557 000 medlemskapar i Friluftslivets fellesorganisasjon (FRIFO). FRIFO har 13 medlemsorganisasjonar som er fordelt på 3 432 lokallag. Siste året auka talet på medlemmer med 17 500. I perioden 2005-2009 har talet på medlemmer auka med 45 600.

Den Norske Turistforening (DNT) er framleis den største organisasjonen med sine 232 000 medlemskapar, fordelt på 56 lokallag. Frå 2008 til 2009 auka talet på medlemskapar med 9 500. Norges Jeger- og Fiskerforbund er den nest største organisasjonen med nær 122 600 medlemskapar, ein auke på 4 700 i 2009.

Handballspelarar er mest knytte til idrettslag

Levekårsundersøkinga i Statistisk sentralbyrå blir gjennomført kvart tredje eller fjerde år, og i 2007 vart det lagt spesielt vekt på blant anna friluftsliv, trening og mosjon. Personar som driv med ulike fysiske aktivitetar for å trenre og mosjonere deltek i idrettslag i ulik grad. Tala syner at handball skil seg ut som ein idrett der mange deltek gjennom idrettslag, heile 70 prosent. Kampsport ligg nummer to på lista, der nesten halvparten av dei aktive i hovudsak er aktive gjennom idrettslag. Jf. tabell 16.1.

Menn og kvinner som er medlemmer av idrettslag er om lag like aktive. Det er ein klar samanheng mellom alder og aktivitetsgrad, og delen svært aktive medlemmer økk tydeleg med aukande alder. Tala syner at personar med høg utdanning i noko større grad er medlemmer av idrettslag enn dei med låg utdanning, men det er medlemmer med lågast utdanning som i størst grad er svært aktive medlemmer. Sjå tabell 16.8 for detaljar. Tabell 16.9 gir tilsvarende tal for medlemskap i friluftsorganisasjonar. Fleire tal frå Levekårsundersøkinga 2007 er gitt i NOS Kulturstatistikk 2007 og 2008.

16.1. Personar som regelmessig tek del i ulike fysiske aktivitetar og som hovudsakleg tek del gjennom idrettslag. Alder 16-79 år. 1997-2007. Prosent

	1997	2001	2004	2007
Jogge-/løpeturar	12	8	6	9
Skiturar/langrenn	4	1	4	..
Slalåm	..	..	3	..
Svømming	4	3	4	5
Sykling	2	1	1	..
Gang/marsj	4	-	1	..
Folke-/selskapsdans, (jazz)ballett	7	5	6	..
Aerobics, gymnastikk, trimparti	29	22	25	19
Styrketrenings	13	10	13	12
Fotball	44	45	41	42
Handball	74	73	59	70
Ishockey, bandy	19	19	..	..
Ishockey	..	..	18	19
Bandy/innebandy	..	..	34	28
Tennis	6	6	16	13
Squash	10	9	9	6
Golf	11	6	28	29
Orientering	..	..	31	33
Friidrett	..	..	43	32
Kampsport	..	..	50	51
Basket	..	..	20	20
Volleyball	..	..	19	17

Kjelde: Levekårsundersøkingane 2007.

56 prosent av befolkninga på idrettsarrangement siste 12 månader

Tal frå Kulturbruksundersøkinga 2008 blant personar 9-79 år syner at 56 prosent av befolkninga hadde vore og sett på eit idrettsarrangement dei siste 12 månaden i 2008. I 2004 var prosenten 55. Fleire menn enn kvinner gjekk på slike arrangement, respektive 61 og 50 prosent. Det er dei i aldersgruppa 9-15 år som går mest på idrettsarrangement, 69 prosent. Det er små skilnader mellom dei med høg og låg utdanning i delen som har vore på idrettsarrangement i løpet av eit år. Det er heller ikkje store skilnader mellom ulike yrkesgrupper. Det er også små skilnader i besøk på idrettsarrangement i dei ulike landsdelane. Ein ser likevel at i Agder, Rogaland og Trøndelagsfylka hadde over 60 prosent av befolkninga vore på idrettsarrangement i 2008. I Oslo/Akershus hadde 48 prosent av befolkninga vore og sett på idrettsarrangement. Det er i særleg grad fotballkampar folk ser på når dei er på idrettsarrangement. Sjå tabell 16.6 og 16.7.

Kulturstatistikk 2008 gir tal for kulturbruk/bruk av idrettsarrangement blant personar med innvandrarbakgrunn (tabell 16.7).

Kommunane brukte 2,1 milliardar kroner til idrettsformål

KOSTRA-tala viser at norske kommunar (medrekna Oslo) brukte 2,1 milliardar kroner til idrett i 2009. Dette er 28 prosent av kommunane sine utgifter til kulturformål, litt høgare del enn i 2008. Auken i netto driftsutgifter til idrett ligg på litt over 6 prosent samanlikna med 2008-tala.
Jf. tabell 16.10 og kapittel 1.3.

Idrettsregistreringa

16.2. Om statistikken og organisasjonane

Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité er det øvste organet i Noregs største interesseorganisasjon, med rundt 2,1 millionar medlemskapar fordelt på om lag 12 000 idrettslag. NIF har som mål å vere den fremste bidragsytares for å oppnå idrett for alle (<http://www.nif.idrett.no>).

Alle opplysningane og tala i statistikken baserer seg på elektroniske rapportar frå kvar enkelt klubb som er medlem av NIF og frå kvar særidrettsgruppe i klubben. Rapporteringa er per 31. desember i rapporteringsåret. Medlemskapane er summen av medlemmer i kvar enkelt klubb, og ikkje talet på personar som totalt er medlem i den organiserte idretten. Talet på personar er lågare av di mange er medlemmer i fleire klubbar. Det har enno ikkje vore mogeleg å registrere eit totaltal på enkelt-personar som er medlem (Årsrapport 2009, NIF). Tala i denne publikasjonen, omfattar berre statistikk på medlemskapar for dei ordinære idrettskrinsane (tal for bedriftsidretten og aktivitetstala er ikkje med i statistikken).

Idrettsanlegg.no

Idrettsanlegg.no (Kulturdepartementet sitt register over idrettsanlegg og søknader om spelemidlar) er eit register over alle idrettsanlegga i Noreg. Anleggs-registeret omfattar anlegg og tiltak for friluftsliv, frå dei store anlegga bygde og utforma for internasjonale meisterskapar til små balløkker og skileikanlegg. Idretts-anlegg.no inneheld eit nettbasert søkerssystem for spelemidlar til idrettsanlegg, eit register over alle idrettsanlegga i Noreg, og ein kartfunksjon som viser den grafiske plasseringa til anlegga i standard kart og flyfoto.

Anlegga for friluftsliv er også registrerte så langt det er funne formålstenleg. Alle anlegga og tiltaka for friluftsliv som har fått tilskot av speleidlane, er registrerte. I 2009 var det drygt 51 000 anleggseiningar i registeret. Anlegga er registrerte med desse data: Anleggsnummer i registeret, namnet på anlegget, anleggsstad (idrettspark eller liknande) kva for ein kommune anlegget ligg i, anleggskategori (til dømes: fotballanlegg, kart, friluftsliv) anleggstype (til dømes: grasbane, orienteringskart, badeplass) karakteristiske mål, anleggsklasse (til dømes: nasjonalanlegg, kommuneanlegg, nærmiljøanlegg), plassering (kartkoordinatar i økonomisk kartverk) og eventuelt ombyggingsår, eigar, tildelte spelemidlar og året for tildelinga.

Anleggsregisteret vart oppretta i 1992 og sidan har opplysningar om anlegg for idrett og friluftsliv vorte registrerte inn etter kvart. Oppdatering av registeret skjer normalt ein gong i året. I 2006 og 2009 blei det utført ei opprydding i registeret, noko som kan gjere direkte samanlikningar med tidlegare år vanskeleg (Idretts-anlegg.no). Særleg har variabelen anleggsklasse vore utilfredsstillande registrert. Opprettinga av anleggsklasse held framleis på.

Nærmiljøanlegg: Nærmiljøanlegg er anlegg eller område som er lagde til rette for eigenorganisert fysisk aktivitet og gjerne ligg i tilknyting til bustad- og/eller opphaldsområde. Områda skal vere fritt allment tilgjengelege og laga for eigenorganisert fysisk aktivitet, først og fremst for barn og ungdom, men også for lokalbefolkinga elles. Nærmiljøanlegg skal ikkje dekkje behovet for anlegg til organisert idrettsleg aktivitet eller ordinære konkurransar i idrett.

Nærmiljøanlegg kan plasserast i tilknyting til eit skoleanlegg og/eller eit idrettsanlegg. (Kultur- og kyrkjedepartementet, Spelemidlar til ordinære nærmiljøanlegg 2005 (V-0795 B)).

**Friluftslivets
fellesorganisasjon**

Friluftslivets fellesorganisasjon, FRIFO vart stifta i 1989 og er ein paraplyorganisasjon for dei 13 største friluftslivsorganisasjonane i landet med til saman over 500 000 medlemskapar og om lag 3 500 lokale lag og foreiningar. FRIFO sitt formål er å fremje det tradisjonelle, naturvennlege friluftslivet og allemannsretten (retten til fri ferdsel i norsk natur) (<http://www.frifo.no>).

Kulturbruksundersøkingane

Statistisk sentralbyrå gjennomfører kvart fjerde år ei utvalsundersøking, der folk i alderen 9-79 år blir spurde om bruken av ulike kulturtildob. Siste tilgjengelege resultat er publisert i Norsk Kulturbarometer 2008. Data i tabellen 16.6 og 16.7 er henta frå desse undersøkingane. Termen *kvartil* representerer om lag ein fjerdedel av utvalet i undersøkinga i kvar gruppe. Talet i kvar gruppe vil variere noko frå år til år. Kjennemerke nyttar i tabellen, sjå kap. 5.2.

Referansar:

Idrettsanlegg.no

Friluftslivets fellesorganisasjon: <http://www.frifo.no>

Årsrapport 2009, NIF

Kultur- og kyrkjedepartementet, Spelemidlar til ordinære nærmiljøanlegg 2005 (V-0795 B).

Meir informasjon:

Idrettsanlegg.no: <http://www.idrettsanlegg.no>

Kulturdepartementet:

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/kkd/Tema/Idrett.html?id=1082>

Norges Idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité: <http://www.idrett.no>

Norsk kulturbarometer 2008: <http://www.ssb.no/kulturbar>

Kulturstatistikk 2007 og 2008: http://www.ssb.no/emner/07/nos_kultur/

Kultur- og mediebruk blant personar med innvandrarbakgrunn:

http://www.ssb.no/emner/07/02/rapp_200929/

Friluftslivets fellesorganisasjon (FRIFO): <http://www.frifo.no>

Levekårsundersøkinga 2004, fritid: <http://www.ssb.no/emner/07/02/50/fritid/>

Levekårsundersøkinga 2007, organisasjonsdeltaking:

<http://www.ssb.no/emner/07/02/10/orgakt/>

16.2. Talet på lag og medlemskap, etter idrettskrins. 2001-2009

	Talet på lag		Medlemskap ¹					
	I alt		Menn			Kvinner		
	I alt	0-12 år	13-19 år	20-år	I alt	0-12 år	13-19 år	20-år
2001	7 136	1 430 597	880 658	214 268	151 983	514 407	549 939	162 050
2002	7 292	1 534 868	945 645	238 936	169 299	537 410	589 223	182 895
2003	7 531	1 579 550	975 016	250 267	176 490	548 259	604 534	190 571
2004	7 633	1 649 311	1 008 923	258 629	182 892	567 402	640 388	204 094
2005	7 791	1 675 737	1 018 786	265 888	187 810	565 088	656 951	211 619
2006	7 870	1 701 153	1 028 524	271 278	186 601	570 645	672 629	220 699
2007	7 725	1 738 086	1 047 103	275 608	188 242	583 253	690 983	222 743
2008	7 760	1 770 720	1 059 933	276 787	188 906	594 240	710 787	226 673
2009	7 813	1 758 229	1 050 413	281 904	186 578	581 931	707 816	233 203
Idrettskrins								
Østfold	395	83 775	53 560	11 374	8 447	33 739	30 215	8 621
Akershus	654	223 916	136 578	37 952	24 790	73 836	87 338	29 374
Oslo	621	183 190	113 710	33 853	18 525	61 332	69 480	23 828
Hedmark	385	81 154	48 852	13 755	8 297	26 800	32 302	11 215
Oppland	407	79 555	45 477	12 199	7 601	25 677	34 078	10 365
Buskerud	379	94 544	58 419	13 718	9 766	34 935	36 125	11 058
Vestfold	310	74 769	47 026	10 634	7 663	28 729	27 743	8 474
Telemark	309	62 536	36 700	9 258	6 791	20 651	25 836	7 946
Aust-Agder	177	36 175	20 723	5 442	3 458	11 823	15 452	4 597
Vest-Agder	271	52 880	30 942	8 049	5 487	17 406	21 938	7 817
Rogaland	540	138 392	82 448	25 112	15 287	42 049	55 944	21 859
Hordaland	789	163 208	97 081	28 551	19 037	49 493	66 127	25 360
Sogn og Fjordane	189	44 451	25 232	6 094	4 545	14 593	19 219	5 310
Møre og Romsdal	505	95 595	56 291	13 687	10 131	32 473	39 304	11 741
Sør-Trøndelag	485	129 894	75 906	18 043	13 885	43 978	53 988	15 244
Nord-Trøndelag	304	58 404	33 692	7 882	6 353	19 457	24 712	6 578
Nordland	544	70 195	40 226	12 516	7 962	19 748	29 969	11 077
Troms Romsa	365	58 535	32 975	9 776	5 860	17 339	25 560	8 515
Finnmark Finnmark	184	27 061	14 575	4 009	2 693	7 873	12 486	4 224
								5 813

¹ Medlemskapoversikt viser summen av medlemmer i kvar enkelt klubb, ikkje talet på personar totalt som er medlem i den organiserte idretten. Dette talet vil vere mykje lågare fordi mange har medlemskap i fleire klubbar. Det er enno ikkje mogleg å registrere eit totalt tal på enkelpersonar som er medlem i den organiserte idretten.

Kjelde: Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité.

16.3. Talet på anlegg, etter klassifikasjon og fylke. 2004-2009

	I alt	Nasjonalanlegg	Ordinære idrettsanlegg	Nærmiljøanlegg	Andre anlegg ¹
2004	40 122	5	28 489	11 628	..
2005	42 526	5	30 146	12 375	..
2006	43 718	5	30 479	13 234	..
2007	43 911	5	30 343	13 563	..
2008	44 168	5	30 417	13 746	..
2009 ²	49 326	6	34 150	14 769	401
Fylke					
Østfold	2 191	-	1 535	653	3
Akershus	3 789	-	2 482	1 282	25
Oslo	2 060	3	1 315	740	2
Hedmark	3 337	1	2 546	790	-
Oppland	3 128	1	2 334	768	25
Buskerud	3 122	1	2 302	784	35
Vestfold	1 886	-	1 373	506	7
Telemark	2 155	-	1 533	581	41
Aust-Agder	1 680	-	1 130	531	19
Vest-Agder	2 490	-	1 610	862	18
Rogaland	3 443	-	2 022	1 409	12
Hordaland	4 145	-	2 630	1 485	30
Sogn og Fjordane	2 174	-	1 434	716	24
Møre og Romsdal	3 442	-	2 520	897	25
Sør-Trøndelag	2 477	-	1 698	728	51
Nord-Trøndelag	2 409	-	1 693	653	63
Nordland	2 779	-	1 983	781	15
Troms Romsa	1 808	-	1 319	485	4
Finnmark Finnmark	802	-	683	117	2
Svalbard	9	-	8	1	-

¹ Inkluderer fylkesanlegg og riksanlegg. ² Tala er produserte per 31.10.2010 og omfattar eksisterande anlegg.

Kjelde: Kultur- og kyrkjedepartementet.

16.4. Tal på anlegg og innbyggjarar per anlegg for nokre utvalde anleggskodar. 2004-2009

Type anlegg	2004		2005		2006		2007		2008		2009	
	Ein-ingar	Inn-byggjarar per anlegg	Ein-ingar	Inn-byggjarar per anlegg	Ein-ingar	Inn-byggjarar per anlegg	Ein-ingar	Inn-byggjarar per anlegg	Ein-ingar	Inn-byggjarar per anlegg	Ein-ingar ¹	Inn-byggjarar per anlegg
Skianlegg i alt	4 069	1 125	4 057	1 135	4 051	1 145	4 050	1 156	3 992	1 187	3 943	1 232
Alpinbakkar	574	7 975	574	8 025	576	8 056	575	8 141	574	8 253	564	8 614
Hoppbakkar	989	4 628	982	4 691	961	4 829	949	4 933	904	5 240	883	5 502
Skiløyper	2 506	1 827	2 501	1 842	2 514	1 846	2 526	1 853	2 514	1 884	2 496	1 946
Friluftsliv i alt	2 791	1 640	2 813	1 638	2 873	1 615	2 927	1 599	2 939	1 612	3 038	1 599
Tursti	2 563	1 786	2 592	1 777	2 637	1 760	2 681	1 746	2 693	1 759	2 776	1 750
Turkart	228	20 077	221	20 843	236	19 662	246	19 029	246	19 257	262	18 543
Fotballanlegg i alt ..	4 447	1 029	4 709	978	4 782	970	4 639	1 009	4 659	1 017	4 676	1 039
Fotballbaner	4 408	1 038	4 668	987	4 737	980	4 591	1 020	4 609	1 028	4 626	1 050
Fotballhallar	39	117 371	41	112 350	45	103 116	48	97 524	50	94 743	50	97 164
Friidrettsanlegg i alt ..	1 008	4 541	1 004	4 588	1 003	4 626	1 002	4 672	993	4 771	976	4 978
Fast dekke	119	38 466	122	37 757	122	38 035	125	37 449	123	38 514	129	37 660
Grusdekke	527	8 686	516	8 927	508	9 134	502	9 325	492	9 628	472	10 293
Delanlegg	362	12 645	366	12 586	373	12 440	376	12 450	378	12 532	375	12 955
Hestesportanlegg	270	16 954	288	15 994	300	15 467	302	15 500	316	14 991	331	14 677
Ridebaner	187	24 478	200	23 032	207	22 417	209	22 398	219	21 631	222	21 884
Ridehallar	83	55 150	88	52 345	93	49 895	93	50 335	97	48 837	109	44 571
Isanlegg	52	88 028	56	82 256	59	78 648	58	80 709	60	78 953	64	75 909
Ishallar	34	134 631	36	127 955	38	122 111	38	123 188	39	121 466	42	115 671
Hurtigløpsbaner (kunstis)	10	457 746	12	383 864	13	356 940	12	390 095	12	394 764	13	373 708
Bandybaner (kunstis) ...	8	572 182	8	575 795	8	580 027	8	585 142	9	526 352	9	539 800
Idrettshallar	739	6 194	764	6 029	804	5 771	814	5 751	834	5 680	807	6 020
Fleirbruksshallar	739	6 194	764	6 029	804	5 771	814	5 751	834	5 680	807	6 020
Skoleanlegg	3 038	1 507	3 025	1 523	3 001	1 546	2 985	1 568	2 965	1 598	2 891	1 680
Gymnastikksalar	3 038	1 507	3 025	1 523	3 001	1 546	2 985	1 568	2 965	1 598	2 891	1 680
Nærmiljøanlegg	9 141	501	9 594	480	10 396	446	10 560	443	10 829	437	11 441	425
Balløkker/ballbinggar	4 511	1 015	4 746	971	5 055	918	5 131	912	5 205	910	5 413	898
Aktivitetsanlegg	3 574	1 281	3 754	1 227	4 222	1 099	4 278	1 094	4 476	1 058	4 852	1 001
Skolekart	1 056	4 335	1 094	4 211	1 119	4 147	1 151	4 067	1 148	4 126	1 176	4 131
Symjehallar	1 154	3 967	1 108	4 157	1 117	4 154	1 112	4 210	1 119	4 233	1 082	4 490
Symjehallar	1 069	4 282	1 038	4 438	1 046	4 436	1 041	4 497	1 047	4 525	1 015	4 786
Utandørs symjeanlegg	85	53 852	70	65 805	71	65 355	71	65 931	72	65 794	67	72 510
Golfbaner	114	40 153	157	29 340	162	28 643	163	28 719	162	29 242	108	44 983
18 hol	50	91 549	54	85 303	57	81 407	58	80 709	56	84 592	46	105 613
9 hol	64	71 523	74	62 248	76	61 056	77	60 794	84	56 395	56	86 754
6 hol	:	:	29	158 840	29	160 008	28	167 183	22	215 326	6	809 700
Orientering	3 403	1 345	3 418	1 348	3 446	1 347	3 467	1 350	3 449	1 373	3 466	1 402
Orienteringskart	3 375	1 356	3 390	1 359	3 418	1 358	3 439	1 361	3 421	1 385	3 438	1 413
Skiorienteringskart	28	163 481	28	164 513	28	165 722	28	167 183	28	169 185	28	173 507

¹ Gjeld eksisterande anlegg per 31.10.2010.

Kjelde: Kultur- og kyrkjedepartementet.

16.5. Friluftslivets fellesorganisasjon (FRIFO). Lokallag og medlemskap. 2005-2009

	2005		2006		2007		2008		2009	
	Lokallag	Medlemskap	Lokallag	Medlemskap	Lokallag	Medlemskap	Lokallag	Medlemskap	Lokallag	Medlemskap
Heile landet	3 465	511 117	3 578	523 719	3 580	526 707	3 494	539 151	3 432	556 711
Den Norske Turistforening	50	207 257	52	210 556	55	215 000	56	222 291	56	231 783
Forbundet Kysten ³	..	..	105	8 826	111	8 612	114	8 910	116	9 285
Skiforeningen	8	49 213	8	50 181	8	49 310	8	48 646	8	50 362
Norges Jeger- og Fiskerforbund	577	111 311	575	110 595	575	110 710	577	117 864	574	122 603
Norges folkesportforbund	298	20 000	283	20 000	280	20 000	268	20 000	243	20 000
KFUK-KFUM-speiderne	288	12 860	274	13 349	² 266	13 095	256	12 212	244	11 858
Norges Klatreforbund ¹	141	9 671	163	10 500	176	11 300	176	11 520	180	12 051
Norges orienteringsforbund	401	25 731	401	25 731	399	24 285	397	23 120	397	22 465
Norges Padleforbund	87	11 368	88	12 226	100	13 500	110	14 439	105	16 313
Norges Røde Kors Hjelpekorps	313	14 010	322	13 000	320	14 000	307	13 395	306	14 132
Norges speiderforbund	591	20 138	607	19 392	604	18 079	550	19 531	546	18 576
Norske 4H	697	17 058	684	16 863	671	17 360	659	16 314	647	16 683
Syklistenes landsforening	14	12 500	16	12 500	15	11 456	16	10 909	10	10 600

¹Ny medlem 2003. ²Nedgangen i lokale lag kjem av samanslåinga av KFUK- og KFUM-speidarane. ³Ny medlem 2006.

Kjelde: Friluftslivets fellesorganisasjon (FRIFO).

16.6. Personar som har vore på eit idrettsarrangement, og talet på besøk i gjennomsnitt dei siste 12 månadene, etter kjønn, alder, utdanning, hushaldsinntekt, yrkesstatus og landsdel. 1997-2008

	Prosent				Besøk i gjennomsnitt			
	1997	2000	2004	2008	1997	2000	2004	2008
Alle personar	54	57	55	56	6,2	5,2	5,9	6,5
Kjønn								
Menn	61	62	62	61	7,4	6,0	6,8	7,1
Kvinner	48	51	49	50	5,0	4,4	5,0	6,0
Alder								
9-15 år	76	72	69	69	7,2	5,6	6,4	6,1
16-24 "	69	72	64	64	7,2	6,9	6,4	6,1
25-44 "	61	62	63	60	8,4	6,6	7,8	9,6
45-66 "	45	45	47	49	4,7	3,5	4,9	5,1
67-79 "	19	29	25	35	0,9	1,5	1,2	2,2
Utdanning								
Ungdomsskole	42	52	43	48	4,3	5,7	4,3	5,2
Vidaregåande skole	54	55	55	55	6,9	4,8	6,4	6,7
Universitet/høgskole, kort	58	59	59	60	6,2	5,2	5,7	7,7
Universitet/høgskole, lang	54	55	55	50	5,9	5,4	5,8	5,5
Hushaldsinntekt								
1. kvartil	40	51	42	46	3,4	3,8	3,3	3,9
2. kvartil	59	58	54	59	6,1	5,9	5,4	6,4
3. kvartil	60	65	64	64	6,5	6,4	7,4	8,2
4. kvartil	63	63	66	69	9,2	6,3	7,9	10,6
Yrkesstatus (16-79 år)								
Yrkesgruppe 1-2	:	60	59	57	:	5,9	7,0	7,3
Yrkesgruppe 3	:	58	65	68	:	6,1	7,3	9,5
Yrkesgruppe 4-5	:	60	61	53	:	6,0	6,7	6,6
Yrkesgruppe 6-9	:	60	59	61	:	5,1	7,4	6,9
Elevar/studentar	:	70	63	60	:	6,7	6,8	7,8
Trygd/pensjonistar	:	32	31	35	:	1,9	2,1	2,3
Heimearbeidande	:	39	29	:	:	5,0	2,1	:
Landsdel								
Oslo/Akershus	51	51	55	48	6,1	4,6	5,4	6,6
Austlandet elles	53	55	54	54	6,1	5,3	5,7	5,7
Agder og Rogaland	55	58	49	63	6,1	5,7	4,6	7,4
Vestlandet	56	61	59	58	6,3	5,6	6,7	6,3
Trøndelag	68	61	59	64	9,1	5,4	7,0	9,4
Nord-Noreg	51	62	57	55	4,4	4,6	6,5	4,8

Kjelde: Norsk kultubarometer 2008, Statistisk sentralbyrå.

16.7. Personar som har vore på ulike typar idrettsarrangement. 1991-2008. Prosent

	Fotball	Handball	Ishockey	Annan lagidrett	Løping	Annan friidrett	Skiidrett	Skøyteløp	Annan individuell idrett
1991	61	14	3	5	3	5	5	0	6
1994	52	14	3	3	3	2	13	2	9
1997	60	14	2	3	2	4	8	0	7
2000	62	14	2	4	1	3	5	0	9
2004	63	13	2	3	1	3	5	0	9
2008	64	12	2	4	1	3	4	0	8

Kjelde: Norsk kulturbarmeter 2008, Statistisk sentralbyrå.

16.8. Personar som er medlem i idrettslag, delen av desse som er svært aktive medlemmer, noko aktive og forholdsvis passive, etter kjønn, alder, utdanning, bustadstrøk og hushaldsinntekt. Alder 16-79 år. 2007. Prosent

	Medlemmer	Svært aktiv	Noko aktiv	Forholdsvis passiv	Talet på svar
Alle personar	26	32	37	31	837
Kjønn					
Menn	31	32	37	31	501
Kvinner	21	31	38	32	336
Alder					
16-19 år	44	61	30	8	111
20-24 "	29	35	46	20	62
25-34 "	24	36	39	25	131
35-44 "	29	29	43	28	201
45-54 "	28	23	40	37	156
55-66 "	21	20	36	44	126
67-79 "	15	13	15	73	50
Utdanning					
Grunnskole	20	36	32	32	157
Vidaregående skole	25	25	42	32	331
Universitet/høgskole, kort	31	31	35	34	220
Universitet/høgskole, lang	35	28	44	28	79
Bustadstrøk					
Tettbygd 100 000 eller fleire	23	39	42	19	178
Tettbygd 20 000-99 000	25	42	31	27	169
Tettbygd under 20 000	25	27	40	33	283
Spreittbygd	32	22	36	42	205
Hushaldsinntekt kroner					
Under 250 000	19	32	41	27	127
250-399 000	19	34	27	38	135
400-499 000	25	31	40	29	151
500-599 000	33	27	39	34	172
600 000 eller meir	37	32	39	28	252

Kjelde: Levekårsundersøkingane 2007.

16.9. Personar som er medlem i friluftslivsorganisasjonar, delen av desse som er svært aktive medlemmer, noko aktive og forholdsvis passive, etter kjønn, alder, utdanning, bustadstrøk og hushaldsinnntekt. Alder 16-79 år. 2007. Prosent

	Medlemmer	Svært aktiv	Noko aktiv	Forholdsvis passiv	Talet på svar
Alle personar	13	9	41	50	435
Kjønn					
Menn	18	11	41	48	281
Kvinner	9	4	41	55	154
Alder					
16-24 år	11	7	35	58	37
25-44 "	13	9	44	47	161
45-66 "	17	10	41	33	199
67-79 "	8	7	33	60	26
Utdanning					
Grunnskole	7	12	38	50	53
Vidaregåande skole	14	9	40	51	175
Universitet/høgskole, kort	18	5	49	46	127
Universitet/høgskole, lang	30	12	33	55	67
Bustadstrøk					
Tettbygd 100 000 eller fleire	15	4	40	56	119
Tettbygd 20 000-99 000	11	9	39	52	78
Tettbygd under 20 000	13	14	42	44	138
Spreittbygd	15	8	41	51	100
Hushaldsinnntekt kroner					
Under 250 000	8	6	39	55	55
250-399 000	11	12	38	50	82
400-499 000	14	10	42	49	85
500-599 000	16	8	49	44	81
600 000 eller meir	19	9	38	54	132

Kjelde: Levekårsundersøkingane 2007.

16.10. Netto driftsutgifter og brutto investeringsutgifter for kommunkonsern til idrett, etter fylke. 2008-2009

	Netto driftsutgifter funksjon 380 Idrett	Netto driftsutgifter funksjon 380 Idrett. Prosent av totale netto driftsutgifter til kulturformål	Brutto investeringsutgifter funksjon 380 Idrett
			Millionar kroner
2008 ¹	2 035,5	27,3	2 523,5
2009 ¹	2 155,6	28,0	3 308,7
2009			
Østfold	103,1	29,9	140,6
Akershus	265,8	34,8	185,3
Oslo	279,1	29,8	1 117,1
Hedmark	56,6	22,2	64,2
Oppland	63,2	23,7	66,5
Buskerud	107,5	27,0	105,8
Vestfold	99,8	30,8	63,4
Telemark	93,3	29,8	115,8
Aust-Agder	43,7	23,4	77,4
Vest-Agder	64,7	23,4	43,3
Rogaland	232,6	27,7	252,5
Hordaland	244,6	31,9	250,6
Sogn og Fjordane	47,0	27,9	69,9
Møre og Romsdal	90,6	24,7	263,3
Sør-Trøndelag	120,6	26,3	126,8
Nord-Trøndelag	38,4	20,8	68,6
Nordland	97,2	24,3	112,3
Troms Romsa	59,0	24,1	163,0
Finnmark Finnmark	48,9	24,9	22,3

¹Gjeld funksjon 380 og 381.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

17. Trus- og livssynssamfunn og Den norske kyrkja

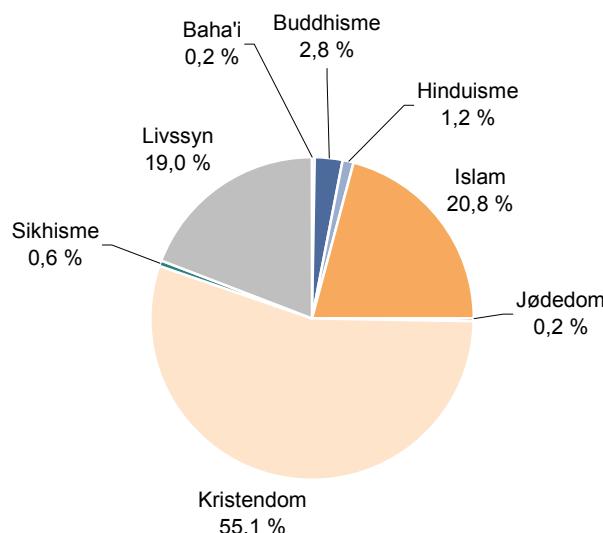
17.1. Nokre resultat

Over 430 000 i trus- og livssynssamfunn

Trus- og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja (Dnk) hadde 431 000 medlemmer, som dei fekk statstilskot for. Tala er per 1. januar 2009 og betyr ein auke på nesten 19 500 medlemmer frå 2008. Medlemmer i trus- og livssynssamfunn representerte om lag 9 prosent av befolkninga i 2009. Dei siste fem åra har det vore ein auke på drygt 48 000 medlemmer i trus- og livssynssamfunn.

Til saman blei det rapportert nær 235 000 medlemmer i kristne samfunn utanfor Dnk. Dette talet representerer meir enn halvparten av personane i statistikken for trus- og livssynssamfunn utanfor Dnk. Dei to største kristne trussamfunna utanfor Dnk var Den romersk-katolske kyrkja med over 57 400 medlemmer og menigheter innanfor pinserørsla med om lag 39 600 medlemmer. Islamske trussamfunn hadde 92 700 medlemmer, eller nær 22 prosent av alle medlemmene i statistikken for trus- og livssynssamfunn utanfor Dnk. 81 100 var medlemmer i livssynssamfunn i 2009. 99 prosent av alle medlemmene i livssynssamfunna hørde til Human-Etisk Forbund.

Figur 17.1. Medlemmer¹ i trus- og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja, etter religion/livssyn. 2009. Prosent

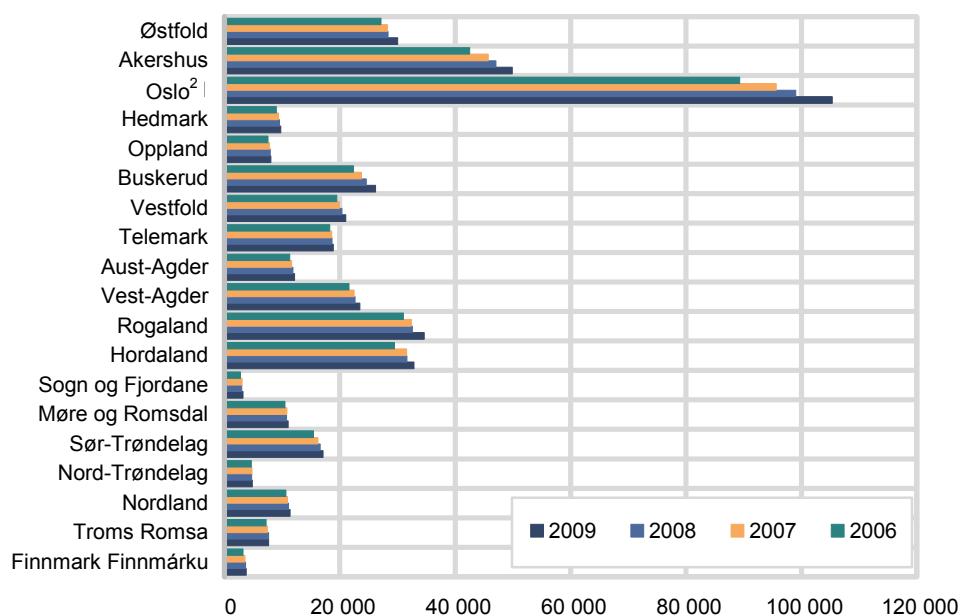
¹Omfattar berre medlemmer det blir motteke offentleg stønad for.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

105 000 i trus- og livssynssamfunn i Oslo

Oslo er framleis det fylket som har flest medlemmer i trus- og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja. I Oslo er 105 300, eller drygt 18 prosent av folke-mengda, medlemmer i eit trus- eller livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja. Veksten i medlemstalet har enda eit år vore størst for busette i Oslo, både i absolutte tal og prosent, høvesvis 6 300 medlemmer og 6,4 prosent. Blant dei som er busette i Oslo, har dei islamske samfunna nærmare 42 000 medlemmer, og kristne trussamfunn nærmare 38 200 medlemmer. Sogn og Fjordane hadde den største prosentvise veksten i talet på medlemmer i trus- og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja med ein auke på nær 7 prosent. Sogn og Fjordane er likevel framleis det fylket der færrest er medlemmer i eit slikt samfunn.

Figur 17.2. Medlemmer¹ i trus- og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja, etter fylke. 2006-2009

¹ Omfattar berre medlemmer det blir motteke offentleg stønad for. ² Inkludert busette i utlandet. 2006=57, 2007=85, 2008=76, 2009=82.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

79,2 prosent medlem i Den norske kyrkja

I årsstatistikken for Den norske kyrkja blei det rapportert at 10 800 personar meldte seg ut av Dnk i 2009 og 1 800 melde seg inn. Det er ein auke i talet på utmelde samanlikna med 2008. Talet på innmelde blei nesten dobbla siste året. Ved årsskiftet 2009/2010 var 79,2 prosent av Noregs befolkning medlemmer i Dnk. Jf. tabell 17.2.

Det blei utført 42 000 dåpshandlingar i Den norske kyrkja i 2009, 700 færre enn i 2008. Prosentdelen døypte i forhold til fødde var på 67,8 prosent, mens delen i 2008 var 70,4. Totaltalet på fødde auka med 1 300 frå året før.

41 900 blei konfirmerte i Dnk i 2009, 230 fleire enn i 2008. Det var også fleire 15-åringar i 2009 enn i 2008, og i høve til det totale talet på 15-åringar fall delen kyrkjelege konfirmasjonar med 0,4 prosentpoeng. 65,8 av 15-åringane blei konfirmerte i kyrkja i 2009. Det vart rapportert 38 290 kyrkjelege gravferder i Dnk i 2009, om lag 500 færre enn dei føregåande åra. Dette svarer til om lag 92 prosent av talet på dei som døydde i 2009.

10 000 kyrkjelege vigslar

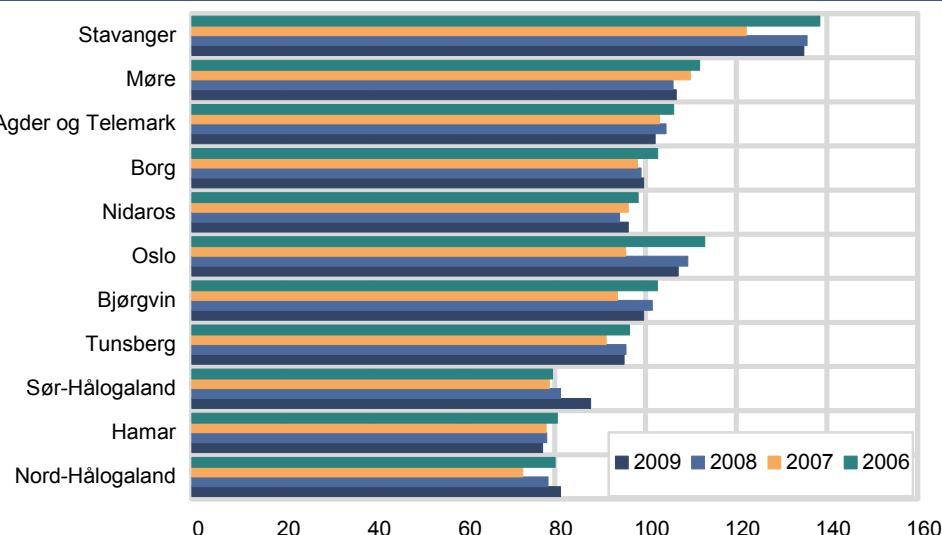
Den norske kyrkja utførte 10 000 vigslar i 2009. Talet på kyrkjelege vigslar i 2009 var om lag 500 færre i høve til 2008. Totalt tal på giftarmål i 2009 var 24 600, ein nedgang også totalt på 500. Sjølv om talet på giftarmål gjekk ned med 500 frå året før, reknar ein at tala for vigde framleis er høge samanlikna med tidlegare år.

Med unntak av eit par år har det ikkje vore fleire giftarmål sidan midten av 1970-talet (SSB, 26.8.2010). Nedgangen i kyrkjelege vigslar reflekterer ein svak nedgang i det totale talet på giftarmål. Prosentdelen kyrkjelege vigslar sett i høve til alle vigslar var 43 prosent i 2009, i 2008 var delen kyrkjelege vigslar 45 prosent av det totale talet på vigslar (folkeregisteropplysningar). Tala rapportert gjennom Årsstatistikken frå dei geografiske sokna ligg litt lågare då handlingar utanfor sokna ikkje er rekna med. Alle bispedøma hadde nedgang i talet på vigslar i 2009, bortsett frå Tunsberg bispedøme som hadde 23 fleire vigslar.

6,2 millionar gudstenestebesök

I 2009 blei det rapportert om 67 000 gudstenester og meir enn 6,2 millionar besök ved desse gudstenestene i Dnk. I høve til året før var det ein nedgang i talet på gudstenester og om lag 100 000 færre besök. Dei siste fem åra har talet på gudstenestebesök gått ned med om lag ein halv million.

Figur 17.3. Den norske kyrkja. Talet på deltagarar per gudsteneste søndagar/helgedagar i gjennomsnitt, etter bispedøme. 2006-2009

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

Sysselsette i Den norske kyrkja

I Den norske kyrkja (Dnk) var det 8 727 sysselsette per 4. kvartal 2009, ein svak nedgang frå 2008. 51 prosent av dei tilsette i Dnk var kvinner. Det viser den registerbaserte sysselsetningsstatistikken for Den norske kyrkja. Tala i tabell 17.6 gir ei oversikt over sysselsette etter verksemd og kjønn, jf. avsnitt 3.3 og 17.2. I Statistikkbanken, tabell 06932, kan ein også finne sysselsette personar og avtala årsverk i Den norske kyrkja etter yrke, kjønn, alder og bispedøme.

Statlege og kommunale utgifter til Den norske kyrkja og trus- og livssynssamfunn

Det går fram av Kultur- og kyrkjedepartementet sin rekneskap for 2009 at dei statlege utgiftene til Dnk utgjorde 1 612 millionar kroner og ”tilskot til trussamfunn m.m.” utgjorde 178 millionar kroner. Jfr. Kap. 1 og tabell 1.1.1.

Kommunane sine utgifter til Dnk for 2009 finn ein i tabell 17.7 som er basert på KOSTRA-rapporteringa. Totalt var netto driftsutgiftene i kommunane til Den norske kyrkja (rekneskapsfunksjon 390) på drygt 2 milliardar kroner, som svarar til 1,1 prosent av totale netto driftsutgifter. Netto utgiftene til kyrkjegardar, gravlundar og krematorium (rekneskapsfunksjon 393) utgjorde 226 millionar kroner. Til ”Andre religiøse formål”, til dømes tilskot til trus- og livssynssamfunn, var netto driftsutgiftene 176 millionar kroner. Jf. tabell 17.7.

39 prosent av befolkninga på trus- eller livssynsmøte siste 12 månader

Tal frå Kulturbruksundersøkinga 2008 blant personar 9-79 år syner at 39 prosent av befolkninga hadde vore på trus- eller livssynsmøte dei siste 12 månadene i 2008. I 2004 var prosenten 40. Fleire kvinner enn menn går på slike møte. Det er i aldersgruppa 9-15 år og 67-79 år, altså dei yngste og dei eldste, som går mest på trus- eller livssynsmøte. Det er ein liten tendens til at folk med høgare utdanning i større grad går på slike møte enn dei med låg utdanning. Hushaldsinntekt betyr lite for om ein går på trus- eller livssynsmøter eller ikkje. Elevar/studentar, pensjonistar og personar med yrke som krev akademisk utdanning går i nokon større grad på slike møte enn andre grupper. I gjennomsnitt går ein nordmann på tre slike møte i løpet av eit år. Fleire resultat frå undersøkinga finn ein i tabell 17.9.

Kulturstatistikk 2008 gir tal for kulturbruk/besøk på trus- eller livssynsmøte blant personar med innvandrarbakgrunn (tabell 17.7).

17.2. Om statistikken – trus- og livssynssamfunn og Den norske kyrkja

Hovudføremålet med denne statistikken er å synleggjere talet på medlemmer i dei trussamfunna og livssynssamfunna utanfor Dnk som søker om statsstøtte. Statistikken over trus- og livssynssamfunn utanfor Dnk byggjer på oppgåver frå

fylkesmennene over dei samfunna som har fått statstilskot. Frå 2005 blir medlemslistene til trus- og livssynssamfunna som søker om statstilskot via fylkesmennene sende til Brønnøysundregistra (BR) for kontroll. Medlemslistene blir kontrollerte for dobbeltmedlemskap mellom dei ulike trus- og livssynssamfunna og for dobbeltmedlemskap mellom Dnk og trus- og livssynssamfunn utanfor Dnk. SSB mottek oppgåve over talet på medlemmer frå BR.

Alle trus- og livssynssamfunna som er godkjende hos fylkesmannen og som får statstilskot for rapporterte tal på medlemmer i samfunnet, er med i statistikken. Eininga i statistikken er det enkelte samfunn. Statistikken inneheld ikkje opplysningar om talet på menigheter.

Den norske kyrkja

Frå og med statistikkåret 2005 skjer rapporteringa av årsstatistikk for Dnk på elektronisk skjema til SSB. Føremålet med statistikken er å gi informasjon om verksemda i kyrkjelydane.

Statistikken omfattar alle geografiske sokn i Dnk, med unntak av Svalbard. Det blir samla opplysningar om innmeldingar, utmeldingar, kyrklege handlingar⁸, gudstenester, opplæring og diakoni, barnehage- og skolekontakt, kyrkjemusikk og kulturarbeid, frivillig arbeid og ofringar. I hovudsak skal det rapporterast om verksemder som går føre seg i soknet og som presten, soknerådet og dei tilsette har ansvar for. Aktivitetar som andre kristelege organisasjonar driv, er ikkje med i denne statistikken.

Den norske kyrkja - verksemd

Etter Standard for næringsgruppering (SN2002) omfattar tala for religiøs verksemd til og med 2008: næring 91310 - Religiøse organisasjonar og næring 93030 - Begravelsesverksemd og drift av kyrkjegardar og krematorium. Helse, omsorg og sosiale tenester omfattar næringane 85339 - Andre sosialtenester utanfor institusjon, 85333 - Aktivitetssentra for eldre og funksjonshemma, 85313 - Omsorgsinstitusjonar for eldre og funksjonshemma, og 85118 - Somatiske sjukeheimar. Barnehagar og skolefritidsordningar omfattar tilsvarande næringar (85331 og 85327). Offentleg administrasjon knytt til kyrkje med meir omfattar tilsvarande næring (75120). Andre verksemder omfattar næringane 93020 - Frisering og annan venleikspleie, 70202 - Utleige av eigen fast eide dom el. og 55301 - Restaurant- og kafédrift.

Religiøs verksemd omfattar etter ny Standard for næringsgruppering (SN2007): Religiøs verksemd omfattar næring 94.910 Religiøse organisasjonar og næring 96.030 Gravferdsverksemd og drift av kyrkjegardar og krematorium. Helse, omsorg og sosiale tenester omfattar næringane 87.102 Somatiske sjukeheimar, 87.301 Aldersheimar, 87.304 Avlastningsheimar/-institusjonar, 87.305 Bustader for barn, 88.102 Dagsentra/aktivitetssentra for eldre og funksjonshemma, 88.103 Eldresentre og 88.999 Andre sosiale tenester utan tilbod om bustad. Barnehagar og skolefritidsordningar omfattar næringane 88.911 og 88.913. Offentleg administrasjon knytt til kyrkje med meir omfattar næring 84.120 . Andre verksemder omfattar næringane 56.101 Drift av restaurantar og kaféar, 56.210 Cateringverksemd, 68.209 Utleige av eigen eller leigd fast eide dom elles og 96.020 Frisering og annan venleikspleie. Sjå også kap. 3.3.

Rekneskapsfunksjonar til kyrkje og andre religiøse formål - kommunar

I KOSTRA-rapporteringa av rekneskapane til kommunane omfattar kyrkje og andre religiøse formål desse rekneskapsfunksjonane:

- 390 Den norske kyrkja
- 392 Andre religiøse formål
- 393 Kyrkjegardar, gravlundar og krematorium

⁸ Talet på kyrklege vigslar i denne statistikken avvik noko frå talet på kyrklege vigslar som byggjer på folkeregisteropplysningar i Befolkningsstatistikk. Ekteskap og skilsmisser.

For rekneskapsomgrep nyttå i KOSTRA, sjå kap. 1.3. omgrep og definisjonar.

Kulturbruksundersøkingane

Statistisk sentralbyrå gjennomfører kvart fjerde år kulturbruksundersøkingar. Data i tabell 17.9 er henta frå desse undersøkingane, publisert i Norsk kulturbarometer 2008. I denne undersøkinga blir det spurð om ”*har du vore på trus- eller livssynsmøte dei siste 12 månadene*”. Viss svaret er ja, blir det spurð ”*kor mange gonger i løpet av dei siste 12 månadene har du vore på trus- og livssynsmøte*”. Med trus- og livssynsmøte meiner ein gudsteneste, messe eller møte arrangert av trussamfunn eller organisasjon som representerer ikkje-religiøse livssyn. Dåp, konfirmasjon, bryllaup og gravferder er ikkje medrekna. Dette spørsmålet omfattar alle typar trussamfunn eller livssynssamfunn, inkludert Den norske kyrkja. Termen *kvartil* representerer om lag ein fjerdedel av utvalet i undersøkinga i kvar gruppe. Talet i kvar gruppe vil variere noko frå år til år. Kjennemerke nyttå i tabellen, sjå kap. 5.2.

Referansar:

Statistisk sentralbyrå: DS, Kyrkje-KOSTRA, 16.6.2010

Statistisk sentralbyrå: DS, Befolkningsstatistikk. Ekteskap og skilsmisses, 26.8.2010

Nyttige Internett-adresser:

Kulturstatistikk 2008: http://www.ssb.no/emner/07/nos_kultur/

Statistisk sentralbyrå: http://www.ssb.no/kirke_kostra/

Kulturdepartementet: http://www.regjeringen.no/nb/dep/kud/tema/tros_og_livssynssamfunn.html?id=1147

Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet:

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/fad/tema/kirke.html?id=1217>

Den norske kyrkja: <http://www.kirken.no/>

Levekårsundersøkingane: <http://www.ssb.no/emner/07/02/10/orgakt/>

Norsk kulturbarometer 2008: <http://www.ssb.no/kulturbar/>

Kultur- og mediebruk blant personar med innvandrarbakgrunn:

http://www.ssb.no/emner/07/02/rapp_200929/

Befolkningsstatistikk. Ekteskap og skilsisser: <http://www.ssb.no/ekteskap/>

17.1. Medlemmer¹ i trus- og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja, etter religion/livssyn. 1. januar. 2005 -2009. Absolutte tal og prosent

	2005		2006		2007		2008		2009	
	Absolutte tal	Prosent av alle								
Medlemmer, i alt	382 986	100,0	383 510	100,0	403 909	100,0	411 790	100,0	431 287	100,0
Baha'i	1 006	0,3	1 004	0,3	1 015	0,3	1 024	0,2	1 023	0,2
Buddhisme	9 471	2,5	9 934	2,6	10 753	2,7	11 038	2,7	12 252	2,8
Hinduisme	3 769	1,0	3 669	1,0	4 098	1,0	4 566	1,1	5 238	1,2
Islam	76 621	20,0	72 023	18,8	79 068	19,6	83 684	20,3	92 744	21,5
Jødedom	909	0,2	870	0,2	868	0,2	850	0,2	803	0,2
Kristendom	215 090	56,2	216 141	56,4	225 507	55,8	226 969	55,1	234 772	54,4
Sikhisme	2 298	0,6	2 257	0,6	2 440	0,6	2 537	0,6	2 713	0,6
Livssyn	73 517	19,2	77 271	20,1	79 722	19,7	80 659	19,6	81 124	18,8
Andre trus- og livssynssamfunn	305	0,1	341	0,1	438	0,1	463	0,1	618	0,1

¹ Omfattar berre medlemmer det blir motteke offentleg stønad for. Meir informasjon, sjå Feilkjelder i "Om statistikken".

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

17.2. Medlemmer¹ i trus-og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja, etter religion/livssyn og medlemmer i Dnk, etter fylke. 2006-2009

	Medlemmer utanfor Den norske kyrkja	Buddhisme	Islam	Kristendom	Annan religion ²	Livssyn	Medlemmer i Den norske kyrkja per 31.12
2006	383 510	9 934	72 023	216 141	8 141	77 271	3 871 006
2007	403 909	10 753	79 068	225 507	8 859	79 722	3 873 847
2008	411 790	11 038	83 684	226 969	9 440	80 659	3 874 823
2009	431 287	12 252	92 744	234 772	10 395	81 124	3 848 841
2009							
Østfold	30 005	1 143	6 852	18 166	272	3 572	212 121
Akershus	49 874	1 767	9 749	24 536	1 676	12 146	411 482
Oslo ³	105 351	2 912	42 516	38 234	4 465	17 224	347 510
Hedmark	9 775	350	1 211	5 394	94	2 726	165 313
Oppland	8 041	274	1 186	4 146	97	2 338	162 439
Buskerud	26 178	774	7 762	12 291	1 301	4 050	201 539
Vestfold	21 058	538	3 133	12 746	263	4 378	183 269
Telemark	18 887	379	2 376	13 440	73	2 619	132 847
Aust-Agder	12 132	227	675	9 840	26	1 364	84 810
Vest-Agder	23 456	512	2 022	18 816	68	2 038	126 869
Rogaland	34 645	844	6 063	21 872	301	5 565	341 590
Hordaland	32 872	952	3 418	21 476	659	6 367	394 237
Sogn og Fjordane	3 223	40	346	1 907	66	864	95 908
Møre og Romsdal	11 023	246	858	7 110	371	2 438	220 027
Sør-Trøndelag	17 104	801	2 486	7 616	469	5 732	244 364
Nord-Trøndelag	4 832	104	450	2 500	51	1 727	118 049
Nordland	11 398	131	828	7 455	59	2 925	208 110
Troms Romsa	7 670	177	629	4 537	54	2 273	135 594
Finnmark Finnmark	3 763	81	184	2 690	30	778	62 763

¹ Omfattar berre medlemmer det blir motteke offentleg stønad for. Meir informasjon, sjå Feilkjelder i "Om statistikken". ² Omfattar Bahá'í, Jødedom, Sikhisme og andre trusretninger. ³ Inkludert 82 busette i utlandet.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

17.3. Medlemmer¹ i kristne trussamfunn utanfor Den norske kyrkja. Per 1. januar. 2005-2009

	2005	2006	2007	2008	2009
Kristne trussamfunn	215 090	216 141	225 507	226 969	234 772
Adventistsamfunnet	5 567	5 258	5 281	5 177	5 086
Dei frie evangeliske forsamlingar	3 653	3 514	3 628	3 455	3 434
Den Evangelisk Lutherske Frikyrkja i Noreg	21 140	19 308	19 524	19 496	19 262
Den Finlandska evangelisk- lutherska församling	23 504	3 738	4 291	4 288	4 237
Den Islandske Evangeliske Lutherske menighet i Noreg	23 395	2 999	2 027	-	2 735
Den kristelige menighet	6 054	6 280	6 476	6 602	6 779
Den ortodokse kyrkja	5 028	5 494	6 075	6 771	7 664
Den romersk-katolske kyrkja ...	43 118	46 440	51 508	54 011	57 348
Det Evangelisk-Lutherske kyrkjesamfunn	3 410	3 347	3 345	3 275	3 232
Det norske Baptistsamfunn	9 549	8 745	9 071	9 492	9 382
Det Norske Misjonsforbund	8 505	8 154	8 399	8 476	8 497
Jehovas vitner i Noreg	14 502	14 568	14 756	14 856	14 976
Kristensamfundet	2 472	2 461	2 505	2 463	2 474
Kristne senter	3 264	2 975	3 353	3 324	3 290
Metodistkyrkja i Noreg	11 981	11 324	11 299	11 133	10 974
Pinsemenigheter	42 744	39 492	40 398	39 866	39 590
Svenska					
Margaretaførsamlingen i Oslo ..	27 267	12 166	13 098	14 087	15 574
Andre kristne trussamfunn	19 937	19 878	20 473	20 197	20 238

¹ Omfattar berre medlemmer det blir motteke offentleg stønad for. Meir informasjon, sjå Feilkjelder i "Om statistikken". ² Berekna etter gammal metode.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

17.4. Den norske kyrkja. Kyrkjelege handlingar¹, etter bispedøme. 1995-2009

	Talet på personar					
	Døypte	Konfirmerte	Kyrkjelege vigslar	Kyrkjelege gravfærder	Innmelde i Dnk	Utmelde frå Dnk
1995	50 342	39 857	13 502	42 104	1 130	5 857
1996	50 067	39 122	13 837	41 352	1 071	5 000
1997	50 294	39 083	14 049	42 417	1 392	4 955
1998	48 462	37 870	13 189	42 002	871	4 831
1999	48 049	37 408	12 744	42 436	943	4 416
2000	48 023	37 330	14 041	41 369	843	4 519
2001	46 135	37 427	12 091	41 313	1 239	3 866
2002	44 136	38 250	12 690	41 531	854	3 759
2003	43 916	40 183	11 440	40 115	856	3 603
2004	44 008	41 600	10 710	38 491	877	4 475
2005	43 016	42 110	10 189	37 683	1 178	6 038
2006	43 255	42 587	9 594	37 897	1 132	8 134
2007	42 916	42 472	10 358	38 805	956	8 312
2008	42 599	41 655	10 536	38 832	955	7 036
2009						
I alt	41 920	41 885	10 009	38 290	1 788	10 792
Oslo	4 330	3 245	878	4 389	262	2 454
Borg	4 889	4 991	1 164	4 701	224	1 314
Hamar	3 275	3 404	873	4 191	137	631
Tunsberg	3 784	3 969	1 126	4 205	186	1 068
Agder og Telemark	3 884	4 029	1 157	3 865	259	1 103
Stavanger	4 479	4 393	1 075	2 773	184	1 013
Bjørgvin	5 810	6 018	1 206	4 454	202	1 297
Møre	2 751	2 811	648	2 301	69	391
Nidaros	4 135	4 249	837	3 281	117	847
Sør-Hålogaland	2 292	2 436	551	2 170	72	316
Nord-Hålogaland	2 291	2 340	494	1 960	76	358

¹ Statistikken omfattar ikkje kyrkjelege handlingar i utlandet eller ved institusjonar (sjukehus, fengsel), kyrkje for høyrselsskadde, feltprestkorpsset o.a. som har eiga kyrkjebokføring.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

17.5. Den norske kyrkja. Gudstenester og deltagarar på gudstenester, etter bispedøme. 1995-2009

	Gudstenester		Deltakarar		Talet på deltagarar per gudsteneste søndagar/ helgedagar i snitt
	I alt	Av dette gudstenester på søndagar/ helgedagar	I alt	Av dette deltagarar på gudstenester søndagar/ helgedagar	
1995	71 760	51 757	7 462 944	5 602 284	108,2
1996	73 149	52 476	7 234 642	5 471 186	104,3
1997	72 659	53 707	7 182 081	5 392 558	100,4
1998	72 094	52 948	7 080 758	5 479 949	103,5
1999	71 235	52 246	6 869 729	5 298 655	101,4
2000	71 300	51 729	6 928 579	5 318 513	102,8
2001	70 630	51 529	6 678 321	5 169 015	100,3
2002	69 949	50 904	6 709 633	5 156 170	101,3
2003	69 896	50 559	6 742 174	5 185 894	102,6
2004	69 643	50 415	6 769 080	5 211 881	103,4
2005	70 070	52 045	6 716 051	5 389 181	103,5
2006	69 050	52 049	6 582 921	5 291 092	101,7
2007	67 562	51 429	6 432 108	5 177 754	95,2
2008	67 455	50 948	6 330 752	5 069 341	99,5
2009					
I alt	66 900	50 006	6 231 449	4 973 541	99,5
Oslo	6 773	4 320	625 578	462 992	107,2
Borg	6 650	5 010	628 219	498 912	99,6
Hamar	6 332	4 932	470 453	381 465	77,3
Tunsberg	5 994	4 642	540 088	442 410	95,3
Agder og Telemark	7 110	5 716	705 488	583 764	102,1
Stavanger	6 247	4 562	758 143	615 475	134,9
Bjørgvin	9 429	6 794	850 091	676 655	99,6
Møre	4 085	3 350	437 609	357 704	106,8
Nidaros	5 641	4 333	537 164	416 721	96,2
Sør-Hålogaland	4 146	3 251	345 045	285 855	87,9
Nord-Hålogaland	4 493	3 096	333 571	251 588	81,3

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

17.6. Registerbasert sysselsetningsstatistikk. Sysselsette¹ i Den norske kyrkja 15-74 år, etter kjønn og verksemد². Per 4. kvartal 2005-2009

	2005	2006	2007	2008	2009 ³
Sysselsette personar i alt	8 715	8 804	9 016	8 744	8 727
Menn	4 342	4 288	4 451	4 308	4 304
Kvinner	4 373	4 516	4 565	4 436	4 423
Religiøs verksemd	7 636	7 726	8 039	7 802	7 901
Menn	4 157	4 140	4 290	4 146	4 169
Kvinner	3 479	3 586	3 749	3 656	3 732
Helse, omsorg og sosialtenester	163	146	140	122	39
Menn	17	11	13	12	1
Kvinner	146	135	127	110	38
Barnehagar og skolefritidsordningar	689	714	608	598	557
Menn	54	38	48	56	33
Kvinner	635	676	560	542	524
Offentleg verksemd knytt til kyrkja og andre verksemder	227	207	217	206	209
Menn	113	99	98	93	98
Kvinner	104	108	119	113	111
Andre verksemder	10	11	12	16	21
Menn	:	:	:	:	3
Kvinner	:	:	:	:	18

¹ Omfattar både lønstakrarar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald. ² Religiøs verksemd omfattar næring 91310 - Religiøse organisasjoner og næring 93030 - Gravferdsverksemd og drift av kyrkjegardar og krematorium. Helse, omsorg og sosiale tenester omfattar næringane 85339 - Andre sosialtenester utanfor institusjon, 85333 - Aktivitetssentra for eldre og funksjonshemma, 85313 - Omsorgsinstitusjonar for eldre og funksjonshemma, og 85118 - Somatiske sjukheimar. Barnehagar og skolefritidsordningar omfattar tilsvarende næringar (85331 og 85327). Offentleg administrasjon knytt til kyrkje m.m. omfattar tilsvarende næring (75120). Andre verksemder omfattar næringane 93020 - Frisering og annan venleikspiele, 70202 - Utleige av eigen fast eigedom el. og 55301 - Restaurant- og kafedrift. ³ Religiøs verksemd omfattar næring 94.910 Religiøse organisasjoner og næring 96.030 Gravferdsverksemd og drift av kyrkjegardar og krematorium. Helse, omsorg og sosiale tenester omfattar næringane: 87.102 Somatiske sjukheimar, 87.301 Aldersheimar, 87.304 Avlastningsheimar/-institusjonar, 87.305 Bustader for barn, 88.102 dagsentral/aktivitetssentra for eldre og funksjonshemma, 88.103 Eldresentre og 88.999 Andre sosiale tenester utan tilbod om bustad. Barnehagar og skolefritidsordningar omfattar næringane 88.911 og 88.913. Offentleg administrasjon knytt til kyrkje med meir omfattar næring 84.120. Andre verksemder omfattar næringane: 56.101 Drift av restaurantar og kaféar, 56.210 Cateringverksemder, 68.209 Utleige av eigen eller leidt fast eigedom elles og 96.020 Frisering og annan venleikspiele.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

17.7. Netto drifts- og investeringsutgifter for kommunar til Den norske kyrkja, andre religiøse formål og kyrkjegardar, gravlundar, krematorium. 2009

	Netto driftsutgifter			Netto driftutgifter i prosent av totale driftutgifter til kultur			Investeringsutgifter		
	Den norske kyrja	Andre religiøse formål	Kyrkjegardar, gravlundar, krematorium	Den norske kyrja	Andre religiøse formål	Kyrkjegardar, gravlundar, krematorium	Den norske kyrja	Andre religiøse formål	Kyrkjegardar, gravlundar, krematorium
	Mill. kr			Prosent			Mill. kr		
2009	2 014,0	176,0	225,7	1,1	0,1	0,1	603,8	1,2	265,7
Østfold	105,9	12,8	15,4	1,1	0,1	0,2	15,2	0,0	8,0
Akershus	167,8	15,5	25,0	1,0	0,1	0,1	32,4	0,0	13,6
Oslo	119,3	41,1	25,6	0,5	0,2	0,1	80,5	0,0	57,0
Hedmark	88,4	3,3	2,4	1,2	0,0	0,0	11,5	0,2	1,9
Oppland	93,0	2,9	10,1	1,3	0,0	0,1	20,9	0,3	2,5
Buskerud	107,9	9,4	6,6	1,2	0,1	0,1	83,8	0,0	2,4
Vestfold	93,6	7,2	7,1	1,2	0,1	0,1	18,5	0,2	27,9
Telemark	81,5	8,3	11,0	1,2	0,1	0,2	4,9	0,0	0,5
Aust-Agder	53,5	6,0	5,7	1,3	0,1	0,1	10,2	0,0	1,6
Vest-Agder	70,4	11,3	8,7	1,1	0,2	0,1	11,2	0,1	5,8
Rogaland	204,5	17,8	17,0	1,3	0,1	0,1	139,6	0,0	33,0
Hordaland	209,8	14,9	36,7	1,2	0,1	0,2	52,1	0,0	56,0
Sogn og Fjordane	71,7	1,5	3,0	1,6	0,0	0,1	8,1	0,0	1,9
Møre og Romsdal	124,6	4,9	12,6	1,3	0,1	0,1	22,3	0,0	11,0
Sør-Trøndelag	102,6	6,9	17,3	1,0	0,1	0,2	45,4	0,0	16,1
Nord-Trøndelag	60,1	1,7	8,1	1,2	0,0	0,2	4,0	0,0	2,5
Nordland	136,6	5,6	5,9	1,4	0,1	0,1	33,5	0,0	8,2
Troms Romsa	75,0	3,1	4,8	1,2	0,1	0,1	3,3	0,5	15,6
Finnmark Finnmark	47,5	1,7	2,8	1,3	0,0	0,1	6,4	0,0	0,1

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

17.8. Kyrkjelege fellesråd, rekneskapsstatistikk. Inntekter og utgifter. 2008-2009

	2008					2009				
	Driftsinntekter i alt	Driftsutgifter	Investeringsutgifter	Driftsutgifter	Investeringsutgifter	Driftsinntekter i alt	Driftsutgifter	Investeringsutgifter	Driftsutgifter	Investeringsutgifter
	Mill.kr			Prosent		Mill.kr			Prosent	
Driftsinntekter i alt	3 161	.	.	.	.	3 496	.	.	.	.
Driftsutgifter i alt	3 055	551	100,0	100,0	.	3 329	645	100,0	100,0	.
Kyrkjeleg administrasjon ...	853	15	28,0	3,0	.	1 013	12	31,0	2,0	.
Kyrkjer	1 206	380	39,0	69,0	.	1 245	473	37,0	73,0	.
Gravstader	521	137	17,0	25,0	.	534	118	16,0	18,0	.
Anna verksmed i kyrkjene ..	475	19	16,0	4,0	.	537	42	16,0	7,0	.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

17.9. Personar som har vore på trus- eller livssynsmøte, og talet på besøk i gjennomsnitt dei siste 12 månadene, etter kjønn, alder, utdanning, hushaldsinntekt, yrkesstatus og landsdel. 1997, 2000, 2004 og 2008. Prosent

	Prosent				Besøk i gjennomsnitt			
	1997	2000	2004	2008	1997	2000	2004	2008
Alle personar	39	41	40	39	3,5	3,3	3,4	3,1
Kjønn								
Menn	34	36	36	37	3,1	2,8	3,4	2,7
Kvinner	44	46	43	41	3,9	3,7	3,4	3,6
Alder								
9-15 år	60	57	55	52	3,0	2,8	3,6	4,2
16-24 "	38	38	35	41	3,8	3,2	3,6	2,9
25-44 "	34	38	36	34	3,0	3,2	3,0	2,5
45-66 "	39	38	40	35	3,9	3,1	3,1	2,9
67-79 "	37	50	45	46	4,2	4,5	5,0	4,8
Utdanning								
Ungdomskole	34	37	41	31	3,0	2,5	4,3	1,8
Vidaregående skole	35	38	33	36	3,3	3,3	3,1	2,9
Universitet/høgskole, kort	41	46	42	42	4,1	4,5	3,1	3,8
Universitet/høgskole, lang	43	43	49	41	4,8	3,7	2,8	3,1
Hushaldsinntekt								
1. kvartil	37	43	38	37	3,4	3,5	4,8	3,0
2. kvartil	40	39	38	38	4,3	4,2	3,1	3,6
3. kvartil	41	42	41	44	4,4	2,7	2,9	3,5
4. kvartil	38	39	44	42	2,6	2,3	2,9	2,4
Yrkesstatus (16-79 år)								
Yrkesgruppe 1-2	.	.	48	34	.	.	3,2	2,6
Yrkesgruppe 3	.	.	41	40	.	.	3,6	3,5
Yrkesgruppe 4-5	.	.	36	37	.	.	2,0	2,7
Yrkesgruppe 6-9	.	.	29	34	.	.	2,8	1,8
Elevar/studentar	.	.	41	48	.	.	4,8	3,5
Trygd/pensjonistar	.	.	37	41	.	.	4,1	4,1
Heimearbeidande	.	.	32	:	.	.	3,0	:
Landsdel								
Oslo/Akershus	35	36	39	33	2,6	3,2	3,6	3,2
Austlandet elles	39	43	43	39	3,3	3,0	3,2	3,4
Agder og Rogaland	44	45	43	48	6,2	5,9	5,8	4,9
Vestlandet	41	44	37	45	3,2	3,1	2,9	2,8
Trøndelag	44	41	37	34	3,4	2,2	2,1	1,9
Nord-Noreg	33	36	37	32	2,7	1,4	1,8	1,3

Kjelde: Norsk kulturbarometer 2008, Statistisk sentralbyrå.

Figurregister

Offentlege utgifter

1.1.	Offentlege utgifter til kultur. 2008-2009. Millionar kroner	6
1.2.1.	Netto driftsutgifter til kulturformål i fylkeskommunane. 2009. Kroner per innbyggjar ...	8
1.2.2.	Netto driftsutgifter til ulike kulturformål i fylkeskommunane. 2009. Prosent.....	9
1.3.1.	Netto driftsutgifter til kultur for kommunekonsern. 2009. Prosent	10
1.3.2.	Netto driftsutgifter til kultur for kommunekonsern, etter fylke. 2009. Kroner per innbyggjar	10
1.3.3.	Netto driftsutgifter til kultur for kommunekonsern, etter fylke. 2008-2009. Prosent av totale netto driftsutgifter	11

Privat forbruk

2.4.	Konsum i hushald, etter type kulturgode. 2009. Prosent	22
2.5.	Konsum i hushald, hovedgrupper, gjeldande prisar. 1999- 2009. Millionar kroner	22
2.6.	Konsum i hushald, gruppa fritidstjenester, gjeldande prisar. 1997-2007. Millionar kroner	23

Nærings- og sysselsetningsstatistikk

3.1.	Talet på føretak i kulturnæringane. 2008-2009.....	26
3.2.	Sysselsetjing1 per føretak. Næring 22, etter fylke. 2007	27
3.3.	Sysselsetjing1 per føretak. Næring 92, etter fylke. 2007	28
3.4.	Prosent endring i talet på sysselsette 15-74 år i "kulturnæringane", etter arbeidsstadsfylke. 4. kvartal 2008 til 4. kvartal 2009	29
3.5.	Sysselsette 15-74 år, etter næring og kjønn. 2009	30

Kunstpolitiske tiltak

4.1.	Norsk kulturfond. Løyvingar, etter område. 2001-2009. Millionar kroner	49
4.2.	Stipend og heimlar, etter stipendtype. 2009. Prosent.....	51

Scenekunst

5.1.	Tilskodrarar ved teater og opera og frie grupper innan teater og dans. 2000-2009....	59
5.2.	Tilskodrarar ved teater og opera. 2006-2009.....	60
5.3.	Teater og opera. Inntekter for tilskotsteatra. 2004-2009. 1 000 kroner.....	61

Musikk

6.1.	Orkester. Tilhørarar per konsert. 2005-2009.	70
6.2.	Medlemmer i Norges Musikkorps Forbund. 1999-2009.....	71
6.3.	Elevar i kommunale musikk- og kulturskolar, etter fylke. 2006 og 2009	72

Festivalar

7.1.	Tilskot til musikkfestivalar. Gjennomsnitt per festival etter kategori. 2001-2009. Kroner.....	82
7.2.	Norske Festivaler. Talet på festivalar som er medlemmer, etter kategori. 2004-2009	83

Museum og samlingar

8.1.	Besøk i norske museum. Fylke, etter endringar i prosent i talet på besøk. 2008 i høve til 2007 og 2009 i høve til 2008	87
8.2.	Enkeltbesøk og gruppebesøk ved musea. 2002-2009. Prosent.....	88
8.3.	Samlingar i norske museum. 2007-2009. Talet på objekt. 1 000.....	88
8.4.	Driftsinntekter, etter inntektstype og museumstype. 2008-2009. Prosent.....	90
8.5.	Driftsutgifter, etter kostnadstype og museumstype. 2008 og 2009. Prosent.....	91

Bibliotek

9.1.	Folkebibliotek. Besøk per innbyggjar, etter fylke. 2009	103
9.2.	Folkebibliotek. Utlån. 1999-2009	104
9.3.	Bøker og periodika i fag- og forskingsbibliotek, etter bibliotekstype. 2009	105

Arkiv

10.1.	Lesesalbesøk og utleverte arkivstykke på lesesalane. 1998-2009	118
10.2.	Riksarkivet. Utlån til andre arkivinstitusjonar og andre institusjonar. 1998-2009	119
10.3.	Statsarkiva. Utlån til andre arkivinstitusjonar og andre institusjonar. 1998-2009	119
10.4.	Digitalarkivet. Søk/nedlastingar. 1998-2009. Millionar.....	120

Bøker

11.1.	Utgitte bøker og småtrykk, etter emne. 2000-2009. Talet på titlar.....	125
11.2.	Bokomsetning. 2009. Prosent	126
11.3.	Bruttoomsetning fordelt på bokgruppe. 2008-2009. Millionar kroner	127

Aviser, vekepress og fagpress

12.1.	Aviser. Opplagstal, etter type. 2001-2009	134
12.2.	Aviser. Opplagstal for dei største avisene. 2004-2009	135
12.3.	Fagpress. Opplag per utgiving, etter gruppe . 2003-2009	136
12.4.	Avislesing blant personar 9-79 år ein gjennomsnittsdag, etter kjønn. 1991-2009. Prosent	137

Film og kino

13.1. Kinobesøk. Utanlandske og norske filmar. 2000-2009 1 000 personar 142

Radio og TV

14.1 NRK1, NRK2 og NRK3/NRK Super. Sendetid, etter programtype. 2008-2009. Prosent 152

14.2. TV 2. Sendetid, etter programtype. 2007-2009. Prosent 153

14.3. Prosentdel nynorsk i programtilbodet på NRKs TV- og radiokanalar. 2007-2009. Prosent 153

14.4. Radiolytting blant personar 7-79 år ein gjennomsnittsdag. Lyttardelar i prosent. 1997-2009 154

14.5. Fjernsynssjåing blant personar 7-79 år ein gjennomsnittsdag. Sjåardelar i prosent. 1997-2009 155

14.6. Minutt brukt til radiolytting og fjernsynssjåing ein gjennomsnittsdag, etter kjønn. 2001-2009 155

Kulturminne

15.1. Freda kulturminne. Enkeltminne, etter tidsepoke. 31. desember 2004-2009 165

15.2. Kommunal behandling av byggjesaker i område med stor miljøverdi. 2001-2009 ... 166

Idrett og friluftsliv

16.1. Medlemskap i Norges Idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité, etter alder. 2003-2009 174

Trus- og livssynssamfunn og Den norske kyrkja

17.1. Medlemmer i trus- og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja, etter religion/livssyn. 2009. Prosent 183

17.2. Medlemmer i trus- og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja, etter fylke. 2006-2009 184

17.3. Den norske kyrkja. Talet på deltakarar per gudsteneste søndagar/helgedagar i gjennomsnitt, etter bispedøme. 2006-2009 185

Tabellregister

Offentlige utgifter

1.1.1.	Utgifter over Kultur- og kyrkjedepartementets budsjett 2004-2009. Rekneskapstal 2004-2009. Løyingar. Millionar kroner og prosent	14
1.1.2.	Hovudfordeling av spelemidlar til idrettssektoren. 2001-2009. Millionar kroner	14
1.1.3.	Hovudfordeling av spelemidlar til kultur. 2003-2009. Millionar kroner.....	14
1.1.4.	Den kulturelle skolesekken i grunnskolen. Inntekter og utgifter. 2006/2007-2008/2009	15
1.2.1.	Netto driftsutgifter til kulturformål i fylkeskommunane, etter fylke. 2006-2009. Millionar kroner	15
1.2.2.	Netto driftsutgifter til kulturformål i fylkeskommunane, etter fylke. 2006-2009. Prosent	16
1.2.3.	Netto og brutto driftsutgifter og brutto investeringsutgifter til kulturformål. Totalt og gjennomsnitt 2007-2009. Fylkeskommunar. Millionar kroner	16
1.2.4.	Netto driftsutgifter til kulturformål i prosent av totale netto driftsutgifter. Fylkeskommunar. 2005-2009	17
1.3.1.	Netto driftsutgifter for kommunekonsern til kultur, etter fylke. 2008-2009.....	17
1.3.2.	Netto driftsutgifter for kommunekonsern til kultur, etter fylke. 2008-2009. Millionar kroner	18
1.3.3.	Netto driftsutgifter for kommunekonsern til kultur, etter fylke. 2008-2009. Prosent ...	18
1.3.4.	Brutto investeringsutgifter, kommunekonsern, etter rekneskapsfunksjon for kultur. 2007-2009. 1 000 kroner	19
1.3.5.	Frivillige lag og foreninger som får driftstilskot frå kommunane. KOSTRA-skjema 17. 2006-2009	19

Privat forbruk

2.1.	Utgift per hushald per år, etter vare- og tenestegruppe. 2003-2005, 2004-2006, 2005-2007, 2006-2008 og 2007-2009. Kroner og prosent.....	24
2.2.	Konsum i hushald, gjeldande prisar. 1997-2009. Millionar kroner	25

Nærings- og sysselsetningsstatistikk

3.1.	Føretaksdemografi. Utvalde kulturnæringer, 2008-2009. Bestandtal per 1. januar .	35
3.2.	Føretaksdemografi. Utvalde kulturnæringer, 2008-2009. Bestandtal per 1. januar .	36
3.3.	Føretaksdemografi. Nyregistreringar, nyetableringar, opphør og nedleggingar. Utvalde kulturnæringer. 2008-2009	37
3.4.	Føretaksdemografi. Nyregistreringar, nyetableringar, opphør og nedleggingar. Utvalde kulturnæringer. 2008-2009	38
3.5.	Føretak, omsetning og sysselsetjing, med unntak av offentleg forvaltning. Næring 22. 3-sifra næringskode og fylke. 2000-2007	39
3.6.	Føretak, omsetning og sysselsetjing, med unntak av offentleg forvaltning. Næring 92. 3-sifra næringskode og fylke. 2000-2007	40
3.7.	Føretak, omsetning og sysselsetjing, med unntak av offentleg forvaltning. Utvalde kulturnæringer, etter fylke. 2004-2007	41
3.8.	Import og eksport av varer for utvalde kulturnæringer. 2008-2009. 1 000 kroner	41
3.9.	Registerbasert sysselsetningsstatistikk. Utvalde kulturnæringer. Sysselsette 15-74 år, etter arbeidsstadsfylke. Per 4. kvartal 2008-2009	42
3.10.	Registerbasert sysselsetningsstatistikk. Sysselsette 15-74 år, etter arbeidsstadsfylke. Utvalde kulturnæringer. Per 4. kvartal 2008-2009	42
3.11.	Registerbasert sysselsetningsstatistikk. Sysselsette 15-74 år, etter arbeidsstadsfylke. Utvalde kulturnæringer. Per 4. kvartal 2008-2009	43
3.12.	Registerbasert sysselsetningsstatistikk. Sysselsette 15-74 år, etter arbeidsstadsfylk. Utvalde kulturnæringer. Per 4. kvartal 2008-2009	43
3.13.	Registerbasert sysselsetningsstatistikk. Utvalde kulturnæringer. Sysselsette, etter aldersgruppe og kjønn. Per 4. kvartal 2008-2009.....	44
3.14.	Registerbasert sysselsetningsstatistikk. Utvalde kulturnæringer. Sysselsette, etter aldersgruppe og kjønn. Per 4. kvartal 2008-2009.....	44
3.15.	Registerbasert sysselsetningsstatistikk. Utvalde kulturnæringer. Sysselsette, etter aldersgruppe og kjønn. Per 4. kvartal 2008-2009.....	45
3.16.	Registerbasert sysselsetningsstatistikk. Utvalde kulturnæringer. Sysselsette, etter aldersgruppe og kjønn. Per 4. kvartal 2008-2009.....	46
3.17.	Registerbasert sysselsetningsstatistikk. Næring 22. Arbeidstakrar, etter innvandringsbakgrunn og kjønn. Per 4. kvartal 2006 -2009	46
3.18.	Registerbasert sysselsetningsstatistikk. Næring 92. Arbeidstakrar, etter innvandringsbakgrunn og kjønn. Per 4. kvartal 2007-2009	47
3.19.	Produksjon (sum driftskostnader) og sysselsette normalårsverk (betalte årsverk) i ideelle og frivillige organisasjonar, etter aktivitet. 2006-2007	48

Kunstpolitiske tiltak

4.1.	Innkjøpsordningane for litteratur. Innkjøpte titlar. 2005-2009	49
4.2.	Innkjøpsordninga for ny norsk skjønnlitteratur for vaksne. Innkjøpte titlar, etter område og kjønn. 2001-2009	50
4.3.	Fond for lyd og bilete. Tildelingar, etter fagutval. 2001-2009	51

4.4.	Norsk kulturfond. Løyvingar, etter område. 2002-2009. Millionar kroner	54
4.5.	Støtteordningar for biletkunst og kunsthandverk. Avsette midlar. 2001-2009. 1 000 kroner	54
4.6.	Tilskot til scenekunstformål under Norsk kulturfond. Tal på tildelingar og beløp. 2009	54
4.7.	Tilskot til musikkformål under Norsk kulturfond. Tal på tildelingar og beløp. 2007-2009	55
4.8.	Statens kunstnarstipend. Utdelte stipend i alt i ordninga, etter beløp, stipendtype og kjønn. 2006-2009.....	55
4.9.	Statens kunstnarstipend. Tal på stipend i alt i ordninga, etter stipendtype og kjønn. 2006-2009	55
4.10.	Statens kunstnarstipend. Beløp, etter stipendtype og kunstnargruppe. 2000-2009. 1 000 kroner	56
4.11.	Statens kunstnarstipend. Tal på stipend, etter stipendtype og kunstnargruppe. 2000-2009	57
4.12.	Tal på stipend for gjennomført kunstutdanning, etter kjønn. 2005-2009. Prosent	57
4.13.	Beløp for stipend basert på gjennomført kunstutdanning, etter kjønn. 2005-2009. Prosent	58
4.14.	Fond for lyd og bilete. Talet på medlemmer og varamedlemmer i fagutval, etter kjønn. 2007-2009	58
4.15.	Opphavsrett. Innkravde og utbetalte vederlag, etter organisasjon. 2002-2009. 1 000 kroner	58
Scenekunst		
5.1.	Framsyningar og tilskodarar ved teater og opera. 2003-2009	64
5.2.	Økonomiske nøkkeltal for tilskotsteatra. 2003-2009. 1 000 kroner	65
5.3.	Frie teater- og dansegrupper. 1993-2009.....	65
5.4.	Norsk scenekunstbruk. Produksjonar. Framsyningar og tilskodarar, etter aldersgrupper. 2000-2009	66
5.5.	Norsk teaterråd. Talet på produksjonar, framsyningar, aktørar og tilskodarar. 2006-2008	66
5.6.	Frifond teater. Talet på søknader, framsyningar og aktørar. 2004-2009	66
5.7.	Personar som har vore på ballett eller danseframstilling, og talet på besøk i gjennomsnitt dei siste 12 månadene, etter kjønn, alder, utdanning, yrkesstatus, hushaldsinntekt og landsdel. 1997, 2000, 2004 og 2008. Prosent og gjennomsnitt ..	67
5.8.	Personar som har vore på opera- eller operetteframstillingar, og talet på besøk i gjennomsnitt dei siste 12 månadene, etter kjønn, alder, utdanning, yrkesstatus, hushaldsinntekt og landsdel. 1997, 2000, 2004 og 2008. Prosent og gjennomsnitt ..	68
5.9.	Personar som har vore på teater, musical eller revy, og talet på besøk i gjennomsnitt dei siste 12 månadene, etter kjønn, alder, utdanning, yrkesstatus, hushaldsinntekt og landsdel. 1997, 2000, 2004 og 2008. Prosent og gjennomsnitt ..	69
Musikk		
6.1.	Statlege utgifter til musikkformål. 2008-2009. 1 000 kroner.....	70
6.2.	Statlege utgifter til orkester og musikkinstitusjonar. Rekneskap. 2008-2009. 1 000 kroner	75
6.3.	Kor og orkester. Konserter, turnékonserter og tilhøyrarar. 2003-2009	75
6.4.	Orkester. Inntekter og utgifter. 2003-2009. 1 000 kroner.....	76
6.5.	Rikskonsertane. Talet på konserter og tilhøyrarar, etter konserstype og fylke. 2000-2009	76
6.6.	Rikskonsertane. Tilhøyrarar, etter konserstype og fylke. 2009.....	77
6.7.	Norsk musikkråd. Talet på medlemmer i dei ulike medlemsorganisasjonane. 2002-2009	78
6.8.	Norges Musikkorps Forbund. Korps og medlemmer, etter region. 1999-2009	79
6.9.	Norges Korforbund. Talet på medlemmer og kor. 1997-2009	79
6.10.	Kommunale kultur- og musikkskolar. Elevar, etter fylke. 2001, 2005-2009	80
6.11.	Den kulturelle skolesekken i grunnskolen. 2006/2007-2008/2009.....	80
6.12.	Personar som har vore på konsert og talet på besøk i gjennomsnitt dei siste 12 månadene, etter kjønn, alder, utdanning, hushaldsinntekt og landsdel. 1997-2008..	81
6.13.	Grammofonplategrossistenes Forening. Sal av musikkfonogram, volum og verdi i utsalspris. 1996-2009	81
Festivalar		
7.1.	Knutepunktfestivalar. Tal på arrangement og publikum på billetterte arrangement.2006-2009	83
7.2.	Utdelingar til musikkfestivalar, etter kategori. Talet på festivalar og tilskot. 2001-2009. 1 000 kroner	85
7.3.	Hovudtal frå medlemmer av Norske Festivaler. Rapporterte tal. 2003-2009	85
7.4.	Personar som har vore på kulturfestival og talet på besøk dei siste 12 månadene, etter kjønn, alder, utdanning, hushaldsinntekt og landsdel. 2004-2008.....	86
Museum og samlingar		
8.1.	Museum og samlingar. Storleik på samlingane. 2002-2009	95
8.2.	Museum og samlingar. Besøk. 2002-2009	96

8.3.	Udstillingar i norske museum. 2002-2009	97
8.4.	Kulturhistoriske bygningar, etter type museum og fylke. 2006-2009	98
8.5.	Museum og samlingar. Driftsinntekter og driftskostnader, etter museumstype. 2009. Millionar kroner	98
8.6.	Museum og samlingar. Årsverk, etter museumstype og kjønn. 2006-2009	99
8.7.	Årsverk, etter type stilling og kjønn. 2006-2009. Prosent	99
8.8.	Samansetjing av styra i musea, etter kjønn og fylke. 2006-2009. Prosent	100
8.9.	Museum på Internett, etter museumstype. 2009	100
8.10.	Museum og samlingar, etter storleik. 2009	100
8.11.	Museum som er lagde til rette for funksjonshemma. 2006-2009	101
8.12.	Personar som har vore på museum, og talet på besøk i gjennomsnitt dei siste 12 månadene, etter kjønn, alder, utdanning, hushaldsinntekt og landsdel. 1997, 2000 , 2004 og 2008.....	102

Bibliotek

9.1.	Pliktavlevert materiale til Nasjonalbiblioteket. 2004-2009	106
9.2.	Folkebibliotek.Utlån av bøker, etter fylke. 1999-2009	109
9.3.	Folkebibliotek. Utlån av andre medium, etter fylke. 1999-2009	109
9.4.	Folkebibliotek. Besøk totalt og besøk per innbyggjar, etter fylke. 2005-2009	110
9.5.	Folkebibliotek. Bøker og anna materiale, etter fylke. 1999-2009	110
9.6.	Folkebibliotek. Bøker for vaksne og barn, etter fylke. 1999-2009	111
9.7.	Folkebibliotek. Driftsutgifter, etter fylke. 1999-2009.....	112
9.8.	Fylkesbibliotek. Utlån og rekneskap. 2000-2009	113
9.9.	Skolebibliotek. Grunnskolar. Bokmengd og utlån, etter fylke. 1999-2009.....	114
9.10.	Skolebibliotek. Vidaregåande skolar. Bokmengd og utlån, etter fylke. 1999-2009 ..	115
9.11.	Fengselsbibliotek. Bestand og utlån. 2001-2009	115
9.12.	Fag- og forskingsbibliotek. Hovudtabell. 2009	116
9.13.	Fag- og forskingsbibliotek. Besøk, låntakrarar og brukarplassar/leseplassar. 2009 .	117
9.14.	Personar som har vore på folkebibliotek, og talet på besøk i gjennomsnitt dei siste 12 månadene, etter kjønn, alder, utdanning, hushaldsinntekt, yrkesstatus og landsdel. 1997- 2008	117
9.15.	Personar som har nytta ulike bibliotektilbod dei siste 12 månadene. 1997-2008. Prosent	117

Arkiv

10.1.	Lesesalbesøk og utleverte arkivstykke på lesesalen. 2002-2009	123
10.2.	Utlån til andre arkivinstitusjonar og andre institusjonar. 2001-2009	123
10.3.	Digitalarkivet. Talet på søk/nedlastingar. 1998-2009. Millionar	123
10.4.	Digitalarkivet. Talet på skanna kyrkjebøker, etter fylke. Totalt per 31.12.....	124
10.5.	Arkivbestand i arkivinstitusjonar og museum. 2008-2009.....	124
10.6.	Arkivinstitusjonar. Besøk, formidling, årsverk og økonomital. 2009.....	124

Bøker

11.1.	Originale norske utgivingar med norske opphavsmenn fordelt på kjønn. 2009	126
11.2.	Utgitte bøker og småtrykk. Talet på titlar, etter emne. 2000-2009	129
11.3.	Utgitte bøker og småtrykk, etter utgivarspråk. 2000-2009. Talet på titlar	129
11.4.	Omsette bøker og småtrykk, etter originalspråk. 2000-2009. Talet på titlar	129
11.5.	Andre typar utgivingar. 2000-2009. Talet på titlar.....	130
11.6.	Utgitt barne- og ungdomslitteratur. 2000-2009. Talet på titlar	130
11.7.	Opphavsmenn etter emne og kjønn. 2009	130
11.8.	Den Norske Forleggerforening. Bokomsetning til utsalsprisar. 1990-2009.....	130
11.9.	Den Norske Forleggerforening. Omsetning og talet på selde eksemplar, etter bokgruppe. 2008-2009	131
11.10.	Minutt brukt til boklesing i gjennomsnitt blant alle og blant lesarar, etter alder og kjønn. 2006-2009	131
11.11.	Prosentdel boklesarar og minutt brukt til lesing av bøker ein gjennomsnittsdag, etter kjønn, alder, utdanning, hushaldsinntekt, yrkesstatus og landsdel. 2000-2009	132
11.12.	Boklesarar som har lese ulike typar bøker ein gjennomsnittsdag, etter kjønn, alder, utdanning, hushaldsinntekt og landsdel. 2000-2009. Prosent	133

Aviser, vekepresse og fagpresse

12.1.	Dagsaviser som fekk produksjonstilskot. 2004-2009.....	135
12.2.	Norske avisar på Internett, ved utgangen av året. 1997-2008.....	135
12.3.	Vekepresse. Talet på blad og magasin og opplag per utgiving, etter gruppe. 2007- 2009	136
12.4.	Aviser, etter type og opplag. 2003-2009.....	139
12.5.	Fagpresse. Talet på periodika og opplag per utgiving, etter gruppe. 2003-2009....	139
12.6.	Minutt brukt til lesing av avis, vekeblad, teikneserieblad og tidsskrift ein gjennomsnittsdag. 2005-2009.	140
12.7.	Personar som les avis, vekeblad, teikneserieblad og tidsskrift ein gjennomsnittsdag. 2005-2009. Prosent.....	141
12.8.	Lesing av trykt avis og nettavis ein gjennomsnittsdag, etter kjønn og alder. 2001- 2009. Prosent	141

13.	Film og kino	142
13.1.	Besøk ved kinoane, etter kinotype og fylke. 2001-2009. Millionar personar	146
13.2.	Verksemda ved kinoane, etter eigarform. 2001-2009.....	146
13.3.	Langfilmpremierar, etter produksjonsland. 2005-2009	147
13.4.	Spelefilmar og kortfilmar vurderte/registrerte av Medietilsynet, etter aldersgrupper.1995-2009	147
13.5.	Filmsamlingar ved Nasjonalbiblioteket.1998-2009	147
13.6.	Norsk filminstitutt. Tilskot til audiovisuell produksjon, tal på filmar, type tilskotsordning og beløp. 2004-2009	148
13.7.	Regionale Filmsenter. Tildelingar til filmproduksjon og ferdige filmar. 2009	149
13.8.	Besøk på kino, etter kjønn, alder, utdanning, hushaldsinntekt, yrkesstatus og landsdel. 2000-2009. Gjennomsnitt og prosent	149
13.9.	Sal av DVD og Blu-ray. Tal på selde filmar. 2003-2009. Millionar	150

Radio og TV

14.1.	NRK P1 og P2. Sendetid, etter programtype og radiokanal. 2007-2009	158
14.2.	NRK P3. Sendetid, etter programtype. 2006-2009	158
14.3.	Radio Norge. Sendetid, etter programtype. 2005-2009	158
14.4.	P4. Sendetid, etter programtype. 2004-2009.....	159
14.5.	NRK. Sendetid, etter fjernsynskanal og programtype. 2008-2009.....	159
14.6.	TV 2. Sendetid, etter programtype. 2007-2009	160
14.7.	Norsk rikskringkasting. Sendetid i radio og fjernsyn, etter målform. 2003-2009. Prosent.....	160
14.8.	Konsesjon for drift av lokalfjernsyn og lokalradio, etter fylke. 1990-2009	160
14.9.	Registrerte fjernsynslicensar, etter fylke. 31. desember. 2002-2009	161
14.10.	Lyttar- og sjåardelar for ulike radio- og fjernsynskanalar. 1994-2009. Prosent.....	161
14.11.	Minutt brukt til radiolytting og fjernsynssjåing ein gjennomsnittsdag, etter kjønn, alder, utdanning, hushaldsinntekt, yrkesstatus og landsdel. 2002-2009	162
14.12.	Personar som hører på radio og ser på fjernsyn ein gjennomsnittsdag, etter kjønn, alder, utdanning, hushaldsinntekt, yrkesstatus og landsdel. 2002-2009. Prosent ...	163

Kulturminne

15.1.	Freda kulturminne. Enkeltminne, etter kategori, tidsepoke og fylke. 31. desember. 2004-2009	168
15.2.	Vedtaksfreda kulturminne, etter hovudgruppe, vedtaksår og fylke. 31. desember 2005-2009	169
15.3.	Freda kulturminne, etter fredingsform og type. 31. desember 2005-2009	169
15.4.	Freda bygningar, etter eigartype og fredingsform. 31. desember 2009.....	169
15.5.	Dispensasjonsbehandling i fylkeskommunen, etter kulturminneloven og plan- og bygningsloven. 2001-2009	170
15.6.	Netto driftsutgifter til fysisk planlegging, kulturminne, natur og nærmiljø, etter fylkeskommune. 2007-2009.	170
15.7.	Netto og brutto driftsutgifter og brutto investeringsutgifter til fysisk planlegging, kulturminne, natur og nærmiljø. Totalt og gjennomsnitt. Fylkeskommunar. 2007-2009. Millionar kroner	171
15.8.	Kommunal behandling av byggjesaker i område med stor miljøverdi. 2001-2009... ..	172
15.9.	Netto driftsutgifter for kommunar til rekreasjon, naturforvaltning og kulturminnevern (KOASTRA-funksjon 335, 360 og 365), etter fylke. 2007-2009	173
15.10.	Utgifter til kulturminne og kulturmiljø over Miljøverndepartementets budsjett 2006-2009. Rekneskapstal 2006-2009. Løyvingar. Millionar kroner	173

Idrett og friluftsliv

16.1.	Personar som regelmessig tek del i ulike fysiske aktivitetar og som hovudsakleg tek del gjennom idrettslag. Alder 16-79 år.1997-2007. Prosent	175
16.2.	Talet på lag og medlemskap, etter idrettskrins. 2001-2009	178
16.3.	Talet på anlegg, etter klassifikasjon og fylke. 2004-2009	178
16.4.	Tal på anlegg og innbyggjarar per anlegg for nokre utvalde anleggskodar. 2004-2009	179
16.5.	Friluftslivets fellesorganisasjon (FRIFO). Lokallag og medlemskap. 2005-2009	180
16.6.	Personar som har vore på eit idrettsarrangement, og talet på besøk i gjennomsnitt dei siste 12 månadene, etter kjønn, alder, utdanning, hushaldsinntekt, yrkesstatus og landsdel. 1997-2008	180
16.7.	Personar som har vore på ulike typar idrettsarrangement. 1991-2008. Prosent	181
16.8.	Personar som er medlem i idrettslag, delen av desse som er svært aktive medlemmer, noko aktive og forholdsvis passive, etter kjønn, alder, utdanning, bustadstrøk og hushaldsinntekt. Alder 16-79 år. 2007. Prosent	181
16.9.	Personar som er medlem i friluftslivsorganisasjonar, delen av desse som er svært aktive medlemmer, noko aktive og forholdsvis passive, etter kjønn, alder, utdanning, bustadstrøk og hushaldsinntekt. Alder 16-79 år. 2007. Prosent	182
16.10.	Netto driftsutgifter og brutto investeringsutgifter for kommunkonsern til idrett, etter fylke. 2008-2009	182

Trus- og livssynssamfunn og Den norske kyrkja

17.1. Medlemmer i trus- og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja, etter religion/livssyn. 1. januar. 2005 -2009. Absolitte tal og prosent.....	188
17.2. Medlemmer i trus-og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja, etter religion/livssyn og medlemmer i Dnk, etter fylke. 2006-2009	188
17.3. Medlemmer i kristne trussamfunn utanfor Den norske kyrkja. Per 1. januar. 2005-2009	189
17.4. Den norske kyrkja. Kyrkjelege handlingar, etter bispedøme. 1995-2009.....	189
17.5. Den norske kyrkja. Gudstenester og deltakarar på gudstenester, etter bispedøme. 1995-2009	190
17.6. Registerbasert sysselsetjingsstatistikk. Sysselsette i Den norske kyrkja 15-74 år, etter kjønn og verksemeld. Per 4. kvartal 2005-2009.....	190
17.7. Netto drifts- og investeringsutgifter for kommunar til Den norske kyrkja, andre religiøse formål og kyrkjegardar, gravlundar, krematorium. 2009.....	191
17.8. Kyrkjelege fellesråd, rekneskapsstatistikk. Inntekter og utgifter. 2008-2009	191
17.9. Personar som har vore på trus- eller livssynsmøte, og talet på besøk i gjennomsnitt dei siste 12 månadene, etter kjønn, alder, utdanning, hushaldsinntekt, yrkesstatus og landsdel. 1997, 2000, 2004 og 2008. Prosent	192